LAURENT GOUNELLE

roman

SANA ÖZGÜRLÜK VADEDİYORUM

PEGASUS

Kendinizi kaybedeceğiniz... ve yeniden bulacağınız bir roman.

İşvereninin sana işten atılmak istemiyorsan on gün içinde performansını artırman gerektiğini söylediğini hayal et. Üzgün ve kafan karışmış bir şekilde eve geliyorsun ve sevgilin uzun süredir aranızda sorunlar olduğunu düşündüğünü söylüyor... Patronun da sevgilin de bu durumdan kişiliğini sorumlu tutuyor. Bu konuda elinden ne gelebilir ki?

Romanımızın kahramanı Sybille Shirdoon'ın başına gelen de işte buydu. Bir arkadaşı ona gizli bir topluluktan bahsedene kadar o da ne yapacağını bilmiyordu. Başarısızlık, ayrılık, hatta ihanetle karşı karşıyaydı ama yolunda aynı zamanda mutluluk, neşe ve aşka da yer vardı... Kökenleri eski Anadolu medeniyetlerine ve sufi geleneklerine dayanan bu topluluğun öğretisinin, sorunlarının çözümü olabileceğini fark eden Sybille kendisinin ve çevresindekilerin kişiliklerinin sırlarına varacağı akıl almaz bir maceraya atıldı.

***Tanrı Daima Tebdil-i Kıyafet Gezer*, *Mutlu Olmak İsteyen Adam*, *Ve İçinde Uyuyan Hazineyi Bulacaksın*, *Seni Her Şeyin Mümkün Olduğu Bir Yere Götüreceğim* ve *Yaşamayı Öğrendiğim Gün* kitaplarının yazarı Laurent Gounelle son romanıyla sizi insan ruhunun derinliklerinde bir keşfe çıkaracak. Kitabın sonunda ise sizi her zamanki gibi mutluluk ve sevgi bekliyor.**

"Heyecan verici bir hikâye, sonunu öğrenip bu sırra varabilmek için bir solukta okuyacaksınız."
Maxi

www.pegasusyayinlari.com
ISBN: 978-605-299-647-8
9 786052 996478

Sana Özgürlük Vadediyorum

Pegasus Yayınları: 2054
Bestseller Roman: 852

Sana Özgürlük Vadediyorum
Laurent Gounelle
Özgün Adı: Je te promets la liberté

Yayın Koordinatörü: Yusuf Tan
Editör: Zeynep Şehiraltı
Düzelti: Ayten Koçal
Sayfa Tasarımı: Meral Gök

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık
Sertifika No: 11946
Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: 0212 612 95 59

1. Baskı: İstanbul, Nisan 2019
ISBN: 978-605-299-647-8

Türkçe Yayın Hakları © PEGASUS YAYINLARI, 2019
Copyright © Calman-Lévy, 2018

Tüm hakları saklıdır. Bu kitapta yer alan fotoğraf/resim ve metinler Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.'den izin alınmadan fotokopi dâhil, optik, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla kopyalanamaz, çoğaltılamaz, basılamaz, yayımlanamaz.

Yayıncı Sertifika No: 12177

Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han
No: 11/9 Taksim / İSTANBUL
Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46
www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

pegasusyayinlari pegasusyayinevi pegasusyayinlari Pegasus Yayınları

Laurent Gounelle

Sana Özgürlük Vadediyorum

Fransızcadan çeviren:

Hasan Can Utku

PEGASUS YAYINLARI

"Tek gerçek yolculuk, asıl gençlik iksiri yeni manzaralara gitmek değil, başka gözlere sahip olabilmek, evrenin bir başkasının, yüzlerce başkalarının gözleriyle görebilmek, her birinin gördükleri, oldukları yüzlerce evreni görebilmektir."

Marcel Proust

Zabeth ve Edmond'a.

1

Lyon, Fransa, 8 Aralık 2017

Hoş bir güz akşamüstü.

Rhône'un rıhtımları hafif bir pus içinde, batmakta olan güneşin zayıf ışığı altında nehir boyunca uzanıyordu. Çevresinde bulunan, merkezden birkaç adım uzaklıktaki bu inanılmaz doğa parçasının yaban otlarıyla dolu tarlalarında tek bir rüzgâr esintisi bile yoktu.

Kalabalık, rıhtımın on beş metre gerisine yerleştirilmiş olan metal bariyerlerin arkasında toplanmıştı. Elinde basın kartıyla Sam Brennan, bütün gözlerin üzerinde toplanmış olduğu kadının, *Newsweek* dergisi tarafından işe alındıktan kısa bir süre sonra, bundan on yıl önce röportaj yapmış olduğu için tanıdığı Sybille Shirdoon'un yanına kadar süzülmeyi başardı. O zamandan beri derginin Avrupa temsilcisiydi ve kültürel olayları kovalamak ya da ilgili kimselerle röportajlar yapmak üzere ülkeden ülkeye koşturuyordu. Dilini akıcı biçimde konuştuğu Fransa'ya uğramak içinse eline geçen hiçbir fırsatı kaçırmazdı.

O hafta gündemde çok sıcak bir konu bulunmadığından, Avrupa'nın dört bir yanından her geçen yıl daha fazla sayıda insanı Lyon'a çeken yıllık olayın haberini yapmak üzere kente gelmişti. Romalıların zamanında *Lugdunum* adıyla bilinen Lyon, ışıklar tanrısı Lugus'un kalesiydi... Yüz elli yılı aşkın zamandır her yıl olduğu gibi Lyon o akşam da yine bu ışıkları kutlamaya

hazırlanıyordu. Lyon halkı geleneksel olarak her 8 Aralık akşamında pencerelerinin kenarına küçük mumlar koyarak, kenti gece karanlığının içinde titreşen binlerce küçük ışığa boğardı. Anıtları aydınlatan rengârenk ışıklarsa o akşam kentin bürünmüş olduğu o kendine özgü havayı daha da belirgin hale getirirdi.

Sam birkaç saat önce dergideki asistanı Jennifer'dan bir telefon almıştı.

"Hâlâ Lyon'da mısın Sam?"

"Evet, elbette."

"Sybille Shirdoon'un da orada olduğunu biliyor muydun?"

"Shirdoon Lyon'da mıymış?"

"CNN'de çalışan bir arkadaşımdan duydum, olayın televizyon haberi hakları onların tekelindeymiş. Sybille Shirdoon, kariyerinin başladığı yüzer lokantanın sudan çıkarılışına katılmak üzere oraya gitmiş. CNN helikopteri akşam saat beşte onu rıhtıma indirecekmiş."

"Sudan çıkarılışı derken?"

"Anladığım kadarıyla lokanta olarak kullanılmış olan bu gemi elli yıldır Rhône Nehri'nin dibinde bulunuyormuş ama şehir halkı nehri temizlemeye karar vermiş ve gemiyi de battığı yerden çıkarıyorlarmış. Belediye olayı Shirdoon'un basın sorumlusuna haber vermiş ve o da doktorunun tavsiyesini hiçe sayarak bu olaya katılma kararı almış."

"Tamam, hemen gidiyorum."

"Şansın yaver giderse orada yazılı basından tek haberci sen olabilirsin."

Yaşlı hanımı, Starck tarafından elden geçirilip kırmızı kadifeyle kaplanmış XV. Louis üslubunda kocaman bir koltuğa oturtmuşlardı. Bunun üzerinde, rıhtımda tahtına kurulmuş bir kraliçe gibi oturuyordu. İlerlemiş yaşı ve fiziksel olarak zayıflamış olması havasından, bedeninden dışarıya yayılan inanılmaz karizmadan hiçbir şey eksiltememişti.

Uzun zamandan beri yeryüzündeki en nüfuzlu kadınlardan biri olarak görülen Sybille Shirdoon'un çok sıra dışı bir yaşamı, olağanüstü bir yolculuğu olmuştu. Fransız bir anneyle Cibuti'den Etiyopyalı bir babanın melez kızı olarak adını ilk önce şarkıcılıkta duyurmuş, daha sonraysa uluslararası bir kariyere sahip olan bir film yıldızına dönüşmüştü. Bütün dünyada el üzerinde tutulmuş, Hollywood ayaklarına kapanmış ama o yine de diğerlerinden çok farklı bir yıldız olmuştu. Kendini hiçbir zaman fazla ciddiye almamış, her konuda ve herkese karşı özgür davranmıştı: yapımcılara, gazetecilere, kendi imajına ve hatta kendi başarısına karşı bile. Zaten tam da kariyerinin zirvesindeyken günün birinde her şeyi bir yana bırakarak kendini dünya çapında çocukların eğitimine yönelik bir vakfın kurulmasına adamış değil miydi? Bu vakıf kendini içtenlikle adamış olduğu bir şeydi, yardımseverliği adlarından söz ettirmek için bir bahane olarak kullanan ya da havayı fazlasıyla kirleten özel uçaklarıyla bütün dünyayı dolaşarak küresel ısınmayı kınayan yıldızların hayırseverliklerine hiç de benzemiyordu.

Onların tam aksine Shirdoon her zaman etkileyici bir tutarlılık ve dürüstlüğe sahip olmuştu. Bütün dünyadaki müthiş projelerinin finansmanına katkıda bulunmak üzere özel ve tüzel kişilerden sayısız bağışçılar edinmişti.

Sam, CNN muhabirinin sorularını tamamlamasını bekledikten sonra kadının yanına sokulup kendini tanıttı.

"Beni hatırlar mısınız emin değilim."

"Tabii ki! 2008'de vakfın kongresi sırasında benimle röportaj yapmıştınız."

Sam gülümsedi. Genellikle insanlar ne kadar ünlülerse başkalarının farkına da o kadar az varırlardı.

Karşılarında batmakta olan güneşin ışığı altında bir sis halesiyle kuşatılmış olan, etkileyici büyüklükte bir vinç duruyordu. Rıhtımın iskelesi üzerinde bu vinç boşlukta sallanan devasa

çarklarıyla, pas lekeleriyle dolu kocaman ve madenî bir hamam böceğini andırıyordu.

Onun yanı başınaysa başlarına sarı kasklar geçirmiş bir grup adam toplanmıştı. Kimileri aralarında gevezelik ederken, kimileri de gözlerini nehrin karanlık sularına dikmişlerdi. Şişme bir botun lastikten kenarlarına oturmuş olan ve siyah tulumları alaca karanlıkta parıldayan dalgıçlar sarı şişelerini sırtlarına taktılar ve kendilerini arka üstü suya bıraktılar. Nehir onları sessizce yuttu.

"Üzerinizi iyice örtün," dedi Sybille Shirdoon'a, ona gözü gibi bakmakta olduğu anlaşılan bir kadın. Belki de hemşiresiydi bu.

Sonra da ona bir şal uzattı ama hastası bunu gülümseyerek reddetti.

Vincin motoru tok bir homurtu çıkararak birdenbire çalıştığında kalabalık bir anda sustu ve bütün gözler Rhône'un yüzeyine çevrildi.

Çalışmanın sorumlusu olduğu anlaşılan bej rengi rüzgârlık giymiş bir adam çevreye emirler yağdırıyordu.

CNN'in kamerası sürekli çalışıyordu.

Sybille Shirdoon huzurlu, sakin görünüyordu ama pırıltısını hiç yitirmemiş olan gözleri zincirlere sarınmış olan iskelet, ağlara yakalanmış kurtulabilmek için son bir çabayla bütün kütlesini dikleştiren koca bir balina gibi nehrin hüzünlü sularından yavaşça yükselmeye başladığında daha bir parıldadı.

Zincirler ağırlıktan dolayı gıcırdıyordu. Havaya ıslak ahşap ve nehir yosunları kokusu yayılmıştı.

Bakıcı kadın birkaç metre geride durmuş, bakmakla yükümlü olduğu kişinin heyecanını endişeli gözlerle izliyordu.

"Dur!" diye haykırdı rüzgârlıklı adam vince doğru kollarını havaya kaldırarak. "Yüz seksen derece dönüş!"

Newsweek'in fotoğrafçısı harekete geçerek, ön planda Shirdoon'la birlikte batığı görüntülemeye başladı.

Birkaç dakika sonra, üzerinden çamur damlayan tekne rıhtımın üzerinde havada duruyordu, ardındansa vinç onu yavaş

yavaş alçaltarak büyük, ahşap iskelenin üzerine bıraktı. Serbest kalan zincirler bir süre şakırdadı. Sonra motorun homurtusu dindi ve havaya egemen olan sessizliğin içinde gemi öncekinden daha da heybetli göründü.

Sam, heyecanı her halinden belli olsa da hiçbir şey söylemeden koca iskelete bakmakta olan yaşlı hanımın tepkilerini inceliyordu.

Ona biraz daha sokularak diz çöküp yüzünün hizasına indi.

"Onu hatırladınız mı Bayan Shirdoon?" dedi neredeyse fısıldar gibi alçak bir sesle.

Kadın gözlerini gemiden hiç ayırmadan gülümsedi ve sonra da yavaşça başını salladı.

Sam onun şu anda binlerce anı ve düşüncenin istilasına uğramış olması gerektiğini düşünüyor, kadını soru yağmuruna tutmak için yanıp tutuşuyordu ama onun bu duygusal anına da saygı duyuyor ve kendisi için çok önemli olduğu anlaşılan bu anı onun elinden almayı istemiyordu.

Birkaç dakika daha bekledikten sonra konuştu.

"Demek şarkıcılık kariyeriniz bunun içinde başladı," dedi.

Sybille Shirdoon gülümseyerek başını iki yana salladı.

"Hayır, pek de öyle denemez!"

"İlk gösterilerinizi bu gemide yapmamış mıydınız?"

Kadın başını yine iki yana salladı.

"Hayır. Ama onun içinde bütün yaşamımın değiştiği doğrudur."

Bakıcı kadın en küçük bir yanlış adımında üzerine atlamaya hazırlanırmışçasına gözlerini Sam'den bir an olsun ayırmıyordu. Fotoğrafçı hiç beklemeden devam etti.

"Bunu biraz açabilir miydiniz?"

"1960'ların başlarıydı. Tam olarak bin dokuz yüz... altmış dört. Bu gemide çalışıyordum. O zamanlar yüzer bir lokanta olarak kullanılıyordu ve içinde bir de piyano barı vardı, akşamları konserler düzenleniyordu. Benim işimse gemide çalışan küçük ekibin başında bulunmaktı. Bu iş benim için hiç de iyi

gitmiyordu... Ama yine de, eğer o korkunç deneyimi yaşamış olmasaydım yaşamım sonradan saptığı yola asla girmeyecekti."

Öksürmeye başladı, çok kötü öksürüyordu. Sam elinde olmadan endişeli gözlerle bakıcı kadına doğru baktı ve göz göze geldikleri anda da bunu yaptığına pişman oldu. Kadının durduğu yerde dikleşmesinden, istemeden ona görevini hatırlatmış olduğu sonucunu çıkardı.

Bu sırada çalışmaların sorumlusu Shirdoon'un yanına geldi. Bej rüzgârlığının üzerinde gemiden sıçramış çamur lekeleri oluşmuştu.

"Hanımefendi," dedi, "adamlarım geminin içine girecekler. Elbette ki size aynı şeyi öneremeyeceğiz: Anlayış gösterirsiniz ki iskeletin kimi parçaları çökebilir..."

"Elbette."

"Ancak içini filme alıp bunu size sonradan gösterebiliriz, bunu ister misiniz?"

"Şahane!"

"Geminin içinde filme alınmasını özellikle isteyeceğiniz bir yer var mı? Mümkün olursa elbette..."

Kadın kafasını yavaşça sallayarak birkaç saniye düşündü ve sonra bir anda gözlerinde parıldayan küçücük bir ışıkla âdeta canlanıverdi.

"Piyanoyu, daha doğrusu ondan geriye ne kalmışsa onu görmek isterdim, tabii eğer bunca yıl suyun altında kalarak tamamen parçalanmamışsa."

Adam nezaketle gülümsedi.

"Pekâlâ hanımefendi, isteğinizi ileteceğim. Piyano nerede bulunuyordu?"

"Yemek salonu olarak kullanılan girişteki büyük odanın içinde. Siyah, kuyruklu bir piyano. Gözden kaçırmanız mümkün değil."

"Anlaşıldı," dedi adam uzaklaşırken.

Sam kısa bir süre sessizce Sybille Shirdoon'a baktı.

"Sanki bu piyano sizin için önemliymiş gibi bir hisse kapıldım."

Kadın, dudaklarında özlem dolu hafif bir gülümsemeyle dalgınca başını sallayarak onu onayladı.

"Cehennemin içine gidişimin ve orada yeniden doğuşumun tanığı oldu o. Ayrıca tellerinin titreşimiyle de sahne üzerinde şarkı söylemeye ilk cesaret edişime eşlik etti. Öyle gerçek bir konser ya da gösteri falan değildi bu ama yine de bir eşiği aşmıştım. Genç bir piyanistin sayesinde... İrlandalıydı, siz de öylesiniz sanırım. Her akşam, müşteriler gittikten sonra kendi bestelediği bir ezgiyi çalardı. Çok dokunaklı, epeyce hazin bir ezgi..."

Sam bu sırada yaşlı kadının gözlerinin yaşlarla buğulanmış olduğunu fark etti.

Bakıcı kadın huzursuzlandı, kaşları çatık, belli ede ede kolundaki saate baktı.

"Adı neydi bu adamın?" diye sordu Sam.

Sessizlik oldu.

"Jeremy Flanagan. Sonradan birbirimizin izini kaybettik. Yıllar sonra bir arkadaşım bana onu New York'ta bir piyano barında gördüğünü haber verdi. Telefon edip onu bulmaya çalıştım ama adres bırakmadan işten ayrılmıştı. Yaşam böyle geçip gidiyor işte, kimi zaman farkına bile varmaksızın varoluşumuzda hayati rol oynamış olan kimselere teşekkür etme fırsatı bile bulamıyoruz. Kendimde şarkı söyleyebilme cesaretini sırf bu piyanist sayesinde bulabilmiştim ben, onun söylediği bir tek sözcük sayesinde, basit, sıradan ama tam zamanında söylenmiş tek bir sözcük: 'Yapabilirsin.' Bunu duymaya, bu şekilde cesaretlendirilmeye gerek duyuyormuşum meğer, bu yeşil ışığa ihtiyacım varmış. O tek sözcük benim yaşamımda belirleyici rol oynadı."

"Yani bu adamın sizin mesleğe atılmanızın kökeninde bulunduğunu söyleyebilir miyiz?"

Kadın başını iki yana salladı.

"Doğrusu böyle söyleyemeyiz, gerçi o da önemli bir rol oynadı elbette."

Sam batığın güvertesine iki kişinin çıkmış olduğunu gördü.

"Aslında," diye ekledi kadın bir an sustuktan sonra, "benim için her şeyi tamamen değiştiren başka biri olmuştu. Başka bir erkek."

"Başka bir erkek mi?"

Kadın yanıt vermeden önce sanki derin düşüncelere dalıp gitmiş gibi dalgınca gülümsedi.

"Gizemli bir erkek. Çok gizemli... Elli yıl sonra bugün bile hâlâ benim için gizemini koruyor."

Sam doğru yolda olduğunun kokusunu almıştı.

"Haydi, bana her şeyi anlatın."

"Yok canım... Daha neler? Her şeyi anlatmam saatler sürer. Çok uzun bir öyküdür bu."

Tam o sırada yine bitmek bilmeyen bir öksürük nöbetine kapıldı. Bakıcı kadın yerinden sıçradı.

"Burada bırakalım artık Bay Brennan."

"Hayır, ama... Daha yeni başlıyorduk."

"Saatlerce konuşmaktan söz ettiğinizi duydum. Kesinlikle olacak şey değil."

"Sadece..."

"Rica ederim ısrar etmeyin. Haydi, gelin Sybille. Yola çıkmadan önce şu çadırın altında biraz dinlenin."

Bunu söyledikten sonra da hâlâ öksürüğünü dindirmeye uğraşmakta olan yaşlı hanımın koluna girip ayağa kalkmasına yardımcı oldu.

"İyice dinlenin siz," dedi Sam mümkün olan en rahatlatıcı sesiyle. "İstediğiniz zaman, sakin sakin devam ederiz."

İki kadının rıhtımın biraz ilerisine kurulmuş olan ve üzeri şehrin flamalarıyla kaplı bir çadıra doğru ilerleyişlerini izledi.

On beş dakika kadar sonra, çalışmaların sorumlusu girişte belirdi. Sam hızlıca onun yanına sokulup kartını verdi.

"Sam Brennan, *Newsweek*'tenim."

"Jacques Verger."

Adamı çadırın içine aldılar ve Sam da onunla birlikte içeri süzüldü.

Sybille Shirdoon, üzerine uzanıp biraz dinlenmiş olduğu anlaşılan bir kamp yatağının hemen yanı başında duran bir koltukta oturuyordu.

"İlk kaydı getirdim," dedi Verger tabletini göstererek. "Ancak piyanoyu bulamadık. Suyun içinde parçalara ayrıldıktan sonra akıntıyla dışarı sürüklenmiş olacak."

"Elinizden geleni yaptınız," diye karşılık verdi Sybille gülümseyerek.

Ama Sam, görünürdeki gülümsemenin ardında bir hüznün gizlendiğini görebiliyordu.

Bakıcı kadının omzunun üzerinden uzanarak video kaydını o da diğerleriyle birlikte izledi. Geminin içi tamamen harap olmuş haldeydi. Bütün duvarlar balçık, yosun ve dört bir yandan içler acısı bir şekilde sarkan çeşitli deniz bitkileriyle kaplıydı.

Görülen ilk oda neredeyse bomboş gibiydi, ikincisiyse yıkık dökük mobilyalarla doluydu, çökmüş basamakları güçlükle seçilebilen çok loş bir merdivenden aşağı iniliyor ve eskiden bir çeşit dinlenme kamarası olarak kullanılmış olduğu düşünülebilecek dar bir alana giriliyordu. Buradansa insana kıyamet izlenimi veren, tamamen çamurlara bulanmış makinelerle dolu geniş bir salona geçiliyordu. Kamera merdivenleri tırmanarak zeminini yapışkan otların kaplamış olduğu bir dümen odasına girdi. Karanlığa gömülmüş bir koridordan geçerek geminin büyük salonuna çıktı. Üzerini balçık kaplamış eski bir bar, yerlere devrilmiş masa ve sandalyeler seçilebiliyordu, pencerelerin camları ya hiç yoktu ya da alüvyonlarla saydamlıklarını yitirmişlerdi. Yerdeki çürümüş döşemelerin üzerinde batık geminin içine hapsolmuş birkaç balık kıvranmaktaydı.

Sam, gözünün bir ucuyla da bu felaket görüntülerini büyük bir ilgiyle izleyen Sybille'e bakıyordu.

Kayıt bittiğinde kimse konuşmadı, hava kurşun gibi ağırlaşmıştı.

Sessizliği bozma görevini Sam üstlendi.

"Bu gemide geçen yaşamınızla ilgili olarak sizinle röportaj yapmayı çok isterim. Keşke bana yaşamınızın bu bölümünü anlatsanız. Özellikle de az önce sözünü ettiğiniz o gizemli adamla ilgili öykünüzü çok merak ediyorum."

Korktuğu başına geldi ve kendisine yanıt veren bakıcı kadın oldu. Bunun saatler süreceğini hatırlattı ve böyle bir şeyin asla mümkün olamayacağını bildirdi. Bunun için röportajın birkaç güne yayılması gerekecekti, ancak Bayan Shirdoon'un Como'daki evinden başka yerde kalması mümkün olamazdı. Sağlık durumu buna izin vermiyordu, vesaire, vesaire...

Sam hiç üstelemedi.

CNN muhabirinin hızlıca birkaç soru sormasına izin verildi ve on beş dakika kadar sonra helikopterin motoru çalıştı, pervanesiyse ortalığa gaz yağı kokusu yayarak havayı dövmeye başladı.

Sybille Shirdoon Sam'e ve CNN muhabirine sıcak bir selam verdikten sonra metal bariyerlerin arkasına toplanmış olan küçük kalabalığa bir süre el salladı ve helikopterin içine oturdu.

Gürültü iyice yoğunlaştı ve taşıt yavaş yavaş havalanarak kendi çevresinde döndü, sonra da bu aralık akşamının puslu gökyüzüne doğru yükseldi.

Üzerine sarı bir muşamba yağmurluk giymiş mavi çizmeli bir işçi elinde hortumla gemi batığını yıkıyordu. Keskin kokulu balçık iskeletin üzerinden aktıkça geminin eskiden sahip olduğu neftî renk ortaya çıkmaya başlıyordu. Geminin bir zamanlar altın renginde olan harflerle yazılmış olduğu tahmin edilen adı da belirmişti: *PygmaLyon*.

Sam çalışmaların sorumlusunun yanına sokulup konuştu.

"Bay Verger, *Newsweek* için fotoğraf makinemle birlikte batığın içine girmem mümkün olur mu?"

Jacques Verger başını iki yana salladı.

"Olamaz, çünkü henüz içerisinin güvenliğini sağlamadık."
"Acaba daha sonra girmemize izin verilir mi dersiniz?"
"Belki... Emin değilim."
"Size kartımı vermiştim. Mümkün olursa beni arayın lütfen."
"Merak etmeyin."

*

* *

Como, İtalya, 5 Ocak 2018

Sam taksinin kapısını kapatırken başının davul gibi şişmiş olduğunu hissediyordu. Arabaya bindiğinde şoförle iki sözcük İtalyanca konuştuğuna pişman olmuştu. Bunun üzerine adam ağzını açmış ve yol boyunca bir daha hiç kapatmamıştı. Onu susturmanın imkânı yoktu.

Sam beyaz Fiat'ın iki yanı servilerle çevrili yol boyunca uzaklaşmasını izlerken rahat bir soluk aldı.

Birkaç küçük kuş ötüşü dışında nihayet biraz dinginliğe kavuşabilmişti.

Yüksek siyah parmaklıkların arkasından beliren gür bitkiler hiçbir binanın görülmesine izin vermiyordu. Gökyüzü firuze mavisi rengindeydi ve havada içten içe biraz serinlik olsa da insan sanki bahar şimdiden gelmiş gibi hissediyordu. Bir önceki gün boz renkli Londra'daydı. Âdeta gezegen değiştirmiş gibiydi.

Sam görüntülü diafona kendini tanıttı. Parmaklıklı kapı açıldı ve o da çevresi zakkumlar, defneler ve açelyalarla kaplı patikaya girdi.

Fotoğraf makinesini çıkarıp birkaç kare fotoğraf çekti. Röportaj sırasında mahremiyet duygusunu koruyabilmek için yanında ayrıca bir fotoğrafçı getirmemeyi tercih etmişti.

Geminin nehirden çıkarılışının üstünden bir aya yakın zaman geçmişti.

Lyon'da Sybille Shirdoon'un yanından ayrılmasının üzerinden daha bir saat geçmiş geçmemişti ki Jacques Verger'den bir telefon gelmişti.

"Kartınızı bırakmış olduğunuz için arayabilirim diye düşündüm."

"Tabii ki. Bir şey mi oldu?"

"Piyanoyu bulduk."

Piyano.

Dokunaklı bir kavuşma fotoğrafı alabilmek için çok geç kalınmıştı.

"Büyük salonda değilmiş," diye açıklamıştı Verger, "ayrı bir odada duruyordu. Aslında bu çok büyük bir şans oldu çünkü daracık bir odaydı bu, belki de bir acil durum kabini. Bu gemi açık deniz yolculuğu için inşa edilmişe benziyor, nehir yolculukları için değil. Kısacası burada bir hava boşluğu varmış ve piyano kuru kalabilmiş, bayağı iyi durumda hem de."

"İnanılmaz."

"Yalnız şaşırtıcı bir şey var."

"Nedir o?"

"Hiç teli yok."

"Teli mi yok?"

"Hiç yok. Açtığımızda içi bomboştu. Sadece şeyin üstünde birikmiş biraz toz vardı o kadar... Yani içindeki tahta parçasının."

"Yankı levhasının."

"Ondan."

"Garipmiş."

"Aslında değil. Yani inanılmaz görünüyor ama gayet normal. Hava boşluğu nemin işini görmesine engel olamamış. Teller zamanla paslanıp sonra da toza dönüşmüş olmalılar. Ne de olsa elli yılı aşkın zamandır suyun altında duruyordu."

"Neyse, onu korunaklı bir yere aldırın. Ne yapacağımıza sonra bakarız."

Ama Sam daha sonra bu konuda herhangi bir karar vermemişti.

Güçlü bir mimoza kokusu onu şimdiki ana geri çağırdı. Ocak ayında böyle sapsarı açmış çiçekler görmek ne güzel şeydi! Muhteşem İtalya...

Como'ya gelebilmek için, buradan bir saatlik mesafede bulunan Carrara de Bergame Akademisi'ndeki Rafael sergisini beklemişti.

Sybille Shirdoon'un villası, tepeden baktığı koyu mavi renkteki gölle aynı anda, birdenbire görünüvermişti. Güzel ama mütevazı, eski bir villaydı bu, ön cephesi aşıboyası renginde kireçle çok hoş tonlarda sıvanmıştı, çok eski görünüşlü taşlar duvar köşeleri ile pencere kenarlarının altını çiziyordu, çatısıysa pişmiş topraktan yapılmış kiremitlerle kaplıydı. Asırlık çam ağaçları âdeta reverans yaparcasına hafif eğimli duruyorlardı. Birkaç kamelya şimdiden çiçek açmıştı.

İnsan kendini Como Gölü kıyısındaki villaların romantik dönemin sanatçıları için birer sığınak görevi gördüğü on dokuzuncu yüzyıla dönmüş gibi hissediyordu. Sanki Liszt'in ya da Verdi'nin hayaleti bir köşeden her an fırlayabilecekmiş gibiydi.

Saçlarını atkuyruğu yapmış, masmavi gözlü, güler yüzlü, çok hoş, esmer bir genç kadın Sam'i karşıladı. Fransızcayı karşı konulmaz bir aksanla konuşuyordu. Geçen seferki o bekçi köpeği kılıklı bakıcı kadını yeniden karşısında bulmamış olmak Sam'in içini rahatlatmıştı.

"Adınız nedir?"

"Giulia," dedi kadın kocaman bir gülümsemeyle.

Sam'i terasa oturttu. Geniş, toprak saksılar içindeki portakal ağaçlarıyla çevrelenmiş, taş döşeli çok hoş bir terastı bu.

Sybille Shirdoon da çok gecikmeden yanlarına geldi, her zamanki gibi sıcacıktı. Lyon'dakinden çok daha rahat görünüyordu. Giulia sehpanın üzerine onlar için dumanı tüten birer fincan kahve ve çikolatalı makaronlar bıraktı.

"Demek *PygmaLyon* gemisinin içinde yaşadıklarımı ve geçen defa size sözünü etmiş olduğum o gizemli adamla tanışma öyküsünü dinlemeyi istiyorsunuz," dedi adamın yüzüne suç ortağıymış gibi bir gülümsemeyle bakarak.

"Çok doğru."

Ona uçuk mavi minderlerle kaplı, hasır koltuklardan birine oturmasını işaret etti.

"Daha önce de söylediğim gibi, uzun bir öyküdür bu."

Giulia'ya teşekkür etti ve o da evin içine girdi.

Sam gözünü Sybille'in üzerinden hiç ayırmadan fincanını eline aldı. Kadından müthiş bir dinginlik yayılıyordu. Sybille dudaklarında bir gülümsemeyle oturup dalgın bakışlı gözlerini göle doğru çevirdi. Gözleri ışıl ışıldı.

"O adamla daha ilk tanıştığım anda onun benim hakkımda benim bile bilmediğim bir şeyler sezmiş olduğunu hissetmiştim."

Bir an susup dalgınca uzaklara baktı.

Sam bakışını onun üstünden hiç kıpırdatmadan bir yudum kahve içti.

"Benim bir sırrın farkına varmamı sağladı ve... Bu da bütün yaşamımı değiştirdi. Sonradan ben de o sırrı herkesle paylaşabilmeyi, herkesin ondan benim kadar yararlanabilmesini sağlamayı isterdim ama o buna engel oldu."

Sam hiçbir şey söylemedi, en küçük bir hareket bile yapmamak için kendini zorladı. Yalnızca mevsimin ilk çiçeklerinin narin kokularıyla doldurduğu temiz havayı sessizce içine solumakla yetindi.

"Bir anlamda o sır bana yaşamımın anahtarını vermiş oldu," dedi kadın kararlı bir sesle. "İçimdeki dizginlerin, korkuların, kaygıların kilidini çözecek olan anahtarı verdi. Ruhumun anahtarı, mutluluğumun anahtarı. Ama her şeyden önemlisi, o adam ve sırrı beni özgür bir varlık haline getirdi."

Sybille'in gözleri hâlâ göle doğru bakıyordu ama Sam onun aslında çok daha öteleri görmekte olduğunu hissetti, gölün ve onu çevreleyen dağların daha ötesini. Başka bir yerdeydi o şimdi, başka bir zamanda...

2

Lyon, 14 Haziran 1964

Uyanma vakti.

Çalar saat bir kere çaldı.

Saatin kaç olduğuna bakmak için kendimi zorlayarak gözlerimi araladım. Jaz marka elektrikli bir saat bu, ilk örneklerinden biri, ben otuz iki yaşındayken hayat arkadaşım olan Nathan'ın hediyesi.

Hâlâ uyku sersemliği içinde ellerimi yastığın altına sokup anın tadını çıkardım ve beni saran yorganın altındaki ılık havayı son bir kez içime çektim.

Cesaret.

Yatağın içinde doğrulup oturdum ve odanın serinliğiyle ürpermemek için kendimi zor tuttum. Yanı başımda Nathan saçının güzel kumral perçemleri beyaz yastığın üzerine dağılmış halde hâlâ derin uykudaydı ve içimden onun sıcak bedenine sarılmak geçti.

On beş dakika daha uyuyabilir, rahat bırak adamı.

İsteksizce yataktan kalkıp ilk alarmın çalışmaması durumuna karşı önlem olarak beş dakika sonraya kurulmuş olan ikinci alarmı kapattım. Eski usul mekanik bir çalar saat olsa beni yanıltması mümkün olmazdı.

Ayaklarımla terliklerimi aradım ama yalnızca Nathan'ınkileri bulabildim. Işığı açıp da onu uyandırmamak için şimdilik onları

ödünç almaya karar verdim. En küçük bir ses çıkarmamaya uğraşarak, sessiz adımlarla odayı aşıp banyoya ilerledim. Güne yanlış adımla başlamak kötüye işaret sayılıyorsa başkasının terlikleriyle adım atmak ne demek oluyordu acaba?

Su bir ısınıp bir soğuduğu için titreye titreye duş aldım. Tam bir İskoç duşu. Şofbenimiz haftalardır can çekişmekteydi ama bir türlü ev sahibine onu onartamıyordum: Cimri ihtiyar konuyu ne zaman açacak olsam hemen lafı değiştiriyordu.

Yumuşacık bornozumun içinde biraz kurulandıktan sonra deterjan kokan temiz giysilerimi üzerime geçirdim. Mutfakta kahve makinesi dumanı tüterek çalışırken Nathan da somurtarak yanıma geldi.

"Terliklerimi sen mi aldın?"

"Affedersin, kendiminkileri bulmaya çalışırken seni uyandırmayayım dedim."

"Hep aynı yere koysan bulmak için araman da gerekmezdi," diye söylendi.

Sitem etmekte haksızdı ve ben de haksızlığa uğradığımı hissettim. Nathan'a göre nesnelerin yerleştirilmesi belli bir mantığı izlemeliydi ve bu mantıktan sapmak da bir çeşit zekâ yetersizliğine işaretti.

Kızıl Haç Tepesi'nin üzerinde bulunan iki odalı bir dairede oturuyorduk, Lyon'daki ipek dokumacıları birbiri ardına iflas ettikten sonra yaygın olarak görüldüğü gibi eski bir atölyeden bozmaydı burası. Dar ve yüksek, yatak odası asma katta bulunan yapısıyla değişik mimarisi arkadaşlarımızın çok hoşuna gidiyordu ama bu haliyle kışın ısıtılması hiç mümkün olamıyordu. "Çok mantıksız," diyordu Nathan.

İşe gitmek üzere evden her zamankinden erken çıktım ve sokakta havanın bir haziran sabahı için fazlaca serin olduğunu fark edince şaşırdım.

Nathan gemiye öğleye doğru gelecekti. Hâlâ öğrenciliği devam ediyor, sanat bilimi ve teknolojileri alanında doktor tezini

hazırlıyordu. Bu türden bir diploma size yüksek düzeyde bir iş bulabilmeyi vaat ediyordu... Aramızdaki ilişkiden kimseye söz etmeksizin onu yarı zamanlı garson olarak işe almıştım ama bunu yaptığıma da hemen pişman olmuştum: Üstüne bir de şeffaflıktan yoksun olan böyle bir torpilcilik başıma iş açabilir, hatta bana çok pahalıya da mal olabilirdi.

O zamandan beridir yakalanma korkusu, suçlanma endişesi içinde yaşıyordum. Elbette ki o ağzından bir şey kaçıracak değildi: Konuşmadan önce yedi kere düşünen bir entelektüel, ağzı sıkı bir adamdı o. Ama ben onunla görülmekten korkuyordum. İzinli olduğum akşamlarda birlikte şehre indiğimiz zaman geminin semtinden de, çalışanların yaşadıklarını bin bir gayretle öğrendiğim mahallelerden de uzak durmaya çabalıyorduk. İnsan içindeyken Nathan'ın ne belime sarılmasına ne de elimi tutmasına izin veriyordum. İş saatleri dışında onunla yan yana görülebilecek olmanın düşüncesi bile beni dehşete düşürüyordu. Onu işe almış olmam bütün özel yaşantımızı mahvetmiş olduğu için acı bir pişmanlık duyuyordum.

Her sabah olduğu gibi Kızıl Haç'ı tepenin aşağısındaki eski mahallelere bağlayan ve adına "Sicim" dediğimiz Terme Sokağı'ndaki tramvaya biniyordum.

Genellikle gemiye sabah çok erken saatte gitmem gerekmezdi ama o sabah sözleşmeleri gözden geçirmek üzere sigorta yetkilisiyle randevum vardı.

Bu işe birkaç ay öncesinde etkinlikleri geliştirebilmek üzere alınmıştım, düğünler, kokteyller falan... Gemide eğlenceli toplantılar düzenlemeyi isteyebilecek olan yerel şirketlerle temas kurmam gerekiyordu. İşe başlamamdan on beş gün sonra, acemi şansıyla ardı ardına iki sözleşme bağlamıştım ve sanki her ikisi de gökten düşüvermişçesine benim fazla bir şey yapmama gerek kalmamıştı. Ancak bu durum geminin sahibini oldukça etkilemişti ve beni müdürlüğe terfi ettirmesine çok şaşırmıştım. Böyle bir şeye hiç de hazırlıklı değildim ve dürüst olmam gerekirse

yeterli birikimim de yoktu. Fakat onun da deneyimli birini işe alacak kadar parası bulunmuyordu. Geminin bütçesi açık veriyor ve bankaya olan borcu giderek yükseliyordu. Elbette ki bu terfi reddedebileceğim bir şey değildi, onu hayatımın fırsatı olarak görüyordum, ender bulunacak bir şans ama aynı zamanda da aşılması gereken büyük bir zorluk çünkü bir yöneticilik işini yürütmek için ne bir eğitim görmüştüm ne de ekibin geri kalanına karşı böyle bir sorumluluğu yerine getirmekte doğal bir rahatlığa sahiptim. Tam aksine fena halde özgüven eksikliği çekiyordum ve başkalarıyla olan ilişkilerim çok karmaşıktı. Ticaretle ilgili bir işi seçmiş olmam bile aslında doğal yeteneğimi geliştirmekten çok benim için terapi amaçlıydı.

Tramvaya bir dilenci bindi ve durumu hakkında kısa bir konuşma yaptıktan sonra elinde ters çevirmiş olduğu bir kasketle yolcuların arasında dolaşmaya başladı. İçimden bir ses bana onun hiç de sefil durumda olmadığını söylüyordu. Yalan söylediğinden, aslında yoksul olmadığından emin gibiydim. Üstelik genç ve sağlıklıydı da. Lyon'da yakın zaman önce açılmaya başlamış olan süpermarketler onun gibi adamları işe almak için yanıp tutuşuyorlardı. İsteyen biri rahatlıkla iş bulabilirdi. Benimse düşük bir maaşım vardı ve bir sahtekâra sadaka vermem söz konusu olamazdı.

Tramvayın tıkırtısı eşliğinde bir yolcudan diğerine geçişini dikkatle izliyordum ve o bana doğru yaklaştıkça içimde belli belirsiz bir korkunun yükselmeye başladığını hissediyordum.

"Bana verecek bozuk paranız var mı?"

Karanlık bakışlarını gözlerimin içine dikmiş ve ısrarcı bir tavırla kasketini bana doğru uzatmıştı.

Reddedersem bana saldıracağından korkarak aceleyle cüzdanımı açıp bir yarım frank çıkardım.

Açık havaya çıkınca adımlarımı hızlandırdım. Lyon'un tarihî merkezi olan yarımada üzerindeki Saône Rıhtımı'nda demirlemiş gemiye varmak için on beş dakika yürümem gerekecekti. Adalet

sarayı geçidi ile Bonaparte Köprüsü'nün arasındaki yerde durur ve yalnızca öğle ve akşam yemekleri sırasında nehre açılacağı zaman buradan ayrılırdı. Bu hareket noktası Célestins Rıhtımı'nın daha altında kaldığı için arabaların gürültüsü duyulmazdı. Akşamları Eski Lyon'un ve nehrin karşı kıyısındaki Fourvière Bazilikası'nın ışıkları altında manzara şahane oluyordu.

PygmaLyon elden geçirilmeye gerek duyan eski bir gemiydi. Neftî renkteki güzel iskeleti yer yer pullanmaya başlamıştı, camlı lokanta salonunun devamındaki, güvertenin teras olarak kullanılan kısmının rengi atmıştı, üzeri çizikler içindeki kırmızı ahşap döşemesi de cila istiyordu. Salonun kendisi de yenilenmeli, yeniden dekore edilmeliydi. Koyu renkli ahşap duvarların renklerinin açılması ya da belki boyanması gerekiyordu.

İşe alınmam için görüşme yaptığımız sırada geminin sahibi yenileme konusundaki fikirlerini bana coşkuyla anlatmıştı gerçi ama o günden sonra da hiçbir şey olduğu yoktu. Çok yazık oluyordu çünkü gemi belli bir çekiciliğe sahipti aslında, hani şu köhnelikten çıkıp da antikalık seviyesine ulaşabilmek için bakım gerektiren türden bir çekicilik.

Titrek iskeleyi geçerek gemiye tam ayak basmıştım ki bir dolu gündelik küçük onarım işinden sorumlu olan, ayak işlerine bakan adamımıza rastladım. Can yeleklerinin bulunduğu sandığın önünde diz çökmüştü.

"Günaydın Bobby."

"Günaydın Sybille. Burada seni bekleyen bir bey var," dedi çenesiyle bana dirseğini küpeşteye dayamış, ördek yeşili takım elbise içindeki ufak tefek bir adamı işaret ederek.

O devirde çalışanların müdürlerine ön adlarıyla seslenmeleri, hele ki senli benli olmaları hiç de yaygın bir şey değildi ama yine de benim bütün çalışanlarım cana yakın bir şekilde böyle yapıyorlardı. Ne de olsa ben de işe onların seviyesinde başlamıştım ve alışkanlıkları yıkmak kolay olmuyordu. Gerçi ben içlerinden bir kısmının benim otorite kurabilmek için harcadığım çabaları

boşa çıkarabilmek için bunu kasıtlı olarak yaptıklarından da kuşkulanmıyor değildim. Ancak Bobby için durum böyle değildi, bir sineği bile incitmeyecek, iyi yürekli bir adamdı o. Kocaman bir kafası ve sığırları andıran bakışları olan, kırk yaşlarında, uzun boylu, esmer bir adamdı, yüz hatları ölçüsüzce alkol ve patates cipsi tüketiminden hafifçe şişkindi. Kendisini deniz tuttuğundan patates cipsinin buna iyi geldiğini keşfetmişti. Dört bir yana gizlediği içki şişelerine ne kadar düşkün olduğunu da bilmeyen yoktu. Kimseye bir zararı dokunmadığı için bu huyuna da kimse ilişmiyordu. Ancak fazla alkolün beynini iyice yumuşatmış olduğu da anlaşılıyordu çünkü her lafı tersinden anlayan bir budalaya dönüşmüştü. Ben böyle bir şöhreti herkes kendisini rahat bıraksın diye özellikle edinmiş olabileceğinden kuşkulanıyordum. Her istediğinize evet yanıtı aldığınız ama istediğiniz şeyi yerine getirdiğine pek sık rastlayamadığınız türden bir adamdı o.

"Sandığın kilidini mi değiştiriyorsun?"

Ondan müşteri tuvaletlerinin tam kapanamayan kilitlerini değiştirmesini defalarca istemiştim ama boşuna bir çabaydı.

"Evet, biraz takılıyor."

"Öyle mi?"

Can yelekleri sandığının kilidinin birazcık takılıyor olması benim hiç umurumda değildi ama onu azarlamayı da istemiyordum. Ona haksızlık ettiğimi düşünmesi, hele hele hiyerarşinin sitemlerinden bezip de işi bırakmaya kalkışması hiç de işime gelmezdi çünkü bu adam geminin bütün tarihçesini ezbere biliyor, onun her bir çarkını avucunun içi gibi tanıyordu. Yerine birini koymak mümkün değildi. Onu yitirmek bizim için bir felaket olurdu.

"Tuvaletlerin kilitlerine de bakacak mısın?"

"Evet, evet, bakacağım tabii," dedi ona bu soruyu her sorduğumda olduğu gibi.

Oysa ben hiçbir şeyin değişmeyeceğini biliyordum. Her zaman bir işi oluyor, hiç acelesi olmayan, en önemsiz işleri yapmaktan başını hiç kaldıramıyor görünüyordu.

Ördek yeşili takımlı sigortacının elini sıktım.

"Beş dakika sonra yanınıza geliyorum," dedim, bütün ekibi dolaşarak selamlamam gerekiyordu. "Acele edeceğim."

"Zamanım var."

Kamaramın kapısı açıktı ve gemi sahibi Charles'ın içeride telefonla konuşmakta olduğu duyuluyordu. Her sabah gemiye uğrayıp ya kendi bürosunda ya da bazen, gemideki tek telefonun bulunduğu benimkinde bir iki saat zaman geçirir, sonra da şehirdeki işlerinin başına geçerdi.

Elimle onu selamlamak üzere başımı kapıdan içeri uzattım.

"Sizi temin ederim, finans dosyasını on beş gün önce bankanın müdürüne teslim ettim," diyordu telefondaki kişiye. "Bana bir hafta içinde yanıt vereceğine dair söz verdi."

Kırlaşmış saçları, yanık teni, çekici bakışları, bir parça eskimiş olsa da şık kıyafetleriyle Charles altmışlı yaşlarının keyfini süren bir adamdı. Safkan Lyonlu aristokrat bir ailenin en küçük çocuğuydu ve ebeveyni öldüğünde kendini bu geminin sahibi olarak bulmuş, sonra da onu yüzer bir lokantaya çevirmişti. Yaşamı boyunca daha önce hiç çalışması gerekmemişti ama edindiği miras suyunu çekmeye başladığından artık geçinmek için geminin getireceği gelire gerek duyuyordu. İşler yolunda gitmiyordu ve Charles da hızı kesilmeye başlamış olan etkinlikleri canlandırarak bütçedeki artık kendi başına kapatamadığı açıkları doldurabilmek için bana güveniyordu. Nazik bir insan olduğundan, durumunun üzerinde yarattığı stresi hem başkalarından hem de kendinden gizleyebilmek için kendini sürekli gülümsemeye zorluyordu.

Aceleyle gemiyi dolaşmayı sürdürdüm.

Katell beni uzaktan görünce yanıma doğru içimde her zaman bir parçacık endişe uyandırmış olan bir özgüvenle atıldı. Otuz yaşlarındaki, ince uzun, saçları sarıya boyalı, güzel bir

bedeni olduğunun gayet farkında olan ve onun değerini ortaya çıkarmayı da çok iyi bilen bu genç kadın, lokanta salonunun şefiydi. Bütün garsonlar onun emri altında bulunuyor, o da bu sorumluluğu profesyonelce yerine getiriyordu. Yerimde gözü olduğundan kuşkum olmasa onu daha da fazla takdir edebilirdim. Cazibesi karşısında arzudan eli ayağı birbirine girmiş olan Charles tarafından, benden kısa bir süre sonra işe alınmıştı. Patron ona işi verirken, geminin gayet lüks içinde boydan boya yenileneceği de dâhil olmak üzere bolca vaatte bulunmuştu.

Benim kendisinden ne diploma ne de yetenek bakımından fazla bir üstünlüğüm olmadığı halde müdürlüğe terfi ettirilmiş olmama katlanamıyordu. Sürekli olarak bana ait olmadığım bir yerde bulunduğumu hissettiriyor, üstelik de bunu yalnızca benim kendi kuşkularımı körükleyerek başarıyordu.

"Marco'ya mikrofondan kalkış anonsunu yaparken haykırmamasını söylemek konusunu düşündün mü?" diye sordu otoriter bir sesle.

"Konuşacağım, konuşacağım."

"Biz müşterileri burada rahatlatmaya uğraşırken o her defasında hepsini yerlerinden sıçratıyor."

Geminin kaptanı Marco, pek de hoş olmayan bir erkeksiliğe sahip, altmış yaşlarında yontulmamış bir odundu. Doğrusu biraz gözümü korkutuyordu ve Katell'in de bunun farkında olduğundan hiç kuşkum yoktu, başaramayacağımı bildiği halde ondan şunu ya da bunu istemek üzere beni sürekli olarak adamın pençelerinin önüne atıyordu. Zekice davranarak bunun için gayet meşru talepler yaratıyor ve ben de bu yüzden onu reddedemiyordum. Benim yetersizliklerimi ortaya dökmek bu kadının en sevdiği uğraş gibiydi.

"Bir şey daha var," diye ekledi. "Nathan konusunda bir karar vermen gerekecek. Onun gibi bir amatörle fazla uzun süre devam edemeyiz."

Kayıtsız görünmeye çabaladım. Onu işe benim almış olduğumu gayet iyi biliyordu elbette ama Tanrı'ya şükür ki aramızdaki özel ilişkiden hiç haberi yoktu. Onun bulunabilecek garsonların en iyisi olmadığı doğruydu gerçi ama en kötüsü de sayılmazdı. Ancak bir kere daha, Nathan'ın yetersizliğini ortaya çıkarmak benimkini vurgulamanın bir yolu oluyordu.

"Affedersin, acelem var, birini bekletiyorum," dedim onun kalçalarını süzerken yakaladığım sigortacıyı işaret ederek.

Uzaklaşırken içimden kendime küfrediyordum. Ne diye af dilemiştim sanki? Neden ona bir bahane göstermem gerekmişti?

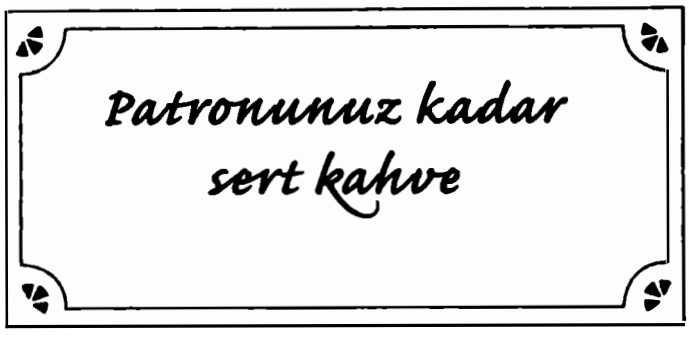
Elimde olmadan bu kadından nefret ediyordum ve bende uyandırdığı kıskançlık ona duyduğum hıncı daha da keskinleştiriyordu: Ben kuşkular, endişeler ve duraksamalar içinde boğulurken onun bu kadar güvenli, kendinden emin bir kişiliğe sahip olmasına imreniyordum. Bu bakımdan aramızdaki farklılık bana ergenlik çağlarımdaki acı verici bir dönemimi anımsatıyordu. Liseden bir sınıf arkadaşımı evimize davet etmiştim ve o gittikten sonra babam arkasından övgüler düzmeyi hiç bitirememişti. "Ne kadar güçlü bir kişiliği var!" diyordu hayranlıkla. Bu beni o kadar çok üzmüştü ki... Acaba ben ne yapmıştım da onunki gibi bir kişilikten yoksun bırakılmıştım?

Elim küpeştenin, paslanmış çeliğin üzerindeki beyaz boya katmanları yüzünden pürtüklü hale gelmiş olan korkuluğunda gezinerek hızlı adımlarla gemiyi dolaşmayı sürdürdüm.

Personelin küçük dinlenme salonu boştu. Evyede kirli kahve fincanlarının yine dağ gibi yığılmış olduğunu görünce her günkü gibi fena halde sinirlendim. Neden onları her kullanımdan sonra yıkamıyorlardı sanki? Oysa gayet basit bir işti bu. Yumruğumu masaya vurarak içimi iyice bir boşaltmak için yanıp tutuşuyordum ama... Herkesi karşıma almama hiç de gerek yoktu. Herkesin fincanı kendine ait olduğu, üzerlerindeki şekiller ipucu verdiği için her seferinde suçluları belirlemem gayet kolay olurdu aslında. Ama içimden hiç de polisçilik oynamak gelmiyordu.

İçi, koyu renk ve camlı ahşap bölme duvarlarıyla dolu olan lokanta salonuna girince şimdiden öğle yemeği için masaları hazırlamakta olan bir garson kızı selamladım. Beyaz peçeteler bir yandan üzerleri lime lime olmuş tepsileri gizlemeye yararken bir yandan da salona bir çeşit şıklık veriyordu.

Doğrudan bana bağlı çalışan, pire gibi gergin ama inançlı bir iyimser, incecik bir sarışın olan barmen Jeff, bir reggae ezgisi eşliğinde barın parlak bakırlarını ovalıyordu, günün menüsünün yazıldığı kara tahta üzerinde de şu okunuyordu:

"Günaydın, Jeff."

"Merhaba Sybille."

"Bu şakan müşterileri ne kadar güldürür emin değilim."

"Sybille... Takma onu kafana..."

Her ne kadar Jeff bardaki müşterileri rahatlatarak bir şeyler tüketme isteklerini artırma konusunda yetenekli olsa da asıl büyük yeteneği kurumun saygınlığına gölge düşürmekten başka işe yaramayan düşük seviyeli mizah konusundaydı.

Ayrıca barın bakımı konusunda da çok özenli sayılmazdı, çoğu zaman kirli bardakları tezgâhın üzerinde bırakır, kendini tatsız şakalarını yapmaya kaptırdığında siparişleri almakta gecikirdi.

Ne yaptımsa onun iyileşmesini sağlayamamıştım. Ne zaman cesaretimi toplayıp da konuyu ona açmaya kalkışacak olsam görünürde mantıklı olan ve ilk anda yanıt vermeyi hiç becerememediğim bir yığın gerekçe yağdırarak kendini savunmaya geçiyor,

ona vermem gereken yanıtlarsa gecikmeli olarak, büroma geri döndüğümde aklıma geliyordu. O kadar hazırcevap bir adamdı ki hızına yetişemiyordum.

Mutfağın kapısını itince içeride Rodrigue'i kızarmış soğan ve baharat kokularıyla dolu bir buhar bulutunun içinde et kesmekteyken buldum.

"Günaydın Rodrigue."

"Günaydın Sybille."

Kırklı yaşlarda, siyah saçları hep biraz dağınık, gözleri köpek yavrusunu andıran, göbeği şişkin bir adam olan aşçıbaşı şaşılacak derecede hassas bir insandı ve zaman zaman duygularına egemen olamıyormuş gibi görünürdü. Lezzetleri özgün biçimde bir araya getirebilmekte çok yetenekliydi ve kendini yaratıcılığa kaptırdığında zaman kavramını tamamen yitirdiği olurdu. Bu da lokantadaki servisin tamamen aksamasına yol açardı. Fazlasıyla alıngan olduğu için de ona hiçbir şey söyleyemiyordum çünkü en küçük bir ters sözcük karşısında hemen bozuluveriyordu. Servisin yavaşlığı konusundaki hafif endişemi dile getirirken incelikli davranmaya sonsuz bir özen gösterdiğim halde sanki ona yakında giyotin altına gideceğini haber vermişim gibi bir anda bakışlarının kararıverdiğini görebiliyordum. Böyle zamanlarda Rodrigue, anlaşılamamış, değeri bilinmemiş bir sanatçı gibi içine kapanır, çökmüş bir yüz ifadesiyle kendisinden hiçbir zaman tatmin olamadığım için bana acı sitemlerde bulunurdu. Üstelik işinin verimi de düşerdi çünkü artık üretim onun için yaşamakta olduğu kişisel dramın yanında ikincil önemde kalmış olurdu.

Onunla yaşadığım başka bir güçlükse menülerine verme âdetinde olduğu isimlerle ilgiliydi çünkü bunlar şiirsel olmakla birlikte ne açıklayıcı ne de çekici oluyordu: Örneğin "Yağmurlu Pazar"ın arkasından "Pazartesi Hüznü" gelebiliyordu. Yemek isimleri de daha iyi sayılmazdı: "Keder Graten" yanında "Melankolik Aioli" bulabilirdiniz.

En kötüsüyse düğün yemekleri sırasında oluyor, yeni evlilerin mutluluğu onu her seferinde kendi boşanmasının acı dolu terk edilmişliğine döndürüyordu. Bir keresinde bütün cesaretimi toplayarak ona giriş yemeği olan "Tatlı Yanılsama"nın adını değiştirmesini önermiştim.

"Daha neşeli bir şeyler bulamaz mısın?" demiştim.

"Bu bana hiç de üzücü gelmiyor."

"Tatlı olarak çikolatalı mozaik pastaya da 'Kara Ayna' adını verince... Yani kendini onların yerine koysana biraz, bu onların düğün günü, mutlu olmak, neşeli olmak istiyorlar."

"Ne bekliyorsun yani? Neşeli Yahni mi?"

Sonra da omuzlarını kaldırarak gerçek mutluluğun gülüşlerin yüzeyselliğindense hüznün derinliklerinde bulunabileceğine ilişkin bir şeyler söylemiş, arkasından da kendini kesin bir suskunluğa hapsederek beni mutfaktan çıkmak zorunda bırakmıştı. Bir daha da bu konuyu açmaya hiç cesaret gösteremedim.

Oysa o gün keyfi yerinde gibi görünüyordu ve ben de bunu teşvik etmekten başka bir şey yapamazdım.

"Bugün burada güzel kokular var, bugün için pişirdiğin şey çok lezzetli galiba," dedim motivasyonunu yükseltebilmek amacıyla.

Kalın kara kaşlarını çatarak bana içtenlikle incinmiş gözlerle baktı.

"Dünkü iyi değil miydi yani?"

"Hayır, mükemmeldi, emin olabilirsin!"

Hemen salona geri kaçtım. Anlaşılan iltifatlarım bile geri tepiyordu. Hiç umut yoktu ve her gün susmam gereken yeri kaçırıyordum. Öte yandansa samimiyetine bayılıyordum: Ben karşımdaki herkese göre kendimi ayarlayabilmek için çabadan çabaya sürüklenirken o ise duygularını gizlemeye hiç gerek duymuyordu.

"Günaydın Corentin."

"Günaydın Bayan Shirdoon."

Tam zamanlı bir garson olan Corentin orta boylu, küçük kahverengi gözlü, kestane rengi saçlarının favorileri epeyce uzun ama her zaman düzgünce taralı bir adamdı ve bütün ekipte bana siz diye hitap eden bir tek o vardı. Görgü kurallarına saygı göstermeye ve davranışlarına özellikle dikkat ederdi. Lyon'da memleketinden uzakta bulunan, ancak otuz yaşında olabilecek bu Brötonyalı, insanı çileden çıkarabilecek bir mükemmeliyetçiydi. Bu takıntısını en çok da görsel konularda gösterir, örneğin havluların katlanışı ya da çatal bıçakların yerleştirilmesinde milimetrik bir titizlik uygularken servisin hızını çok da önemsemezdi. Elinden gelmiyordu: Lokantanın en kalabalık olduğu, en telaşlı anlarda bile boş bir masanın yanından geçerken bir çatalın duruşunu düzeltmeden edemezdi. Neyse ki onunla benim ilgilenmem gerekmiyordu, bu sorumluluk salonun şefi olarak Katell'e düşüyordu.

Sabah selamlamalarını Marco'yla yani kaptanımızla tamamladım, tabii eğer geminin kullanılmasından ve mekanik bakımından sorumlu olan bu gergedana kaptan demek doğru olacaksa. Yüzünün hiç gülümsemediğini söylemek bile yeterli olmazdı. İşin aslı, bu bıyıklı ve iriyarı esmer adam, her şey yolunda giderken bile öfkeliymiş gibi görünürdü. Karanlık ve parlak bakışlı gözlerinin üzerindeki kaşları her daim çatılmış durur, bana sanki her an birini ısırmaya hazırmış gibi gelirdi.

Kaptan köşküne çıkan dar ve dik merdiveni tırmanırken her basamakta enerjimin biraz daha düştüğü hissine kapılırdım, oysa tam aksine onun beni ne kadar güçlü görürse bana o kadar saygı duyacağını da gayet iyi biliyordum. Ama insanın güce doğal olarak sahip olan birinin karşısında sanki ona sahipmiş gibi rol yapabilmesi gerçekten mümkün olabilir mi ki?

Onu kaptan köşkünün üzeri hafif çizikli camlarının ardında, dümenin başında teni kıpkırmızı ve gömleğini kıllı, şişman kollarının üzerinde kıvırmış bir halde buldum.

"Günaydın Marco."

Bana dönüp başını hafifçe eğdi.

Adamdan duyduğum korku ile Katell'in üzerimde yaratmış olduğu baskının tehdidi arasında sıkışmış bir halde cesaretimi topladım:

"Baksana, yanlış anlama ama rıhtımdan ayrılışımızı mikrofondan duyururken biraz daha yumuşak bir sesle konuşabilir misin? Biraz fazla bağırıyorsun da..."

"Size ne ki bundan?" dedi hırıltılı sesiyle.

"Müşterilerin kulaklarını tırmalıyor da birazcık."

"Vah zavallıcıklar..."

"Sesini sadece bir parçacık yumuşatabilirsen çok harika olacak."

"Spiker değilim ben."

Ne sonuç vereceğinden emin olamasam da hiç olmazsa mesajı yerine ulaştırmıştım. Hem rahatlamış hem de kendimden gurur duyar bir halde ördek yeşili takım elbiseli sigortacının yanına koşup onu, Charles'ın kendi bürosuna geçerek boşaltmış olduğu büroma aldım. İngiliz yeşili halısı ve koyu renkli ahşaptan duvarlarıyla bu büro kimi zaman sanki bir Agatha Christie romanının içinde bulunuyormuşum hissi verirdi, örneğin *Nil'de Ölüm* ama daha az lüks olanından.

Sabahın geri kalanında gemi için hazırlatmayı istediğim yeni sigorta sözleşmesini madde madde gözden geçirdik. Ne de olsa korunmanın fazlası olmazdı ve halihazırdaki sözleşmede de azımsanmayacak boşluklar bulunuyordu. Öğleden sonra da bu adamın rakiplerinden biriyle randevum vardı. En iyi teklifi veren kazanacaktı.

Saat beşte evliliklerini kutlamak için salon arayan bir çiftle görüştüm ama somut bir karar vermelerini sağlamayı başaramadım. Akşama doğruysa yıllık öğle yemekli toplantılarını gemimizde düzenlemekle ilgilenen birkaç şirketi aradım ama şanslı günümde değildim, hepsinden ret cevabı aldım.

Her başarısızlıkta hiç şaşmadan aynı duyguya kapılıyordum, ne yapmam gerektiğini gayet iyi bildiğim halde yanlış davrandığını duygusuna. Nedense doğru zaman geldiğinde içimde bir şeyler

beni tutuyor, kendimi ifade etmeme, istediğim şekilde davranmama engel oluyordu. Bir tür utanç duyuyor, sanki bulunduğum görevde tamamen meşru değilmişim, yaptığım iş tam olarak benim işim değilmiş gibi bir çeşit rahatsızlık hissediyordum.

Telefon görüşmelerinden sonra küçük bir dinlenme molası vererek personel salonunda kendime bir kahve almaya gittim. Evyenin hâlâ karmakarışık bir halde yığılmış kirli fincanlar güruhunun istilası altında bulunduğunu görünce bir kere daha sinirim oynadı.

Kahvenin ısınmasını beklerken "sözler kutusu"nu boşalttım, birkaç hafta önce benim talebim üzerine Bobby'nin hazırladığı küçük bir tahta kutucuktu bu. Herkesi isimsiz olarak bana iletmek istedikleri küçük notları, benim yönetim biçimime ilişkin yorumlarını buna atmaya davet etmiştim. Amacım yöneticilik anlayışımı geliştirebilmek üzere herkesin kendini serbestçe ifade edebilmesini sağlamaya çalışmaktı. Ayrıca bu yolla olası gerginlikleri de büyük sorunlara dönüşmeden fark edebilmeyi umuyordum.

Her türden şey geliyordu: ilgisiz ve kimi zaman birbiriyle çelişen yorumlar, akıllıca saptamalar, sitemler, kâh iyi kâh aptalca tavsiyeler ve bazen de sırf can acıtmayı hedeflediği için rahatsız edici olan sözler.

Küçük, kırmızı asma kilit tıkırtıyla açıldı.

O günkü mesajlar üç taneydi. Bundan daha verimli hasat elde ettiğim günler de oluyordu.

Bize biraz daha fazla güven

Fazla nazik olursan hiçbir şey elde edemezsin...

Biraz paranoyak mıyız acaba?

Paranoya teşhisini haksız buldum. Biraz fazla öngörülü olduğum için bazen fazlaca kuşkucu olabildiğim doğruydu ama hiçbir durumda da paranoya düzeyine varmamıştım.

Günün sonunda Charles beni bürosuna çağırdı. İçeri girince onun yerinden kalkıp arkamdan kapıyı kapatması beni şaşırttı.

"Oturun lütfen," dedi.

Sessizce dediğini yaptım.

Geminin yanı başından geçen bir sahil güvenlik teknesinin vızıltısı dalgaların hışırtısına karıştı.

Patronum çalışma masasının çevresinden dolaşarak geçip karşıma oturdu.

"Sigara?" dedi paketini bana doğru uzatarak.

"Teşekkürler," dedim başımı iki yana sallayarak.

O bir tane alıp altın kaplama eski bir çakmakla yaktı ve bir nefes çektikten sonra her zamanki beyefendiliğiyle dumanını bana değil de ters tarafa doğru vermeye özen gösterdi.

"Siz gemimize katılalı yakında üç ay olacak."

Gülümseyerek başımla onayladım.

"Deneme süreniz haftaya doluyor."

"Evet, öyle herhalde."

Sigarasından bir nefes daha çekti ve vermeden önce bir süre içinde tuttu.

"Size karşı açık olmayı tercih ediyorum, arkanızdan iş çevirir gibi görünmeyi istemem. Henüz kesin bir karara varmış da değilim ama... Sizinle çalışmaya devam edeceğimden emin değilim."

Bu sözler yüzümde bir tokat gibi patlamıştı. Soluğum kesildi, ne diyeceğimi bilemedim. Gündelik işlerde karşılaştığım güçlüklere karşın işimi yitirebileceğim hiç aklımdan geçmemişti. Kovulacağım. Oturduğum yerde donakaldım, gözlerimi patronumdan ayıramıyordum. O da çok rahatmış gibi görünmüyordu.

"Mali durumumuz kaygı verici," dedi. "Sizin etkinlikleri canlandıracağınızı ummuştum ama öyle olmadı. Zarar etmeye devam ediyoruz. Muhasebeci her hafta alarm sinyalleri yolluyor.

Banka derseniz ayrı dert. Fazla uzun süre dayanamayacağız, durum çok acil."

Yutkundum.

"Piyasa zor durumda. Müşteriler kolay kolay para veremiyorlar. Yakında açılacağımızı hissediyorum ama biraz zaman gerekiyor."

Bir süre düşünceli bir tavırla başını aşağı yukarı salladı.

"Kendinizi kanıtlayıp sonuç elde etmek üzere önünüzde on gün daha var," dedi içtenlikle nazik bir sesle. "Size bundan daha fazla zaman verebilmeyi isterdim ama ne yazık ki mümkün olamayacak."

Sanki yer ayaklarımın altından çekilip alınıyormuş gibi bütün yaşamımın sarsılmak üzere olduğu hissine kapılmıştım. Daha fazla ne söyleyebileceğimi bilemiyordum. O da benim kadar üzülmüş gibi görünüyordu ve bu da içimdeki başarısızlık duygusunu daha da körüklüyordu.

"Elimden geleni yapıyorum," dedim.

"Bundan eminim."

Gözlerimin buğulanmaya başladığını hissettim ama ağlamaya başlamayı hiç de istemiyordum.

"Bana kalırsa," diye ekledi, "siz işinize olması gerektiği şekilde yaklaşmıyorsunuz... Ya da belki asıl önemli olan konuya odaklanamıyorsunuz. Örneğin sırf bugün bile neredeyse bütün bir gününüzü sigortacılarla görüşerek geçirdiniz. Gerçekten de şu an en acil sorunumuzun bu olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

Bu sitem bana kısmen haksız göründü. Yönetmek öngörülü olmaktır demezler miydi? Yanıt vermedim.

"Doğrusu... Böyle bir görevde başarılı olabilmek için gereken kişiliğe sahip olup olmadığınızı sorgulamaya başladım."

Bu eleştirisi benim için karnıma saplanmış bir hançer gibiydi. Fena halde yaralanmıştım.

Bu her şeyden daha kötüydü. İnsan davranışlarını, çalışma ya da konuşma biçimini, tavırlarını, duruşunu değiştirebilirdi. Ama kişiliğini değiştiremezdi ki.

Ağır bir sessizlik oldu ve sonunda konuşan da yine o oldu.

"Bakın şimdi, beni ikna etmek için on gününüz var. Kendinizi toplayın, ne değişiklik gerekiyorsa yapın ve mutlaka sonuç elde etmeye bakın. Size içtenlikle başarılar dilerim."

3

O gün gemiyi erkence bir saatte ve perişan bir halde terk ettim.

Telaşlı adımlarla Célestins Rıhtımı'na çıktım.

On gün içinde kendime çekidüzen vermeyi nasıl başarabilirdim ki? Yalnızca on gün... Üstelik de sonuç elde etmem gerekiyordu. Bunun için bir mucize gerekirdi, hareket etme, düşünme ve hissetme biçimimi kökünden değiştirmem. Kişiliğimi ben seçmemiştim. Bütün bu korku, kuşku ve duraksamaların beni felce uğratıp hareketlerimi kısıtlaması benim suçum değildi. Bu şekilde yaşamayı seçen ben olmamıştım, üstelik de benim gibi kendilerini bin bir kuruntuya kaptırmadan kolaylıkla hareket edebilen insanlara hep gıpta etmiştim.

"Dikkat edin!"

Grenette Caddesi'nde karşıdan karşıya geçmek için bir arabanın, önümden geçip giderken rüzgârını yüzümde hissettiğim mavi bir Dauphine'in önüne kendimi atmaya hazırlandığım sırada adamın biri beni kolumdan yakalamıştı.

"Teşekkürler. Çok teşekkür ederim."

Karşıya geçip Saint-Antoine Rıhtımı'na doğru yoluma devam ettim.

İçimden her şeyi olduğu gibi reddetmek, ne var ne yoksa hepsini bir küfenin içine doldurmak geliyordu: annem, babam, bana aktarmış oldukları genler, kromozomlar, Tanrı, rastlantı ya da adı her neyse o işte, patronum ve çürümüş gemisi, içini

dolduran o beceriksizler ordusu, mutlaka arkamdan kulis yapmış olan Katell, karar veremeyen ya da hiçbir şeyle tatmin olamayan bütün müşteriler... İçinde bulunduğum bu haksız durumda hepsinin payı vardı, hepsi suçluydular! Kendimi dünyada yapayalnız hissediyordum, terk edilmiş, dışlanmış, tek başıma.

Nedensiz yere giderek hızlanan adımlarla yürüyordum. Üzerimdeki stres yükünü, küskünlüğü, hüsranı atmaya gerek duyuyor gibiydim. Tatmin edici bir iş gününün ardından sakince evlerine dönmekte olan, takım elbiseli, gevşemiş adamlarla, şehirde akşam yemeğine çıkmış güler yüzlü çiftlerle karşılaşıyordum. Bu kaygısızlıkları katlanılır gibi değildi.

Benimse içimden bir an önce evime varıp kendimi odama kapatmak geçiyordu. Kimseyi görmemek, gecenin geç bir saatinde eve gelecek olan Nathan'ı bile...

On gün...

On gün sonra hayatımın fırsatının, bana altın bir tepsi üzerinde sunulmuş olan bu inanılmaz terfinin elimden alınmasına tanık olacaktım. Kendime öyle kızıyordum ki. Bu fırsatı değerlendirememiş, ondan yararlanmayı bilememiştim.

Her şeyi mahvetmiştim.

Tepenin dibine varınca ağır kokulu zeytinyağı kazanları içinde patates kızartması satan tezgâhların önünden geçtim ve Terme Sokağı'ndaki tramvaya binmek istemedim. Kızıl Haç Tepesi'ne çıkan yokuşu yürüyerek tırmanmaya koyuldum ve kısa şortlarıyla paten kaymakta olan çocukların bağırış çağırışları arasında soluk soluğa eve vardım.

Bütün giysilerimle kendimi yatağa attım. Sinirlerim daha fazla dayanmıyordu ve yaşların gözlerimden akmasına izin verdim. Sonunda da uykuya daldım.

Uyandığımda günün son ışıkları yüzümü ısıtıyordu, gözlerimi açmak zorunda kaldım. Jaz marka elektrikli saatim sekizi on geçtiğini gösteriyordu.

Perdeleri çekip uyumaya devam etmeyi çok isterdim ama aklıma arkadaşım Jeanne'ın, Désirée Caddesi'ndeki fotoğraf sergisi açılışına katılmaya söz vermiş olduğum geldi.

Canım hiç istemiyordu.

Hem de hiç.

Bir saat sonra kendimi, eski bir şarap mahzeninden bozma, parkeleri eskimiş, duvarları taştan, uydurma bir galerinin içinde buldum. Sadakat duygum tükenmişliğime üstün gelmiş, arkadaşımı hayal kırıklığına uğratmamak için kendimi evden çıkmaya zorlamıştım. Ama içim burada olmayı istemediğinden duvarlara asılmış ve kocaman, turuncu, madenî spotlarla aydınlatılan siyah beyaz karelere, hiçbirine doğru dürüst bakmadan göz gezdiriyordum. Elime zorla tutuşturdukları şampanya kadehiyle birlikte konukların arasında dolanıyordum.

Birden adamın biri kadehini havaya kaldırıp ona bir kaşıkla vurarak dikkatleri üzerinde topladı. Otuz yaşlarında, iyi giyimli biriydi. Arkadaşımın onuruna, kısa ama mizah dolu, çok zekice bir konuşma yaptı. Gayet kendinden emin, rahat bir tavırla kendini ifade ediyordu. Elbette ki onu kıskandım.

Alkışlar dinmekteyken onun birdenbire yüzünde bir gülümsemeyle bana doğru yaklaştığını gördüm.

"Endüstriyel sanatla mı ilgileniyorsun?"

Sanki küçük bir kız çocuğuymuşum gibi herkes bana sen diye hitap ediyordu.

Endüstriyel sanat mı? Önünde dikilmiş olduğum fotoğrafın terk edilmiş gibi görünen bir fabrikanın makineleri önünde poz vermiş çıplak bir adamı gösterdiğinin farkında bile değildim.

Kendimi zorlayarak gülümsedim.

"Beni tanıdın mı?"

Bir süre dikkatle yüzüne baktım.

"Hayır."

Gülümsemesi genişledi.

"Dur sana bir ipucu vereyim..."

"Peki."

"Lyon 1"

Lyon 1, fakülte... Aynı yıllarda mı gitmiştik acaba? Ben o okula ancak iki yıl devam etmiştim...

"Hatırlayamadım, özür dilerim."

"Rémi Marty," dedi kocaman gülümsemesini hiç bozmadan.

Rémi Marty.

O kadar şaşırmıştım ki âdeta dilim tutuldu.

Bu eski fakülte arkadaşımı hayatta tanıyamazdım. Asla. İşin tuhafı, aslında fiziksel olarak hiç de değişmemiş sayılırdı. Değişiklik başka bakımdan olmuştu ama öyle büyüktü ki âdeta başkalaşım geçirmişti. Benim tanıdığım Rémi Marty dünyanın en silik, en görünmez, en varlığıyla yokluğu bir kişisiydi. Üniversite yıllarında ben de çekingen sayılırdım gerçi ama onun yanında Tina Turner gibi kalırdım. Kendisine tek bir laf edildiğinde hemen kıpkırmızı kesiliverirdi, öğretmenlerden biri ona soru sormak gibi bir talihsizlikte bulunacak olsa anında titremeye başlar, sözcükleri gırtlağında takılıp kalır, ne söylediği hiç anlaşılmazdı. Kimilerinin acıdığı, kimilerininse alay konusu yaptığı bir öğrenciydi o.

O akşamsa onu gördüğümde sanki iki bacağı da felçli olan biri yüz metre engelli koşusunu kazanmış gibi hissettim.

Nasıl olup da kendinden emin, girişken ve karizmatik bakışlı bir adama dönüşebilmişti böyle? Doğaüstü bir şeydi bu...

"Sen, iyi değilsin galiba," dedi beni kolumdan yakalayarak.

"Yo, gayet iyiyim," diye yalan söyledim.

Ancak fiziksel temas, sırf elinin koluma değmiş olması kabuğumu kırmış, maskemi düşürmüştü bile.

Bana küçük pastalardan bir tane ikram etti ve bütün ilgisini üzerime öyle bir iyi niyetlilikle yöneltti ki çok geçmeden, yalnızca birkaç yudum içtikten ve karşılıklı üç beş laf ettikten sonra ona içimi açtım ve bütün mutsuzluklarımı ortaya döktüm. Hiç sözümü kesmeden sonuna dek bütün anlattıklarımı dinledi ve nihayet sustum. O ise uzun bir süre daha sessiz kaldı ama

sırf varlığında bile içimi rahatlatan bir şeyler vardı. En sonunda bu sessizliği galerinin içindeki uğultuyla zıtlık oluşturan gayet sakin, yüksek ve kendine güvenli bir sesle bozdu.

"Tanıdığım bir adam var," dedi yavaş yavaş, "eğer istediğin buysa sana yeni bir kişilik kazandırabilir."

Bir süre hayretle yüzüne bakakaldım.

"Yeni bir kişilik mi? Bu nasıl mümkün olabilir ki?"

Kimsenin kulak misafiri olmadığından emin olmak istermiş gibi gözleriyle çevreyi taradı.

"Hipnoz kullanarak içinden yeni bir kişilik çıkarıyor."

Öylece kalakaldım.

"Şaka mı bu?"

"Hayır, gayet ciddi."

Gözlerimi yüzüne diktim. Hiç de dalga geçer gibi bir hali yoktu.

"Kim bu adam peki?"

Bir kere daha bakışlarını galerinin içinde gezdirdi.

"Bir derneğin büyük üstadı, gizli bir dernek bu, insan ruhunun işleyiş biçimine ilişkin atalardan kalma bir bilgiyi miras almış bir dernek."

İçimden kahkaha atmak geliyordu.

"Nasıl bir saçmalık bu böyle!"

Çaresizlik ifade eden bir hareket yaparak derin bir soluk aldı.

"Daha fazlasını öğrenmeyi ben de istedim ama mümkün olmadı. Bu insanlar sırlarını çok eski zamanlardan bu yana kendilerine saklıyorlar."

Söylediklerinde pekâlâ da ciddiydi ve gayet içten görünüyordu.

Bense dalga geçme, merak ve kuşku arasında sıkışıp kalmış, ne düşüneceğimi şaşırmıştım.

Sessizce onun yüzüne bakıyordum. Görünüşe bakılırsa o da bu büyük üstadın elinden geçmişti.

Uzun siyah elbiseli sarışın bir genç kadın elinde küçük pastaların olduğu bir tepsiyle yanımıza uğradı.

Bir tane alıp dalgınca yemeye koyuldum.

"Hipnoz kullanarak mı dedin sen? İyi de sende yeni bir kişilik oluşturmak için sana tam olarak ne anlatıyor?"

"Doğrusu... Bunu bilemiyorsun, çünkü o konuşurken çok geçmeden bilincini yitiriyorsun ve yeniden uyandığında da hiçbir şey hatırlamıyorsun."

"Eğer ben onu görmeye gitseydim, bilmemeye katlanamazdım."

"Katlanman gerekirdi," dedi gülümseyerek.

"Hayır. Bir yolunu bulurdum. Ne bileyim ben? Belki bana söylediklerini kaydederdim."

"Bu iyi bir fikir olmazdı."

"Neden?"

Yanıt vermeden önce şampanyasından bir yudum içti.

"Trans halindeyken bana ne söylediğini öğrenebilmek için onunla konuşmayı denedim."

"Ne oldu peki?"

"Bana sözlerinin tam içeriğini hiçbir şekilde bilmemem gerektiğini, yoksa bunun benim için çok kötü sonuç verebileceğini söyledi. Bunu o kadar ciddi ve ağırbaşlı bir ifadeyle söylemişti ki daha fazla üsteleyemedim. O yüzden ben de ona güvendim ve oyunu onun kuralına göre oynadım."

Pek de iç rahatlatmıyordu bu.

Başımı iki yana salladım.

"Ben kendimi herhangi birinin ellerine körü körüne bırakmaya hayatta razı olamazdım. Hiç olmazsa bir sorunla karşılaşmam halinde bana yardımcı olacak bir ipucum olsun isterdim. Böylece sonradan bir psikiyatra görünüp beni... kendime getirmesi için bu ipuçlarını kullanabileyim diye."

Bunun mümkün olabileceğinden kuşku duyduğunu gösterircesine dudak büktü.

"Rémi! Burada mıydın? Her yerde seni arıyorum!"

Kısacık bir elbise giymiş bir esmer güzeli onu neredeyse yakasından tutup çekerek yanağına bir öpücük kondurdu. Rémi

de onunla birlikte konukların arasına karışmadan önce elime kartvizitini tutuşturdu. Bense terk edilmiş makinelerin önünde duran çıplak adamın yanı başındaki köşemde şampanya kadehimi tek başıma bitirdim.

Eve dönerken düşüncelere dalmıştım. Böyle bir yolu denemek cesaretini asla kendimde bulamazdım ben. Kendini bir yabancının ellerine teslim etmek, üstelik de sırlar taşıyan bir adamın... Hayatta yapacağım en son şey olurdu herhalde.

Nathan'ı evde koltuğunda okurken buldum. Bana karşı her zamankinden soğuk gibiydi, doğru dürüst başını kaldırıp da yüzüme bile bakmadı.

"Jeanne'ın açılışındaydım."

"Biliyorum."

Ağzından bir kerede birden fazla sözcük almam bile zor oluyordu.

Suskunluğunu ancak yatağa girip ışığı söndürerek her birimiz kendi tarafına doğru döndükten sonra bozdu. Kalın sesi karanlığın içinde her zamankinden farklı bir tınıyla titreşiyordu.

"İlişkimizin nasıl bir yerde olduğunu pek bilemiyorum," dedi. "Fazla uzun süre devam edebilecek miyiz, emin değilim."

Sonra sustu, başka bir şey söylemedi.

Hiçbir şey.

Sersemlemiş, sarsılmıştım.

Bir açıklama bekliyordum, neler olup bittiğini anlamayı istiyordum ama sesinin tonundan buz kesmiştim, konuşmaya hiçbir şekilde devam etmek istemediğini seziyordum.

Odanın içini sağır edici bir sessizlik kapladı.

Hıçkırıklarımı boğdum ama gözyaşlarım gözlerimi buğulandırarak yanaklarımdan aşağıya sessizce süzülmeye başladı.

Uykuya kavuşmam uzun, çok uzun sürdü.

Üzüntülü düşüncelerim, yanı başımda yatan ve yitirmeyi istemediğim adamın uykusunda soluyuşunun ritmiyle yükselip alçalıyordu.

Neler oluyordu bana böyle? Neden dört bir yandan saldırıya uğruyordum? Yaşamımın görünürdeki dengesi sarsılıyor, âdeta bütün varoluşum yıkılmaya yüz tutuyordu.

Gün boyunca yaşananlar kafamın içinde dönüp duruyor, aralarındaysa sürekli olarak tek bir görüntü gözümün önünden geçiyordu: Eski fakülte arkadaşımın mutluluk dolu gülümsemesi zihnimden çıkmak bilmiyordu.

Ben de onunki gibi bir dönüşüm geçirmeyi, yeniden doğmayı, yaşamımın bundan sonrasını engeller, endişeler, acılar olmaksızın yaşayabilmeyi düşlüyordum.

Gecenin bir yarısında kararımı verdim.

Ertesi gün Rémi'yi arayacak ve ona bu büyük üstada nasıl ulaşabileceğimi soracaktım. Onu bir an önce görmem gerekiyordu.

4

Eski Lyon, Loge Sokağı.

Tüccarların bulunduğu caddelerin uzağında kalan, trafiğe kapalı bu daracık ara sokağın içindeki karanlık görünüşlü, taş bina neredeyse terk edilmiş gibi duruyordu. Ağırbaşlı ön cephesi sanki Metuşelah zamanından kalmaymış gibi görünüyordu.

Girişe yaklaşmadan önce bir süre apartmanı inceledim.

Ne bir levha, ne bir isim vardı. Oysa bir saat kadar önce telefonda bana verilmiş olan numara buydu işte. Rémi'nin adının "Kellia Derneği" olduğunu söylediği kurum ya da onun büyük üstadı, Oscar Firmin'in adı ortalıkta görülmüyordu. Oscar Firmin de ne tuhaf isimdi öyle.

Uzunca bir süre duraksamada kaldıktan sonra yorgun kapıyı ittirdim ve o da hafif bir direnç gösterdikten sonra karanlık bir hole açıldı. Hiç de çekici gözükmüyordu ve eşiği aşıp da içeri girmeye cesaret bulabilmekte güçlük çektim.

İçeride nemli ve soğuk, eski taş kokusu vardı.

Ağır kapı holün içinde yankılanan tok bir gürültüyle kapandı. Korkuluklarının ahşabı yüzyıllar içinde parlamış eski bir merdiven döne döne köhnemiş bir yere doğru yükseliyordu. Duvarlardaki yumurta kabuğu renkli boya her yerden pul pul dökülmekteydi. Yukarıdan gelen tek ışık, üç dört kat üstte, merdiven boşluğunun tepesindeki küçük, camdan bir kubbenin içinde yanan bir baş ucu lambasının ışığıydı. Yerde, kocaman bir toprak saksının içindeki devasa bir kauçuk ağacı zamanın durmuş göründüğü

bu yerdeki tek yaşam belirtisiydi. Bitki merdiven boşluğunun tam ortasında yükseliyor, korkuluğun parmaklıklarına sarınarak ışığa doğru uzanıyordu.

Hiçbir yerde bir işaret yoktu.

Merdiveni çekine çekine çıktım. Basamakların her biri adımlarımla birlikte gıcırdıyordu. Asırlar önce terk edilmiş izlenimi veren bu mekânda insanın içini rahatlatan tek şey yukarılara çıkarken size eşlik eden bitkinin canlılığıydı.

Hem birinci hem de ikinci kata giriş kapatılmıştı. Üçüncüye doğru çıktım. Son birkaç basamak kalmışken bir kapı aralığında durup delici bakışlı mavi gözlerini üzerime dikmiş olan yaşlı bir adam fark ettim.

"Sizi bekliyordum," dedi derinden gelen bir sesle.

Bir an için duraksadıktan sonra yüreğim endişeyle sıkışmış bir halde onun yanına çıktım. Gümüş rengi kırlaşmış saçları, insanın içine birazcık da olsa güven veren bir huzura sahip, epeyce keskin hatlı bir yüzü aydınlatıyordu. Gri bir pantolonun üzerine beyaz bir gömlek giymişti, ceketi yoktu.

Beni bir koridora aldı ve oradan da bir çatı katı için geniş bir hacme sahip, eski kirişlerden oluşan çok şık bir iskeleti olan bir odaya geçtik. Duvarlar içleri kitaplarla dolup taşan eski kütüphanelerle kaplıydı. Hiçbir duvarda pencere yoktu gerçi ama kırma tavanında dökme demirden küçük bir pencere bulunuyor ve bombeli camından içeriye Lyon göğünün beyaz ışığını yansıtıyordu. Odanın dört bir yanındaki fayans saksılar içinde etkileyici bir orkide bolluğu göze çarpıyordu.

Karşılıklı duran iki büyük, kahverengi deri koltuğa oturduk. Genel olarak insanlarla konuşurken aramızda koruyucu bir çalışma masasının bulunmasına alışkındım. Aramızda hiçbir şeyin olmadığını görmek beni biraz bocalatıyordu.

Adamın kırışıklarla dolu ihtiyar yüzü odayı dolduran taze orkidelerin narin güzelliğiyle zıtlık yaratıyordu.

Konuşmaya benim başlamamı istediğini belli edecek şekilde, sakince sessizliğini koruyordu.

Doğrudan konuya girdim.

"Rémi Marty bana sizin... Kişiliğimi değiştirebileceğinizi söyledi."

Yüzüme tanımlamakta güçlük çektiğim bir bakışla baktı. İyi niyetli miydi acaba?

"Bunu neden arzu ediyorsunuz?" diye sordu yaşını hiç de ele vermeyen berraklıkta bir tınısı olan, kendinden emin, yüksek bir sesle.

Kendimi akışa bıraktım. Ona durumumu açtım, korkularım ve kuşkularımla birlikte yaşamaya artık katlanamadığımı, onların beni kendimi istediğim biçimde ifade edebilmeme ve canımın istediği gibi davranabilmeme engel olan bir tavrın içine hapsettiğini anlattım. Kişiliğimin beni içinden sıyrılmayı bir türlü beceremediğim bir zincir gibi sıkarak nasıl boğduğunu söyledim. İşteki geleceğimin ve özel yaşamımdaki ilişkimin üzerinde gezinen kara bulutlardan söz ettim.

Sözlerim bittiğinde sanki bütün yükümü onun ayaklarının dibine bırakmışım gibi kendimi hafiflemeye başlamış hissediyordum, sanki artık bu ağırlığı taşımayı paylaşacağım biri daha varmış gibi.

İnsanın içine işleyen bakışlarıyla uzunca bir süre sessizce beni süzdü. İçimin en derinliklerini ona açmış, kendimi karşısında çırılçıplak soyunmuş gibi hissediyordum. Beni sanki açık bir kitabı okurmuşçasına okur gibi görünen bu adamın karşısındaki halimde beni utandıran bir şeyler vardı.

"Kişiliğinizi değiştirmeyi istediğinizden kesinlikle emin misiniz?"

İşin aslı umutla endişe arasında sıkışmış durumdaydım.

"Değiştirmeyi istediğimden kuşkum yok, sadece... Bunun nasıl olacağını bilmeyi isterdim. Sizi tanımıyorum, bu işi nasıl yaptığınız konusunda neredeyse hiçbir şey bilmiyor sayılırım..."

Yorumlanması güç bir biçimde gülümsedi.

"İlk önce kararınızdan emin olmanız gerekir."

"Verdiğim kararlardan emin olmak pek güçlü olduğum bir nokta sayılmaz, aslında bu da kişiliğime katlanamıyor oluşumun nedenlerinden biri zaten."

Yanıt vermeden önce derin bir soluk aldı.

"Bu değişiklik için size eşlik edebilirim ama bu yöntemin biraz sıra dışı olduğunun bilincindesiniz, öyle değil mi?"

"Evet, elbette."

Bir süre gözlerini sessizce yüzüme dikti. Sanki beni ölçüp biçermiş gibiydi. Motivasyonumu mu sınamaya çalışıyordu acaba? Yoksa bu talepteki içtenliğimi mi?

"Hiçbir kişilik türünün bir diğerine göre üstün olmadığını bilmelisiniz..."

"Bu nazik sözlerle soluğunuzu hiç boşa tüketmeyin. Aptal değilimdir. Çevreme baktığım zaman benden daha kararlı, daha karizmatik veya daha olumlu, daha serbest ya da daha kendinden emin, daha dingin insanlar bulunduğunu görebiliyorum. Bense bunlardan hiçbiri değilim. Hem de hiç."

Sustum ve sözcüklerimin odanın içindeki sessizlikte yankılanışı bana söylediklerimin altında nasıl bir öfkenin yatmakta olduğunu fark ettirdi.

Yaşlı adamsa en küçük bir tepki bile vermeden yüzüme bakıyordu.

"Benim açımdan," dedi en sonunda, "bu benim için bir iş ve karşılıksız iş yapmayı da pek sevmem."

"Elbette. Bu bana kaça mal olacak?"

Adam gülümsedi.

"Mali karşılığı kastetmemiştim. O bakımdan sizden bir talebim olmayacak, böylesi bizim derneğimizin ilkelerine aykırı olurdu. Ancak benim yaşıma gelince insan zamanını iyi değerlendirmeyi istiyor, yani... Meraklı kişilerle, turistlerle zaman yitirmeye pek niyetim yok. Bu yüzden de açık konuşacağım: Böyle bir kişilik

değiştirme işine girişmek sizin için bağlayıcılığı olan bir tercih olacaktır."

"Bağlayıcılık mı? Neye?"

"Yönteme. Bu işin geri dönüşü yoktur."

Geri dönüşü yokmuş. Karnımın içinde bir düğümlenme hissettim. İşi bedavaya yapmayı önermesi de kaygı vericiydi. Ne de olsa hiçbir şey karşılıksız değildir, her şeyin bir bedeli vardır. Onun istediği bedel neydi? Bu işten ne kazanacaktı? Benden ne elde edebilirdi?

"Peki... Bu iş nasıl olacak? Demek istediğim, somut olarak ne yapacaksınız?"

"Siz bana sahip olmayı istediğiniz kişiliği tanımlayacaksınız ve ben de sizin içinizden buna en yakın olanı çıkaracağım. Çıkarma işi hipnoz altında yapılacak: Siz transa geçtiğinizde ben de yeni kişiliğinizin temellerini bilinçdışınızın en derin yerlerine yerleştirebileceğim."

"İyi de... Bunu nasıl yapacaksınız? Bu nasıl mümkün olacak?"

Bir süre daha sessizce yüzüme baktıktan sonra soruyu geçiştirdi.

"Böyle bir değişikliğin nasıl gerçekleştirileceğini yalnızca biz bilebiliriz."

Onu bu dernek hakkında, onun kökenlerine ve bu türden edimler yürütmekteki amaçlarına ilişkin soru yağmuruna tutmak için yanıp tutuşuyordum ama Rémi beni bu konuda uyarmış olduğundan kendimi tuttum.

Kendimi onun ellerine bırakma isteğiyle midemi düğümlemiş olan korku arasında kararsızlık içindeydim.

O ise gözlerini üzerimden hiç ayırmıyor, mavi bakışları âdeta ruhumun derinliklerine işliyordu.

"Bu işe girişmeden önce biraz düşünmeyi tercih edeceğim."

"İyi edersiniz."

5

Charles telefonu kapattı ve akajudan yapılmış döner koltuğun arkasına yaslandı. Sık sık yaptığı gibi telefonu kullanmak için müdürün bürosunu ödünç almıştı. Bakır çerçeveli lombozdan kum taşımakta olan uzun bir mavnanın geçmekte olduğu görülüyordu.

Crédit Lyonnais bankası ona kredi vermeyi kesin bir dille reddediyordu. Yapacak bir şey yoktu.

"Size muhtaç değilim eski dünyanın küstah bankacıları!" dedi sakalının içinden. "Ne kadar büyük, ne kadar güçlü de olsanız batmaktan kurtulamayacaksınız! Soyları tükenmeden önce dinozorlar da dünyanın en iri ve en güçlü hayvanları değil miydiler?"

Charles'ın gemiyi yenileme tasarısının maliyetini karşılayabilmek için henüz oynamadığı son bir kozu daha bulunuyordu. Bu seferkinin işe yarayacağı kesindi! Hangi engelle karşılaşırsa karşılaşsın iyimserliğinden hiçbir şey yitirmiyordu.

Savaş bittiğinden beri Atlantik'in öteki kıyısında çok aktif bulunan Amerikan yatırım fonları artık Fransa'ya da ulaşmaktaydı. Üç parça takım elbiseli, çift gerdanlı eski moda bankacılarımız başlarına geleceğin farkında bile olmasalar da mali devrim çoktan başlamıştı bile!

"Günaydın Charles!"

Başını kaldırdığında Katell'in her zamanki gibi şeytani seksilikteki siluetiyle karşılaştı. Kalçalarına yapışık duran, çok zarif bir siyah kumaştan dokunmuş pantolonu belinin inceliğini iyice

ortaya çıkarıyordu. Üstene giydiği uyumlu renkteki kısa bluz ise memelerinin kavisini gözler önüne seriyordu.

"Gelin, Katell."

Kadın kapıyı kapatmak üzere arkasını döndüğünde, adam da onun sırtının daralan alt kısmını hayranlıkla izledi.

"Oturun," dedi ona. "Bu ziyaretinizi neye borçluyum?"

"Yalnızca size ekiple ilgili son haberleri verecektim."

"Ya... Pek güzel."

"Birtakım hedefler belirlemiştim ve sonuçlarını almaya da başlıyor gibiyiz."

"Hedefler mi?"

"Evet, herkesin çalışmalarını hangi yöne doğru yoğunlaştırması gerektiğini bilmesini önemli buluyorum. Örneğin sabahları masaların hazırlanması için bir zaman hedefi belirledim. Ve bu yolla da yaklaşık on beş dakikalık genel bir kazanım elde ettim. Bu da bize başka işler için zaman kazandırdı."

"Evet, çok güzelmiş."

"Yakında onlara hesap tutarlarıyla ilgili hedefler de vereceğim. Böylece müşterilerin, diyelim ki fazladan tatlı ya da içecek sipariş etmelerini sağlamak onlara düşecek. Gemimizin içinde bulunduğu mali durum düşünülünce ciromuzu yükseltmek bana çok hayati önemde görünüyor."

"Doğru tabii, harika bir fikir!"

Kadın bu iltifatı hoşnutluk dolu bir gülümsemeyle karşıladı.

"Yalnızca garsonlardan biriyle, Nathan'la biraz sorunum var, birazcık karışık bir iş o."

"Sorun nedir?"

"Bulunduğu konuma uygun değil diyelim, yeterli verimlilikle çalışmıyor. Belli ki işe alınması bir hata olmuş, deneme süresi sona ermeden önce onunla yollarımızı hemen ayırmakta yarar görüyorum."

"Öyle gerekiyorsa öyle yapın."

Katell yüzünü buruşturdu.

"O kadar kolay değil."

"Neden?"

"Sybille onunla yollarımızı ayırmak fikrinden pek hoşnut kalmadı. Doğrusu karar almak onun en güçlü yanlarından biri sayılmaz ama bana kalırsa bu konuda kendince başka nedenleri de olabilir..."

"Ne demek istiyorsunuz?"

Katell, sanki söyleyeceği şeyi açık etmekten rahatsızlık duyuyormuş gibi bir an için duraksar göründü. Charles onu sabırla bekledi.

"Yani, Nathan'ı işe alan oydu sonuçta. Yani, anlıyorsunuz ya... Onu işten çıkarmak, hata yapmış olduğunu kabul etmesi demek olacak. Bunun kimse için kolay bir şey olmayacağını anlayabiliyorum."

"Ne önemi var? Eğer işimize yaramayan bir adamsa yol vermemiz gerekir! İçinde bulunduğumuz şu durumda yararını görmediğimiz kimselere ödeme yapmayı göze alamayız."

"Elbette öyle. Geminin çıkarları kişisel kaygılarımızın önünde bulunmalıdır."

Charles başıyla onayladı. Bu kızın aklı başındaydı işte.

"Hem zaten," diye ekledi genç kadın, "bu garsonu işe almış olan kendisi olmasaydı bile, onu kovmaya cesaret edebilir miydi emin değilim..."

"Bunu neden söylüyorsunuz?"

"Sybille çok nazik biridir, fakat..."

"Sizce fazla mı nazik yani? Herkesin bahanelerini kabul ettiğini mi düşünüyorsunuz?"

"Yalnız o da değil."

Kadın, sanki yanıt vermek için doğru sözcükleri bulmaya çalışıyormuş gibi bir süre duraksadı.

"Doğrusu ben onun korkak bir doğası olduğuna inanıyorum, başkalarından çok fazla çekiniyor ve bu da eylemlerini felce uğratıyor."

"Gerçekten öyle mi dersiniz?"

Katell başıyla onayladı.

"Sorunların farkında, herkesin yaptığı hataları pekâlâ da görüyor ama kimseye sesini çıkartmaya cesaret edemiyor."

"Eğer bu söylediğiniz doğruysa, çok büyük bir sorunumuz var demektir..."

"Hiç toplantı düzenlemiyor oluşu dikkatinizi çekti mi? Bana kalırsa topluluk önünde konuşma korkusu var... Üstelik gemide yolunda gitmeyen bu kadar çok şey varsa bunun nedeni onun verecekleri tepkiden korktuğu için ağzını açıp da kimsenin hatasını yüzlerine vuramamasıdır."

"Mutlaka abartıyor olmalısınız."

"Bana inanmıyor musunuz yani?" dedi karşı konulmaz bakışlarını Charles'ın yüzüne dikerek. "O halde ondan bir toplantı düzenlemesini isteyin. Her türlü bahse varım ki yan çizmeye kalkışacaktır."

*

* *

Loge Sokağı'ndaki apartmandan çıktığımda ne yapacağımı bilemiyordum. Büyük üstadın beni caydırmaya çalıştığı izlenimini edinmiştim. Ama neden? Rémi'nin anlattıklarına bakılırsa bu örgüt asırlardır faaliyette bulunuyormuş. O halde ne diye bana karşı bu kadar gönülsüz olsunlar? Acaba sorularımla fazla mı meraklı görünmüştüm? Rémi gizlilik konusunda takıntıları olduğunu ısrarla vurgulamıştı...

Oscar Firmin, duraksamasının nedeni olarak ilerlemiş yaşını göstermişti. Acaba yaşamının son demine geldiği bugünlerde içinde riskler barındıran bir yöntemi uygulamaktan dolayı vicdanı rahatsız olmaya mı başlamıştı? Yoksa tam aksine beni caydırmaya çalışması bir tür etkileme taktiği olabilir miydi? Bir kapıyı kapatmak karşınızdakinde onu açma isteği uyandırır.

Bütün bunlar içimi hiç de rahatlatmıyordu. Genel olarak ben yalnızca karşımdakilerin şeffaf olduklarına inandığımda güven duyabiliyordum. Oysa bu durumda, bütün sorunlarıma, çektiğim sıkıntılara kesin bir çözüm sağlayabilecek bu yöntem beni kendine doğru belli belirsiz çekmekteyken ne yapacağımı şaşırıp kalmış durumdaydım...

Eski Lyon'un iki yanı Rönesans binalarıyla çevrili, taş döşeli küçük sokaklarında yürüyor, kimi yerde binaların içinden iki sokağı birbirine bağlayan geçitlerden geçerek bu binaların ciddi görünüşlü ön cephelerine bakıldığında içinde bulunabileceği akla bile gelmeyen mimari harikalar keşfediyordum. Çocukluğumda, birbiri ardına minicik iç avlulara açılan bu gizli koridorları büyüleyici bulurdum. Bunların içlerinde türlü türlü komplolar kurulmakta olduğunu hayal eder, karşıma her an soylu kıyafetleri içinde kılıç tokuşturan düellocuların çıkabileceğini, kaburga şekilli tonozların altında kılıçlarının madenî şıkırtısını duyacağımı sanırdım.

Adalet Sarayı'nın köprüsünden Saône Irmağı'nı geçerken Kızıl Haç Tepesi'nin yamaçlarındaki binaların İtalyan usulü rengârenk ön cephelerini parıldatan sabah güneşi gözlerimi kamaştırdı.

Rıhtımda yürürken gözüme ilişen bir telefon kulübesi bana annemi aramam gerektiğini hatırlattı. Ancak zaman farkından dolayı Cibuti'de henüz saat çok erkendi. Onu düzenli olarak arıyordum ama ilişkimiz epeyce zorlu olduğu için bunu içten bir istekten çok görev duygusuyla yapıyordum. Benim yetişkinliğe geçişime bir türlü ayak uyduramamıştı ve bana sürekli ayrıntılı öğütler vermesini kesinlikle dayanılmaz buluyordum. Sonrasında da onu dinlememekle ne kadar yanılmış olduğumu yüzüme vurmak için hiçbir fırsatı kaçırmaz, ondan hiçbir zaman istememiş olduğum şeyler için yeterince minnet göstermediğimden dolayı nankör olduğumu başıma kakardı.

Gemiye vardığımda sabah sona ermek üzereydi, öğle yemeği gezisi için harekete hazırlanıyorlardı. Bense bu sefer bir şeyleri

yoluna koymaya, ekibin lideri olarak sorumluluklarımı üstlenmeye ve bir lider gibi davranmaya kesin kararlıydım. Kendimi kanıtlayarak akışı tersine çevirebilmek için yalnızca on günüm vardı. Kartlarımı elimde tutuyor ve geleceğimi kazanmak için oynuyordum. Her saat, her dakika önemliydi.

Herkesi selamlamak için hızlı adımlarla ekibi dolaştım, sonra da kamaramın kapısını heyecanla iterek kararlı adımlarla büroma girdim. İçerideyse karşılıklı oturan Charles ve Katell ile burun buruna geldim.

"Affedersiniz," dedim mekanik bir şekilde, içeriye böyle paldır küldür dalıverdiğim için.

Katell hemen bana doğru döndü.

"Toplantı yapıyoruz da, bize biraz izin verebilecek misin lütfen?"

"Tabii ki."

Arkamı dönüp bozulmuş bir halde güverteye çıktım.

"İyi misin Sybille?"

Tahta döşemeyi paspaslamakta olan Bobby garipsemiş gibi bana bakıyordu.

"İyiyim, sağ ol..."

Oysa aslında hiç de iyi hissetmiyordum. Az önce olan şey midemi bulandırmıştı. Katell bana buz gibi bir sesle, buyruk verircesine hitap etmişti. Oysa ben onun müdürüydüm! O benim üstüm değil, astımdı! Rolleri tersine çevirmişti ve ben de buna göz yummuştum! Üstelik de... Benim büromda! Benim büromda oturuyorlardı. Özür dilemesi gereken ben değildim, onlardı! Ne diye çıkıp gitmiştim sanki? Ne diye hiç karşı koymadan söylediğini yapmıştım? Patronumun gözü önünde kendimi ezdirmiştim. Resmen kendi kendimi sabote etmekti bu, başka bir şey değildi.

Derin bir soluk alarak kendimi toplamaya çalıştım: Ne olursa olsun kendime gelmem, yoluma devam etmem gerekiyordu. Günüm kötü başlamış olabilirdi ama hâlâ toparlamam mümkündü.

Aldığım kararı içimden yineledim: İşleri yoluna koyacağım, lider olarak rolümü üstleneceğim.

"Dikkat, kalkıyoruz! İskeleden uzaklaşın! Dikkat, kalkıyoruz!"

Marco mikrofona feryat ediyordu. Üstelik her zamankinden de yüksek sesle. Mikrofonun sesini sonuna kadar açmış olmalıydı.

Geminin gövdesi sallanmaya başladı ve rıhtımdan ağır ağır uzaklaştık.

Korkuluk görevi gören kalın halatı sıkıca tutup kırmızı ahşaptan dar basamakları ikişer ikişer çıkarak kararlılıkla kaptan köşküne girdim. Bu defa kendimi ezdirmeye hiç niyetim yoktu! Artık dümeni ele almamın zamanı gelmişti.

Kararlılığımı o da sezmiş olacaktı ki genellikle beni görünce hiç tepki vermemekten, kılını bile kıpırdatmamaktan büyük bir zevk aldığı halde bu sefer bir kaşını havaya kaldırdı.

"Marco, daha dün senden rıhtımdan ayrılırken müşterileri ürkütecek şekilde bağırmamanı rica etmiştim. Neden yine aynı şeyi yaptın? Bunu bana açıklayabilecek misin?"

Otoritemi açıkça ortaya çıkararak ilk defa parlıyordum. Nihayet harekete geçme korkumu yenebilmiş olmaktan birazcık gurur duyuyordum.

"Bir gemide bu türden şeylerin kararını ancak kaptan verir ve burada da kaptan benim."

"Sen kaptan olabilirsin ama ben de bu geminin müdürüyüm."

O bir tepki vermeyince ben de bir adım daha öteye gittim.

"Burada patron benim."

Bu cesaretime kendim bile inanamıyordum.

Kalın kaşlarını çatmış, kara gözlerinden yıldırımlar saçarak yüzüme bakıyordu.

"Öyle mi? Demek patron sensin, ha? Patron dediğin çalışanlarının yaptıkları işin nasıl yapılacağını onlardan daha iyi bilir. Haydi bakalım, ne bildiğini göster bize."

Bunu söyledikten sonra da kalkıp kaptan köşkünden çıkarak seyir halindeyken beni dümenle baş başa bıraktı.

"Marco derhal buraya gel!"

Oysa o çoktan gitmişti.

"Marco! Gel buraya! Gel çabuk! Bu bir emirdir!"

Telaş içinde dönüp nehre baktım.

Gemi suları yararak dümdüz ilerliyordu.

Ömrümde ilk defa dümeni elime aldım ve kaptan köşkünün çizikli camlarından akarsuyu gözlemeye çalıştım.

Düz ilerliyordum, dümdüz.

Peki nasıl duracaktım? Karşıma bir engel çıkınca nasıl fren yapacaktım?

"Marco!!!!!"

Yanıt gelmiyordu.

Serseri. Bunun bedelini ödeyecekti.

"Bobby! Bobby!"

Avaz avaz haykırıyordum.

"Bobby!"

Bütün dikkatimi nehrin üzerine toplamış tam ortadan gitmeye, iki kıyıdan mümkün olduğunca uzak durmaya uğraşıyordum. Peki ama bu lanet olasıca aygıtı nasıl durduracaktım?

"Booooobbyyyyyyyy!"

"Geliyorum, geliyorum..."

Onun o gevşek sesini duyunca rahat bir soluk aldım.

"Al şu dümeni! Durdur gemiyi!"

"Neden? Bir sorun mu var?" dedi üst üste üç ot tüttürmüş bir Bob Marley'in enerjisiyle.

"Durdur şunu!"

"Ben bunu kullanmayı pek bilmem ki..."

"Durdur diyorum sana!"

"Peki, tamam... Nereye yanaşacağız peki?"

"Nereye olursa... Bir kıyıya işte... Çarpmayalım yeter!"

Marco'yu bulmak üzere kaptan köşkünden çıktım.

Geri adım atmadan, kendimi küçük düşürmeden onu geri getirmeyi nasıl becerecektim?

Kaba kuvvete mi başvurmalıydım? Hemen görevinin başına dönmezse tekme tokat girişmem mi gerekecekti? Görev yerini terk etmek işten çıkarma için yeterli bir nedendi. Bunu yapmakta haklı olurdum, üstelik otoritemi kurmak için de herkese ibretlik bir ders vermiş olabilirdim. İçimden böyle yapmak, sahip olduğum gücü nihayet kullanmak, müdürlük görevimin zorlayıcı yönünü ortaya çıkarmak geliyordu.

Ama öte yandan da... Kafamın içinde küçük kırmızı ışıklar, ne zaman yakın bir tehlikeyle karşı karşıya kalsam olduğu gibi yine zihnimde yanıp sönmeye başlamıştı bile.

Yapma, diyordu içimdeki cılız bir ses. *Yapacağın şeyin sonuçlarını bir düşün...*

Gemideki etkinliği canlandırmak için önümde yalnızca on gün vardı, bu işi kaptansız nasıl yapabilirdim? Kaptan bulmak parmak şaklatmayla olabilecek bir şey değildi ki. O zamana kadar ne öğle ne akşam yemeği gezileri mümkün olabilirdi. Sürekli rıhtıma demir atmış haldeyken lokantayı müşterilerle nasıl doldduracaktım? Mümkün değildi bu. Ciromuz dibe vuracaktı ve onunla birlikte ben de. Apaçık gerçeği kabul etmek zorundaydım: Ne yazık ki en kısa zamanda Marco'yu geri döndürmek benim çıkarıma olacaktı.

Kendimi topladım, derin bir soluk aldım ve gururumu yutarak güverteye çıkmış, küpeşteye dirseklerini dayamış sigara içen Marco'nun yanına yanaştım.

Ortalığı yatıştırmak için böyle sinirlendiğime pişman olduğumu söyledim ve ona bir patronun bütün çalışanlarının yaptıkları her işi yapmayı bilmesinin mümkün olamayacağını, onun görevinin ekibi motive ederek, bir çerçeve içinde tutmak olduğunu açıkladım.

Hiç sesini çıkarmadan sigarasını tüttürerek söylediklerimi dinledi, böyle dil dökmemden ne kadar hoşnut olduğu açıkça belli oluyordu. Sonra küçümser gözlerle yüzüme bir bakıp görevinin başına döndü.

Kendimi hem aşağılanmış hem de rahatlamış hissediyordum, tuhaf bir duyguydu bu.

Duruma sakin kafayla baktığımda genel gidişatım çıkmaza girmiş görünüyordu. Ya korkularımın beni ele geçirmesine izin verip fazla nazik, fazla tedbirli davranıyordum ve kimse beni dinlemiyordu ya da korkularımı yenip otoritemi ortaya çıkarıyordum ve bu da çarpışmaya yol açıyor, kontrolü elden kaçırıyordum. Kendimi bana zarar veren iki seçenek arasında sıkışmış hissediyordum.

Günün geri kalanı boyunca bu ikileme bir çözüm getiremedim. Gemide yapılması gereken düzeltmelerin farkındaydım ama bunları ilgili kişilerin uygulamaya koymasını sağlamak elimden gelmiyordu. Bir yandan otoritemi gösterip bir yandan da Marco'yla yaşadığım gibi işi çatışmaya vardırmayacağım bir orta yol bulmayı denedim. Ama bunun da hiçbir etkisi olmadı. Akşama doğru, gün boyunca yaşadığım küçük başarısızlıklar üst üste birikmişken beni bir kere daha zıvanadan çıkaran, doğrudan bana bağlı olarak çalışan barmen Jeff oldu.

Bakır kaplı eski barın ardına geçmiş, içleri yer fıstıklarıyla dolu olan kâseleri yan yana dizmişti.

"Jeff," dedim ona, "mutfağa git de Rodrigue bardaki aperitiflere eşlik etmek üzere sana biraz doğranmış çiğ sebze versin. Yer fıstıkları müşterileri doyuruyor, lokantaya geçince fazla sipariş vermiyorlar. Bu işi değiştirelim artık."

"Olmaz ama," dedi, "Katell yer fıstığı vermemizi istiyor. Tam tersine, tuz iştah açıyormuş."

Rakibimin adını duyunca sinirim tepeme fırladı.

Barmenin benim yerime onun otoritesine uymayı tercih etmesi kabul edilir gibi değildi. Sakin kalabilmek için insanüstü bir çaba harcamam gerekti.

"Ben de senden onun yerine sebze vermeni istiyorum."

"Hayır ama Katell bunu istemiyor, bu konuyu çok açıkça dile getirdi."

"Senin üstün kim oluyor Jeff? Unuttuysan hatırlatayım, ben oluyorum, öyle değil mi? O yüzden sana ne diyorsam onu yap lütfen."

"Bilemiyorum, bence siz aranızda anlaşın. Benden bir şeyin hem tersini hem düzünü isteyemezsiniz. Bir anlaşmaya varın."

Sonra da fıstık kâselerini barın üzerinde dizili olarak bıraktı.

İçimde elimin tersiyle vurarak hepsini havaya uçurmak için şiddetli bir arzu duydum. Son anda kendimi tutabildim ve ağlama isteğimi bastırmaya çalışarak kamarama kaçtım. Anahtarla kapımı içeriden kilitledim ve kendimi koltuğa bırakarak başımı kollarımın arasında masama dayadım.

Beceremiyordum.

Bütün çabalarım boşa çıkıyordu. Önümde kalan dokuz günün de bir şey değiştireceği yoktu. Bu iş buraya kadardı artık. Ne kadar kendime çekidüzen vermeye, davranışlarımı değiştirmeye, farklı biçimde konuşmaya uğraşsam da hiçbir işe yaramıyordu. Sorun çok daha derinlerdeydi.

Kendine güveni olmayan birinin sözünü dinletmesi, kendini takip ettirmesi mümkün olmuyordu.

Herkes doğal biçimde, kendilerine fazlasıyla değer veren, kendinden hiç kuşkusu olmayan kişilere yönelmekteydi. Neredeyse hayvani bir içgüdüydü bu. Yapılacak hiçbir şey yoktu.

Bunun haklı ya da haksız olmakla, adil davranıp davranmamakla, iyi ya da kötü biri olmakla hiçbir ilişkisi yoktu.

Benim bütün çabalarım hiçbir etki gücü olmayan yapmacıklıklardan ibaret kalıyordu. Kimseyi hiçbir şekilde etkileyemiyorlardı ve hiçbir zaman da etkileyemeyeceklerdi.

Bir bardak su doldurup içtim. Sakinleşmeye, derin soluk alıp vermeye çalışıyordum.

Sonra telefonu açıp Oscar Firmin'i aradım ve ona yeşil ışık yaktım. O da bana ertesi sabah için randevu verdi.

Telefonu kapatınca çevreme baktım. Kamaramın sessizliğini yalnızca geminin ihtiyar iskeletinin arada bir duyulan gıcırtıları bozuyordu, o kadar.

Eski Sybille yaşayacağını yaşamıştı. Benim için artık yeni bir yaşam başlayacaktı.

6

Günün geri kalanını kamarama kapanmış olarak geçirdim. Kararımı vermiş olduğum için kendimi biraz da olsa rahatlamış hissediyordum ama tam olarak huzura kavuşmuş da değildim.

Yemeğimi kamarama tepsiyle göndermelerini istedim ve getiren de Nathan oldu. İçeri girince kapıyı arkasından özenle kapadım.

"Böyle gizli saklı yaşamaktan bıktım artık," dedim. "Hiçbir şey yapamıyoruz, hiç dışarı çıkamıyoruz."

"Birlikte görülmemizden korkusu olan sensin."

"Evet, ama yetti artık. Ne olacaksa olsun, riski göze alalım."

"Sen bilirsin."

"Bu akşam işin kaçta bitiyor?"

"On birde."

"O kadar geç mi?"

"Evet, bu akşam konser sırasında da servisim var."

"Ha, doğru ya. Neyse, çıkışında Pazarlıkçılar Kafesi'nde buluşalım. Evden ya da gemiden başka bir yerde birlikte bulunmak ikimize de iyi gelecek."

"Peki."

Akşam yemeğimi tek başıma, sessizlik içinde, mayıs ayının hesaplarını gözden geçirerek yedim.

Konser başladıktan sonra karanlığın içinde salona süzülmek için yemek servisinin bitmesini ve piyanonun ilk notalarını duy-

mayı bekliyordum. Her zamanki şarkıcımız Paloma'ya piyanoda Jeremy Flanagan eşlik edecekti.

Benim gibi otuzlu yaşlarının başında, genç bir kadın olmasına karşın Paloma az çok hepimizin annesiymiş gibi davranır, herkesin derdini dikkat ve iyi niyetle dinler, bir derdimiz olduğunda yardımcı olmaya ya da tavsiye vermeye her zaman hazır olurdu.

Salonun bir köşesindeki boş bir sandalyeye oturdum. Filtrelerle süzülmüş sarı ve kırmızı ışıklar sahneyi sıcak bir atmosferle aydınlatıyordu. Piyanonun üzerinde içi buz dolu bir kadehle bir şişe İrlanda viskisi duruyordu ve Jeremy tuşların üzerinde parmaklarını öyle bir rahatlıkla gezdiriyordu ki izleyenlerden işi bilmeyenlere usta bir piyanist olmanın gayet kolay bir iş olduğunu düşündürebilirdi.

Paloma tatlı sesiyle Nina Simone'dan bir caz şarkısı söylemeye başladı. Hemen o anda bütün fısıldaşmalar kesildi ve herkesin bakışları ona yöneldi.

Açık kahverengi teninin üzerinde epeyce kısa ama çok şık siyah elbisesi, yüksek topuklu ayakkabıları, özenle yapılmış saygın makyajı ve saçıyla son derecede zarifti. Hiçbir zaman bayağılaşmadan seksi olmayı çok iyi biliyordu. Seyirci üzerindeki etkisi apaçıktı, âdeta herkesi büyülüyor gibiydi.

Müziğin benim üzerimde her zaman kendine özgü bir etkisi olmuştur, aynı anda hem sakinleştiren hem de coşturan bir etki. Sanki beynimdeki şalterleri indirme gücüne sahipmiş gibi beni taşıdığım bütün yüklerden, her türlü sorunumdan kurtarma gücüne sahiptir müzik, bir anda beni karmakarışık zihnimin her çeşit kaygısından, kafamdaki bütün karışıklıklardan serbest bırakır. Önümdeki bütün zorluklar sanki büyü yapılmışçasına buharlaşıp uçuverir.

Bizim piyanonun başka hiçbir benzerinde işitmediğim cinsten, kendine özgü, çok tatlı, çok sıcak, çok güzel bir tınısı vardı. Belki de benzersiz olan tarihçesi işine işlemişti: 1932 yılında Almanya'da yapılmış, eski bir Blüthner'di bu, önce ilk sahibi olan

bir İngiliz'in yanına Londra'ya yolculuk yapmış, daha sonra da onunla birlikte Gandi zamanının Hindistan'ına gitmiş. İngiliz imparatorluğunun çökmesinin ardından Avrupa'ya geri dönmüş ve önce İsviçre'nin Lozan kentinde bir süre kalıp daha sonra da Fransa'ya gelmiş, en sonunda da *PygmaLyon* tarafından satın alınmış.

Paloma'nın nağmeli sesini dinlerken gözlerimi yumup kendimi onun yerine koymaya, neler hissettiğini sezmeye, nasıl heyecanlandığını yaşamaya çalıştım. Kendimi sahne üzerinde, hem Büthner'in hem de kendi sesimin tınısıyla birlikte, içimin en derinliklerinde bulunan şeyleri ulu orta ifade edebiliyorken hayal ettim. Benim için bir düştü bu, gerçekleştirilmesi mümkün olmayan bir düş elbette ama düşler var olan sınırlarımızı aştıkları için bizim yaşayabilmemize yardımcı olurlar...

Nathan'la önceden planladığımız gibi gecenin sonunda Pazarlıkçılar Kafesi'nde, Lyon'un o yıl yüzüncü yaşını kutlamakta olan bu köklü kurumunda buluştuk.

Onunla, silmeli yüksek tavanları ve göz alıcı parlak renkleriyle tam bir İkinci İmparatorluk dekoruna sahip olan, içler acısı iki odalı evimizin dışında bir yerlerde baş başa kalmak güzel bir şeydi. Birlikte ilk yemeğimizi, tanıştığımız akşam bu kafede yemiştik.

Nathan kendine bir kadeh köpüklü Burgonya şarabı ısmarladı ve ben de aynısından istedim. Birkaç yudum içtikten sonra iyice rahatladık ve işten başka her konudan konuştuk. Ondan bana doktorasıyla ilgili çalışmalarından söz etmesini istedim. Onu heyecanlandıran ve tutkuyla konuşturabilen ender konulardan biriydi bu. Gözlerinin içinde küçük birer ışık parıldadığında çok sevimli oluyordu. Sanki ilişkimizin ilk zamanlarına dönmüş ve birbirimize olan güvenimize yeniden kavuşmuşuz gibi hissettim.

Yüzüne baktıkça onu arzuluyordum... Onunsa tanıdığı Sybille ile son akşamını geçirmekte olduğundan haberi bile yoktu. Ertesi gün beni bambaşka bir kimlikte bulduğunda nasıl karşılayacağını

çok merak ediyordum. Bir fark görecek miydi acaba? Beni daha mı az beğenecekti? Bu mümkün olabilir miydi?

Elimi onun elinin üstüne koydum.

"Gel haydi, eve gidelim."

Hesabı ödedim, kalkıp dışarı çıktık ve kahvenin kapısına doğru yürürken ona sıkıca sarıldım.

Bir anda kaskatı kesildim ve içgüdüsel bir hareketle onu ittim.

Bir camın kenarında, bacak bacak üstüne atmış, dudaklarında hafif bir gülümsemeyle sigarasını tüttürerek karşısında oturan genç adamı dinlemekte olan Katell, yakıcı bakışlarıyla sakince ikimize bakıyordu.

7

Ertesi sabah erkenden uyandığımda kendimi bir yabancının ellerine teslim etmemin çılgınlık olduğunu düşünüyordum.

Bu sefer de zihnime yeni bir korku musallat olmuştu: Ya bu adam beni hipnotize etmeyi benden bir şeyler elde etmek amacıyla istiyorsa? Belli belirsiz hatırladığım bir film vardı, bir Hitchcock filmi yanılmıyorsam, suçlu kimse bu yolu kullanarak bir başkasına kendi yerine cinayet işletiyordu... Sonuç olarak ben bu Oscar Firmin ya da onun derneği hakkında ne biliyordum sanki? Rémi'den duyduklarımdan başka hiçbir şey. Oysa Rémi ile de üniversite yıllarında bile gerçek bir dostluğumuz olmamıştı ve onun hakkında bile çok fazla bir şey biliyor değildim. Ona neden güvenmeliydim? Ya o da bu örgütün bir parçasıysa ve çevirdikleri işler için adam toplamakla görevlendirilmişse?

Bu dernek hakkında mutlaka daha fazla bilgi edinmeliydim. Telefon rehberini elime alıp çılgın gibi sayfaları karıştırmaya başladım.

"Kellia Derneği" diye bir şey yoktu.

"Kellia" diye bir şey bile yoktu.

Benzer yazım şekillerini denedim. Hiçbir şey bulamadım.

Birkaç "Firmin" vardı gerçi ama hiçbiri o adreste değildi ve ön adı Oscar olan biri görünmüyordu.

Ne sarı ne de beyaz sayfalarda...

Saat sekizi on geçiyordu. Nathan daha uyuyordu. Saint-Jean Kütüphanesi Oscar Firmin'in beni saat on buçukta beklediği Loge Sokağı'ndan pek uzak sayılmazdı. Yani zamanım vardı!

Alelacele giyindim, buzdolabından bir elma aldım ve koşarak kendimi sokağa attım. Hava hâlâ serindi. Hızlı adımlarla mahalleyi aşıp Eski Lyon'a indim ve eski piskoposluk sarayı binasında bulunan kütüphaneye koştum. Rémi'nin çok gizli olduğunu özellikle vurguladığı bu dernek hakkında bir şeyler bulabilmeyi pek de ummuyordum ama Kellia isminin biraz daha bilgi edinebilmem için bir ipucu oluşturabileceğine ilişkin biraz umut besliyordum.

Kütüphane çalışanı olan genç kadın için bu ad hiçbir şey çağrıştırmadı ama yine de bana iki üç tane araştırma ekseni önerdi. Kitap kokusuyla dolu yüksek reyonları dolaşıp hiçbiri işime yarar çıkmayan eserlere hızlıca göz gezdirdim ama aradığımı bulabilmek için tam olarak hangi yöne bakmam gerektiğini bilemiyordum. Zaman akıp gidiyor ve ben hiçbir şey bulamıyordum.

Saat 9.25 oldu. Ne yapmalıydım?

Birdenbire aklıma Rémi'yle konuşurken düşünmüş olduğum fikir geliverdi: kayıt almak. Transa geçirme işlemini kaydetmeliydim. Rémi böyle bir kaydı dinlemenin zararlı etkisi olacağından söz etmişti. Olabilir, ama kaydı dinlemek zorunda değildim. Eğer başıma bir iş gelirse hiç olmazsa sonradan bu kaydı polise kanıt olarak verebilirdim.

Kütüphaneciye sorarak şansımı denemek istedim.

"Acaba bu çevrede kayıt cihazı satan bir dükkân biliyor olabilir misiniz?"

"Kayıt cihazı mı?"

"Evet. Küçük bir ses kayıt cihazına ihtiyacım var da..."

Kadın yüzünü buruşturdu.

"Bilemeyeceğim... Belki Brest Sokağı'ndaki Roland'ı deneyebilirsiniz."

Saône'un karşı tarafına geçmem gerekecekti. Hemen yola koyuldum.

Bir saat kadar sonra o zamanlar yeni çıkmış olan mikro kasetli diktafon cihazlarından biri cebimde olduğu halde eski kente geri döndüm. Kaydın her aşamasında cihazın sessiz çalışacağından emin olabilmek için satıcıyı sorularımla epeyce taciz etmiştim; kaydın sonunda bant durduğu zaman, pilleri biterse vesaire. Adam bana bu konuda kesin güvence verdi. Tek sıkıntı mikro kasetlerin kayıt sürelerinin kısa oluşundaydı, bu yüzden kaydı ancak en son anda başlatmam gerekecekti.

Beni bekleyen deneyimi düşündükçe korkudan ödüm patlıyordu ve ben de düşüncelerimi başka bir yöne aktararak tercihimi yeniden gözden geçirmemek için bütün dikkatimi sokak adları ile bina numaralarına vermeye çalışıyordum. Kararımı vermiştim, kendimi korumak üzere donanımım da hazırdı; artık bu noktadan sonra geriye dönemezdim.

Gadagne Sokağı'nın sonuna varıp da Loge Sokağı'nın köşesine geldiğimde daracık ara sokağın yarı karanlığı içinde dikilmekte olan ciddi görünüşlü apartmanı görünce boğazım düğümlendi.

Bir kedi bile yoktu. Son birkaç metreyi duraksayan adımlarla, mideme bir yumru oturmuş halde yürüdüm.

Yüreğim sıkışık, ağır kapıyı ittim ve holün loş ışığı altında o nemli ve soğuk taş kokusunu yeniden duydum. Eski merdivenin gıcırtılı basamaklarını birer birer tırmandım.

Sondan bir önceki kata vardığımda bir an durup soğukkanlılığımı kazanabilmek adına derin bir soluk almak için kendimi zorladım.

Birkaç saniye sonraysa kendimi üstadın karşısında oturur buldum.

Yüzü bu sefer bir öncekinden daha fazla gülümsüyor, beni rahat ettirmek için çabalıyordu. Ancak beni felce uğratan korkulu halim geçecek gibi görünmüyordu.

Benden nasıl bir kişiliğe sahip olmayı istediğimi anlatmamı istedi.

Hiç acele etmeksizin sözcüklerimi ölçe biçe beklentilerimi mümkün olan en belirgin haliyle dile getirmeye çalıştım. Ne de olsa ortada büyük bir risk vardı.

"Ne istediğini bilen bir kadın olmayı diliyorum. Kolay etki altında kalmayan ve daha önemlisi hiç korkusu olmayan ama güç kullanmaya da gerek duymayan biri. Öyle katı ya da otoriter bir insan olmayı hiç istemem. Yumuşaklıkla kararlı bir kimse..."

Arzuladığım kişiliğin bütün inceliklerini ona ayrıntılı olarak sayıp döktüm ve konuştukça elde etmeyi dilediğimi söylediğim bu yeni kimliğin içine girmeye zihinsel olarak daha hazır hale gelmeye başladığımı fark ettim, bu da bana kendimi iyi hissettirdi. İçimin derinliklerinde hazırdım artık, hazırdım ve işin aslı yalnızca bunu bekliyordum zaten.

Ben susunca benden bir kere daha kendimi gevşetmemi istedi.

Belli etmeden elimi üzerimdeki kısa ceketin iç cebine sokarak diktafonu çalıştırdım. Sonra da düşünmeyi bırakmaya ve onun istediği gibi kendimi gevşetmeye çabaladım.

Kendisi de giderek gevşiyor gibiydi, gitgide yavaşlayan bir tempoyla konuşuyor, sesi giderek kalınlaşıyordu ve ben de bu sesin titreşimlerinin ruhumun uçurumları içinde yankılandığını duyar gibi oluyordum. O yankılar beni kendini bırakmanın, serbest kalışın derinliklerine doğru sürüklüyordu.

8

Como, 7 Ocak 2018

Sam göl kıyısındaki Giorgio Café'de oturuyordu.

İki günden beridir küçük ve sade ama rahat bir otel olan Leonarduzzi'de, kireç kaplı beyaz duvarları ve yerde de pembe toprak karoları olan bir odada kalıyordu.

Taksi bulma zorunluluğu olmaksızın villaya gidip dönebilmek için de kendine bir scooter kiralamıştı. Böylesi hem daha ucuza gelecekti, hem de kıvrıla kıvrıla uzayan dar yollardan saçları rüzgârda dalgalanarak ve çevredeki güzel doğa kokularını içine çekerek geçmek çok daha zevkli oluyordu.

Her gün bir ya da iki saatini Sybille Shirdoon'un yanında geçiriyor, sonra da oteline dönerek görüşmeyi yazıya döküyordu. Kafenin terasına oturarak elinin altında bir kadeh martiniyle bilgisayarında metni tuşluyordu.

İçki kadehinin içindeki buz kalıplarını kaşığıyla tıngırdatırken, daha önce bundan daha kötü koşullar altında çalışmışlığı da olduğunu düşündü.

Hazırlamakta olduğu yazı dizisi şekil almaya başlıyordu artık, ama fotoğraf bakımından çok eksiği vardı. Elinde hiç fotoğraf olmadan Sybille Shirdoon'un yaşamını nasıl anlatabilirdi ki? Yaşlı kadının elinde anlattığı olayların yaşandığı döneme ait hiçbir görsel belge bulunmuyordu.

Bilgisayarını kapatarak dergideki asistanına telefon açtı.

"Jennifer, senden bir yardım isteyebilir miyim?"

"Aldığım ücreti hak etmem gerek."

"1964 yılında Lyon'da yaşamış olan bir adam hakkında biraz araştırma yapmanı rica edeceğim. Anladığım kadarıyla daha sonra New York'a yerleşmiş."

"Dur tahmin edeyim: Adını bilmiyorsun ama bana saç rengiyle yaklaşık olarak boyunu söyleyebileceksin."

"Ha, ha! Doğrusu geçen defa ancak bu kadar bilgiyle epeyce iyi bir iş çıkartmıştın."

"Acemi şansı ikincide yinelenmez derler."

"Bu kadar alçakgönüllü olma."

"Peki o zaman, bu adam hakkında neler biliyoruz?"

"Adı Jeremy Flanagan, o yıllarda piyanistlik yapıyormuş. Geceleri piyano barlarında çalarmış. Hâlâ yaşıyor mu bilemiyorum ama eğer öyleyse ve tabii gezegenin öbür ucunda bir yerlerde bulunmuyorsa, onu Como'ya getirtmek istiyorum. Bir şey daha var: Piyanoyu eski haline getirebilecek birini bulabildin mi?"

"Evet, Lyon'a bir saat mesafede. Joël Jobé. Konunun uzmanıymış ve Fransa, İsviçre ve Türkiye arasında gidip geliyormuş. Ankara'daki konservatuvarın bütün Steinway piyanolarını o onarmış. Senin şu Blüthner'i sağlam hale getirmeyi o da başaramazsa kimse başaramazmış. Ona telefonla ulaşmam eşek gibi zor oldu."

"Vay canına... O kadar meşgul bir adam bize zaman ayıramaz ki. İki yıl beklememiz gerekecekse hiçbir işimize yaramaz çünkü..."

"Benim umudum var. Vicdanlı bir adam, ona yaşamının sonuna varmış yaşlı bir hanımın gençlik yıllarının piyanosuna kavuşmayı istediğini anlattığımda çok duygulandı."

"Ona bu hanımın Shirdoon olduğunu söylemedin mi yani?"

"Zaten pek çok ünlüyle senli benli olduğu için bundan etkilenecek biri gibi değildi. Adını vermemenin daha doğru olabileceğini hissettim."

"Çok kurnazsın."

"Hemen de sevinme ama. Henüz kabul etmiş değil."

"Bana numarasını göndersene."

"Tamamdır."

Sam gelen mesajın bip sesini duydu.

"Sen bir meleksin."

İki dakika sonra Sam mucizevi bir şekilde Joël Jobé ile konuşuyordu.

"Ben Sam Brennan, *Newsweek* dergisinden, daha önce asistanım Jennifer Cooper'la konuşmuşsunuz."

"Merhaba Bay Brennan."

"Bana Sam deyin lütfen."

"Peki o zaman, konu nedir Sam?"

"Çok eksi bir piyanoya yeniden kavuşmayı istiyoruz da. Elli yılı aşkın zamandır kullanılmamış. Sizce onu onarmanız mümkün olabilir mi?"

"Eğer düzgün koşullarda korunmuşsa, evet."

"Şey... Düzgün koşullardan kastınız nedir?"

"Güneşten uzakta..."

"Elli yıldır güneş yüzü görmemiş olduğu konusunda güvence verebilirim."

"Bir de nemden..."

Sessizlik.

"Alo?" dedi Joël Jobé. "Hatta mısınız?"

"Birazcık... nemli bir ortamda bulunduğunu söylesek?"

"Neyse, bakacağız."

"Bir de... Nasıl söylemeli? Hiç teli yok."

"Bu sorun değil. Sahibi tellerini çıkartmış mı?"

"Hayır, hayır..."

"Doğrusu biraz gizemli konuşuyorsunuz, Sam. Bu tel meselesi de nedir? Nereye gitmiş bu piyanonun telleri?"

"Yani... Kaybolmuşlar işte... Aslında... Erimişler..."

Bir saniye sessizlik.

"Bana sanki bildiğiniz her şeyi anlatmıyormuşsunuz gibi geldi. Bu enstrüman tam olarak nerede saklanmış?"

Sessizlik.

"Elli yıl boyunca Rhône Nehri'nin dibinde, suların altında kalmış."

"Anlıyorum."

Sam yutkundu.

"Sizce bu piyanoyu onarabilecek misiniz?"

Sam, Joël'in iç geçirdiğini duydu.

"Bana sözünü ettiğiniz şey artık piyano olmaktan çıkmış gibi Sam. Pedallı bir akvaryum ya da bir balık kafesine dönüşmüş olabilir ama kesinlikle artık bir piyano değil o."

"Evet, ama... Islanmış değil. Bir hava boşluğunun içinde, su geçirmez bir odada bulunuyormuş. Yalnızca biraz neme maruz kalmış, o kadar... Sizce... Onu ne zaman eski haline getirebilirsiniz?"

"Durun birazcık delikanlı, önce bir görmem gerek. Hemen heyecanlanmayın..."

9

Lyon, 16 Haziran 1964

Nathan elinde taptaze bir baget ekmek ve Janier'den alınmış bir paket keçi peyniriyle eve girdi. Bugünün küçük kaçamağı. Halka kesilmiş birkaç domates ve birazcık da zeytinyağıyla kendine harika bir öğle ziyafeti çekmeyi düşünüyordu. O gün gemiye yalnızca akşam servisi için gidecekti ve böylece öğleden sonrayı tamamen tezi üzerinde çalışmaya ayırabilecekti.

Sokak kapısını ittiğinde, salondaki sehpanın üzerinde hayat arkadaşının kısa ceketini gördü.

"Sybille? Evde misin?"

Yanıt gelmedi. Bir şey almak için eve uğradığında ceketini bırakmış olmalıydı.

Mutfağa geçip radyoyu açtı ve Pierre Bellemare'ın taklidi mümkün olmayan sesi eşliğinde domatesleri yıkadı.

Tüh, el bezi nerede ki?

Islak elleriyle mutfak çekmecelerinden birini açtı. Hiçbir şey yoktu.

Sybille neden hiçbir şeyi mantıklı bir yere koyamazdı acaba?

Hafif sinirlenerek temiz el bezlerinin nerede durduğunu bulabilmek üzere evin içini araştırmaya koyuldu, ne de olsa daireleri küçücük olduğundan fazla uzun süre araması gerekmeyecek olmalıydı.

Girişteki dolapta yoktu, televizyonun altındaki çekmecede yoktu, salondaki büfede yoktu.

Hay aksi! Nerede bu lanet olasıca bezler?

Geriye tek bir yer kalıyordu ve orası da el bezlerini koymak için o kadar mantıksız bir yerdi ki bu da orada olmaları gayet mümkün demek oluyordu: yatak odasında Sybille'in gardırobu. Kendisi evde yokken eşyalarının karıştırılmış olması hiç de hoşuna gitmeyecekti ama neyse ki bundan haberi olmayacaktı.

Asma kata çıkarak Sybille'in Brötonyalı ninesinden kalmış olan gardırobun kapısını açtı.

İşte burada!

Bezler katlanmış bir halde, bir tişört yığının altında üst üste durmaktaydı!

Elini sokup yığını bozmadan en üsttekini almak istediğinde parmaklarına bir şey çarptı. Bu küçük, soğuk nesnenin ne olduğunu eliyle yoklayarak anlayamayınca onu kavrayıp çıkarttı.

Minik bir ses kayıt cihazı.

Böyle bir şeyi ilk defa görüyordu.

Sybille böyle bir aygıtla ne halt ediyor olabilirdi ki?

Bir süre cihazı inceledi, içinde bir kaset de bulunduğu görülüyordu.

Dinlesem mi acaba?

Merakının içine birazcık da suçluluk duygusu karışıyordu. Sybille, kendi gizli bahçesine bu şekilde izinsiz girilmesinden nefret edecekti mutlaka. Hatta buna hiç katlanamayabilir, onu bir daha hiç bağışlamayabilirdi.

Aygıtı özenle bulduğu yere, yığının altına geri koydu ve sonra da bir el bezi alıp gardırobun kapısını dikkatle kapattı.

Mutfağa dönerek keçi peynirini küp küp kesmeye girişti. Radyoda Pierre Bellemare güçlü vurgularıyla öyküsünü anlatmaya devam ediyordu. Ama Nathan onu dinleyemiyordu artık. Sybille'in gizlemiş olduğu kayıt cihazını aklından çıkaramıyordu.

Vay canına! Ne kaydetmiş olabilir ki? Öyle küçücük bir aygıt kullandığına göre mutlaka gizli bir kayıt yapmış olmalı. Neden

böyle bir şey yapsın? Hem ayrıca... Gizli gizli kaydettiği kim olabilir ki? Kim?

Peynir küplerini domates halkalarının üzerine dizip zeytinyağını çıkardı.

Hayır. Direnmenin yararı yoktu. Bunu bilmesi gerekiyordu. Neler karıştırdığını bilmeden, gizlice ses kayıtları yapmakta olan biriyle birlikte yaşayamazdı. Kaseti dinleyecek ve sonra da her şeyi yerli yerine koyacaktı. Sybille'in bundan hiç haberi olmayacak ve kendi de bir daha bunu hiç düşünmeyecekti.

Evyede ellerini yıkayıp sert keten el beziyle kuruladıktan sonra yeniden asma kata çıktı. Gardırobu açıp küçük cihazı çıkardı ve *Play* tuşuna basarak bekledi.

Hiçbir şey olmadı. Saydam küçük pencereden kasetin ekseninin dönmekte olduğu görülüyordu ama hiçbir ses çıkmıyordu.

Kaseti geri saran düğmeyi bulup en başa kadar sardıktan sonra yeniden oynattı.

Yine sessizlik ama birkaç saniye sonra bir anda bir erkek sesi duyuldu, hiç tanımadığı, derinden gelen yankılı tınısıyla çok tuhaf bir sesti bu. Pierre Bellemare'ın mutfaktan gelen genç ve melodik sesiyle zıtlık oluşturan, neredeyse mezardan gelir gibi bir ses.

Bu adam anormal derecede yavaş konuşuyor, her iki sözcüğünün arasında tuhaf uzunlukta bir boşluk bırakıyordu, öyle ki söylediklerinin bütünde ne anlam taşıdığını çözmek bile güçleşiyordu. Nathan anlamı yakalayabilmek için bütün dikkatini topladıysa da sözler en hafif deyişiyle kafa karıştırıcıydı. Adam seslendiği kişinin bedeninden söz ediyordu, ayaklarından başlayarak onu parça parça hissetmesini söylüyordu. Bedenin her bir bölgesini tek tek adlandırıyor, arada sırada karşısındakini gevşemeye davet ediyor, cesaretlendiriyor ya da iltifatlar ediyordu. Cümleleri zaman zaman tuhaf bir yapı içeriyor, sanki bir fiil ya da bir edat eksikmiş gibi anlamı tamamlanamıyor, kimi önerileriyse tutarsız, mantıksız geliyor, genel olarak söylediklerinden, dile egemen olan birisini

düşündüren ağır, ciddi ve kararlı ses tonuyla tam bir zıtlık içinde olan bir belirsizlik, anlamsızlık duygusu geçiyordu. Bu böyle dakikalar boyunca sürdükçe Nathan şaşkınlık içinde kalakaldı. Sonra bir sessizlik oldu, sanki monoloğa bir ara verilmiş gibiydi ve tuhaf biçimde konuşanın sözleri karşısındakinin mizacını ya da karakterini tanımlamaya başladı, ancak tanımlamaları daha çok buyrukları andırıyor, sanki ona ne hissetmesi ya da düşünmesi gerektiğini emrediyordu. Açıklanamaz biçimde rahatsız edici bir şeydi bu. Sonra yine bir sessizlik oldu ve arkasından Nathan kanını donduran bir şey duydu.

"İçinizin derinliğinde," diyordu ses bir uçurumun dibinden gelircesine, "en derinlere bir korku yuvalanıyor artık, çok derin bir kaygı..."

Sessizlik.

"Kötü ve ahlaksız bir insan olma kaygısı."

Nathan duyduklarından sersemlemiş bir halde soluğunu tutmuştu.

Ses yeniden konuştu:

"Kendinize geldiğinizde her şeyi unutmuş olacaksınız ama bu kaygı bilinçdışınızın en derin yerine gömülmüş olarak yaşamınızdaki bütün edimlerinize yol gösterecektir."

10

Gözlerimi açtığımda ilk izlenimim hiç de değişmemiş olduğum oldu. Acaba işlem başarısız mı olmuştu? Kendimi aynı hissediyordum. Ben her zamanki bendim. İçimden bu müdahale için para ödemediğimden dolayı şanslı olduğum geçti, yoksa kazıklanmış olduğumu hissedecektim.

Nezaketen Bay Firmin'e teşekkür edebilmek için kendimi zorladım. Bu kibar adam zamanını bana ayırmıştı ve bu yüzden de her ne kadar yaptıkları bir sonuç vermemiş olsa da ona karşı düzgün davranmam gerekirdi. İzin isteyip sokağa çıktım.

Umutlarım boşa çıkmıştı ama aslında bunu hak ediyordum ve kendimden başka kimseye kızmaya da hakkım yoktu: Ne de olsa insanın kendi sorunlarını çözebilmek uğruna kendini başkalarının ellerine teslim etmesi olacak şey değildi. Durumu düzeltebilmek için gerekli çabaları göstermek yalnızca bana düşen bir işti.

Hem zaten Eski Lyon'un tasasızca gezinen turistlerle dolu kalabalık sokaklarını kararlı adımlarla arşınlarken gemide düzeltilebilecek şeylere, işleri daha iyi hale getirebilmek için neler yapabileceğime ilişkin aklıma bir dolu fikir de geliyordu. Bunların hepsini aklımda tutmaya gayret ederek *PygmaLyon*'a doğru giderken zihnimde yerine getirilmesi gereken görevlerin uzun bir listesi bulunuyordu.

"Benim için biraz bozukluğunuz var mı acaba?"

Paçavralar içinde bir dilenci, rıhtımdan Fourvière Bazilikası'nın fotoğraflarını çekmekte olan bir grup başıboş turiste hırıltılı sesiyle sormuştu. Kasketini uzatarak aralarında dolaşıp duruyordu.

İlk tepkim bütün üyelerini kendi içine almayı beceremeyerek kimilerini köprüler altında yaşayıp dilenmeye mahkûm bırakan topluma karşı kızgınlık duymak oldu. Herkes kendi elindekinden birazcık artırsa bu insanların kurtulmaları sağlanabilirdi.

"Hiçbir şeyiniz yok mu? Siktir be, ortalık cimri kaynıyor..."

Bayağılığı karşısında şoke olmuştum. İnsanlara böyle hitap etmemeliydi.

Bunu ona söylemem gerekirdi.

Tam da bana doğru döndüğü anda ona bir adım yaklaştım.

"İnsanlarla uygun bir dille konuşmaya gayret etmeniz gerekir."

Adam tepki vermeyince ekledim:

"Bundan herkes kazançlı çıkar, en başta da siz."

Başını yana doğru eğerek yüzüme kapkara bir bakış fırlattı.

"Sana ne oluyor sanki?"

Onun bu sözlü saldırganlığı benim değerlerime ters düşüyordu ama yine de çaba harcayarak bunu görmezden gelmeye ve onu akıl yoluna getirmeye çalıştım. Hatta tatlı dille konuşabilmek için de kendimi zorluyordum.

"Başkalarıyla daha saygılı konuşursanız amacınızda daha başarılı olursunuz, anlıyor musunuz? Size daha sevecen yaklaşırlar ve içlerinden size yardımcı olmak gelir."

Omuzlarını kaldırdı ve cebinden ağzı görünmekte olan kırmızı şarap şişesini çıkararak kafasına dikti.

"Alkolün de size bir yararı dokunmaz beyefendi. Onun yerine..."

"Kaybol yoksa suratına bir tane yapıştıracağım, anladın mı?"

İçimde tam bir düş kırıklığıyla arkamı döndüm ama pes etmek içime sinmiyordu.

Gemiye binmek üzereyken birdenbire inanılmaz bir şey keşfettim ve hayret içinde olduğum yerde kaldım.

Korkmamıştım.

En küçük bir korku hissetmemiştim.

Ayyaşın saldırganlığı karşısında hiçbir korku duymamıştım. Ne öncesinde ne de o sırada. Hiçbir anda kendimi tehlikede hissetmemiş, hatta bir tehlike olasılığını uzaktan bile görmemiştim.

Söz konusu ben olunca bu inanılmaz bir şeydi... Bu bir şeyi açıkça, en küçük bir kuşku gölgesi taşımadan ortaya koyuyordu; aslında bu gerçek beklenmedik bir sağanak gibi bir anda üzerime inivermişti: Kişiliğim değişmişti... Kişiliğim değişmişti... İşlem başarısız olmamıştı...

Buna inanamıyordum.

Bu düşünce içimi coşturuyordu ve inanılmaz olan başka bir şeyi daha fark ettiğimdeyse coşkum daha da keskinleşti: Aslında hâlâ aynıydım! Otuz iki yıldır üzerimde taşımakta olduğum o korku yükünden kurtulmuş olmama karşın ben hâlâ bendim.

İçim bir özgürlük duygusuyla doldu. Hafiflemiş bir yürekle iskeleyi aştım, âdeta havada uçuyor gibiydim. Yaşamım değişmek üzereydi. İşimi elimde tutabilecek, başarılı ve daha da önemlisi mutlu olabilecek, şimdiye dek kuşku ve endişelerin zincirleriyle bağlanmış olan yaşamımın artık tadını çıkarabilecektim.

Hiç beklemeden, derhal eyleme geçecek, işleri hemen ele alacak, düzeltilmesi gereken ne varsa hepsine el atacak, örgütlenmedeki bütün kusurları giderecek, ekibin gelişmesini sağlayacak ve durumumuzu en kısa zamanda düzlüğe çıkarmak için cesaretle çalışacaktım. Önümde yalnızca dokuz kısa gün bulunuyordu: Çokça çaba harcarsam yapılabilecek şeydi bu!

Yine de işe bütün ekibi dolaşmakla başladım, ne de olsa bu bir terbiye meselesiydi ve bu sayede tuhaf biçimde daha önce hiç farkına varmamış olduğum bir dolu sorunu, düzeltilmesi gereken pek çok küçük yanlışı saptadım. Bunlar çok da önemli görünmeyen küçük şeylerdi gerçi ama azar azar biriktiklerinde müşterilerimize hiç de hoş olmayan bir amatörlük duygusu ve-

riyor ve lokantadan hoşnut kalmalarına engel oluyordu. Artık her şey değişecekti!

Yüreğimi işime tamamen vererek hemen çalışmaya koyuldum. Kariyerimde ilk defa aldığım kararların olası sonuçları, ilgili kişilerin verebilecekleri her türlü tepki ve ortaya çıkabilecek risk ve tehlikeler üzerine kendi kendime bin bir tane soru sorarak eylemlerimi baltalamadan hareket edebiliyordum.

Bundan böyle tek kaygım işlerin ben ve ekibim için daha iyi hale gelmesi adına ne yapmam gerektiği olacaktı. Böylesi çok daha basitti, çok daha az "kafa patlatma" gerektiriyordu! Hareket ettikçe sonuca vardırdığım her bir küçük işle birlikte bir şey tamamlamış olmanın verdiği tatmini yaşıyordum.

Bu şekilde bütün dosyalarımı gözden geçirdiğimde şimdiye dek düzenli olma çabası içinde aslında istemeden kendime kargaşa yaratmış olduğumun farkına vardım.

Ayrıca durmadan işlerimi ertesi güne ertelemeyi de bırakınca hemen eyleme geçmenin insanı özgürleştiren zevkini keşfettim: Yapılan iş artık yapılacak iş olmaktan çıktığında eylem düşünceyi özgür bırakıyordu.

Bu mutluluk halinin tek istisnası öğleye doğru Charles beni görmeye geldiğinde yaşandı.

"Sybille bütün ekibin katılacağı bir toplantı düzenlesek iyi olacak. Siz hiç toplantı yapmıyorsunuz, oysa bir durum değerlendirmesi yapıp mesajlarımızı aktarmak için bu çok yararlı olacaktır."

"Çok doğru."

Bozulmuştum ama sitem etmekte de haklıydı. En kısa zamanda bir toplantı düzenlemem gerekiyordu. Gerekliydi bu. Ancak bir şey beni tutuyordu ve o şey korku da değildi. Aslında daha önce hiç toplantı yönetmiş olmadığımdan bu işi düzgün yapabilmek için neler yapmam gerektiğini bilmiyordum ve mutlaka düzgün yapmak zorundaydım. Burası çok önemli, hatta şarttı.

Bu yüzden de ekibe haber vermeyi geciktiriyor, kendime hazırlık yapabilmek için biraz zaman kazandırmaya çalışıyordum.

Sonunda toplantıyı akşam saat altıya programlamaya karar verdim, böylece akşam servisi öncesinde zamanımız kalacaktı. Haberi herkese duyurmak için de küçük bir ilan yazdım.

İlanı asmak üzere dinlenme salonuna gittim.

Evyeyi kirli fincanlarla dolup taşmış halde görmek sinirimi yerinden oynattı. Jeff elinde kahve fincanıyla benim ilanı bildirim panosuna raptiyelememi izledikten sonra hiç utanıp sıkılmadan gözlerimin önünde fincanını evyedeki yığının üzerine sakince bırakıverdi.

İçimde bir anda yükselivermiş olan öfkeyi bastırarak soğukkanlı ve kibar kalabilmeyi başardım.

"Kullandıktan sonra fincanını yıkaman gerekir. Yoksa bak, hepsi üst üste birikiyor ve evyeyi kullanmak bile mümkün olmuyor."

"Ben de o yüzden yıkayamıyorum ya zaten!"

Pedagojik davranmaya çalıştım.

"Eğer herkes her seferinde fincanını yıkasa böyle bir derdimiz olmaz ve işler herkes için kolaylaşmış olur, anlıyor musun?"

"Olabilir ama şu anda ben evyeyi kullanamıyorum. Bütün yığını yıkayacak halim yok ya..."

"Birinin bu önceliği üstlenmesi gerekecek, aksi takdirde bu sorunu asla çözemeyiz."

"Tamam, sinirlenmene gerek yok..."

"Ben sinirlenmiyorum ki Jeff."

"Hiç de öyle görünmüyor ama."

"Ben yalnızca işler düzelsin istiyorum."

"Bunların hepsini yıkamamı istemiyorsun herhalde?" dedi korku içinde.

"Hiç olmazsa bir kısmını yıkasan iyi olur bence, böylece ben de herkese bundan böyle evyenin içinde bulaşık bırakılmaması gerektiği mesajını iletirim."

Jeff'in eyleme geçmiş olduğunu görünce dinlenme salonundan kendimden hoşnut bir halde çıktım. Elinde bir paket patates cipsiyle Bobby ile karşılaştığımda giysilerinin leke içinde olduğunu

görmek beni dehşete düşürdü. Onun bu kendini bırakmışlığı herkese kötü örnek oluyordu.

"Servis sırasında lokanta salonundan geçmen gerekirse temiz bir gömlek giymeyi düşünürsün herhalde, değil mi Bobby?"

Yüzüme sanki onunla Somali dilinde konuşmuşum gibi şaşkın şaşkın baktı.

"Ne diye?"

"Kurumumuzun itibarını koruyalım diye."

"Yani... Benim gömleğim... Güzel değil mi?" dedi yayık konuşmasıyla.

"Leke içinde."

"Ha, evet..."

"Hazır seni yakalamışken, haydi alet çantanı kap da benimle gel. Şu kapanmayan tuvalet kapısını halledelim."

"Tüh, bak onu yine unutmuşum..."

Onun önünden yürüdüm ve bu arada yanlarından geçerken lokanta masalarından sallanmakta olan ve müşterilerin şikâyeti üzerine oralarına buralarına birer karton parçası sıkıştırmaktan daha sağlam biçimde onarılmayı bekleyen birkaç tanesini de ona gösterme fırsatı buldum.

Eski piyanonun önünden geçtiğimiz sıradaysa ona klavyenin kapağında otuz yıl boyunca çeşitli piyanistlerin elinden geçmiş olduğuna tanıklık eden parmak izlerini gösterdim.

"Aynı renkte bir boya bul da şu kapağı bir boyayıver lütfen."

"Peki, peki, tamam..."

Birkaç dakika sonra Bobby'yi tuvaletlerin kapısıyla uğraşırken görmek içime büyük bir sevinç verdi.

Jeff barının arkasına geçmişti.

"Pantolonunu da kurutsa iyi olur," dedi alçak sesle çenesiyle Bobby'yi işaret ederek.

"Neden öyle dedin?"

"Görmedin mi? Apış arası sırılsıklam."

"Sahi mi?"

Bunu fark etmemiş olmama şaşırdım.

"Müşteriler arasında ne zaman güzel bir kız görecek olsa gelip benden bir buz kalıbı alıyor. Yatışmak için donunun içine koyuyormuş."

Sonra da aptal bir yeni yetme gibi kıkırdamaya başladı.

"Daha neler?"

Jeff'in mizah duygusu her zaman biraz şaibeli olmuştu ama böyle bir saçmalığı da daha önce hiç duymamıştım.

Barın şahane bakır kaplaması üzerindeki çirkin, mat lekeleri işaret ederek onun aklını başına getirdim. O lekelerin hiç çıkmadığını söyleyerek itiraz etti ve bunun üzerine ben de onun bezini ödünç alıp birazcık irade ve biraz da alın teriyle barın nasıl parıldatılacağını ona kanıtlamak zorunda kaldım. Keskin kokulu temizleyici sıvıyla ova ova bakırı gıcır gıcır yaptım.

Yanımızdan geçmekte olan Katell benim elimde toz beziyle barı ovalayıp duruşuma ustası olduğu o küçümseyici bakışlardan biriyle baktı. Eskiden olsa bundan utanç duyardım. O günse onun kibri beni hiç de etkilemedi çünkü haklı olanın ben olduğumu biliyordum: Bir yönetici yeri geldiğinde ellerini kirletmeyi de bilmeliydi.

On beş dakika kadar sonra Katell'i, bu defa çevresi bütün garsonlarla sarılmış olarak gördüm. Her hafta olduğu gibi yine hızlı bir eğitim çalışması için onları başına toplamıştı. Bunu yapmakta haklıydı ve profesyonelliğinin hakkını vermem gerekirdi.

"Demek ki," dedi bana hiç aldırış etmeksizin, "hesap tutarını yükseltebilmek için neler yapmamız gerekiyormuş?"

Gözlerini çevresindeki garsonların üzerinde gezdirdi.

Mutfaktan gelen kızartma kokuları duyulabiliyordu.

"Onları tatlı ısmarlamaya ikna etmeliyiz," dedi genç bir garson kız olan Vanessa.

"Tamam," dedi Katell. "Peki iyice doymuşlarsa ne yapacaksınız?"

"Tatlıları iştah açıcı biçimde anlatarak canlarının istemesini sağlarım," dedi Corentin.

Corentin çatal bıçakların yerleştirilme biçimine takıntısı olan garsondu.

"Karınları doymuşsa bu yetmeyebilir," dedi Katell. "Başka bir fikri olan?"

"Onlara diğer müşterilerin buna bayıldıklarını söyleyebilirim," dedi Martin, yarı zamanlı çalışmakta olan bir öğrenci.

"Bu daha iyi ama yeterli değil. Başka?"

Nathan'ın bir köşeye oturmuş, söz almaktan kaçınır halini görünce gülümsedim. Onun en sevdiği hal gözlemleme haliydi.

Kimseden başka yanıt gelmeyince Katell konuştu:

"Tatlı siparişini yemeğin başında, karınları açken ve gözleri de karınlarından daha açken alırsınız."

"Ah, doğru ya, hiç de aptalca sayılmaz!" dedi Martin.

"Rakamı yükseltmek için daha başka fikirler önerin."

"Yalnızca bir sürahi su içmekle yetinmelerini önlemek gerekir," dedi deneyimli garson kızlardan biri.

"Pekâlâ. Bunu nasıl yapacaksınız?"

"Onlara daha en baştan maden suyu öneririm."

"Evet, ama istemeyebilirler," diye karşılık verdi Katell.

"Zaten her zaman, her şeye hayır diyebilirler," diye itiraz etti Corentin.

"İşlerini zorlaştırmanın bir yolu var ama," dedi Katell hafif muzırca bir gülümsemeyle. "Adına da yanılsamalı seçim tekniği deniyor."

Garsonların kaşları çatıldı.

"İnsanlar," diye söze devam etti Katell, "seçim yaparken özgür olduklarını hissetmeyi severler. O halde siz de onlara seçme özgürlüğü verin... İki pahalı ürün arasında: *Evian mı istersiniz, yoksa Vittel mi? Kırmızı şarap mı, yoksa beyaz mı?* Göreceksiniz, çok etkili olacaktır."

Kısa bir sessizlik oldu, çünkü garsonlar bu tekniği not alıyorlardı.

"Bu dürüstçe değil," dedi Corentin birdenbire.

Ben de onunla aynı fikirdeydim. Müşterinin daha fazla tüketmesini sağlamaya çalışmak tamam, ama onu yönlendirmek başka bir şey oluyordu. Bu konuda Katell'e iki çift laf etmeliydim ama daha sonra, onu ekibinin önünde küçük düşürmeye gerek yoktu. Aslında garsonlarına da kendi gibi güler yüzle dalavere çevirmeyi öğretiyordu.

"Müşteri bir sürahi su aldığında," diye yanıt verdi Corentin'e, "hiçbir şey ödemiyor, oysa biz ona servis yapıyoruz, sonrasında da bardakları ve sürahiyi yıkıyor, su faturası ödüyoruz. Sence bu dürüstçe mi oluyor şimdi?"

Öyle kendinden emin konuşuyordu ki herkes ona ikna olmuş gibiydi.

Büroma dönüp mayıs ayı içinde düğünlerinin düzenlenmesi konusunda görüşmüş olduğum bütün çiftlerin bir listesini çıkarmaya giriştim. Hepsi ay sonuna kadar bir yanıt vereceklerini söylemişlerdi ama hiçbiri sözünü tutmamıştı ve bu da en hafif tabirle kabalık oluyordu. Vermiş oldukları sözü hatırlatmak için her birini teker teker aramaya koyuldum. Boşa çabaydı. İnsanlarda hiç ciddiyet kalmamıştı, üstelik eksikliklerini kabul etmeye de yanaşmıyorlar, düzgün davranma biçiminin kendilerine hatırlatılmasından hiç hoşlanmıyorlardı. Tuhaf ve yaygın bir kendini bırakmışlık çağında yaşıyorduk.

Dosyalarımın başında, tepsi üzerinde sindirirken uyuklamayayım diye hafif cinsinden hızlı bir öğle yemeği yedim, sonradan enerji düşmesine yol açan hipoglisemiden uzak durmak için tatlıya da yer vermedim.

O gün öğle servisi sırasında Katell'in benden çözmemi istediği bir olay meydana geldi.

"Rodrigue sana bağlı çalışıyor. Bu iş sana bakar," dedi kendini beğenmiş bir sesle.

Bir müşterinin şikâyetini dinlemek üzere salona geçtim.

"Tabağın neredeyse bomboş, bu kadar da abartılmaz doğrusu..."

İnccecik bir balık filetosu tabağın ortasında gerçekten de kaybolmuş gibi sosun içinde yüzüyordu. Yanında başka hiçbir şey de yoktu. Başımı çevirip kara tahtaya kaçamak bir bakış attım.

"Yapayalnız Dilbalığı."

Rodrigue yine yapacağını yapmıştı.

"Şefimiz modern mutfak taraftarıdır da," dedim.

"O zaman neden arkadaşımın yemeği bu kadar bol kepçe?" dedi karşısında oturan diğer adamı işaret ederek.

Kızarmış patateslerden bir dağın dibinde bir kan gölüne boğulmuş halde kaldırım taşı gibi bir sığır parçası yatıyordu. Kara tahta bunu da "Mükemmel Suç" olarak adlandırmıştı.

"Ben şefle bir görüşeyim."

Biraz sabır ve pedagoji kullanarak Rodrigue'in biraz daha doyurucu yeni bir tabak hazırlamasını sağladım.

Öğleden sonranın tamamını gemideki işleri düzeltmeye çalışmakla geçirdim ve ne yapmak, ne yapmamak gerektiği konusundaki görüşüm gitgide belirginleşmeye, zihnimde berraklaşmaya başladı, yavaş yavaş da ulaşılması, saygı duyulması gereken bir norm halini aldı. Bu norm bana kendini dayatıyordu ve ben de onu başkalarına dayatmalıydım, bu benim görevim, amacımdı. Bu görevin gözümdeki önemi arttıkça da anormalliklere karşı farkındalığım keskinleşiyor, her türlü yoldan sapma gözüme batıyordu.

Gemideki, örgütlenmedeki, her bir çalışma arkadaşımdaki ve hatta müşterilerdeki bütün kusurlar dikkatimi çekiyordu. Kendimi çok sert biçimde yargılıyor, yetersizliklerim için kendimi suçluyordum.

İşlerin daha iyi hale gelmesinden bir tatmin duyuyordum elbette ama çok geçmeden bu tatmin, hâlâ düzeltilmesi gereken diğer bütün şeylerin farkına varmamla birlikte azalıyordu. Sanki

bir video oyunu gibiydi: Bir saldırgan ortadan kaldırıldığı anda yenileri ortaya çıkıveriyor ve bu hiç bitmiyordu.

Her şey sinirime dokunabiliyordu: çiftleri gayet sıradan bir "Hoş geldiniz hanfendi, beyfendi," ile karşılayan garson, düğmeleri açık duran gömleğinden göğüs kılları dışarı taşan bir diğeri, müşterilerin teşekkürlerine zarif bir "Rica ederim" yerine "Bişi değil," diye bayağı bir karşılık veren garson kız, Marco gemiye fazla sert bir manevra yaptırdığında duvarlara çarpan masalar, ceketlerini vestiyere bırakmak yerine koltuklarının arkalıklarına asarak salonun genel görüntüsünü çirkinleştiren müşteriler, uygunsuz derecede açık bir dekoltesi olan kadın müşteri, yandaki masada oturan adamın şehvetli bakışı, kadının karşısında oturanın yüzündeki aptalca gurur, elinin tersiyle masadaki ekmek kırıntılarını yerlere iten bir beyefendi, bardağındaki suyu çiçek saksının içine boca eden bir diğeri, bir yandan karideslerinin kabuğunu ayıklarken ben yanından geçtiğim sırada titreyen eliyle beni kolumdan yakalayarak beyaz ceketimin üzerinde leş gibi kokan lekeler bırakan bir yaşlı hanım...

Bütün dünya gözüme kusurlu görünüyor ve benim bu kusurları gidermekteki yetersizliğim beni gitgide tatminsizliğin kederine gömüyordu.

Saat altıda önceden öngörmüş olduğum gibi bütün ekibi bir araya getiren toplantıyı başlattım. Bu iş bana çok ağır geliyordu: Bu alanda hiç deneyimim olmadığından ne yapılması gerektiği, iyi bir toplantının nasıl olacağı konusunda hiçbir fikrim yoktu ve bütün gün boyunca hissetmiş olduğum özgüven birden yok oluvermişti. İçimden kendimi silip yok etmek geliyordu, geçmişte olduğu gibi başka kişilerden korktuğum için değil, bu defa hata yapma, yanlış hareket etme korkusuyla, belli belirsiz bir çeşit meşruiyet yoksunluğu hissiyle.

Akşam yemeği servisi olaysız geçti ama ben hâlâ tetikteydim, çalışma arkadaşlarımdan herhangi birinin profesyonelce olmayan bir davranışı karşısında sinirimin yerinden oynadığını

hissettiğim anda sitem etmek yerine tavsiyelerde bulunmak için kendimi zorladım.

Akşam saatlerinde Charles beni görmek için büroma uğradı.

"Her şey yolunda mı?" diye sordu.

"İşler daha iyiye gitmeye başlıyor, ama daha yapılacak çok iş var."

Başını aşağı yukarı sallayarak dudak büktü.

"Ekibini motive etmek için daha olumlu bir dinamikle onlara yol göstermelisin bence."

"Ben de bütün gün bunu yaptığımı sanıyordum."

Yüzünü buruşturdu.

"Sanki küçük ayrıntıları düzeltmek için çok fazla zaman harcarmış gibisin."

Bu sitem beni derinden yaraladı. Bunu gayet haksız ve küçük düşürücü buluyordum. Üstelik ben zaten kendimi o kadar sert biçimde yargılarken bir de üstüne dışarıdan eleştiri almak katlanabileceğim sınırı aşıyordu.

Derdimi içime atıp sözler kutusunda birikmiş mesajlara bakmak üzere dinlenme salonuna geçtim. Belki ekibim eylemlerimin algılanmasında bana daha adil davranmıştı.

Küçük kâğıt parçalarının sayısı her zamankinden çoktu ve bu da çalışma arkadaşlarımın değişikliğin farkına varmış oldukları anlamına geliyordu. Bunun için kendimi kutladım.

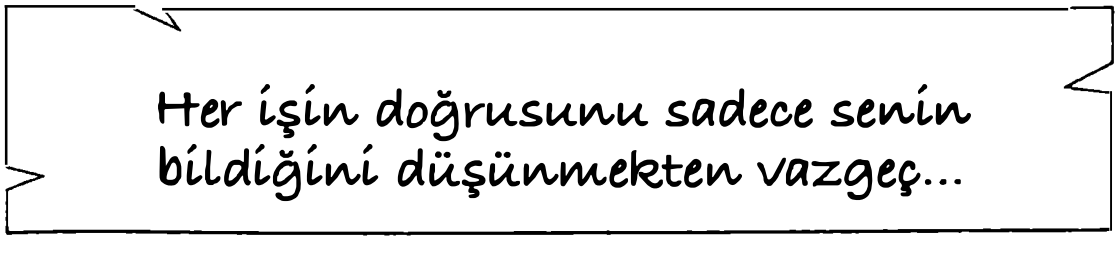
Çok katısın. Gevşe biraz!

Nihayet bu lokantada biraz ciddiyet...

Hoşgörüsüz olmaya başladın.

Bu kadar çok haksızlık karşısında incinmiş hissediyordum: Ben kendimi ciddi olmaya çalışmak için zorladıkça onlar benim bu ciddiyetimi eleştiri, dırdır ve hoşgörüsüzlük olarak yorumluyorlardı.

İçimden ağlamak geliyordu.

Evyede üst üste yığılmış kirli fincanlar, kenarlarında gözyaşını andıran kurumuş kahve lekeleriyle gözüme çok hüzünlü görünüyorlardı.

Derin bir soluk alıp kâğıtları çöp sepetine attım ve kendimi toparlamaya çabaladım.

Dalgınca büyük salondan geçerken Jeremy de ayrılmak üzere olan bir avuç müşterinin karşısında Blüthner'in tuşlarında son notalarını çalmaktaydı.

Jeff kadehlerini silip kaldırıyordu.

"Sana bir içki vereyim mi Sybille? Evine gitmeden önce biraz gevşersin, ha?"

"Hayır, sağ ol."

Daha yapacak onca işim dururken nasıl gevşeyebilirdim ki? Kendimi öylece bırakmak fikri beni tiksindiriyordu.

Öte yandan Jeremy ise, her gecenin sonunda yaptığı gibi kendi bestesi olan bir parçayı çalıyordu. Bu seferki benim en sevdiğim bestesiydi, her defasında beni gözlerimi yaşlarla doldurdacak kadar etkileyen dokunaklı ve hazin bir ezgi.

"Adı ne bunun?" diye sormuştum bir keresinde.

"Bir ad vermedim," diye yanıtlamıştı o kalın ve derinden gelen sesi, karşı konulmaz İrlanda aksanıyla.

"Yazık, bir ad vermen gerekir."

"Sevdin mi?"

"Bayıldım!"

Gülümsemiş ve eklemişti:

"Madem öyle bundan sonra adı 'Sybille's Reflections' olsun."

Çok sevdiğim bu müzik parçasını bana adamış olmasından çok duygulanmıştım. İngilizcedeki *reflections* sözcüğünün hem düşünceler hem de yansımalar anlamına gelebileceğini biliyordum ama ona neden bu adı seçmiş olduğunu sormaya cesaret edemedim. Kendi düşüncelerime dalıp gitmeye olan yatkınlığımın farkına mı varmıştı, yoksa kendi müziğinin benim içimdeki bastırılmış sanatçı ruhunun yansıması olduğunu mu kastediyordu?

"Bir kadeh istemediğinden emin misin?" diye üsteledi Jeff benim oyalanmakta olduğumu görünce.

"Eminim, teşekkürler."

Bir süre büroma çekilmek istedim ve geçerken eşya dolabından kendime bir not defteri aldım. İçimden izlenimlerimi yazıya dökmek, Oscar Firmin'le olan seansımı, daha doğrusu ondan aklımda kalanı anlatmak ve yeni yaşamımın bu çok tuhaf, daha öncekilerden tamamen farklı olan ilk gününü betimlemek gelmişti. Bunların hepsini yazma gereği duyuyordum, belki de onları sözcüklere dönüştürmenin farklarına varmamı kolaylaştıracağını umuyordum.

Yazdıkça apaçık gerçek giderek gözüme kaçınılmaz görünmeye başladı: Yeni kişiliğim hiç de ideal sayılmazdı. Bundan

çok uzaktı hatta. Görevimi yerine getirmeyi ya da nihayet takdir görmeyi bu şekilde başaramazdım.

Ben ne yaparsam yapayım Rodrigue en küçük bir yorum karşısında alınganlık göstermeyi sürdürüyor, Marco surat asarak direniyor, Jeff sorumluluklarından kaçınıyor, düğün müşterileri kararsız kalıyor ve sonuç olarak ben de müthiş bir enerji harcamama karşın yeterince değişim sağlayamıyordum. Bu şekilde çabalamaya devam edersem çok geçmeden gücüm tükenecek ve hedefime ulaşamayacak, işimi koruyamayacaktım.

O akşam eve endişe içinde döndüm.

Evde Nathan'ı bulmak beni mutlu ettiyse de içerideki genel karışıklık hali canımı sıktı ve kalan son gücümü de evi toparlamaya harcadım. Nihayet her yer temizlendiğinde, hiç olmazsa bu görevi yerine getirmiş olmaktan cılız bir tatmin duydum.

Her zamanki gibi yarı sıcak, yarı soğuk, hızlı bir duş aldım. Bu konuyu en son açtığımda adi ev sahibim şofbeni onartmamak için yine kıvırmanın bir yolunu bulmuştu. Ancak ben de ondan yönetmeliklere uygun davranmasını talep edebilecek kadar lekesiz sayılmazdım: Kira sözleşmesi eski erkek arkadaşımın adınaydı. Ayrılmamızdan sonra bu evde kalan ben olmuştum ama yalnızca kirayı ödemekle yetinmiş, sözleşmeyi kendi adıma yeniden düzenletmeye üşenmiştim.

Yatağa girdiğimde Nathan'ın bana sokulması, ilişkimiz konusunda içimi birazcık olsun rahatlattı. Böylesine yorucu bir günün sonunda sevişmeye hiç halim yoktu gerçi ama yaşamın yalnızca işten ve ciddi şeylerden ibaret olmadığını gayet iyi biliyordum. İnsan arada bir rahatlamayı da bilmeliydi. Ayrıca cinsel yaşamın aktif olması önemli bir şeydi.

Biraz sonra, sokak lambasının kepenklerin arasından süzülen kehribar renkli ışığı yüzünde çizgiler oluşturmuş olan Nathan uykuya daldığında ben hâlâ uyumaya uğraşıyordum.

Yeni yaşamım beni tatmin etmiyordu.

Bütün kuruntularım zihnimin içinde dönüp duruyordu. Günün olaylarını gözden geçiriyor ve nasıl bir şeyle karşı karşıya kalmış bulunduğumu anlamaya çalışıyordum. Yeryüzünde bu kadar çok kusur mevcutken insan kendini nasıl kurtarabilir, nasıl mutlu ve başarılı olur, nasıl iyi yaşayabilirdi ki?

Hem ayrıca dünya neden bu kadar kusurlu bir yerdi?

Benim mükemmeliyetçiliğim kozmik güçleri tetikleyerek çevremdeki kusurları artırıyor muydu, yoksa sadece çoğu insanın hiç farkına varmadan geçip gittiği şeyleri fark etmem için bilincimi keskinleştiriyor muydu?

Jaz marka elektrikli saatim dakikaları, çeyrek saatleri, giderek saatleri Nathan'ın uykusunda derin soluk alıp verişlerinin ritmiyle birlikte sayarken yavaş yavaş gerçeği kabul etmek zorunda kaldım: Korkumdan özgür kalmış olsam da şimdi de özgürlüğüm başka bir köleliğin boyunduruğu altına girmişti.

Sabahtan beri kişisel ciddiyetimin ve mükemmeliyet arayışımın bana başarı ve takdir getireceğine inanmıştım. Şimdiyse onların aslında beni cehenneme, hem de kendi ellerimle yaratmış olduğum bir cehenneme götürmekte olduklarının farkına varıyordum.

11

Paris'teki George V Bulvarı'nda bulunan görkemli büro, Haussmann stilindeki geniş odaları, silmeli, yüksek tavanları, güzel parkeleri ve beyaz mermerden şömineleriyle göz korkutucuydu. Hiçbir yerde tek bir toz zerresi yoktu, her şey kusursuzca yerli yerindeydi ve her taraf mis gibi temizlik kokuyordu. Charles yeni bir takım elbise almak için yatırım yapmadığına pişman oldu. Eski takımı bir parça yıpranmış durumdaydı ve kravatının da çoktan modası geçmiş olmalıydı. Oysa bu randevu onun son şansı olabilirdi.

Neyse ki karşısındakiler onun görünüşünden çok dosyasının içeriğine önem veriyor gibi görünüyorlardı.

Yatırım fonunun müdürü kırklı yaşlarında, güler yüzlü ve serbest tavırlı, uzun boylu, sarışın bir Amerikalıydı, Fransızcayı da hoş bir Atlantik ötesi aksanıyla konuşuyordu. Kum rengi bir takım elbise ve beyaz gömlek giymişti.

Yardımcısıysa gri elbiseli, boynuna gece mavisi bir kravatı sıkı sıkıya bağlamış, kocaman kafasındaki bir fırça darbesiyle bastırılmış seyrek kumral saçlarının doğal halinin inatçı olduğu anlaşılan, ufak tefek, tıknaz bir Fransız'dı. Sanki kravatını fazla sıkma alışkanlığı kafasına kan gitmesine engel oluyormuş gibi bakışlarından ruhunda en küçük bir duygu belirtisi bulunmadığı seziliyordu.

"O halde," dedi Amerikalı, "özetlersek, üretim aracınızı yenilemek ve dört yeni çalışan istihdam edebilmek için sekiz yüz bin franga ihtiyacınız var, öyle mi?"

"Evet, aynen öyle."

"Pekâlâ. Eğer size bu sermayeyi sağlayacak olursam, kullanımının ikinci yılında vergiler öncesinde hangi oranda bir net kazanç elde etmiş olacaksınız?"

Hangi oranda bir net kazanç... Charles oranlarla düşünmeye alışık değildi. Yalnızca duyduğu yatırım gereksinimini değerlendirmişti ve bu sayede etkinliklerini canlandırabileceklerine ve çok yakında yeniden kâra geçebileceklerine kesinlikle inanıyordu. Ama bunun için bir oran vermek...

Ne yanıt vermeliydi?

Bir canlanma yaşayacaklarına duyduğu güveni dile getirmekle yetinmesinin mümkün olmayacağının farkındaydı. Bu insanlar rakam istiyorlardı. Bir oran.

Amerikalı gülümsemesini yüzünden hiç silmeden gözünü dikmiş ona bakıyordu.

Fransız yardımcısının ifadesiz gözleri de onun yüzündeydi.

Çabuk bir oran söylemeliydi. İlgi çekici ama inanılır bir oran.

Enflasyon yüzde dört civarında seyrediyordu. Yatırım yapmak için mutlaka bunun iki ya da üç katını isteyeceklerdi. Ama çok yuvarlak bir rakam da vermemeliydi. Ne kadar belirgin bir rakam olursa, o kadar inandırıcı olurdu.

"İki yılın sonunda yüzde 11,42 hesaplıyorum."

"Yüzde 11,42 mi?"

Amerikalı ilgisi uyanmış gibi yardımcısıyla bakıştı.

Charles biraz gevşedi. Doğru düşünmüştü.

"Yüzde 11,42," diye yineledi daha güvenli bir sesle.

"Tamam o zaman, şöyle yapalım. Yvan Raffot," dedi Fransız'ı işaret ederek, "işletmenizde bir hafta konuk olarak denetimde bulunsun."

"Denetim mi?"

"Evet, hesaplarınızı gözden geçirip hizmetinizdeki bütün yönetici ve çalışanlar hakkında bir rapor hazırlasın. Böylece durumunuzun belirgin bir fotoğrafını çıkarmış olur, ekibinizin ve

araçlarınızın potansiyelini değerlendirebiliriz. Size kesin yanıtımı bundan sonra vereceğim. Eğer yanıt olumlu olursa, kullanımın ikinci yılından itibaren geçerli olmak üzere vermiş olduğunuz yüzde 11,42 oranındaki kârlılık sözünü temel alan bir sözleşme hazırlarız. Eğer bu oranı tutturursanız, bir daha benim adımı bile duymazsınız."

Charles başıyla onayladı.

"Anlaştık. Ne zaman başlamayı istersiniz?" dedi denetçiye doğru dönerek.

Yanıt veren Amerikalı oldu:

"Yarın öğleden sonra Lyon'da olacaktır."

* *

Neredeyse tamamen uykusuz geçirdiğim gecenin ardından sabah ilk iş Oscar Firmin'den randevu isteyerek soluğu derhal Loge Sokağı'ndaki soğuk binanın çatı katında bulunan mekânında aldım.

"Kişiliğiniz sizi, yüksek idealleri olan iyi bir insan haline getiriyor," dedi anlattıklarımı dinleyince. "Olağanüstü bir dürüstlüğe ve en küçük bir çatlağı olmayan bir iradeye sahipsiniz. Müthiş bir kişisel ciddiyetiniz ve hareket etmek için çok fazla enerjiniz var. Daha ne isteyebilirsiniz ki?"

Buna ne yanıt vereceğimi bilemiyordum. Yirmi dakikadır yeni kişiliğimin ona dile getirmiş olduğum taleplere ne kadar uygun ve bana pek çok yarar sağlamakta olduğunu kanıtlıyordu. Konuşmamız bir tür sağırlar diyaloğuna dönmeye başlamıştı.

Her zamanki beyaz gömleği içinde, delici bakışlı mavi gözlerini yüzüme dikerek, kahverengi deri koltuğunda tam karşımda oturuyordu.

"Sürekli bir tatminsizlik içindeyim. Her şeyi düzeltme, iyileştirme isteği gücümü tüketiyor. Üstelik kendi yetersizliklerimi de çok sert yargılayıp bundan acı çekiyorum."

"Başkalarını da sert yargılıyorsunuz zaten... Aslında sizin aşmanız gereken güçlük kendinizi bırakabilmeniz, yüksek ideallerinizi uzanacağınız hedefler olarak tutarken bir yandan da gerçekliğin aslında sizin kontrolünüz altında bulunmadığını kabul ederek yaşamı kusurlarıyla birlikte olduğu gibi benimsemeniz. Hem kendinizde hem de başkalarında bulunan eksiklikleri kabullenerek herkese karşı daha hoşgörülü olmanız."

"Ama hoşgörülüyüm ben zaten! Üstelik hoşgörüsüzlüğün hiçbir biçimine de katlanamam."

"Hım... Gerçek hoşgörü sizinle aynı ölçütlere sahip olmayan kimseleri de hoş görebilmeyi içerir, yani... Hoşgörüsüz bulduğunuz kişileri de..."

İçten içe öfkelenmekteydim.

"Eğer hoşgörüsüz davranıyor gibi görünüyorsam bunun nedeni bana sizin vermiş olduğunuz, beni elimde olmadan her şeyi iyi ve kötü diye yargılamaya iten bu yeni kişiliktir."

"Hiçbir şey kendi başına kötü değildir, der erdemin sevincin arayışından ibaret olduğuna inanan Spinoza."

"Sevincin arayışıymış... Dışarıdan söylemesi kolay. Sizi de onu ararken görebilmeyi isterdim. Bundan birkaç gün öncesine dek aynı şeyi ben de söyleyebilirdim. Ama işte, içinde olunca, bu kişiliğe sahip olduğunuzda bu neredeyse aşılamayacak bir engele dönüşüyor çünkü sevinç tam olarak aradığımız şey olmaktan çıkıyor..."

Yanıt vermeyince ben de ziyaretimin asıl nedenini açık ettim.

"Kişiliğimi değiştirmek istiyorum."

Gözlerimin içine baktı.

"Geriye dönüşün mümkün olmadığı konusunda sizi en başından uyarmıştım."

"Eski kişiliğime geri dönmeyi istiyor değilim, yeni bir kişilik istiyorum."

Ona itiraz edecek zamanı bırakmadan aceleyle ekledim:

"Daha az talepkâr olan, daha olumlu, daha hoşgörülü ve cömert bir kişilik. Daha başkalarına dönük, ilişki kurmaya yönelik bir kişilik. Ticari pazarlıklarımı da kolaylaştıracak bir kişilik. İnsanları ikna etmekte, etkilemekte daha rahat edebilmeyi istiyorum. Bunun mümkün olduğunu biliyorum. Bunu neredeyse hiç çaba harcamaksızın, doğal biçimde yapabilen insanlar var."

Yanıt vermeden dikkatle yüzüme bakmakla yetindi. Kendimi mercek altına yatırılmış da yakından inceleniyormuş gibi hissettim. Bakışımı bakışlarından kaçırmadan, gücümü hiç yitirmeden ben de onun gözlerinin içine baktım.

Uzunca bir zaman sonra o pes sesiyle sessizliği bozan o oldu.

"Rahatça oturup gevşeyin."

Elimi ceketimin iç cebine doğru kaydırıp diktafonu çalıştırdım.

12

"Ben aslında Sybille'in sorununun korku olduğunu söylemedim. Sanırım aramızda bir yanlış anlaşılma olmuş. Yoksa beni iyi dinlemiyor muydunuz Charles?"

Katell adama doğru belli belirsiz eğilerek ona, masum bir adama cinayet itirafı imzalattırabileceğini gayet iyi bildiği gülümsemesiyle baktı.

Adam kekeleyerek gözlerini kaçırınca kadın da yaratmış olduğu etkinin tadını çıkardı. Ama patronu üsteliyordu.

"Yine de ekip toplantısı düzenlemeyi kabul etti işte, oysa siz buna asla cesaret göstermeyeceğine bahse girmiştiniz."

Lafı değiştirmeliydi.

"Asıl sorun başka yerde Charles. O konuşmamızdan sonra Sybille'i iyice gözlemledim. Bizim şimdiye kadar korku sandığımız şey aslında takıntılı bir zihinmiş."

"Takıntılı zihin mi?"

"Bu kadın küçücük şeylere kafasını takıyor, önemsiz ayrıntılar için kılı kırk yarıyor, belli ki gemide işlerin yolunda gitmeyişine de bu neden oluyor."

"Bu yanlış olmayabilir aslında..."

"Düşünüyorum da acaba... Tabii karar verecek olan sizsiniz ama... Bu kadar dar görüşlü birinin bir ekibi yönetip bir de üstüne ticari ilişkiler yürütmesi mümkün olabilir mi?"

*

* *

Nathan yemeğini ekmek kızartma makinesinde bir dakika ısıtacağı bir dilim güllün çöreğiyle tamamlamak istedi. Isınan çöreğin kokusu havada yayılmaktayken de bir gün önce dinlemiş olduğu ses kaydı aklına geldi.

Onun ne anlama geliyor olabileceğini hâlâ çözememişti.

Elbette ki konuyu Sybille'e açma düşüncesini hiç aklına getirmiyordu. Güvene önem veren herkes gibi o da kendisinin onun eşyalarını karıştırarak kendisine duyduğu güvene ihanet etmiş olmasına kötü tepki verecekti.

Makinenin madenî sesiyle birlikte çörek havaya sıçradı.

Nathan masaya oturdu. Çöreğin üzerine sürdüğü tereyağı eridikçe karşı konulmaz koku daha da keskin hale geliyordu. Koca bir ısırık aldı.

Tam bir ziyafet.

Tabii ki içinden asma kata çıkıp yeni bir kayıt olup olmadığına bakmak için diktafonu yerinden almak geçiyordu. Ama duraksamadaydı. Üst üste her gün özel eşyalarını karıştırarak sevgilisine karşı casusçuluk oynaması söz konusu olamazdı. Ondan gizleyecek herhangi bir şeyi olmadığı halde, onun kendisinin eşyalarını karıştırması hiç de hoşuna gitmezdi. Taraflar birbirlerinin gizli bahçelerine saygı göstermedikçe gerçek bir ilişkinin kurulması mümkün değildi.

Peki ya tehlikedeyse?

Bir önceki gün duydukları anlaşılmaz olduğu kadar endişe vericiydi de. Böyle laflar eden kişi kim olabilirdi? Daha da önemlisi onlar kime söylenmişti? Sybille ne diye onları kaydetmişti? Aydınlatılmayı bekleyen çok fazla gizem bulunuyordu.

Nathan çörekten bir dilim daha kesmek için ayağa kalktı.

Onu kızartıcının içinde ısıtırken de kayıtta dinlediği o tuhaf sözlerin Sybille'e söylenmiş olması olasılığını aklından geçirdi. Daha önce gazetelerde, ABD'de insanların Dale Carnegie ya da Napoleon Hill gibi ünlü akıl hocalarının tavsiye kasetlerini evlerinde dinleyerek iş hayatlarında daha başarılı olabilmek için

kendilerini motive etmeye çalıştıklarını okumuştu. Belki Sybille'in sırrı da buydu ve bu da onun gemide işe daha yeni alınmış genç bir çalışanken bir aydan kısa süre içinde müdürlüğe terfi edebilmiş olmasını açıklıyor olabilirdi.

Öte yandan bir gün önce duyduğu o karanlık sözlerin nasıl olup da insanı başarıya götürebileceğini pek kestiremiyordu. Duydukları daha çok bir mutsuzluk reçetesini andırıyordu... Hem zaten Sybille'in terfii de pek başarıyla taçlandırılmış sayılmazdı. Tam aksine, o günden beri durumu hiç de iyiye gitmiyordu ve hatta ilişkileri bile can çekişmeye başlamıştı.

Gizemi bir türlü çözemiyordu. Bu da Sybille'in tehlikede olabileceği olasılığını ortadan kaldırmıyordu.

Nathan kahvesinden bir yudum alarak dilini yaktı.

Eğer Sybille tehdit altındaysa, gerektiğinde müdahale edebilmek için bu konuda bilgi sahibi olmak boynunun borcu sayılırdı.

Kahvaltısını bitirdikten sonra asma kata çıktı.

Diktafon hâlâ çamaşır yığınının altında duruyordu.

İçindeki kaseti başa sarıp oynattı. Yeni bir kayıttı bu. Yine aynı derinden gelen sesti.

Nathan yatağa oturdu.

Kayıt yine aynı türden anlaşılmaz sözlerle başlıyordu, gevşemeye davet ve hitap edilen kişinin karakteriyle ilgili olumlamaların bir karışımı. Bir önceki gün olduğu gibi yine ardından bir süre sessizlik oldu ve sonra da mezardan gelen ses sözcüğü sözcüğüne aynı cümleyi yineledi:

"İçinizin derinliğinde, en derinlere koca bir korku yuvalanıyor artık, çok derin bir kaygı..."

Sessizlik.

"Sevilmeyi hak etmeyen bir kişi olma kaygısı..."

Nathan yutkundu.

"Kendinize geldiğinizde her şeyi unutmuş olacaksınız ama bu kaygı bilinçdışınızın en derin yerine gömülmüş olarak yaşamınızdaki bütün edimlerinize yol gösterecek."

13

Kızıl Haç'ın yamaçlarından bakıldığında gökyüzünde iyice yükselmiş olan güneş, aşağıdaki Eski Lyon'un pembe ve aşı boyası güzel bina cephelerine sarımsı bir filtre ekliyordu. İçimden bir kuş olup kulaklarımda havanın ıslığıyla bu güzelliğin üzerinde uçuşmak geliyordu.

Tramvay durağına doğru telaşlı adımlarla yürüyordum. Diktafonu bırakmak için rüzgâr gibi hızla eve girip çıkmam gerekmişti. Onu gemide kaybetme riskine girmemek adına bu önlemi almam gerekiyordu. Bu kayıtları bir yardım planı olarak düşünmüş olduğumdan plana bağlı kalarak bir önceki günün kaydını dinlemeden silmiş, üzerine bugünkünü kaydetmiştim. Aslında Oscar Firmin'den hiç de korktuğum yoktu. Onun bu gizemli hali çekiciliğinin bir parçası gibiydi. Benim üzerimde ikinci bir kişilik değişikliği uygulamak için hiç de nazlanmamıştı ve bu da gönlünün genişliğine ve hatta iyi niyetliliğine bir işaretti.

Kendimi bu sefer bir önceki günden çok daha özgür hissediyordum: Aynı derecede enerjiktim ama belirgin biçimde daha olumlu ve gevşemiş durumdaydım. Kendime güvenerek yürüyordum: Bir el atılmaya büyük bir gereksinim duyan ekibimle ilgilenerek durumu düzeltecektim. İlk önce korkularımın, daha sonraysa düşüncelerimi yöneterek eylemlerimi kısıtlamış olan ilkelerin katılığının beni kösteklemiş olduğunu şu an açıkça görebiliyordum.

Vagonda aramızda bir dilenci dolaşıyordu, fena halde yoksul görünen bir zavallı. İnsanlar onu açıkça görmezden geliyor, sefaletine bakmamak için başlarını çeviriyorlardı.

"Alın bunu beyefendiciğim," diye seslendim ona canlı bir sesle daha benim yanıma bile gelmeden.

Öteki yolcuların da beni duyduklarında kendi bencillikleriyle yüzleşeceklerini umuyordum.

"Alın şu parayı da kendinize güzel bir sandviç satın alın! Size iyi gelecektir."

"Çok teşekkür ederim, han'fendi."

"Teşekküre gerek yok. Şanslısınız ki bütün insanlar kalpsiz olmuyor. Bunu hak ediyorsunuz, sizin yaptığınız işi yapmak hiç kolay değil, harikasınız!"

Uzaklaşırken onun arkasından baktığımda cömertliğim ve tevazumla gurur duyuyordum.

Sicim'den çıktıktan sonra neşeli adımlarla dar sokakları aşmaktayken lokantada yapacaklarımı düşünüyordum.

Lanterne Sokağı'nda beyaz bastonuyla yaya geçidine doğru yaklaşan kör bir adam gördüm.

"Gelin bayım, sizi geçireyim," dedim koluna girip asfalta inmesine yardımcı olurken.

"Arkamdan el mi sallayacaksınız?" diye sordu sahte bir şaşkınlıkla.

Yanlış konuşmamla alay etmiş olmasına bozuldum.

"Şey yani... Karşıya geçireyim demek istedim tabii. Görüyorsunuz ya..."

"Göremiyorum ama duyuyorum."

Kol kola karşı tarafa geçtik.

"İnsanlar inanılır gibi değiller," dedim. "Herkes geçip gidiyor, kimsenin size baktığı yok... Gelin, şu basamağa dikkat edelim. Evet, çok güzel, işinizi ustalıkla hallediyorsunuz doğrusu."

"Biliyor musunuz? Otuz dört yıldır caddeleri tek başıma geçiyorum ben..."

"Demek tam otuz dört yıldır insanlar size karşı bencillik ediyorlar! Neyse, geçtiniz işte, size iyi günler!"

"Teşekkürler. Size de."

Sonra da sır verir gibi sesini alçaltarak ekledi:

"Yalnız size itiraf etmem gereken bir şey var: Ben aslında yolun bu tarafına geçmeyi istemiyordum..."

"Ama bu tarafta daha güvenli olursunuz! Kaldırım daha geniş."

Selamlamadan yanından ayrıldım. Bu engelliler de hiçbir şeyden memnun kalmıyorlardı.

Telaşlı adımlarla gemiye vardığımda ekibimi düşünüyordum. Onların aslında birinin kanatları altına alınması gereken küçük kuş yavruları olduklarının farkına şimdi varıyordum. Onlarla ilgilenecek ve onların becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacaktım. İçinde bulunduğumuz güçlüğü bu şekilde aşacaktım. Ayrıca yıllık toplantılarını ya da davetlerini bizim gemimizde düzenlemeyi düşünebilecek şirketleri araştırmaya da yeniden koyulacaktım. Önümde sekiz günüm vardı. Yapılabilecek bir şeydi bu!

Hem zaten aslında deneme süremin sonuna gelmiş olmamız da eğer Charles, Katell'in oyununa gelmiş olmasa hiç kimsenin dikkatini çekmeyecekti bile. Araya o girmiş olmasa patronum bana daha nesnel bir gözle bakacaktı. Ama zavallıcık bu gemiyi miras aldığında ticaretten hiç anlamıyor, lokantacılık hakkında hiçbir şey bilmiyordu ve bu yüzden de kolaylıkla etki altında kalabiliyordu. Mesleğin, geminin ve ekibin gerçeklerine karşı onun gözlerini açmam gerekiyordu. Başından beri yapmış olduğum her şeyin ve bundan sonra yapmaya hazırlandıklarımın farkına vardığında bana minnettar kalacak ve işimi bana temelli emanet edecekti. Şimdiye dek hiç kendimi öne çıkarmamış, yaptıklarımı onun gözüne sokmaya çalışmamıştım, o zavallım da konudan tamamen uzak bulunduğu için hiçbir şeyin farkına varamamıştı. O halde ben de ona kendisi için yapmakta olduğum her şeyi

gösterirdim, ne de olsa ben ne yapıyorsam onun için yapıyor, burada hep onun için çalışıyordum. Ben olmasam gemisini götürebilmesi hayatta mümkün olamazdı. Çoktan topu atmış olur, şu an meteliğe kurşun atar halde bulunurdu.

Bugünkü öğle tatilini müşteri arayışı işini hızlandırmaya ayırma kararı aldım. Öğle yemeğimi hızlıca yiyip aradan çıkaracaktım. O saatler önemli bir zaman dilimiydi aslında, çünkü çoğu şirkette sekreterler öğle yemeği için dışarı çıkmış olduklarından telefonları doğrudan servis şefleri açardı. Araya bir baraj giremeyecekti...

Saône'un sakin sularına yansıyan ışıl ışıl güneşin altında iskeleyi geçip de gemiye binerken Marco'nun gümbürdeyen sesini duydum.

"Bobby!" diye haykırıyordu. "Sana motora yağ koymanı söylemiştim! Ne bok yiyorsun sen orada?"

Bobby asık bir suratla güverteden geçerek kazan dairesine doğru ilerledi.

Epeyce çekingen, genç bir garson kız olan Manon, dehşet dolu bir ifadeyle dönüp baktı.

"Vay canına," dedim kaptan köşkünün merdivenlerini tırmanırken, "yukarıdaki küçük beyimiz yine pek öfkeli anlaşılan."

"Dikkatli ol, huysuzluğu üstünde," dedi yakından geçmekte olan Corentin.

Kaptan köşküne girdiğimde Marco'yu arkası dönük ölçü aletlerinin üzerine eğilmiş halde buldum. Arkasından yaklaşıp omuzlarını ovmaya giriştim. O kadar şaşırdı ki hiçbir tepki veremedi.

"Biraz gevşemen gerek yavrucuğum."

Hiçbir şey söylemedi.

"Böyle gidersen hepimize kalp krizi geçirteceksin, bu kadar sinirlenmenin âlemi yok ki kuzucuğum, haydi bakalım, gevşe birazcık."

Omuzlarını ovmaya devam ediyordum. Öylesine hazırlıksız yakalanmıştı ki çocuk yerine konmasına bile hiçbir tepki veremiyordu.

"Bana kalırsa senin gevşemek için bir fincan kahveye ihtiyacın var, hemen bir tane getirtiyorum."

"İstemem, teşekkürler," dedi dişlerinin arasından.

"Göreceksin, çok iyi gelecek."

"Gerek yok."

"Var, var," dedim kaptan köşkünden çıkarken. "Aslında canın istiyor ama söylemeye cesaret edemiyorsun, biliyorum."

Güverteye inince Corentin'e seslendim:

"Marco'ya bir fincan kahve çıkarır mısın?"

"Kahve mi? Marco'ya mı?"

"Bir tanesin sen!"

Herkesi selamlamak için bütün gemiyi dolaştım.

Yeni kişiliğimin ayaklarımı yerden kestiğini hissediyordum.

İlk yaşamımla birlikte korkuyu gömmüştüm. Artık benim için tamamen yabancı bir duyguydu o, bir sorun olmaktan çıkmıştı. Bir önceki günüme damga vuran ve beni kendimi tüketene dek eylemde bulunmaya iten o tatminsizlik ve sinirlilik halinden de kurtulmuştum. Bunların hepsinden özgür kalmıştım ve artık dikkatimi her şeyden çok öteki insanlara verebildiğimi hissediyordum. İnsanlar beni kendilerine çekiyorlar, içimdeki bir şeyler beni onlara doğru sürüklüyordu. Aslında epey tuhaf bir duyguydu bu: Sanki yanımda başkaları olduğunda tek başımayken olduğumdan daha çok var oluyormuşum gibi bir hisse kapılıyordum, âdeta kendimi onların gözlerinin içine baktığımda kendi değerimin yansımasını görürmüş gibi.

"Günaydın Sybille!"

Jeff bakır kaplı tezgâhının başında, her zamankinden gözle görülür biçimde daha keyifli çalışıyordu. Bu çocuk amfetaminlerle yaşıyor olsa hiç şaşırmazdım.

"Yeter ama Julie," dedi, "surat asmayı kes artık!"

Atkuyruklu ve ince yüz hatlı esmer bir genç kadın olan Julie garson kızların en deneyimli olanıydı. Her çarşamba olduğu gibi Katell izinli olduğundan müşterileri karşılama, masalarına yerleştirme ve menülerini verme görevini o üstleniyordu.

Ona doğru baktım.

"Gerçekten de hiç iyi görünmüyorsun," dedim. "Bir sorun mu var?"

"Yok, yok bir şey..."

İtirazı üzerindeki tedirginliği gizlemeye yetmiyordu. Bu bende, daha önceden hiç tanımadığım, tuhaf bir etki yarattı: Bir başkasının bir sorunu olduğunu hissettiğim anda benim içimde de onunla ilgilenmek için karşı konulmaz bir istek doğuyordu. Bu istek önceliği hemen ele alıp diğer bütün uğraşlarımı bir anda siliveriyor, bütün duyularım bir kerede uyanarak karşımdakinin sorunu üzerine odaklanıyordu.

"Bana anlatabilirsin. Yolunda gitmeyen bir şeylerin olduğunu görebiliyorum..."

Sanki tavrı, sesi ve bakışıyla karşısındakini yaşadığı sıkıntı ve acıları itiraf etmeye çağıran, koruyucu bir anneye dönüşmüş gibiydim.

Julie boyun eğdi ve her zamanki profesyonellik maskesini indirerek onun elinde olmadan yüreğe dokunacak kadar yumuşacık çıkan bir sesle başına gelenleri anlatmaya koyuldu.

"Yalnızca erkek arkadaşımla bu sabah bozuştuk o kadar, oysa o bugün öğleden sonra iş için on beş günlüğüne Almanya'ya gidiyor. Gerçekten de bu durum birazcık canımı sıktı, çünkü barışamadan onun yola çıkacak olması fikri hiç içime sinmiyor..."

On beş saniye içinde kendine güveni tam olan bir genç kadından, zaaflarını dile getiren savunmasız bir yaratığa dönüşüvermişti. Onun sorununu anlatışını dinledikçe ben de kendimi gitgide daha önemli hissediyordum.

Artık gözümde ne başka birinin ne de başka bir şeyin en küçük bir önemi kalmamış, Julie birincil önceliğim halini al-

mıştı, üzerinde tek bir saniye bile düşünmediğim halde mesleki hareket planım ve telefonla müşteri avına çıkma tasarılarım suya düşüp gitmişti.

"Saat kaçta gidiyor?" diye sordum.

"İkide."

Saatime baktım. On ikiye beş vardı, öğle yemeği servisi beş dakika sonra başlayacaktı. Bundan daha kötü bir zamanlama olamazdı. Julie endişe içinde gözlerini yüzümden ayırmıyordu. Hemen bir şeyler yapmak zorundaydım.

"Nerede oturuyordun sen?"

"Caluires'de."

Ah! Oraya gidip yarım saat oyalanıp geri geldiğinde servis bitmiş olacaktı.

Birden kaptan köşkünden aşağı doğru gürlemekte olan Marco'nun güçlü sesi çınladı:

"Kahve istemiyorum ki ben! Canım kahve istemiyor! Alın kahvenizi başınıza çalın!"

Ne nankördü şu Marco...

"Git haydi," dedim Julie'ye. "Git sevgilini bul, onunla barış, sonra da geri gel."

"Ama bu mümkün değil, bugün çarşamba, müşterileri karşılamam gerek..."

"Yerine ben bakarım."

"Sen mi bakacaksın?"

Duyduklarına inanamamış gibi gözlerini kocaman açmıştı.

"Evet."

"Ama sen daha yemek bile yemedin. Sonra mı yiyeceksin?"

"Hayır, saat ikide Charles'la toplantım var. Ama sorun değil, yemesem de olur. Haydi git sen, acele et!"

"Ah... İnanılmazsın! Nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum!"

"Teşekkürü bırak da koş haydi!"

Gözleri heyecan ve minnetle parıldıyordu ve ben de kendimi dünyanın en önemli insanıymışım gibi hissediyordum.

Jeff bu fedakârlık karşısında hayrete düşmüş gibi şaşkınlıkla yüzüme bakıyordu.

Sonraki iki saati şef garsonculuk oynayarak geçirdim. İçlerinden birinin yardımına koşmak uğruna öğle yemeğimi feda etmiş olduğum haberinin çalışanlarım arasında hızla yayılışını görmek beni gururlandırıyordu.

Julie öğleden sonra gemiye döndü. Son birkaç masa, hiç aceleleri olmadığından oyalanan yaşı ilerlemiş birkaç müşteriyle doluydu. Servis sona ermek üzereydi ve ben de kanatlarımın altına almış olduğum genç garson kız Manon'a bir kahve ikram ediyordum. Onunla bakır kaplı barın önünde bulunan yüksek, akaju taburelere yan yana oturmuştuk. Mutfaktan üst üste yığılıp yıkanmaya başlayan kirli tabakların şıkırtıları duyuluyordu.

Julie geçerken bana belli belirsiz bir el salladı ve koşup eşyalarını personelin kamarasına bıraktı. Üç dakika sonra da salonda akşam için masaları hazırlamaya başlamış olan arkadaşlarının arasına katıldı.

Onun bu ilgisiz tavrı beni düş kırıklığına uğratmıştı.

"Ona karşı çok nazik davrandın," dedi Manon düşüncelerimi okumuş gibi.

Dudak bükerek başımı salladım.

"O da hiç olmazsa bana küçük bir sandviç ya da atıştıracak herhangi bir şeyler getirebilirdi."

"İstemiş miydin?"

"Tabii ki istemedim."

"O zaman neden getirsin ki?"

"Bunu kendi akıl edemez miydi yani? Onun için yaptığım şeyin karşılığı olarak bu ne ki?"

"Ben sana mutfaktan bir atıştırmalık getireyim, ister misin?"

"Hayır, hiç gereği yok. Bir gün öğle yemeği yemedim diye ölmem ya."

İnsanların beni düş kırıklığına uğratmakta olduklarını fark etmeye başlıyordum. Kendileri için yapılan şeylerin farkına neredeyse hiç varamıyorlardı.

Kısa bir süre sonra kalkıp Charles'la buluşmak üzere Manon'un yanından ayrıldım. Julie'nin hazırlamakta olduğu masanın yanından geçerken kupkuru bir sesle dedim ki:

"On beş numaranın altından süpürgeyle geç, her yer kırıntılarla dolu."

Patronumun bürosuna kapıyı vurmadan girdim. Geminin sahibiyle doğrudan görüşmelerini gerektiren ender durumlarda bürosunun kapısını ürkekçe tıklatan garson kızların aksine, istediğim zaman buraya özgürce girebilmek müdür olarak ayrıcalıklarımdan biriydi. Charles'la bu kadar içli dışlı olabilmek ve aristokratik bir kökenden gelen bu patronun bütün işlerinin sorumluluğunu benim ellerime bırakacak kadar bana güven duymuş olması birdenbire gururumu okşamıştı.

"İyi günler Charles!" dedim onu kocaman bir gülümsemeyle selamlayarak. "İşlerin ilerlemekte olduğunu fark ettiniz mi? Tuvaletlerin kapısı onarıldı, Jeff'in barı pırıl pırıl oldu, Bobby artık ortalıkta temiz bir gömlekle geziyor ve dün de bütün müstakbel evli çiftlerimizi dürttüm. Bu işi başaracağız!"

Gevşekçe başını aşağı yukarı salladı.

Bu çocukta enerji eksikti. Boşandığından beri tek başına yaşaması ona hiç iyi gelmiyordu. Kendisini biraz canlandıracak, dinamik bir kadın gerekiyordu ona.

"Bu sabah Paris'te bir Amerikan yatırım fonunun yöneticileriyle görüştüm. Bu insanlar içimde hiç de iyi duygular uyandırmıyorlar ama bankalar artık bizimle ilgilenmedikleri için tek umudumuz da onlar kaldı. Bize bir denetçi gönderiyorlar, lokantayı köşe bucak inceleyecek ve bir rapor yazacak. Adı Ivan Raffot. Yarın sabah burada olacak. Onu en iyi şekilde karşılamak, ona her türlü açıklamayı yapmak, hesapları göstermek ve soracağı bü-

tün soruları yanıtlamak konusunda size güveniyorum. Bu adam geleceğimizi ellerinde tutuyor."

"Ben ilgilenirim, göreceksiniz ki bize yatırım yapabilmek için yalvaracaktır!"

"Çok güzel. Başka bir konu daha var. Bu sabah Katell'le telefonda konuştuk. Nathan'dan çok şikâyeti var. Onu işten çıkarma kararında ne aşamadasınız?"

Kanım beynime sıçradı. Katell denen o şıllık beni Nathan'la birlikte görmüştü ve şimdi de bize tuzak kuruyordu.

"Ekipte açığımız olduğu bir sırada Nathan'ı aceleyle işe almıştım, hemen işe başlayabilecek olması bizim işimize geliyordu. Belki asrın en iyi garsonu sayılmaz ama bugün ondan şikâyet edilmesinin nedeni aslında daha çok şefinin onu kötü yönetiyor olmasıdır."

"Neyse, bu işi çözmeyi size bırakıyorum..."

Hazırcevaplığımdan dolayı kendimi kutladım, önceki kişiliklerimde bu özelliğe hiç sahip olamamıştım.

Öğleden sonra büyük bir hızla akıp gitti, zamanın nasıl geçtiğini bile anlayamadım. Gemide işlerin ilerleyebilmesi için çalışanlarıma tavsiye, yardım ve teşviklerde bulunmak üzere birinden diğerine koşturuyordum.

Bir ara büyük salondan geçerken, masalardan birinin yemek takımlarını özenle yerleştirmekte olan Corentin'le karşılaştım. Onu tanıdığım kadarıyla tavır ve davranışları bana apaçık bir gerçeği işaret ediyordu: O da benim bir gün önceki halime benzer bir kişiliğe sahipti!

"Corentin," dedim ona, "benimle biraz büroma kadar gelir misin lütfen? Seninle konuşmak istiyorum."

"Tam da servis hazırlığındayız," dedi Katell, "bu iş birazcık bekleyemez mi?"

"Hayır, bekleyemez," diye yanıtladım belli bir küçümsemeyle onu süzerek.

Kendini ne sanıyordu bu kadın? Kararları ben verirdim.

Corentin benim peşimden geldi ve içeri girdiğimizde kapıyı kapattım.

"Senin içinde neler olup bittiğini artık anladım ve sana yardımcı olmak istiyorum," dedim ona.

"Neden söz ediyorsun sen?"

"İçinde bir şeylerin seni kendine karşı aşırı talepkâr olmaya ittiğini biliyorum, dünyanın kusursuz olmasını istediğini, kendi kendine çok büyük bir baskı uygulayarak, herkesin yanlışlarını düzeltmeye çalışarak dünyayı kusursuz bir yer haline getirmeye katkıda bulunmayı istediğini..."

Hiçbir şey söylemeden kaşlarını çattı. Ben de devam ettim:

"Sana söylemeye çalıştığım şey şu: Bu kadar çok çabalamana gerek yok, hem... Sana çok önemliymiş gibi görünen şeyler gerçekte ille de öyle olmak zorunda değil aslında... Mükemmelin ne demek olduğu konusunda bir fikre sahipsin ve ona sıkı sıkıya tutunuyorsun, oysa bu sadece senin kişisel görüşün o kadar... Aslında mükemmel olmaya çalışman yararsız. İyi biri olmak için bu kadar çaba harcaman gerekmiyor. Aksine, biraz gevşeyip kendini bıraksan, yaşamın tadını çıkarsan, yalnızca işini iyi yapıp ilerlemeye baksan da ikincil öneme sahip olan şeyler yüzünden kendine bu kadar baskı uygulamasan daha iyi olacaksın..."

Kaşlarını gitgide daha çok çatıyor, fazlasıyla tedirgin görünüyordu.

"Ama... Hiç de öyle değil. Bunlar ikincil öneme sahip şeyler falan değil ki, ilgilenilmesi çok önemli olan şeyler."

"Corentin, sevilmek için ayrıntılar üzerinde kılı kırk yarmana hiç gerek yok! Sen iyi bir adamsın ve çatallardan bir tanesi azıcık eğri de dursa herkes seni yine de sevecektir!"

Sanki onu yoldan çıkarmaya çalışan bir fahişeymişim gibi dehşet dolu gözlerle yüzüme baktı.

"Böyle şeyler söylememelisin," diye karşılık verdi öfkesini gizlemekte zorlanan kısılmış bir sesle. "Eğer herkes kendini bı-

rakmak yerine biraz daha fazla çaba gösterseydi bu gemide işler çok daha iyi yürüyor olacaktı."

Onun bu çirkin tavrı karşısında çok gücenmiştim. Bu adi garson parçası ona çok ihtiyacı olduğu halde benim yardımımı küçümsüyordu. Kendini kim sanıyordu acaba?

"Tamam o zaman, salona dönebilirsin. Boşa harcayacak zamanım yok benim."

İğrenç, küçük budala o daracık zihniyle sefil çatallarını hizalamaktan ibaret olan acınası işinin başına geri döndü.

Akşam servisi olaysız geçti. Saat onda artık ayakta duracak halim kalmamış bir halde, evime gidip nihayet biraz dinlenebilmek üzere eşyalarımı topluyordum. Jeremy piyanosunda ilk notaları çalmaya başlamış, Paloma da şarkı söylemeye hazırlanırken, Jeff çok sıkıntılı bir halde benim yanıma geldi.

"Sybille bir derdim var."

"Ne oldu?"

"Annem hasta, evinde tek başına. Uykuya dalmadan önce ona uğrayıp durumunu görmek istiyorum. Konser sırasında bara bakman mümkün olabilir mi acaba?"

"Ben de tam çıkmaya hazırlanıyordum, ama neyse git haydi, ben yerine bakarım."

Sevinçten çıldırmış gibi hiç nazlanmadan her şeyi öylece bırakıp üzerini bile değiştirmeden çıktı.

Ben de barın arkasında onun yerine geçtim. Gerçi barla ilgilenmek uzmanlık alanım sayılmazdı ama gecenin bu geç saatinde de fazla gelen giden olmuyordu zaten.

"Bitkin olduğunu ve erkenden eve döneceğini sanıyordum," diye fısıldadı Nathan çaktırmadan, bardan kadehleri alırken.

"İdare ediyorum. Çok fazla uykuya ihtiyacım yok zaten."

Müşterilerin bıraktıkları ve Jeff'in de tezgâhın üzerinden almayı unuttuğu boş kadehleri toplayarak işe başladım. Bu iş bir önceki akşam başıma gelmiş olsa bununla kalmayıp mutlaka

barın üzerini, bira musluklarını ve hatta belki evyeyi bile ovalayacağımı düşünerek kendi kendime gülümsedim.

"İyi akşamlar. Bir Cuba Libre, *please*."

"Bir Cuba Libre," diye yineledim müşteriye gülümseyerek, kır saçlı, ağzının kenarından yanan bir sigara sarkmakta olan bir adamdı.

O sırada bara üç kişi daha yanaştı. Lokantacılık işinde bu hep böyledir zaten, biraz önce kimsecikler yokken bir an sonra bütün müşteriler sanki sözleşmiş gibi aynı anda hücum ediverirler.

Bir Cuba Libre... Hay aksi, o nasıl yapılıyordu acaba? İçinde rom olduğu kesin, ama ne kadar? Bir ölçü diyelim... İşte bu. Şimdi... Herhalde biraz da tonik.... Evet, evet, bu, tonik. Nerede o acaba? Bütün dolapları açıp baktım ama toniği bulamadım. O halde limon suyuyla idare edelim. Şöyle bolca koyarsak... Daha başka ne vardı? Tüh! Bir şeyler daha olacak ama neydi ki? Bir meyve herhalde... Daha doğrusu meyve kabuğu... Portakal mı, limon mu? Neyse, birazcık portakal kabuğu rendelerim olsun bitsin.

"Sizin için özel olarak müessesemizin tarifiyle farklı bir Cuba Libre yapıyorum."

Elime bir portakal aldım ve rendeyi bulabilmek için yarım düzine kadar çekmece açıp kapattım. Bulamayınca da meyvenin kabuğunu bıçakla incecik zarlar halinde kesmeye koyuldum.

Her neyse, belki içine birazcık da kiraz likörü eklersek fena olmayabilir. Hop! Bir ölçü kiraz likörü.

Barın arkasında giderek uzamakta olan kuyruk huzursuzlanmaya başlıyordu.

"Bir Manhattan almam mümkün mü acaba?" diye seslendi adamın biri arkadan sabırsızca. "Konser başladı bile!"

Kan beynime sıçradı.

"Bakın, ben burada size hizmet etmeye uğraşıyorum! Bu benim işim bile değil. Ben bu geminin müdürüyüm!"

Herif anında sustu. Bu kadar ısrarcı olmasaydı o da...

Kadehi müşterime uzattım.

"Buyurun bakalım, tamamen size özel!" dedim kadehi barın bakır kaplamasına vurup şıngırdatarak.

Müşteri kadehi eline alıp sigarası hâlâ ağzında, bir süre süzdü.

"Ama bu Cuba Libre değil ki..."

Elimin bir hareketiyle soruyu geçiştirdim.

"Çünkü bu daha iyisi! Sıradan bir Cuba Libre'den çok daha güzeldir, üstelik vitamini de bol, daha sağlıklı!"

Herif homurdanarak uzaklaştı.

Bu da ne hıyarmış... Kendisi için yapılan iyiliği takdir etmeyi bile bilmiyordu.

Müşterilerin akını yavaş yavaş dağıldı ve sonunda ben de biraz dinlenebilme fırsatı buldum. Manon dışındaki garsonların hepsi gitmişlerdi.

Konserin kısık ışıkları uykumu getiriyor, Paloma'nın nağmeli sesiyse kulağıma ninni gibi geliyordu. Esnememi bastırdım, sonuna kadar ayakta kalmam gerekiyordu.

Büroma geri dönüp fırsattan istifade özel defterime o günkü izlenimlerimi yazmaya koyuldum.

Sonra da sözler kutusunun günlük hasadını toplamak üzere dinlenme salonuna uğradım. Uyanık kalabilmek için biraz avuntuya gerek duyduğumu hissediyordum.

Ancak mesajlar o kadar tatsızdı ki beni yerimden sıçrattı.

Bana yapılmış olan baştan aşağı haksız sitemleri aklımdan geçirerek öfke içinde bara döndüm. Beni ilgilendirmeyen işlere burnumu sokmakla, istenmediği halde yardımımı dayatmakla, kendimi kibirle öne çıkarmakla suçlanıyordum.

İğrenç bir şeydi bu.

Eylemlerimin hepsinin altında sevginin yattığını kimse görememişti. Bütün bir gün boyunca başkalarının uğruna kendimden ne çok fedakârlık yaptığımı hiç gören olmamıştı.

Öfkemden ağlayabilirdim.

Hepsi nankör ve sefildi.

Neyse ki Manon, çıkmadan önce yanıma gelip vedalaşma inceliğini gösterdi. Bu küçük garson kız gerçekten de çok şirindi. İçlerinde az da olsa bir değeri olan bir tek o vardı.

"Jeff'in yerine bakman çok kibarcaydı," dedi bana çıkarken. "Abartıyor ama o da. Yani televizyonda futbol maçı her zaman var, bir eksik, bir fazla ne fark eder sanki..."

Onun arkasından bakarken yüreğimde bir sıkışma hissettim.

Jeff beni kandırmıştı.

Nankör olmayanlar da benim iyiliğimi suistimal ediyorlardı.

Kendimi tükenmiş hissediyordum, son gücümü de yitirmiştim artık.

Kendimi hüzünle müziğe bırakırken içimdeki gücenme yerini kedere bırakıyordu. Paloma'nın içli sesi Blüthner'in notaları eşliğinde titreşiyordu. Onu dinlerken ben de kendimi akışa bırakmış, müzikle birlikte titreşmekteydim.

İşimde başarısız oluyordum. Ben de şarkı söyleyebilmeyi öyle çok isterdim ki, sahnede olmayı, izleyenleri duygulandırmayı.

Konserden sonra Paloma ve Jeremy ayrıldılar ve müşteriler de gecenin karanlığına karışıp gittiler. Ben de gemiyi kilitledim ve ıssız rıhtımın üzerinde tek başıma kaldım.

Nathan eve nasıl döneceğimi hiç sormadan çıkıp gitmişti. Otobüs ve tramvay seferleri bu saatte bitmişti ve benim de eve taksiyle gidecek kadar param yoktu. Beni evime bırakmayı teklif eden de çıkmamıştı. Jeremy'nin motosikletiyle benimle aynı yöne doğru gideceğini biliyordum gerçi ama ondan beni evime bırakmasını isteyecek kadar kendimi alçaltmayı hayatta göze alamazdım. O gün yaşadığım hüsranı düşünmeye devam ederek eve doğru yürümeye başladım. Ne yapacaktım ki? Şehirde geceleyin tek başıma yürümek beni korkutmuyordu. Küçük bir kız değildim.

Saône'un durgun sularına vuran sokak lambalarının sarı ışığında hafifçe aydınlık olan rıhtım boyunca ilerledim. Şurada burada evsizler dolaşıyor, kimileri yıldızların altında uyuyorlardı. İçlerinden bir tanesi elinde kocaman bir kırmızı şarap şişesiyle,

bir yandan saçma sapan bir şarkı söyleyerek önümde sendeleye sendeleye yürüyordu. Gecenin sessizliği içinde sesi çınlıyor, soluğundan havaya ekşi bir koku yayılıyordu.

Biraz daha ileride, köprünün altında bir uyuşturucu satıcısı karanlıkta durmuş, çevresini ise ona saldırganca sorular soran yoksunluk içindeki bağımlılar sarmıştı.

Ben sakince yoluma gidiyordum, yürümek iyi geliyor, beni rahatlatıyordu. Balıkçılar rıhtımı ile Longue Caddesi'nin kesiştiği köşede bulunan telefon kulübesinin önünden geçerken kendi kendime annemi aramak için söz vermiş olduğumu hatırladım. Saat farkı işime yarıyordu: Cibuti'de henüz akşamın erken saatleriydi.

Kulübeye girip para çantamı çıkarttım. Üç dört dakika konuşabilecek kadar bozukluğum vardı. Bu da bir şey sayılırdı, hem annemin gönlünü almış olurdum hem de fazla zamanım boşa gitmezdi. Zaten aramızdaki konuşmalar genellikle onun monologlarından ibaret oluyor ve on yıla yakın zamandır tek başıma pekâlâ da yaşayabilmekte olduğum gerçeğini hiçe sayarak benimle sanki ben dört yaşındaymışım da o yanımda olmadan hiçbir işimi halledemiyormuşum gibi konuştuğu için bu monologlar bana katlanılmaz geliyordu.

Annemin telefonunu kolayca düşürebildim ve arkasından da inanılmaz bir şey gerçekleşti. Her zamanki tonundan verdiği söylev bende bir ayna etkisi yarattı: Onun sözlerinde ömrümde ilk kez kendi işleyiş ve düşünce biçimimi, ilişki kurma tarzımı ve duygusal yaşantımı buldum. Ancak bu ayna benim için... dayanılmazdı. Hem de öylesine dayanılmazdı ki bir çeşit baş dönmesine, hatta hastalık nöbetine yakalanmışım gibi titremeye başladım ve cihaz son bozukluğumu da yutarak iletişimi birdenbire kestiğinde kulübenin camına yığılıp kaldım, oradan da kendimi yere bıraktım. Ahizeden kesilmiş olan bağlantının kesik bip sesleri çınlayıp durmaya devam ediyordu.

Kendimi topladığımda ne kadar süre geçmiş olduğunu bilemiyordum. Birdenbire korkuya kapılmıştım. Ruh halimin

tamamen değişmiş olduğunun farkına varmam yalnızca birkaç saniyemi aldı. Ben yine... yine... eski halime dönmüştüm. İlk kişiliğim geri gelmişti... Ne olmuştu böyle?

Kulübenin sıkışmış olan kapısıyla mücadele ederek kendimi dışarı attım. Açık havaya çıktığımda gecenin serinliği beni ürpertirken içimde de bir kasvet yükseliyordu: Uykuya yatmış, yırtıcıların eline teslim olmuş şehrin ortasında bu gece yarısında ne işim vardı böyle? Eve yürüyerek dönmeye kalkışmam tam bir çılgınlıktı. Gece vakti yapayalnız bir kadın... Acilen bir taksi bulmalıydım. Kaça mal olacağı umurumda bile değildi. Çabuk. Taksi durakları nerede olabilirdi acaba? Sokaklar ıssızdı, tek bir araba bile geçmiyordu... Hiç taksi yoktu. Hiçbir yerde... Yalnızca hepsi birbirinden belalı görünen serseriler vardı, o kadar. Hareketsiz kalmamalıydım. Hareketsiz duran bir kadın kolay yem demekti. İlerlemeliydim. Yürümeliydim. Kararlı görünmeliydim.

Terreaux Meydanı'na doğru adımlarımı hızlandırdım. Dört bir yana hiç çaktırmadan kaçamak bakışlar atıyor, tehlikeleri, yabancıları, karanlık sokaklarda kol gezen türlü uğursuzlukları gözetliyordum.

Meydanın arkasından Kızıl Haç'ın yamaçlarına kestirmeden çıkabilmek için kötü şöhretli ara sokaklara saptım. Başka şansım yoktu.

On metre kadar ötede, haydut suratlı, hırpani saçlı, kabadayı yürüyüşlü bir adam bir köşeden karşıma çıkıverdi. Kalbim yerinden oynadı ve onunla yüz yüze gelmemek için korkudan bacaklarım birbirine dolaşarak hemen yolun karşı tarafına geçtim. Ancak onun da benim yolumu kesmek üzere hızlandığını gördüm. İçimdeki endişe beni ele geçirmiş, felce uğratmış gibiydi, kaçmama engel oluyordu.

"Bir onluğun var mı?" dedi deli bakışlı gözlerini yüzüme dikerek, çok boğuk bir sesle.

İçgüdülerim bana onun derdinin on frank olmadığını söylüyordu. Başka bir şeyin peşindeydi ve tepkimi ölçerek daha ileri gidip gidemeyeceğini anlamaya çalışıyordu.

"Hayır, teşekkürler," dedim aptal aptal, gırtlağımdan zorla çıkan bir sesle kekeleyerek.

Onun önünden geçerken âdeta eridiğimi hissediyordum ama hızımı artırmam gerekiyordu, ben de artırdım. Oradan kaçmalıydım.

Omzumun üzerinden onun da peşimden gelmekte olduğunu gördüm. Koşmaya başladım, içim taş kesmişti ama korkum beni ileri doğru ittiriyordu. Gitgide hızlanarak koştum, koştum. Adam da arkamdan gelmeyi sürdürüyor, giderek yaklaşıyordu, korkunç bir şeydi bu.

Çevremde hiç kimse yoktu, tek bir canlı bile, bana yardıma koşabilecek hiç kimse. İçimden bağırmak, çığlık atmak geliyordu ama bunun hiçbir yararı olmayacaktı. Soluk soluğa kalmıştım, hiç gücüm yoktu artık.

Burdeau Sokağı'nın köşesine vardığımda sağ tarafımda yanıp sönen çok güçlü, beyaz bir ışık gördüm.

Polis!

Kurtuldum! Kurtulmuştum! Kendimi caddeye atıp otuz metre kadar ötede durmakta olan polis arabasına doğru koştum. Yirmi metre kala omzumun üzerinden arkaya baktım. Adam yok olmuştu. O da polisleri görmüş olmalıydı. Kurtulmuştum artık. Polisler beni evime bırakırlardı. Adımlarımı yavaşlattım, bin bir güçlükle soluğumu toplamaya çalışarak yürüdüm. Hava yetmiyordu. Hava yetmiyordu...

Arabaya yaklaştım. Aramızda on metre kalmıştı, bir gece kulübünün önüne park etmişti. İçinde polis memurları vardı. Üniformalı üç polis. Onlara el sallamaya hazırlanıyordum ki... Birden durdum.

Hepsi erkekti.

Çok riskli.

Benim gibi bir genç kadın evine gitmek için, polis bile olsalar hiç tanımadığı üç erkekle gece vakti tek başına bir arabaya binemezdi. Polislerin bir kıza tecavüz ettikleri hiç de görülmemiş bir şey sayılmazdı... Hayır, yapamazdım, çok riskliydi bu, çok tehlikeliydi.

Hiç durmaksızın arabanın önünden geçip gitmeye hazırlanıyordum ki birden zihnimde bir endişe belirdi. Ya beni yanlarına çağırırlarsa? Sabahın ikisinde, karanlık sokaklarda tek başına kan ter içinde bir kadın dikkat çekiyordu... Beni bir fahişe sanabilirlerdi...

Yolun karşı tarafına geçtim ve onlarla göz göze gelmemek için hizalarından geçerken başımı öte yana doğru çevirdim. Hâlâ tehditkâr görünen kent boyunca tek başıma, ter içinde yola devam ettim.

Apartmanım uzakta belirince adımlarımı hızlandırıp koşarak içeri girdim. Kurtuluşum yaklaştıkça tehlike de artıyormuş gibi iç karartıcı bir duyguya kapılarak merdivenin basamaklarını ikişer ikişer çıktım. Dairenin kapısını açıp içeri girdim ve hemen arkamdan kapattım. Kapının güvenlik duygusu vererek çarpan tok sesi hem evin hem de kafamın içinde şahane bir şekilde yankılandı. Peşimdeki gerçek ya da hayalî herkese karşı önlem olarak kapıyı iki defa kilitledim ve işte o zaman rahat bir soluk alarak, kendimi korkunç bir ölümden kıl payı kurtulmuş bir kazazede gibi hissettim. Beni korumakta olan o yüce gönüllü kapıya yaslanıp kendimi bıraktığımda bütün gücüm de çekilip gitmişti artık; yorgunluktan tükenmiş bir halde yere serilip derin bir uykuya daldım.

14

"Belli ki annenizle yaptığınız konuşma sizi trans halinden çıkarmış."

Mutfağımda ayakta durmuş, bir elimde dumanı tüten kahve fincanımla Oscar Firmin'le telefonda konuşuyordum.

Uyandığımda Nathan gecenin bir yarısı beni bilincim kapalıyken kanepeye kadar sürüklediğini ve hiç uyanmadığımı anlattı. O halimle beni asma kata kadar taşıması mümkün olmayacağı için yatağa götürememiş.

"Böyle bir şey nasıl mümkün olabilir ki?"

"Annenize katlanmakta güçlük çektiğinizi söylemiştiniz. Eğer dün sizin içinizden çıkartmış olduğum kişilik annenizinkiyle aynı türden idiyse ayna etkisini kabul edilmez bulmuş olabilirsiniz ve bu da sizi o etkiyi şiddetle reddetmeye itmiştir, böylece de o kişilikten çıkıp ilk kişiliğinize geri dönmüş olacaksınız."

Bu açıklamalar karşısında şaşakalmıştım ama işin aslı bunlar ikincil önemdeydi.

"Eğer isterseniz öğleye doğru bana uğrayın," diye ekledi, "sorunu çözeyim."

"Pekâlâ. Birazdan görüşürüz."

Düşünceli bir halde telefonu kapattım.

O kişiliği içime yeniden yerleştirmesini gerçekten istiyor muydum?

Korkularımdan kurtulmuş olmanın tadını aldığım doğruydu gerçi, bir önceki gece korkunun içine yeniden gömülmek de benim için çok acı verici olmuştu, ama yeni kişilik de bana bir

sürü sıkıntı çektirmişti. Öncekilerden farklı türde ama yine de sıkıntı işte. Daha da önemlisi, bu kişilik benim meslek yaşamımdaki güçlüğü aşabilmeme yardımcı olacak mıydı? Bundan giderek daha fazla kuşku duyuyordum... Yalnızca yedi günüm kalmıştı, yedi kısa gün... Ne yapmalıydım?

Firmin bende güven uyandırmıyordu artık. Onun ya da derneğinin hakkında en küçük bir bilgi edinmeyi bile başarabilmiş değildim. Kendimi bir yabancının, üstelik de gerçek bir güce sahip olduğu ortada olan bir yabancının ellerine teslim etmeyi sürdürmem mantıklı bir şey olacak mıydı? Yanıt sorunun içinden kendiliğinden çıkıyordu zaten: elbette ki hayır. En azından bu insanlar hakkında daha fazlasını bilmem gerekiyordu.

Aklıma bir fikir geldi: arkadaşım Alain. Alain vergi dairesinde çalışıyordu. Vergi müfettişi ya da denetçisi veya onun gibi bir şeydi işte. Çeşitli bilgilere erişmesi mutlaka mümkün olabilirdi: Fransa'da her türlü örgütler dosyalanır, belgelendirilirdi. Herkes ellerinin temiz olduğunu kanıtlamakla yükümlüydü.

Bir dakika sonra telefon hattının karşı ucunda o vardı.

"Sybille!" dedi neşeli ama alçak bir sesle. "Senden haber almayalı asırlar oluyor!"

"Seni rahatsız mı ediyorum?"

"Beni dinle, bürodayım. Beni akşam arasan olur mu? Neler yapıp ettiğini dinlemek çok hoşuma gider."

"Yalnız iki saniye sürecek. Ayrıntıları sana sonra anlatırım ama çok acil olarak yardımına ihtiyacım var: Adına Kellia Derneği denen bir örgüt hakkında bilgi edinmek istiyorum. Onlarla ilişki halindeyim ama her şeylerini gizli tutan insanlar bunlar ve haklarında hiçbir şey bilmiyor olmak içimi rahatsız ediyor. Hiç olmazsa statüleri hakkında bir bilgim olsun istiyorum, anlıyor musun? Benim için yapabileceğin bir şey olabilir mi?"

Sessizlik.

"Meslek kuralları gereği gizliliği korumak zorundayım. Ama eğer istediğin sırf statülerini öğrenmekse valiliğe gitmen yeterli

olur. Her şey orada kayıt altındadır ve kayıtlar halkın kullanımına da açıktır."

"Peki ya bu derneğin kayıtları bulunmuyorsa?"

"Bulunmalı. Yasal zorunluluk bu."

"Tamam, harika! Seni daha fazla tutmayayım. Teşekkürler, görüşmek üzere!"

Yarım saat sonra, Bonnel Sokağı'ndaki valilik binasındaydım. Kapıdaki bekleme kuyruğunu görünce biraz ürktüm ama o kuyruk tatil öncesi pasaport almak isteyenler içinmiş. Neyse ki kuruluşların statüleriyle ilgili olan servis o kadar rağbette değildi.

Ellili yaşlarda, kısacık kesilmiş, kır saçlı bir kadın olan görevli memur bana bir form doldurttu ve gişenin arkasında uzunca bir süre beklemem gerekti. Tam artık vazgeçmek üzereydim ki kadın yeniden belirdi.

"Dosyada belgelerini bulamadım. Elimde size gösterebileceğim hiçbir şey yok."

"Ama... Bütün kuruluşların belgelerinin valilikte bulunmasının zorunlu olduğunu sanıyordum."

"Evet, kesinlikle öyledir."

"O halde... Neden bulamadınız?"

"Anlaşılan bu örgüt kurallara karşı geliyor."

"Peki... Siz bu konuda bir şey yapmayacak mısınız? Buna göz mü yumacaksınız? Bana istersem onların resmî kayıtlarını görmeye hakkım olduğu söylenmişti!"

"Evet, yani eğer isterseniz resmî bir başvuruda bulunabilirsiniz. Bunun üzerine yönetmeliklere uymadıkları gerekçesiyle bir soruşturma açılacaktır. Sonunda da bu örgüt yasalara uymak zorunda kalacaktır."

"Peki bu iş ne kadar zaman alır?"

"Bilemiyorum, daha önce böyle bir vaka hiç olmadı. Belki altı ay, ya da bir yıl..."

"Neyse, boş verin."

İçim endişeyle dolu, valilikten koşarak çıktım.

Sarı sayfalarda bir şey yoktu.

Beyaz sayfalarda bir şey yoktu.

Kütüphanede bir şey yoktu.

Zorunlu olmasına karşın valilikte de bir şey yoktu.

Kimdi bu insanlar? Nasıl olup da böyle yasaların üstünde bulunabiliyorlardı? Onları kim koruyordu?

Kafamın içinde filmler çevirmeye, her biri bir diğerinden tedirgin edici olan çeşit çeşit senaryolar üretmeye başlamıştım ki gözüme meydanda yan yana duran üç telefon kulübesi ilişti.

Birkaç saniye duraksadıktan sonra içlerinden birine girmeye karar verdim. Kulübenin içine çılgın bir sıcaklık ve üstüne bir de mide bulandırıcı bir koku egemendi. İnsanlar bu kulübelerin içinde ne yapıyorlardı da onları bu kadar kokutuyorlardı böyle?

Vergi dairesinden Alain'i aradım.

"Seni bir daha rahatsız ettiğim için kusuruma bakma ama şimdi valilikten çıktım: Onlarda kayıtlı belgeleri yokmuş. Görevli memur bile yasaya aykırı davrandıklarını kabul etti, düşün artık... Alain senin başını ağrıtmayı hiç istemiyorum ama tehlikede olabilirim. Sana yalvarıyorum, bu dernek hakkında ne biliyorsan anlat bana. Mali ayrıntıların peşinde değilim, onlar hiç ilgimi çekmiyor, umurumda bile değil, ben yalnızca bu insanların kim olduklarını bilmeyi istiyorum. Lütfen ne öğrenebileceğine bir bak da söyle bana."

Sessizlik.

"Kapatmam gerek Sybille."

Üzüntüyle telefonu kapattım. Tek avuntum o korkunç kulübeden çıkıp da nihayet soluyabileceğim açık havaya kavuşmak oldu.

Firmin bana öğle saatlerine doğru randevu vermişti. Olsa olsa bir saatim vardı. Ne yapacağımı şaşırmıştım.

Aklıma geçen seansın ses kaydı geldi. Fakülte arkadaşım Rémi, beni kişilik yerleştirme işlemini dinlemenin benim için zararlı olabileceği konusunda uyarmıştı. Acaba yine de dinlesem ne olurdu?

Yarım saat sonra eve dönmüş, diktafonu elime almış, parmağım oynatma düğmesinin üzerinde, kuşku içinde duruyordum. Dinlemeli miydim, dinlememeli mi? Firmin'in yanına gitmeli miydim yoksa oradan uzak mı durmalıydım? Gideceksem önce kaseti dinleyerek mi gitmeliydim, dinlemeden mi?

Eski kusurlarım geri gelmişti işte: korku ve kuşku. Gündelik yaşamınızı çürüten amansız korku ve içinizi kemirerek en küçük bir karar almanıza engel olan, bir sorunun bütün boyutlarını kafanızın içinde cehennem gibi bir döngü halinde hiç durmadan evirip çevirmeye sizi mahkûm eden, önünüzde çıkış yolu bırakmayarak yapacağınız her seçimi bir işkenceye dönüştüren kuşku. Tam bir kâbus.

Alnımda ter damlalarının birikmekte olduğunu, kanımın şakaklarımda attığını hissediyordum. Artık dayanılır gibi değildi. Bunun acısını çok fazla çekmiştim. Yine aynı yere dalmayı, yaşamımı çekilmez kılan o kişiliğe geri dönmeyi istemiyordum. Ondan bir kere kurtulmuştum, şimdi de son iki gündür onu içine gömmeyi başarmış olduğum o geçmişe geri dönmesi, bir daha da hiç ortaya çıkmaması gerekiyordu. Asla.

Diktafonu el çantamın içine koydum ve arkama hiç dönüp bakmadan evden çıktım.

*

* *

Yarım saat kadar sonra gizemli Kellia Derneği'nin büyük üstadı Oscar Firmin'in, çatı katındaki geniş odasının eski kirişlerden yapılmış tavan iskeleti altında, adamın tam karşısındaki kahverengi deri koltukta bir kere daha oturuyordum.

Kısa tramvay yolculuğum sırasında mikro kaseti en başa sarmış, sonra da son yapmış olduğum kaydı silmek için mikrofonun ağzını parmağımla özenlice tıkayarak boş bir kayıt yapmıştım.

Çünkü üst üste yaptığım kayıtların ses kalitesini düşürmesinden endişeleniyordum. Eğer kaydı dinlemem gerekirse, seslerin anlaşılır olması gerekiyordu.

"Yatıştım," dedim ona. "Eski kişiliğime geri dönmek benim için çok zor oldu ama aynı zamanda bana sonradan vermiş olduğunuz o iki kişilik de beni tam olarak ikna etmemişti. İkisinin de belli yararları vardı elbette ama yanlarında sıkıntıları da yok değildi."

"Buna inanmayı istiyorum," dedi en küçük bir şaşkınlık belirtisi göstermeksizin.

Sanki arabanızın motorunu, debriyajını ve vites kutusunu değiştirdikten sonra hâlâ arızalı olmasını normal karşılayan bir tamirciyi andırıyordu.

"Anlayış gösterirsiniz ki," dedim, "kişilik değiştirince bir sıkıntıdan diğerine geçmekten başka bir şeyler olmasını bekliyordum..."

Koltuğuna iyice yaslanarak derin bir soluk aldı.

"Bu sıkıntılar kişiliğe bağlı olarak taşınan yanılsamaların sonucudurlar."

"Anlayamadım."

"İçinize yerleştirdiğim o ilk kişilik sizi iyi olmanız için her şeyi mükemmel yapmanız gerektiğine inandırmıştı. Bu bir yanılsamadır ama harekete geçme ve bir şeyleri değiştirme enerjisi bulmak gibi kimi nitelikler geliştirmenizi sağlar. Ama aynı zamanda da size bu yanılsamanın kendi içinde taşıdığı bir sıkıntıyı getirir: Mükemmel diye bir şey yoktur ve bu yüzden de dünyayı mükemmel hale getirmeye çalıştıkça önünüzde yapılması gereken işleri görmeye başlarsınız ve onların da hiç sonu gelmez. Tatmin edilemeyen, iç karartıcı bir şeydir bu."

"Orası kesin..."

"İkinci kişilikse sizi, ancak başkalarının size duyduğu minnet ve hayranlık dolu olumlu duygular aracılığıyla var olabileceğinize

inandırdı. Bu da çok değerli kimi nitelikler geliştirmeyi sağlayan bir yanılsamadır: empati, merhamet, özgecilik... Ama aynı zamanda da bu yanılsamaya özgü olan sıkıntıyı çekiyordunuz: Başkalarının duyduğu minnet size sürekli yetersiz geldiği için kendinizi bitmek bilmez bir koşunun içinde buldunuz. Çünkü eğer var olma ve bir değere sahip olma duygusunu başkalarına bağlayacak olursanız, o zaman bu duygu onların tavırlarına göre sürekli değişecek, böylece sağlam ve istikrarlı bir var olma duygusuna sahip olamayacaksınızdır. Bu durum sizi farkında olmaksızın başkalarına bağımlı kılacak ve size acı çektirecektir. Evagrius diyor ki: 'Dikkat et, bir başkasını iyileştireceğim derken kendini onulmaz hale sokma.'"

Yaptığı çözümlemeler akılcıydı ama işin özüne dokunmuyordu!

"Çektiğim sıkıntıların bu yanılsamalardan geldiğini söylüyorsunuz ama kişiliklerle birlikte o yanılsamaları da benim içime sokan sizdiniz!"

Yanıt vermedi ve bu da bana suçunu kabul etmesi gibi göründü. Bu adam neyin peşindeydi böyle?

"Ben yanılsamalar olmaksızın yaşamamı sağlayacak bir kişilik istiyorum," dedim ona.

Ciddi bir sesle yanıt vermeden önce berrak gözleriyle uzun uzun yüzüme baktı.

"Yanılsamalar olmaksızın yaşamak, kişiliksiz yaşamak demektir."

Anlamını çözebilmek için bu sözcükleri birkaç defa yinelediysem de boşunaydı.

"Bu bana çok saçma göründü."

"Bir gün anlayacaksınız."

Bundan kuşkuluydum.

"Yani şimdi siz bana bütün kişiliklerin insana sıkıntılar çektirdiğini söylüyorsunuz."

"Öyle de denebilir."

"Oysa ben çevremde diğerlerinden daha az sıkıntı içinde olan, daha az acı çeken, daha az tedirgin ya da başkalarının bakışına daha az bağımlı insanlar görebiliyorum. Kısacası, diğerlerinden daha az sıkıntı çekmeye yönelten kişilikler de olduğuna inanıyorum!"

Bir süre sessizce gözlerini üzerime dikti.

"Bu doğru," diye itiraf etti sonunda.

Sevincimden uçuyordum.

"İşte istediğim bu!"

"Kabul edersiniz ki, bu biraz muğlak bir istek..."

"Bana ilki gibi harekete geçme, gerçekleştirme enerjisi verecek ama mükemmeliyetçi de olmayacak bir kişilik verin, olumlu ama başkalarına ettiği yardımın karşılığı olarak var olmayı istemeyecek bir kişilik."

Derin bir soluk aldı.

"Size bir tane daha verebilirim. Ama şu noktada açıkça anlaşalım: Hepsini denemeye kalkışmayacaksınız."

"Hepsini mi? Sanki sınırlı sayıda kişilik varmış gibi konuşuyorsunuz..."

"O kapıya çıkıyor."

"İyi ama... Sonsuz sayıda kişilik olması mümkündür, öyle değil mi?"

"Elbette, ama kargaşaya yapı kazandırmanın da elli bin çeşidi olamaz."

"Vay canına... Bununla ne demek istiyorsunuz?"

"Kişiliğinizi dünyaya ayak uydurma biçiminiz olarak görmemiz mümkündür. Biraz geri çekilip baktığınızda dünyaya geldiğinizde adım atmış olduğunuz bu evrenin fazlasıyla etkileyici olduğunu kabul edeceksinizdir, öyle değil mi? Sizin boyunuzu tamamen aşmakta olan bir şeyle, kavranması mümkün olmayan bir dünyayla karşılaşıyorsunuz. Bir tür kargaşayla. Oysa insan doğası anlamaya gerek duyar ve anlayamayınca da aşamadığı korkulara kapılır. Her

birimiz küçük yaşlardan başlayarak içinde yaşadığımız dünyayı kavramaya başlar ve algıladığımız, anladığımız ya da daha çok sezdiğimiz haliyle bu evrenin içinde gelişme gösterebilmek için de çeşitli tavır ve davranışlar benimseriz. Bütün bunlar elbette ki bilinç dışında gerçekleşir. Dünya görüşümüz ve yaşamdaki tavrımız karşılıklı olarak birbirini güçlendirir."

Dünya görüşümüz ve yaşamdaki tavrımız karşılıklı olarak birbirini güçlendirir. Nedenini bilmesem de bu sözcükler benim içimde özel bir yankı bulmuştu.

"Sonuçta," dedi, "bütün bu unsurlar bir araya gelerek, az çok tutarlı bir bütün oluştururlar: Kişilik kalıcı hale gelir ve çocuğun, daha sonra da yetişkinin yaşamda bir denge bulabilmesini sağlar, her ne kadar bu denge kusursuz olmasa ve çoğu zaman sıkıntılar çekmesine yol açsa da."

"Anlıyorum."

"Yani kişilik, tamamen bilinçdışında, bilinmeyen ortam hakkında bize bir açıklama sağlayarak içimize güvenlik duygusu veren şeydir. Bir anlamda hepimiz kendi şifre çözücümüzü üretiriz ve bu da dünyaya ve kendimize belirli bir bakış açısı, yaşamak için ne yapmamız gerektiği konusunda bir görüştür. Bu sayede yaşamımızı iyi kötü sürdürmemizi, kendimizi hayatta tutabilmemizi sağlayacak filtreler, inanışlar, yanılsamalar geliştiririz."

Onu sözünü hiç kesmeden dinledim ve sonunda kişiliğin bizi gerçeklikten uzaklaştırmakta, nesnelere taraflı bakmamıza yol açmakta olduğunu anlamaya başladım.

"Belki bizi hayatta tutabilmeyi sağlıyor olabilirler ama kendi içimde yaşayarak denemiş olduğum üç kişiliği düşününce hiç de az sayılamayacak sıkıntılara yol açtıklarını söyleyebilirim. Her yanda bana mantıksız korkular veren tehlikeler görmeye başlıyorsam gerçekliği filtresiz olarak, yalın haliyle görmeyi tercih edeceğimi söyleyebilirim."

"Siz öyle sanın... Aslında tehlikenin olmadığı yerde bile tehlikeler görmek paradoksal olsa da, hiçbir şey bilmemekten daha güven vericidir. Çünkü bu sayede kendinizi koruyacak stratejiler geliştirirsiniz ve bunlar da sizi yatıştırarak her şeye karşın yaşamınızda bir denge bulabilmenizi sağlarlar. Hatta öngörülü oluşunuzla gurur bile duyabilirsiniz!"

"Eh... İzin verin de buna biraz kuşkuyla yaklaşayım."

Gülümsedi.

"Normaldir, sizin kişiliğinizde korku, kuşkuyla el ele gider..."

"Ama ben aslında ikisinin arasında bir ilişki göremiyorum."

"Başkalarından korkmak, onların sözlerinden kuşku duymaya iter, kendinden korkmaksa kendi seçimlerinden kuşkulanmaya."

Tepki vermeden önce bir süre bekledim. Söylediklerini iyice sindirmem gerekiyordu sanırım.

"Neden kendinden korkmaktan söz ettiniz?"

"Kuşku, yüreğin atılımını düzeltmeyi hedefleyen bir zihinsel süreçtir. İnsan en iyi kararları yüreğini, en derindeki isteklerini, içgüdülerini ya da sezgilerini dinleyerek verir. Bunlarda hiç zihinsel bir süreç yoktur. Ama eğer kendimize güvenimiz yoksa bütün bunlardan kuşku duyarak işin içine zihni de sokarız..."

Sözleri yerini sessizliğe bıraktığında ben de derin düşüncelere dalıp içimin en derinliklerinden gelen şeyleri ne derecede bastırmakta olduğumu sorguladım.

Çatıdaki küçük pencereden içeri sızan ışık, dört duvarı kuşatan kütüphanelerden dolup taşan binlerce tozlu kitabın eskiliğiyle çarpıcı bir tezat oluşturan taze orkidelerin beyazlığını odanın içine yayıyordu.

"Biz kendi konumuza dönelim," dedim. "Kargaşaya yapı kazandırmanın elli bin çeşidi olamayacağını söylüyordunuz..."

"Doğrudur. Biz insanların geliştirmek zorunda kaldığımız çeşitli dünya görüşlerine, inanışlara ve yanılsamalara yakından bakacak olursak aslında hep aynı şemalar içinde kaldığımızı,

yalnızca ayrıntıların düzeninin değişmekte olduğunu görürüz. İnsanlar ne kadar tutarlıysa bu da o kadar geçerli olur: Algıladıkları haliyle dünyaya ayak uydurma stratejileri kendilerine ve başkalarına bakış açılarıyla uyumlu olacaktır. Bu da onları birbirleriyle uygun olan yeterlilikler, nitelikler ve kusurlar geliştirmeye sevk eder. Çektikleri sıkıntılar da bunun mantıksal sonuçlarıdır. Sizin anlayacağınız, her şey birbirine bağlıdır."

"Anlıyorum..."

"Yani yeryüzünde ne kadar insan varsa o kadar da kişilik bulunur elbette, ama her biri kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturacak eğilimlerle bir diğerinden ayırt edilebilen kişilik aileleri belirlememiz de mümkündür."

"Tamam."

"Bizim derneğimiz dokuz aile, yani dokuz kişilik türü içeren bir kişilik modelini kendine temel alır."

"Dokuz kişilik türü... Peki... Bu model tam olarak nedir? Nereden çıkıyor?"

Bir süre sessiz kaldı ve ben de buna yanıt vermeyeceğini sandım.

"Bizim derneğimiz yeryüzündeki kişilik modellerinin en eski, en az bilinen ama en güçlü olanı diyebileceğim bir tanesine sahiptir..."

Sustu ve sesi, hoş bir gizem kokusuyla birlikte kafamın içinde yankılandı. Sırrın küçük parçacıklarını açık etmeye başlıyordu... Herhalde güvenini kazanmıştım.

"Peki... Bu modeli kim geliştirdi?"

Âdeta bilginin tamamına erişim hakkını kazanmış olup olmayacağımı ölçmeye çalışırmış gibi gözlerini dikip dikkatle yüzüme baktı. Bense aynı anda hem ciddi hem sakin hem de kayıtsız görünmeye çalışarak gözlerimi onun gözlerinden ayırmadım.

"Bunu bilmeyi kim istemez ki?"

Bu güven eksikliği karşısında düş kırıklığına uğramış, birazcık da gücenmiştim. Her neyse, peşini bırakacak değildim, bilgi toplamaya devam edecektim.

"Peki her türün kendine özgü bir adı da var mı?"

"Yalnızca numaraları var."

"Numara mı? Birden dokuza kadar yani, öyle mi?"

Sessizce başını sallayarak onayladı.

"Bana vermiş olduğunuz o iki kişiliğin numaraları neydi?"

"İlki bir, ikincisi de iki..."

"Sahi mi? Bu bir rastlantı mı? Demek istediğim, birle başlayıp sonra ikiye geçmiş olmam, sırayla gitmesi istemli bir şey miydi?

"Bu iki tür, sizin benden sırasıyla istemiş olduğunuz kişilik özelliklerine uygun düşüyordu."

Gerçeği mi söylüyordu yoksa bu sıra daha başka ölçütlere mi uyuyordu aslında?

"Her bir insan bu dokuz tür kişilikten birinde kendini bulacaktır, öyle mi?"

"Evet."

"O halde, eğer modeli bilirsem çevremdeki herhangi bir kimsenin kişiliğini de tanıyabilirim yani?"

Tepki vermedi.

"Öyle değil mi?" diye üsteledim.

Dudak büküp gönülsüzce gibi başını sallayarak onayladı.

"Ama bu benim ilgimi çekiyor! Bilmek istiyorum."

Bu kez başını iki yana salladı.

"Bu sır yalnızca derneğin üyelerine verilir."

Bu yanıtı kararlı ve itiraz istemeyen bir sesle söylemişti.

Yine de şansımı denemek istedim.

"Neden?"

Herhalde otoritesini sorgulamaya kalkışmamı hiç beklemiyor olacaktı ki üsteleyişime şaşırmış göründü. Daha fazlasını öğrenme hakkımı tartmayı sürdürüyormuş gibi yüzüme bakıyordu.

"Kişilik türlerini tanıdığınızda şu ya da bu kişiliğe sahip olan insanların nasıl hareket ettiklerini de içeriden anlamaya başlarsınız. Kaçınılmaz olarak onları tanımaya başladığınızdaysa onların hareket etme biçimine ilişkin bu bilgi size belli bir güç verir. Eğer dokuz türü tanırsanız, çok büyük bir güce sahip olursunuz çünkü elinizde insan ruhunun eksiksiz bir haritası bulunuyor demektir. Çoğu kimse böyle bir gücü elde etmenin düşünü kurar... Herkesin eline verilebilecek bir güç değildir bu."

Hangi biçimde olursa olsun güç sahibi olmaya hiçbir zaman fazla bir merak duymamıştım, ancak her gün karşı karşıya olduğum insanların kişilik çarklarının nasıl döndüğünü anlayabilme fikri çok çekici, hatta heyecan vericiydi.

"Derneğe üye olmak için ne yapmak gerekir?"

"İlk önce bir üye tarafından önerilmek, sonra da ant içmek..."

"Ant mı? Ne andı bu?"

"Kurallarımıza uyma ve belli taahhütleri yerine getirme andı."

"Belli taahhütler ha? Ne gibi mesela?"

"En önceliklisi her hafta yeni başlayanlara eşlik etmektir."

"Sizin benimle yaptığınız gibi mi yani?"

"Ta kendisi."

"Peki... Bu ne kadar sürüyor?"

"Sekseninci yaş gününüze dek."

"Sekseninci yaş günüme mi?"

"Evet."

"Şaka mı bu?"

"Hayır."

"Ama bu olacak şey değil! Bütün yaşamım boyunca sürecek bir taahhüdün altına giremem ben!"

Bu öfkem karşısında, son derecede sakin bir tavırla yüzüme baktı.

"Sizden bunu isteyen de yok zaten," dedi dudaklarında hafif bir gülümseyişle. "Derneğe dâhil olmak üzere önerilmiş değilsiniz..."

Kendimi neredeyse acınacak hale düşmüşüm gibi hissettim.

Eğer bana öneride bulunmuş olsa ve böyle bir taahhüdün altına girmem beklenmese, bu modeli öğrenebilmeyi isterdim.

Benim kişisel durumuma geri döndük ve Oscar Firmin'in benim içime, üç numaralı tür olduğunu öğrendiğim yeni bir kişilik daha yerleştirmesini sağladım.

Gevşedim ve artık protokole alışmış olduğumdan gözlerimi yumup korku ve kuşkuyla dolu dünyamı bir kere daha terk etmeye hazırlandım.

15

Como, 10 Ocak 2018

Sam Brennan duştan çıktıktan sonra üzerine geçirdiği beyaz bornozla otel odasının balkonuna çıkmıştı. Sabahın hoş serinliği eşliğinde göl manzarasını izleyerek tıraş oluyordu. Güneşin ilk ışınları sağ tarafındaki dağı yeni aşmış, suyun yüzeyinde mavinin güzel tonlarını ortaya çıkarmaya başlamıştı. Küçük bir balıkçı teknesi, ardında pırıltılı dalgalardan oluşan küçük bir iz bırakarak açıklara doğru sessizce uzaklaşıyordu.

Bir önceki gün, Sybille Shirdoon gündelik randevularını iptal etmişti. "Bugün çok yorgun, dinlenmeye ihtiyacı var," demişti masmavi gözlü esmer Giulia.

Sam bugün villada onunla yeniden buluşabilmeyi umuyordu. Sonsuza dek Como'da kalamazdı, er ya da geç başka bir Avrupa ülkesindeki güncel bir olayı haber yapması için çağrılacaktı.

Odada cep telefonunun çaldığını duydu. Tıraş makinesini kapatarak içeri girdi.

Arayan dergideki asistanı Jennifer'dı.

"Müzikle ilgili haberlerim var sana."

"Harika!"

"Hemen sevinme. Joël Jobé'yle telefonda konuştum, piyanonun ağır bir onarıma gereksinimi varmış. Bütün keçelerin ve gövdenin değiştirilmesi gerekiyormuş, yankı levhasının cilalanması, fildişi tuşların parlatılması ve böyle bir enstrümanda ne

bakımdan önemli olduğunu benim anlayamadığım daha başka ayrıntılar. Kısacası bu iş belli bir bütçe gerektirecek."

"Dergiden yeşil ışık aldın mı?"

"İlk önce piyanisti bulabilmeyi bekliyorum. Senin şu Jeremy Flanagan kayıplara karışmış gibi görünüyor hâlâ. Eğer onu bulamazsak piyano da önemini yitiriyor sanki, öyle değil mi?"

"Doğru," diye kabul etti Sam gönülsüzce.

"Şimdilik sana söyleyebileceklerim bu kadar."

"Flanagan konusunda araştırmalara devam edip sonuçlardan beni de haberdar et. Bir arama daha geldi, kapatıyorum."

"Hoşça kal."

Ekrana bir göz attı. Shirdoon'un villasından arıyorlardı!

"Alo?"

"Günaydın Bay Brennan. Ben Giulia."

Kızın sesini ve o karşı konulmaz aksanını tanımıştı zaten.

"Merhaba Giulia, nasılsınız?"

"Çok iyiyim! Bayan Shirdoon da öyle. Kendini yeterince dinlenmiş hissediyor ve sizi kabul etmek için hazır. Öğleden sonra üçte villaya gelmek sizin için uygun mu?"

"Geldim sayın!"

*

* *

Lyon, 18 Haziran 1964

Ivan Raffot, geceyi geçirmiş olduğu Lyon'daki otel odasının banyosuna bakarak kravatını düzeltti. Sonra da beyaz gömleğinin yakasını boynuna iyice oturacak şekilde sıkıştırdı.

Geçen ay Amerikan yatırım fonu Maine-et-Loire'daki bir kamyon poryası üreticisine iki milyon frank yatırmaya karar verdiği zamanki başarısızlığından sonra *PygmaLyon* gemisinde yapacağı denetleme özellikle önem taşıyordu. Ivan denetim raporunda

üretim ekibinin tamamının korunmasını önermişti. Ama yatırım anlaşması imzalandıktan sonra, o lanet olası işçiler işe yaramaz çıkmışlar, bir de üstüne sermayeye yabancı kaynaklı fonun girmesini protesto etmek için grev yapmaya kalkışmışlardı. Bir ay içinde işler iyice tıkanma noktasına gelmiş, büyük müşteriler kaçmaya başlamışlar ve şirket daha fazla zarar eder olmuştu. Fonun yöneticisi onu yanına çağırıp çok açık konuşmuştu: Yeni bir başarısızlık söz konusu olamazdı. Kısacası topun ağzında duruyordu. En küçük bir yanlış adımda işi bitmiş demekti.

Elinde olsa *PygmaLyon* görevini de reddederdi aslında, içinde hiç de iyi bir his yoktu. Bir kere, sekiz gününü bir gemide geçirecek olma fikri su fobisini, boğularak ölmekten duyduğu korkuyu yüzeye çıkarmıştı. Elbette ki bu dile getirebileceği bir şey değildi. Kendini karı kılıklı göstermeye hiç niyeti yoktu. Çok küçük yaşlardan beri başına dert olan bu fobisi yoğunluk bakımından, itiraf edilmesi daha da güç olan ikinci korkusunu bile aşıyordu: kadınların çığlıklarından ve genel olarak kadınsı duyguların güçlü biçimde ifade edilişinden duyduğu rahatsızlığı.

Kadınlara güvenmiyor, onlardan mümkün olduğunca uzakta durmaya çalışıyordu ve bu da pekâlâ işine yarıyordu aslında. Sık sık âşık olan budala arkadaşlarına kıyasla kendisine bolca zaman kalıyordu. Âşık olmak... Ne kadar mantık dışı bir şeydi o öyle. Yalnızca hormon akışından ibaret olan bir işin içine duyguları karıştırmaya hiç gerek yoktu. Doğrudan konuya girmek yerine sahte sohbetler, kur yapmalarla herkesin birbirinin zamanını çaldığı akşamlar ne kadar da aptalcaydı. Bunun yerine kendisinin yaptığı gibi bu işin profesyonellerine başvurmak çok daha iyiydi. O zaman edebiyat yapmaya hiç gerek kalmıyordu. Evet, belki tarife çok da ucuz değildi ama zamandan ne kadar kazandırdığı göz önüne alınınca yine de kazançlı oluyordu. Duş dâhil beş dakika. Duş, işin sonrasında elbette. Dahası kadınlar inlemeye başlarlarsa onlara susmalarını da söyleyebiliyordu. Konuşmak yok, hele bağırmak, çağırmak hiç yok.

Bu işin içini hiç de açmıyor olmasının ikinci bir nedeni de *PygmaLyon*'un idaresinin bir kadının elinde bulunuyor oluşuydu zaten. Bir kadının yöneticilik görevinde ne işi olabilirdi ki?

Üçüncü nedense işletmenin etkinlik alanıyla ilgiliydi ama bu da yine şefine itiraf edebileceği bir husus sayılmazdı: Onun kişisel geçmişi kendisinden başka kimseyi ilgilendirmiyordu. Çocukluğunda anne ve babası bir lokanta işletiyorlardı. Bu onda kötü bir anıydı. Akşamları üst kattaki evlerinde tek başına kalır, zamanla bastırmayı öğrendiği korkularıyla baş başa karanlıkta uyumaya uğraşırdı. Bununla başa çıkabilmeyi öğrenmesi zaman almıştı ve o zorlu yıllar belleğine kazınmıştı bile. Lokanta işinin sonu kötüye varmış, annesiyle babası işlerine duygularını karıştırmak gibi bir hata etmişlerdi. Personellerine karşı fazla nazik davranmışlar, gecikmeleri, yapılan her türlü hataları hoş görmüşlerdi. Sonunda iflas etmişler, evlilikleri de bu başarısızlığı kaldıramamıştı. Ailesi paramparça olmuştu ve kendisi de bundan çıkardığı dersi yaşamı boyunca davranışlarında uygulamış, bu sayede de birlikte çalıştığı insanlara kıyasla her zaman daha güçlü ve üstün olmuştu: Yaşamda zekâ duygularla çatışıyordu.

* *

Dernekten ayrılırken heyecan ve enerji doluydum. Üç numaralı türden kişiliğim bana karşımdaki zorluğa meydan okuyarak onu yenmek için öncekilerden çok daha büyük bir istek veriyordu. Yedi gün kısa bir zamandı ama bu da meydan okuyuşumu daha da heyecanlı hale getiriyordu.

Tramvaya bindiğimde zihnimde o gün yapacaklarımı planlıyordum. Kendimi düşüncelerime öylesine kaptırmıştım ki kasketini ters çevirmiş, yolcudan yolcuya dolaşan dilenciyi neredeyse fark etmiyordum bile. Gemide yapılacak işlerim çok fazlaydı, dolu dolu bir gün beni bekliyor olmalıydı.

Rüzgâr gibi eve uğrayıp diktafonu bıraktım. Tam kapıdan çıkmak üzereydim ki telefonun çaldığını duydum ve koşup açtım. Arayan vergi dairesinde çalışan arkadaşım Alain'di.

"Sybille seni sokaktaki bir kulübeden arıyorum. Beni iş yerimden arama lütfen. Eğer gerekirse akşamları evime uğrayabilirsin."

"Anlaştık."

"Burası önemli, yoksa başım çok derde girebilir."

"Tamam, tamam..."

"Neyse, şimdi bana şu derneğin adını söyle."

"Ah! Sen bir meleksin!"

"Vergi mükelleflerinden bunu pek sık duymuyorum..."

"Kellia Derneği, Loge Sokağı'nda. Numarasını hatırlamıyorum."

"Ne kadar bilgi toplayabileceğime bir bakayım. Beni çok hassas bir duruma sokuyorsun, biliyor musun? Bunu başka kimse için yapmazdım."

"Hayatımı kurtarıyorsun."

"Sakın beni bürodan arama!"

Telefonu kapatıp gemiye koşturdum. Kızıl Haç Tepesi'nde aşağıya kadar yürüyerek indim. Günün ortasında tramvayı çok fazla beklemek gerekecekti.

Yokuşun altına inince önce Terme Sokağı'na oradan da Cezayir Sokağı'na sapıp rıhtıma vardım ve daha önce hiç görmediğim, şık bir çay salonunun önünden geçtim. Herhalde yeni açılmış olmalıydı. Vitrine beyaz tebeşirle yazılmış bir duyuru dikkatimi çekti:

Pazar günleri,
Çayın yanında
Yiyebildiğiniz kadar hamur işi

Birden durdum.

Yiyebildiğiniz kadar hamur işi!

Böyle bir şeyi bir çay salonunda ilk defa görüyordum. Doğrusu devrim niteliğinde bir şeydi bu. Biraz zaman ayırıp kapıdaki menüyü inceledim, fiyatlara baktım, içeriye bir göz attım. Oldukça şık bir yerdi, içerisi zevkli ve profesyonel bir his veriyordu.

Bu fikri kafamda evirip çevirerek yoluma devam ettim. Çay saatinde gemide hiçbir etkinliğimiz olmuyordu. Öğle ve akşam yemeği saatleri dışında aperitif almak isteyen birkaç müşteri çektiğimiz olabiliyordu gerçi ama öğleden sonraları çoğunlukla gemi bomboş kalıyordu.

Acaba ben de aynı şeyi yapsa mıydım? Çay saatinde herkese istedikleri kadar hamur işi vaat mi etseydim? Tamamen yenilikçi bir fikirdi bu... Gerçekleştirilmesini ve başarısını gözümde canlandırdıkça bu fikri gitgide daha fazla benimsiyordum. Bir yerden sonra o artık benim fikrime dönüşmüş, bana ait gibi görünmeye başlamıştı ve bundan gurur duyuyordum. Kafamda şekil almaya başladıkça bunu nasıl duyurabileceğimize ilişkin yardımcı fikirler de doğuyordu zihnimde.

Gemiye vardığımda coşku doluydum. Gelir gelmez Bobby'ye rastladım ve ondan küpeşteye asılmak üzere acil olarak kocaman bir bez hazırlamasını istedim: *Öğleden sonra dört ve beş saatleri arasında: Yiyebileceğiniz kadar hamur işi!* Ona, altına şu ibareyi eklemesini de söyledim: "Lyon'da tek."

"Bunun için sana gerekecek her şeyi kazan dairesinin girişindeki sandıkta bulabilirsin. Saat ikiye kadar hazır olacağı konusunda sana güveniyorum."

"Tabii, tabii..."

Bu göstermelik kabulün ne anlama geldiğini artık çok iyi biliyordum.

"Bobby bu işi becerebileceğini biliyorum. İstediğin zaman altından kalkamayacağın iş yok senin, çok enerjiksin."

"Evet... Yalnız ilk önce can yeleklerinin durduğu sandıkların menteşelerini yağlama işini bitirmem gerekiyor. Açılırken gıcırdıyorlar."

"Bobby."

"Ne var?"

"Can yeleklerinin sandıkları gıcırdıyorsa kimin umurunda? Onun için sen şimdi o işi olduğu gibi bırak da benim ilan bezimi hazırla, anladın mı?"

"Tabii, tabii..."

"Saat ikiye kadar Bobby. Saat ikide onu yerinde göreceğim. Yapabilirsin, biliyorum. Haydi, iş başına koyul aslanım!"

Omzuna da bir yumruk vurdum.

Bu adam bir felaket, tam bir umutsuz vakaydı. Ondan adam olması mümkün değildi artık.

Büroma gidip zaman zaman başvurduğumuz işçi bulma kurumunu aradım.

"Genel tamirci türünden, bir gemideki her çeşit işe bakabilecek biri için ne gibi adaylarınız olduğunu öğrenmek istedim. Genç, dinamik ve hemen işe başlayabilecek biri olmalı. Deniz ya da nehir ulaşımında deneyimi olması tercih nedeni olacaktır."

Telaşla büyük salona, Manon'u bulmaya geçtim. Her gün öğle saatinde günün menüsünü kara tahtaya yazmak onun işiydi ve el yazısının güzelliği dikkatimi çekmişti. Ona müşterileri çay saati için bilgilendirmek üzere yemeğin sonunda hesap pusulalarıyla birlikte verilecek el broşürleri hazırlaması talimatı verdim.

Ardından da mutfağa koştum.

"Rodrigue! Müşterilerin senin hamur işlerine nasıl bayıldıklarını biliyorsun, değil mi? İşte bu yüzden aklıma çay saatinde onları açık büfe halinde sunmak fikri geldi. Rıhtımdan geçen turistlerle dolup taşacağız. Bugün başlıyoruz."

"Bugün mü? Bunun ne kadar iş gerektirdiğinin farkında değil misin sen?"

"Öğle yemeğinden sonra sana yardım etsin diye bulaşıkçının mesaisini bir iki saat uzatacağım."

"Michel mi? Ama o aşçı değil ki!"

"Fark etmez ki, ben öyle incelikli hamur işleri istiyor değilim zaten. Turistler için bu, sürekli müşterimiz olmayacaklar, hiç dert değil. Hatta tam aksine ağır, doyurucu pastalar yaparsan hem daha ucuza gelir, hem de fazla yiyemezler."

"Ağır ve doyurucu mu? Ama ben sanatımın değerini düşüremem ki! Seri üretim yapan fabrika işçisi değilim herhalde..."

Elimi omzuna koydum.

"Rodrigue, sen aşçıların en iyisisin, yemeklerinin, tatlılarının ustalığına diyecek yok. Ama yalnızca bu seferlik senden nitelikten çok niceliğe ağırlık vermeni istiyorum, o kadar. Bunu haklı bir nedenle yapıyoruz, müşterileri artırıp mali durumumuzu düzeltmek için. Gemideki herkesin yararına olacak bir şey bu, geleceğimiz buna bağlı. Bu konuda sana güvenebileceğimi biliyorum."

Bütün bunları bir yandan sevgiyle omzunu sıkarken gözlerinin içine bakarak, büyük bir güven ve minnettarlıkla söyledim. Bu sıcak tavrımın onu etkilediğini hissettim.

Başını sallayarak onayladı.

Kazanmıştım.

Hızlıca bir karar daha aldım: Rodrigue'in bütün yemeklerinin adlarını değiştirmeliydim. İç karartıcı adlara sahip olan tabaklara artık bir son vermeliydik.

Öğle servisi bitince Katell'i büroma çağırdım. Bu genç karşılayıcı kadının bacakları kadar dişleri de uzundu! O halde ben de bundan yararlanmalıydım. Dahası, onu ne kadar çok çalıştırırsam benimle uğraşmak için de o kadar az zamanı kalırdı.

"Garsonlarına düzenli olarak satış teknikleri öğrettiğini gördüm," dedim içeri girdiğinde.

"Elbette."

"Bu çok güzel. Senden bunu biraz daha ileri götürmeni isteyeceğim, onlara hem ciro için hem de daha önemlisi ortalama hesap pusulası bakımından hedefler ver."

Bu talebim onu biraz şaşırtmış gibiydi.

"Aylık hedef mi?"

Deneme sürem yedi gün sonra dolacağı için aylık hedef bana çok çekici görünmüyordu.

"Günlük hedef belirlemek daha etkili olur, böylece elde ettikleri sonuçları günü gününe görüp ertesi gün için daha fazla motive olurlar."

"Tamam. Yani lokantanın genel cirosu için bir hedef ve ortalama müşteri hesabı için bir hedef."

"Lokantanın cirosu değil, her bir garsonun kişisel cirosu. Birbirleriyle karşılaştırabilecekleri bir şey olsun istiyorum. İş arkadaşlarından daha iyisini yapabilme azmi kadar motive edici bir şey yoktur."

İnkâr etmedi, ben de devam ettim:

"Lokantanın genel cirosu konusundaki hedef senin işin olacak. Ayrıntıları sana bugün öğleden sonra vereceğim."

O büromdan çıkınca bir saniyemi koltuğumun arkasına rahatça yaslanıp oturmaya ayırdım.

Terfi ettiğim günden beri ilk kez Katell bana tepeden bakmamıştı ve ben bunun konuşmamızın içeriği ya da benim taleplerimden çok duruşum, tavrım ve kendi kendime bakış açımla ilgili olduğunu biliyordum. Bugün söylediklerimin aynını üç gün önce ona sözcüğü sözcüğüne söylemiş olsaydım, aynı sonucu hayatta elde edemezdim.

Ömrümde ilk defa bir liderin ruhuna sahip olduğumu hissediyordum.

Corentin'den bana tepsiyle öğle yemeğimi getirmesini istedim ve bir yandan hedefleri belirlemeye çalışırken karnımı doyurdum. İşler şimdiye kadar yapıldığı gibi yapılmayacaktı artık.

Öğleden sonra, Charles'ın bana endişeyle sözünü ettiği denetçiyi karşıladım. Bunun hepimiz için ne kadar önemli bir konu olduğunun ben de farkındaydım ama kendime güvenim tamdı: Etkinliklerimizi artırma konusundaki potansiyelimizi kanıtlayabilirdik.

Adam saat tam ikide, Saint-Jean-Baptiste Katedrali'nin çanları çalarken geldi. Ciddi görünümlü gri bir takım elbise içinde, donuk bakışları ve fırça gibi saçlarıyla nazikçe elimi sıktı ama hiç gülümsemedi. Bana hem kararlı hem mesafeli, hem ciddi hem mutsuz göründü. Yuvarlak gözlerinde harekete geçmek ya da başarılı olmak için en küçük bir motivasyon kıvılcımı görülmüyordu. İçten içe yanarken yüzü gülen cinsten bir adamdı.

Ancak benim çıkarım ne olursa olsun onun hoşuna gitmek ve yazacağı denetim raporunda olumlu not alarak Amerikan yatırım fonu için yeşil ışık yakılmasını sağlamaya çalışmaktan yanaydı.

Onu büroma davet edip denetimini gerçekleştirebilmesi için benden ne beklentisi olduğunu sordum.

İçinin okunmasını güçleştiren kapalı tutumuna karşın yavaş yavaş onda akılcılığı yaşam biçimi haline getirmiş bir adamın kişiliğini sezmeye başlıyordum. Ayrıca onun ne türden bir müdüre değer vereceğini, onu işinde yetkin olarak göreceğini de hissetmeye başlamıştım. Böyle bir imaj zihnimde belirginleştikçe de gitgide onun takdir edeceğini sezdiğim kişi olmaya başlıyor, giderek o fikrin cisim bulmuş haline dönüşüyordum. Hiçbir duygusal katkıya yer vermeksizin kendimi yalnızca somut verilerle ifade ediyordum. Sözlerim somut, kesin ve mantıklıydı. Tamamen akılcı konuşuyordum.

Tamamen somut verilere dayanarak ona etkinliklerimizin, muhasebemizin ve ekip üyelerimizin bir sunumunu yaptım. Kendisini onlarla tanıştırmam için gemide birlikte bir tur atmamız teklifimi geri çevirdi.

"Şimdilik buna hiç gerek yok," dedi soğuk bir sesle.

Ancak her birinin görevi ve elde ettiği sonuçlar hakkında bana sorular sordu.

Dosyalarımızı sakin kafayla gözden geçirebilmek için benden bir büro istedi. Gemide boş bir büro bulunmadığından ona benimkinin bir köşesini paylaşmak ile sintinede bulunan, içinde ecza kutusunu ve ilkyardım araç gereçlerini bulundurduğumuz,

kullanılmayan bir tür revir durumundaki bir oda arasında seçme şansı verdim. İkinciyi tercih etti.

Onu bu odaya götürdüm ve su hattının altında kalan, camından suyun altı görülen lombozu fark edince, yüzünde ne anlama geldiğini çözemediğim bir ifade oluştu.

Her şeye rağmen hesap defterlerimizle birlikte bu odaya yerleşti ve akşama kadar da bir daha görünmedi.

Yukarı çıkınca Charles'a uğrayıp bir selam vermek istedim. Tam kapıyı vurmaya hazırlanıyordum ki içeriden Katell'in sanki duyulmamayı istiyormuş gibi iyice alçaltmış olduğu sesini tanıdım. Doğal olarak kulak kabarttım.

"Nathan bir müşterinin vermiş olduğu siparişi değiştirmeyi reddetti," diyordu. "Ona artık çok geç olduğunu, yemeğinin pişirilmeye başlandığını söyledi. Müşteri de öfkeye kapılıp her şeyi olduğu gibi bırakarak çıktı, gitti."

"Müşterinin fikrini kaç kere değiştirmiş olduğu önemli," dedi Charles'ın sesi.

"İyi de bir müşteri böyle terslenmez ki! Size şu kadarını söyleyeyim ki bu Nathan lokantamız için tam bir ayak bağı, üstelik diğerlerine de kötü örnek oluyor."

"Bakın, bu sizin bileceğiniz bir iş. Eğer gerçekten de ona yol vermemiz gerektiğini düşünüyorsanız..."

"Sorun şu ki, Sybille onu koruyor."

"Neden böyle söylüyorsunuz?"

"Dışarıda da görüşüyorlar."

Kanım beynime sıçradı.

"Nasıl yani?" dedi Charles.

"Çift olmuşlar."

"Böyle bir şeyi nereden çıkardınız?"

Tam o sırada birinin yaklaşmakta olduğunu duyarak oradan ayrıldım.

Doğruca büyük salona geçip Manon'a yanıma gelmesini işaret ettim.

"Nathan'ın yaptığı şeyden haberin var mı?"

Katell'in anlattığını doğruladı.

Nathan saçmalıyordu. Ona müşterilere karşı sabırlı olmasını, haksız bile olsalar onlara kafa tutmaya kalkışmamasını yüz defa söylemiştim.

Katell peşimdeydi.

O sabahki görüşmemiz sırasında fark ettiği bu yeni profesyonelliğim onu şaşırtarak alarma geçirmiş olmalıydı. Beni aradan çıkarmak için elini çabuk tutmaya girişmişti.

Ben de hemen harekete geçmeliydim.

Nathan'ı büroma çağırdım. Birkaç dakika sonra geldi. Charles da bizi duyabilsin diye kasıtlı olarak kapıyı açık bıraktım.

Hakkında şikâyet olduğunu söyleyerek öyküyü onun tarafından da dinledikten sonra kendimi gayet açık ifade ettim: Yaptığı şey müşteriye karşı hizmet ve konukseverlik zorunluluklarına aykırıydı ve bu da ciddi bir hata oluşturuyordu.

İnanmaz gözlerle yüzüme baktı ama ben gözümü bile kırpmadım. Zaten o anda hiçbir şey de hissetmiyordum, tek bir duygum bile yoktu. Çünkü en derin çıkarım tehlikedeydi ve hedefime ulaşmama engel olabilecek her türlü duygu kayıplara karışmıştı.

Bütün yaşamım boyunca eylemlerimi kısıtlayan ve başarılı olmamı önleyen bu zamansız duygular beni utandırıp durmuştu. İnsanın karşısındakini incitmekten korkarken kendi konumunu koruması ya da karşısındakinin çıkarını da gözetmeye uğraşırken kendi hakkını savunması hiç de kolay olmuyordu. Ben de çok zamanlar birbiriyle çelişen duygular ve alınması imkânsız kararlar tarafından çıkmaza sürüklenmiştim.

Şimdiyse birdenbire duygularımla ilişkimi gayet doğal bir biçimde kesebiliyordum, hiçbir çaba harcamadan. Sanki Nathan'a karşı hiçbir his beslemiyormuşum, sanki onunla özel bir ilişkimiz hiç yokmuş gibiydi. Aklımda yalnızca tek bir şey vardı ve bütün dikkatimi, irademi, enerjimi o yönetiyordu: yedi gün sonra işimi

sağlama alabilmek. Bu hedefe ulaşmama hizmet etmeyen her şeyse ikincil sayılırdı.

Nathan'a o andan başlayarak işine son verilmiş olduğunu bildirdim.

Yarım saat sonra tekneyi terk etti.

*

* *

"Yiyebildiğiniz kadar hamur işi" operasyonu gerçek bir başarı kazandı. Çoğu turist olan müşteriler akın akın gelerek Rodrigue ile bulaşıkçısının pastaları için birbirleriyle savaştılar. Yüksek satış ve bol kazanç.

Charles'ın bakışlarından etkilenmiş olduğu belli oluyordu ve ben de bundan yararlanarak o gün almış olduğum başka kararlarla da övünmek istedim: Katell ve garsonları için hedefler belirleme ve elbette bir de Nathan'ın işten çıkarılması. Özellikle bu sonuncusunda rakibemin silahını elinden almış olmamın tadını çıkarıyordum.

"İşe alalı bir ay bile dolmadan bir garsonu işten çıkarmak, baştan ona iş vermenin bir hata olduğunu göstermiyor mu?" diye sordu Charles.

"Hiç de değil! Ben zaten daha en başından onu bir ayın sonunda işten çıkarmayı planlayarak işe almıştım, böylece elimizdeki iş yoğunluğunun altından kalkabilmek için geçici bir işçi tutmaktan kurtulmuş olduk. Süresi belirli olmayan sözleşmeyle işçi alıp sonra da onu deneme süresinin sonunda işten çıkarmak çok daha ucuza mal oluyor çünkü böylece işsizlik riski primini de ödememiz gerekmiyor."

Bu hesaptan hoşnut kaldığı besbelli, başını sallayarak onayladı.

Böylece bir kıvırtmayla, fiyaskoyla sonuçlanacak bir torpilcilik hareketini tam bir başarıya dönüştürmüş oldum.

Nathan'ın gidişinin hemen ardından bu olaydan çifte yarar çıkarmaya karar vermiştim: Charles'a karşı kararlılığımı göstererek Katell'in iddialarını boşa çıkarmış olmanın yanı sıra ekibi de harekete geçirmiş olacaktım. Herkesi bir araya toplayarak kısaca onlara işten çıkarma haberini duyurmuş ve onlara bundan böyle hiçbir ekip üyesinin lokantaya zarar vererek bütün ekibin aleyhine işleyecek yetersizliklerine hoşgörü gösterilmeyeceğini bildirmiştim. İçinde bulunduğumuz mali koşullar göz önüne alındığında herkesin çıtayı yükseltmek adına elinden gelenin en iyisini yapması gerekecekti. Onlara güvendiğimi ve başarının çok yakında olduğuna içtenlikle inandığımı, bunun da hepimiz için bir zafer olacağını söyledim.

Başkalarının duygularına seslenmek benim için karşı konulmazdı çünkü çok etkili oluyordu. "Siz kendinizle gurur duyacaksınız," demiştim onlara, "ben de sizinle gurur duyacağım ve şirketimiz de sizlere olan minnettarlığını her birinize karşı cömertliğiyle gösterecektir."

Bu vaadi dile getirirken söylediklerime o an içtenlikle inanıyordum. Bu sözlerin ardında herhangi bir hesaplılık yoktu, içtendim ama o içtenlik yalnızca o an için geçerliydi: Sözlerimin karşımdakiler üzerinde yarattığı etki ve kazanma isteği beni coşturuyordu ve böyle bir başarı sarmalının içine girince karşımdakine her türlü sözü bütün inancımla verebilirdim. Yalnızca o anlık inancımla...

*

* *

Öğleden sonra bir ara Lyon belediyesinin iletişim servisi sorumlusundan bir telefon aldım.

"Önümüzdeki cumartesi için bir lokantada seksen kişilik yemekli bir kokteyl planlamıştık," dedi. "Ancak anlaştığımız kuruluş temizlik kurallarına aykırılık gerekçesiyle sekiz günlük

kapatma cezası aldı. Acilen kendimize başka bir yer bulmamız gerekiyor."

Her zaman dolu görün. Başarı başarıyı getirir.

"Salonumuz önümüzdeki altı ay boyunca bütün hafta sonu günlerinde dolu aslında ama şansınız var ki bu cumartesi için az önce bir iptal geldi. Bir düğün yemeği iptal edildi... Zavallılar evlenmekten vazgeçmişler!"

"Ah... Gerçekten de şansımız varmış... Geminizin methini karımın müşteriniz olan bir arkadaşından duymuştum ama ben kişisel olarak sizi tanımıyorum. Süremiz çok az olduğu için de gelip gözümle görmeye fırsatım olamayacak. Bizim şık ve yüksek seviyede bir yere ihtiyacımız var. Çok saygın konuklarımız olacak ve bizzat başkan bey de aramızda bulunacaklar. Acaba *PygmaLyon* bu ölçütlere uyuyor mu?"

"Kesinlikle uyuyor. Kusursuzca restore edilerek lüks hale getirilmiş, çok eski bir gemidir. Salonumuzu düzenli olarak diplomatlara ve şirket yöneticilerine kiralıyoruz."

"Ah... Çok güzel."

"Hatta daha geçenlerde Charles Aznavour'un doğum günü kutlamasını düzenledik."

Küçücük bir yalandan kimseye zarar gelmez, özellikle de doğrulanması mümkün olmayan cinstense.

"Yalnız," diye ekledim kuşkulu bir tavırla, "bütçeniz ne kadar acaba?"

Adamın kekelemeye başladığını duyunca amacıma ulaşmış olduğumu sezdim: Kendini küçük duruma düşürmemek için fiyatı yüksek tutabilmeye çalışacaktı.

"Diyelim ki... Kişi başına on frank olsun... Yani... Aşağı yukarı..."

Normalde yedi istiyordum. On, çok harika bir bütçeydi. Ancak adam şu an köşeye sıkışmış durumdaydı ve önünde başka seçeneği bulunmuyordu. Onu sıkıştırdım.

"Çok üzgünüm ama ne yazık ki bu iş mümkün olamayacak beyefendi. Benim tarifem kişi başına on üç franktır. Lyon belediyesi söz konusu olduğu ve üstelik bizzat belediye başkanı da bizi onurlandıracağı için özel bir fiyatla kişi başına on ikiye inebilirim ama daha aşağı inemeyeceğime de anlayış göstermelisiniz."

"Şey... Yani, tabii... Evet, anlıyorum. Neyse, ben bir bakayım, şimdilik günü bana tutabilirseniz ben bir çaresine bakarım..."

"Hayır, beyefendi. Bu fiyatla günü sizin için ayırmam mümkün değil. Çok fazla talep var, uzun bir bekleme listemiz bulunuyor. Eğer ilgileniyorsanız bana hemen şimdi onay vermeniz gerekiyor."

"Yani... Evet, tabii, doğru... Anlıyorum. O halde... Evet, anlaştık. İstediğiniz fiyatı sağlamayı ben üstleniyorum. Bu işi halledeceğim."

"Çok güzel. Kutlarım sizi, bu cumartesi *PygmaLyon* sizindir!"

Günün sonunda biraz hesap yapmaya zaman ayırdım. Rakamlar açıkça ortadaydı: Bu gidişle bu hafta elde edeceğimiz sonuçlar bütün hesapları altüst edecek kadar iyi olacaktı. Bu sayede ben de işimi koruduğum gibi nihayet herkesin takdirini de kazanmış olacaktım.

Yorumları almak üzere dinlenme salonuna uğradım. İletişimimi geliştirmem ve daha etkili olabilmem için imajımla ilgili geri dönüşler yararlı olabilirdi.

Evye yine kirli fincanlarla dolup taşıyordu ama bunun hiç de önemi yoktu, nasıl olsa müşteriler buraya giremiyorlardı ve bunun ekibin etkili çalışmasına hiçbir zararı da olamazdı.

Kâğıt parçalarını kutudan alarak onları okumak üzere kendimi yine büroma kapattım.

Bırakılmış olan az sayıdaki mesaj, beni "çok güzel" bulduğunu söyleyen bir tanesi haricinde eleştirel olmaya çalışıyordu. Bu iletilerin isimsiz oluşundan yararlanmak isteyen kimileri kendi beceriksizliklerini örtmek için beni yalancılıkla, ikiyüzlülükle ve hatta kibirli olmakla suçluyorlardı. Bunların kıskançlık nöbetine tutulmuş birkaç aylağın işi olduğu apaçıktı. Bütün gün boyunca

bana söylediklerimi söyletmiş olan itki insanları motive etme, onlara olumlu bir plan sunabilme isteği, önden giderek herkesi başarıya doğru yönlendirebilme hevesiydi. Sabahtan beridir beni canlandırmış olan bu müthiş motivasyonu başkalarıyla da paylaşabilmek istiyordum.

Neyse ki bir avuç hasedin yeni kazanmış olduğum savaşçı moralini aşağı çekmelerine izin verecek değildim. Tam aksine bu bana daha da ileri gitme isteği veriyordu. Kıskananları yok sayarak başarılı olmak.

Ne de olsa kıskançlık vasat insanlara vergidir.

*

Akşama doğru Jeff'i, konser öncesinde barda yerine bakması için Paloma'yı ikna etmeye çalışırken yakaladım. Paloma çok cömert bir insan olduğundan ona boyun eğebilir, müşterilerimize karşı bir şarkıcı olarak imajını bozmayı bile göze alabilirdi. Olacak şey değildi bu!

"Jeff!" diye seslendim.

Yüzünde suçlu bir ifadeyle bana döndü.

"Paloma'yı rahat bırak lütfen."

Paloma bana doğru döndü.

"Canımı sıkmıyor ki, bir derdi varmış ve birinin ona yardımcı olmasına ihtiyacı var."

Jeff sessiz duruyordu.

"Bu akşam kimin maçı var?" diye sordum.

Gülümsemesini bastırdı, ben de hemen ekledim:

"Barına geri dön lütfen."

Dediğimi yaptı.

"Jeff sürekli kendi işini yaptıracak birilerini bulmaya çalışıyor. Hem senin konser öncesinde kendini hazırlamak için zamana ihtiyacın var. Bunu gayet iyi biliyorsun."

"Hazırlıksız da çıkabilirim," dedi bir parça gururla.

Bir gün önce, iki numaralı türden bir kişiliğe sahipken bende de var olan düşünme biçimini onda görmeye içim elvermiyordu.

Arka arkaya gösteri yapmaktan yorgun düşmüş olduğu zamanlarda bile, sırf seyircisi öyle istedi diye gecenin sonunda hak edilmiş dinlenme zamanından fedakârlık ederek konserini öngörülenden bir saat daha uzattığına kaç kere tanık olmuştum... Başkaları için kendinden verebilme yetisiyle, onun fedakârlıklarını takdir edebilecek değerde görünmeyen kişilere karşı beslediği küçümsemeyi bir önceki gün kendi gözündeki imajını sağlamlaştırabilmek için bilinçdışında başkalarının minnetine gerek duyan kendi halimden çok iyi tanıyordum.

"Paloma, nasıl hissettiğini çok iyi anlıyorum. Kendi değerinin başkaları için yapacağın şeylere ve onların da bunun karşılığında sana gösterecekleri minnete bağlı olduğuna inanıyorsun, oysa..."

"Hiç de değil! Ben onlardan hiçbir karşılık beklemiyorum ki, ben başkalarına sırf özgecilikle yardımcı oluyorum, hiçbir şeye ihtiyacım yok!"

Doğal olarak durumu yadsıyordu. Bir önceki gün bana da kendi kimliğimi oluşturmak için başkalarının bakışına bağımlı olduğum söylense ben de buna katlanamazdım. Bunu kabul edemeyecek kadar gururluydum.

"Paloma... Değerli olmak için buna hiç ihtiyacın yok, sen..."

"Ne anlatıyorsun sen böyle? Kimseye ihtiyacım falan yok ki benim, ne yaptıysam hep kendi kendime yaptım ben, hiç kimseden en küçük bir şey istemedim!"

Onu yanılsamalarından kurtarmak başarılamayacak bir görevdi. Yerimde kim olsa beceremezdi.

*

* *

O akşam gemiden ayrılırken aklımda bir fikir vardı: Nathan'ı geri kazanmak. Zavallıyı bir paçavra gibi kapının önüne koyup vermiştim ve doğal olarak da ona bir açıklama borçluydum. Beni anlayabilecek kadar zeki biriydi. Ne de olsa ben aslında onun için de çalışıyordum: Benim maaşım onunkinden yüksek olduğundan geçimimizi sağlayan bendim. Benim başarılı olmam onun da başarısı olacaktı.

Ancak durumu anlamanın da ötesinde onun bana duyduğu o ilk günkü heyecana yeniden kavuşabilmesini, zaman içinde sönmüş olan o kıvılcımı gözlerinde yeniden görebilmeyi istiyordum.

Yarımadada bulunan şık mağazalara uğramak için yolumu değiştirdim ve çok geçmeden de aradığım şeyi buldum: ömrüm boyunca giymeye hiç cesaret gösteremediğim kadar seksi ve şık bir çift iç çamaşırı.

Sonra eve koştum ve onunla bir süre baş başa konuştuk, tam da tahmin ettiğim gibi açıklamamı iyi karşıladı: Ona durumu satabilmek için bu sayede doktora tezine ayıracak daha fazla zaman bulabileceği gerekçesini kullandım. Böylece onu asıl ilgilendiren konuyu on ikiden vurmuş oldum ve sonunda ikna oldu.

Sonra banyoya süzülüp hızlı bir duş aldım ama bu seferki iyice buz gibiydi. Ertesi gün ilk iş bu konuyu ev sahibiyle konuşmaya karar verdim. Arkasından yeni iç çamaşırlarımı giyip boynuma da üç damla Chanel no. 19 parfümümden sürdüm.

Bu kılıkta yatak odasında Nathan'ın karşısına çıktığımda şehrin kepenklerin arasından süzülen ışıkları çıplak tenimin üzerinde göz alıcı desenler çiziyordu ve kendimi rengârenk ışıldakların aydınlattığı bir kabare sahnesine çıkmış bir dansçı gibi hissettim. Herkesin hayranlıkla baktığı kadın olmuştum. Bütün kadınların en güzeli, en seksiydim.

*

* *

Nathan her sevişmeden sonra olduğu gibi yine üzerine uykunun çöktüğünü hissetti. Az önce yaşamış olduğu vahşi seks sahnesinden dolayı sersemliğini henüz üzerinden atamamıştı. Daha önce hiç böyle şeyler yapan bir Sybille görmemişti çünkü.

Bundan birkaç saat önce, sabahleyin diktafondaki o çirkin kayıtları dinlerken böyle bir şeyi hiç hayal edebilir miydi? Bütün bunları tamamıyla anlaşılmaz buluyordu. Onun arkasından bu şekilde casusluk yaptığını kendisine hayatta itiraf edemezdi, oysa neler olup bittiğini öğrenebilmek için de yanıp tutuşuyordu. Şu son zamanlarda bütün olan biten onun kavrayışını fazlasıyla aşıyordu. Sybille ne diye bir günden diğerine bu kadar değişiyordu? Kendisini işten çıkarmak için haklı nedenleri olabilirdi gerçi ama o anki davranış biçimi karşısında kanı donmuştu. Kendisiyle bu kadar soğuk biçimde konuştuğu daha önce hiç olmadığı gibi, böyle bir şeyin onun içinde bulunuyor olabileceğini de asla hayal edemezdi.

Kendini düşler tanrısı Morpheus'un kollarına bırakırken adamın mezarın ötesinden gelir gibi çıkan sesi zihninde hâlâ çınlıyordu.

İçinizin derinliğinde, en derinlere koca bir korku yuvalanıyor artık, çok derin bir kaygı...

Hiçbir değeri olmayan bir insan olma kaygısı...

Kendinize geldiğinizde her şeyi unutmuş olacaksınız ama bu kaygı bilinçdışınızın en derin yerine gönülmüş olarak yaşamınızdaki bütün edimlerinize yol gösterecek.

*

* *

Aynı sırada...

Kalmakta olduğu Lyon d'Or Oteli'nin barındaki bir koltuğa oturmuş olan Ivan Raffot, viskisini yudumlayarak o gün almış olduğu notları gözden geçiriyordu. Uzaklardan bir kilise çanının gece yarısını haber verdiğini duydu.

Bu şirkette yolunda olmayan bir şeyler vardı. Bir kadın olmasına karşın son derecede çalışkan, profesyonel ve düzenli biri gibi görünen Sybille Shirdoon yönetimden sorumluyken, ekibin geri kalanı nasıl olup da çoğunlukla hiçbir işe yaramayacak olan beceriksizlerden oluşabiliyordu? Başka işletmelerdeki deneyimleri ona her zaman için yönetenle yönetilenler arasında bir bağ, bir eğilim bulunduğunu öğretmişti: Düzensiz bir patronun ekibi de düzensiz çıkar, disiplinli bir patronsa çalışanlarını hizaya getirmesini bilirdi. Uçarı bir liderin ekibi de kendine benzer, aklı başında olan liderse kendi ciddiyetini çalışanlarına da aktarırdı. Hiyerarşi olumlu ya da olumsuz yönde, mutlaka bir örnek rolü oluştururdu...

Ivan Raffot, düşüncelerine dalmış olarak bir yudum viski içti.

Bu uyumsuzluk çalışmasını ciddi biçimde güçleştiriyordu. Mantıklı bir açıklama bulamıyor oluşu hiçbir zaman iyiye işaret çıkmazdı. Ortada duman varsa mutlaka bir ateş de olmalıydı.

*

*

Uykuya dalmakta güçlük çektim. Cinsel performansım bende tuhaf bir izlenim bırakmıştı, âdeta gurur başka her türlü duygunun yerini almış gibiydi.

Garip bir rüya yüzünden gecem huzursuz geçti. Rüyamda su olmuştum, bir akarsuydum ve manzaraya göre biçim alıyordum. Vadilerden geçerken sakin ve durgun, yokuşlardan inerken çalkantılıydım, şelalelere dönüştüğümdeyse vahşileşiyordum. Ama hep ilerliyordum ve önemli olan tek şey de buydu, ta ki üç büyük kuş üzerimde uçarak beni seyretmeye başlayıncaya dek.

"Çok hızlıyım, değil mi?" dedim gururla. "Bir dağdan aşağıya üç dakikadan az zamanda inebiliyorum."

"Doğru," dediler hep bir ağızdan.

Ama gözlerinde herhangi bir hayranlık göremiyordum.

"Bakın nasıl da şeffafım," diye ekledim.

"Öylesin," dediler kayıtsız bir tavırla.

"Üstelik de içimde binlerce balık barındırabiliyorum..."

"Sahiden."

"Ve hepsini denize taşıyorum."

"Ne güzel."

Bu seferki iltifatları da gerçekten çok kibarlıktan yapılmış gibiydi.

"Yolum boyunca yüzlerce buğday, arpa ve mısır tarlasını suluyorum."

"Çok iyi," dediler yine hiç etkilenmemiş gibi.

Bu da bende daha da fazlasını yapma, daha da hızlı olma, içimde daha çok balık barındırma, daha fazla tarlayı sulama, yeryüzündeki bütün akarsuları yenme isteği uyandırıyordu çünkü ancak o zaman bu üç kuş benim değerimi kabul etmek zorunda kalacaklardı.

"Peki ya sizler? Siz neyi başarıyorsunuz?" diye sordum onlara benim başarılarım karşısındaki ilgisizliklerine kızarak.

Bir an birbirlerine bakıp bir ağızdan yanıtladılar:

"Kendimiz olmayı başarıyoruz."

Bunun için size hayranlık duyacaklarını sanıyorsanız eğer, diye geçirdim içimden yüksek sesle dile getirmeden. Ama onlar benim düşüncemi okumuş olacaklar ki anında eklediler:

"Bizi gerçekten başarılarımız için sevenler çok enderdir, gerçekten kim olduğumuz için sevebilenlerse çok bol."

Tam da aylaklara göre bir düşünce, diye geçirdim içimden.

"Hem zaten," diye devam ettiler, "sen bize neler yaptığını anlattın ama kim olduğunu hiç söylemedin..."

Tam onlara yanıt vermeye hazırlanıyordum ki kendimi yaptığım işler ve elde ettiğim sonuçlarla tanımlamak üzere olduğumun farkına vardım. Ama bundan başka ne yapabilirdim ki?

Birdenbire yapışmaya çalıştığım o görkemli akarsu görüntüsü benden uzaklaştı: Onun ihtişamı ve hünerleri uzaklaşıp giderken ben kendimi çırılçıplak kalmış, yıllardan beri herkesin gözünde var olmamı sağlayan şeyden yoksun kalmış gibi hissettim. O akarsu görüntüsü yok olup giderken suyun yüzeyinde kendi yansımam belirdi ve böylece ben de gerçekte kim olduğumun farkına vardım: küçük bir kız, fazla bir şey yapmayı bilemeyen, geçmişinde büyük başarıları bulunmayan, kimseye bir yararı olmayan küçük bir kız çocuğu yalnızca. Çaresizce başımı kaldırıp üç kuşa baktığımda gözlerinde sevgi bulunduğunu fark edip hayrete düştüm. Bu anlaşılır gibi bir şey değildi ama aynı zamanda da ortada anlaşılacak bir şey yoktu. Bana halatlar uzattılar ve ben de hiç düşünmeden onları yakaladım, sonra da yüreğim gerçekle dolmuş olarak göğe doğru yükseldim.

16

Oscar Firmin canı sıkılmış gibi bir tavır takındı.

"Yine mi değişmek istiyorsunuz?" diye haykırdı.

"Evet."

Onu ikna etmeyi aslında başarmış olduğumdan, bu itirazlarının göstermelikten ibaret olduğundan emindim.

Gece gördüğüm o ipe sapa gelmez rüyadan dolayı kafam karışmış bir halde uyanmıştım. Artık kim olduğumdan bile emin değildim. İçinde bulunduğum durum bana ergenlik çağındayken içinden geçmiş olduğum ve kendime sürekli siyah mı yoksa beyaz mı olduğumu sorup durduğum, sanki bir taraf seçmem gerekiyormuş da ancak ona ait olmak yoluyla var olabilecekmişim gibi siyah oğlanlarla mı yoksa beyazlarla mı çıkmam gerektiğini sorguladığım belirsizlik dönemini hatırlatıyordu. Yıllar süren duraksamaların ardından kararımı vermiştim: Hem siyah hem de beyazdım ben. İkilemin içinden bu şekilde çıkmış olmam beni özgürleştirmişti.

"Son yirmi dört saattir duygularımla, duyguları hissediş biçimimle ilgili bir sorunum var. Sanki içimin bir parçasını kesip atmışım gibi..."

"Kimi zaman duygularımıza olan erişimimiz başarma hedefiyle çatışma içinde bulunur. Üç numaralı türden bir kişiliğe sahip olanlar için başarı öylesine hayati bir önem taşır ki kişiliğiniz sizi zaman zaman duygularınızla ilişkinizi kesmeye ve bu sayede hedeflerinize odaklı kalmanızı kolaylaştırmaya iter."

"Sizi dinleyince gayet iyi ve etkiliymiş gibi geliyor ama duygularımla iletişimim kesilince kim olduğumu bilemez oluyorum."

"Üç numaralı kişilik türü duygularını kendisini takdir etmelerini istediği kişilerin neye değer verdiklerinden haberdar olmak için kullanır. Diyelim ki herhangi birinin ya da belli bir iş çevresinin düşünceye dayanan bir zihinsel tutuma değer verdiğini ya da tam aksine anında harekete geçen, ateşli bir tavrı tercih ettiğini veya bambaşka bir şeyi hissedersiniz ve bu kimsenin ya da çevrenin en çok hayranlık duyacağı kişinin özelliklerini göstermeye başlarsınız, sonra da... O kişiye dönüşürsünüz, o fikrin cisimleşmiş halini gösterirsiniz, düşünceli bir entelektüelin ya da hiç düşünmeden harekete geçen ateşli kadının veya istenen şey artık her neyse onun mükemmel örneği oluverirsiniz."

"Bir oyuncunun yaptığı işi tanımlıyorsunuz siz."

"Şu farkla ki oyuncu bunu bilinçli olarak yapar, siz ise farkına varmadan yapıyorsunuz. Bu yüzden de oyun oynuyor olmuyorsunuz, içtensiniz... En azından başkalarına karşı."

"Ne ima ediyorsunuz yani?"

Gülümseyerek yüzüme baktı.

"Kendinize yalan söylüyorsunuz."

"Anlayamıyorum..."

"Takdir edilecek kişiyi cisimleştirerek kendiniz olmaktan çıkıyor, bilinçdışınızda bir imgeye, bir role yapışmak suretiyle başka birine dönüşüyorsunuz. Başarılı olmak için çok etkili bir yoldur bu..."

"Ama bu beni gerçekte olduğum kişiden uzaklaştırıyor."

"Evet."

Bir süre düşüncelere daldıktan sonra bu durumun nasıl inanılmaz bir çelişki yarattığını fark ettim.

"Bu da demek oluyor ki beni takdir edenler aslında benim cisimleştirmeyi seçtiğim kişiyi seviyorlar. Yani aslında... Beni sevmiyorlar..."

"Kesinlikle."

"Seviyorlarsa bile becerilerim, başarılarım için seviyorlar, kısacası kim olduğum için değil, yaptığım şeyler için seviyorlar ve gerçekte kim olduğumu da ben bile unutuyorum."

Yavaşça başını sallayarak onayladı ve bir süre sessiz kaldıktan sonra şöyle dedi:

"Yaşamda her şey için ödenecek bir bedel vardır..."

Sindirmesi güç olan bir şeydi bu.

Daha önceki kişiliklerim için ödemiş olduğum bedeller geldi aklıma: Bir numaralı türden kişilik beni kendi zihnimin üretmiş olduğu mükemmellik normlarına erişebilmem için çevremdeki her şeyi daha iyi hale getirmeye uğraşmaya itmişti. İki numaralı kişilikse beni kimliğimi özgeci edimler karşılığında başkalarından elde edeceğim minnet duygusu üzerine kurmaya zorlayarak bana kendi gereksinimlerimi unutturuyor, beni başkaları uğruna kendimi feda etmeye sevk ediyordu. Şimdiyse üç numaralı türden kişilik takdir görmek için başarılı olmak uğruna beni kendi içimde kim olduğumu unutacağım noktaya kadar içsel gerçekliğimden ve duygusal dürüstlüğümden uzaklaştırmaktaydı. Bu kişiliğin gündelik yaşamda bana daha az sıkıntı çektirmekte olduğu bir gerçekti ama o da çok derinde bir soruna neden oluyordu.

"Montaigne bizi kendimiz olarak kalmaya çağırıyor, Seneca ise kendi özlemlerimizi keşfetmeye davet ediyordu. Her ikisinin öğüdü de hiç kimseyi taklit etmemekti."

"Peki... Benim en baştaki kendi kişiliğim, sizin modelinizde yer alıyor mu? Yani sormak istediğim şu: O da belli bir kişilik türüne uyuyor mu?"

"Elbette."

"Kaç numaralı olana?"

"Bunun bir önemi yok," dedi kesin bir ses tonuyla.

Modelin tamamını öğrenmeye şimdi her zamankinden daha fazla kararlıydım. Yalnızca en iyi kişilik arayışımı, bana en az sıkıntı çektirip en fazla getiri sağlayacak olanını bulma derdini sona erdirmek için değil, yeni keşfettiğim ama bir o kadar karşı

konulmaz olan başka bir nedenle daha: Modellerin tümünün bilgisine sahip olmak bana sınırsız bir güç verecekti, bizzat Oscar Firmin'in de geçen defa sözünü ettiği cinsten bir güç. Karşıma çıkacak bir kimsenin kişilik çarklarının nasıl dönmekte olduğunu anlayabilme, ruh dünyasının gizemine erişebilme ve kendi bile farkında olmadığı halde onu harekete geçiren şeyleri, en mahrem güdülerini tanıyabilme gücü.

Hepimiz gündelik olarak başkalarını ikna etmeye gerek duyarız, kâh onları kendi davamıza kazandırarak tasarılarımızı gerçekleştirebilmek için, kâh onlardan beklediğimiz şeyleri elde edebilmek için.

Kellia Derneği'nin modeli bana etki gücünün sırrına erişebilmeyi sağlayacaktı. Etki gücünün sırrıysa başarının sırrı demek oluyordu.

Firmin'le yaptığımız konuşmadan sonra bu başarı arayışımın yeni kişiliğimden kaynaklandığını ve aslında... nafile olduğunun bilincine varmış gibiydim. Yine de elimde değildi: Nasıl bir güdüye sahip olduğumu zihinsel düzeyde kavramış olmam onu doyurabilme gereksinimimi ortadan kaldırmıyordu.

Oscar Firmin artık beni hiç mi hiç korkutmuyordu. Ona baktığımda öncelikle bana kazandırabileceklerini görüyordum. Üstelik de, modelin tamamını bana dernek üyelerine normal koşullar altında dayatılan katlanılmaz taahhütlerin altına girmem gerekmeden de aktarmasını sağlayabileceğimi seziyordum.

Firmin ciddiyete, entelektüel dürüstlüğe ve saygıya değer veriyordu. Ben de birdenbire dünyanın en ciddi, en dürüst ve en saygılı insanı olup çıkmıştım. Bir yandan daha dik bir duruşu benimseyebilmek için oturduğum koltukta doğrulmuş olduğumu fark ederken, aynı zamanda da daha az kibirli, daha alçakgönüllü olduğumu sezinliyordum.

"Dört numaralı türden kişiliği de denemek isterim."

Bir süre yüzüme sessizce baktı.

"Nasıl bir şey olduğunu bile bilmiyorsunuz ki..."

"Ama her birinin yanında bir yığın sıkıntıyla birlikte geldiğini gayet iyi anladım artık. Ödenecek bedel buysa kabulümdür. İçlerinden hangisiyle en rahat biçimde yaşayabildiğimi seçebilmeyi istiyorum."

Bu tezim bana çürütülmez gözüküyordu.

"Hepsini birden deneyemeyeceğinizi hatırlıyorsunuz ama..."

"Hatırlıyorum tabii ki."

Birkaç dakika sonra diktafonu çalıştırdım.

Yaşam onları fark edip de yakalamasını bilenler için fırsatlarla dolu bir tarlaya benziyordu.

*

* *

Her sabah olduğu gibi yine gemiye gitmeden önce eve uğradım. Apartmanın girişinde ev sahibimle burun buruna geldim. Mahallede birden çok binaya sahip olan, buz gibi soğuk, cimri bir ihtiyardı.

"Sizi gördüğüm iyi oldu," dedim ona. "Artık daha fazla buz gibi duş alamayacağım. Yetti artık, şofbeni bir an önce yaptırmanız gerekiyor."

"İstediğiniz anda gelebilecek bir tamirci bulmak kolay mı sanıyorsunuz?"

"Haftalardır size bundan söz ediyorum ama!"

"Artık yaz geldi, bütün esnaf tatile çıktı. Sonbahara kadar bir hareket beklemeyin."

"Eylüle kadar, öyle mi? Benimle dalga mı geçiyorsunuz siz? Beni ne sanıyorsunuz ki? İki ay daha soğuk duş almaya devam edeyim, öyle mi?"

"Gençsiniz siz, yaz aylarında soğuk duş sizi öldürmez ki."

Sonra da bu adi insan arkasını dönüp bir selam bile vermeden uzaklaştı. Kendinde böyle davranma hakkını sırf ben genç olduğum için buluyordu demek. Belki biraz da melez olduğunu

için. Elli yaşında bir Lyon burjuvası olsaydım buna hayatta cüret edemezdi.

Eve girdiğimde sevgilimi tezi üzerine yoğunlaşmış çalışırken buldum. Başını kaldırıp bana bakmadı bile, sanki bir yabancıymışım gibi beni hiçe saydı, âdeta onun için hiçbir şey ifade etmiyormuşum, varlığımla yokluğum birmiş gibi. Kendimi yalnız bırakılmış gibi hissettim.

Artık beni sevmiyor.

Bu duygu içime sızarak kendine beden buldu. Terk edilmişlik hissi içimi kaplayıp sonra da kedere dönüştü, acı verici, keskin bir kedere.

Asma kata çıkıp diktafonu bırakmak için anneannemin gardırobunu açtım. Dün gece giymiş olduğum iç çamaşırlarını görünce içimde bir parça utanç uyandı: Kendimi bu oyuna nasıl da kaptırabilmiştim öyle? Bu hiç de benim yapacağım iş değildi. Resmen şov yapmıştım, hem de uygunsuz bir şov. Yapay bir gösterişten ibaret olduktan sonra yaptığım şeyin Nathan'ı heyecanlandırmış olmasının ne anlamı kalıyordu ki? Beni arzulaması için böyle bir şeye gerek duyuyorsa, beni, bedenimi sevmiyor demek oluyordu. İşte gerçek buydu. Ben çirkin ve tatsız bir kadındım ve arzu edilmek için onca gösteriye zahmet etmem gerekiyordu.

Aşağı indiğimde de yüzüme hiç bakmadı. Ölmekte olan aşkımın acısı içinde evden çıktım.

Sokağa çıkıp birkaç adım yürüdükten sonra arkama dönüp baktım ama hayır, benim peşimden koşmaya falan çıkmamıştı.

Tramvay durağına kadar yürüdüm. Güneş henüz tepeye çıkmış değildi ama hava şimdiden çok ısınmıştı bile. Günün felaket sıcak geçeceği besbelliydi. Yanımdan türlü türlü insan gelip geçiyordu. Kimileri telaşlı adımlarla yürüyordu ve ben onların da benim gibi iş saatlerine yetişmeye çalıştıklarını tahmin ediyordum. Ama onlar mutlu görünüyorlardı, yaptıkları işte başarılı olup takdir görüyor olmalıydılar, altı gün içinde gerçekleştirilmesi mümkün olmayan bir meydan okumayla karşı karşıya bulun-

muyorlardı mutlaka. Onların bu haline imreniyordum, yalnızca onları kıskanmakla kalmıyor, aynı zamanda da bu türden bir dengeye sahip olmanın bana sanki yasaklanmış olduğu hissine kapılıyordum, âdeta bende böyle bir tatmini yaşama hakkına sahip olmam için bir şeyler eksikmiş ya da tam tersine başkaları gibi mutlu olabilmemi sonsuza dek engelleyecek bir engele, bir özre sahipmişim gibiydi.

Çiftler de gördüm, kimi el ele, kimi birbirlerine bellerinden sarılmış, kimileriyse yan yana yürüyen ama aralarında bir şeyler paylaşmakta oldukları fiziksel temasa gerek bile duymayacak kadar belli olan çiftler. Günün birinde ben de böyle bir duyguyu tadabilecek miydim acaba? Beni olduğum gibi anlayıp sevebilecek ve hatta belki de yaralarımı sarıp beni kendime getirebilecek kimseyi bulabilecek miydim?

"Sicim" istasyonuna varınca girip bir vagona oturdum. Cilalanmış tahtadan, eski koltuklar içlerinde geçmiş zamanların tatlı özlemini taşıyorlardı. Onların sahip oldukları tarih beni heyecanlandırıyordu, sessizce tanık olmuş olmaları gereken onca karşılaşma, üniversite arkadaşları arasındaki hafif sohbetler, âşık bir genç adamın dert dolu bakışları, yapayalnız kalmış bir ruhun hüznü... Şurası kesindi ki günün birinde er ya da geç duyarsız bir idareci onları kaldırıp da yerlerine o çirkin, turuncu ya da yeşil plastik sıralardan koyduracaktı...

Dilenmek üzere vagona bir berduş girdi. Üzerine çok bol gelen giysileriyle bana allı pullu kostümleri içinde kayıtsızlık ve küçümseme rolü yapan oyuncuların arasında sahneye çıkmış, hüzünlü, ihtiyar bir palyaçoyu andırmıştı. Gözlerinde dokunaklı ama yalvarır gibi olmayan bir içtenlikle elini uzatarak sıraların arasında dolaşıyordu. Yaşam yüzünü geçirmiş olduğu zorlukların, yitik umutların, imkânsız aşkların, hüsran ve reddedilişlerin yadigârı olan kırışıklarla doldurmuştu. O kırışıklar adamın öyküsünü anlatıyordu ve ben de bu adamcağızın neler yaşamış olabileceğini, onu bu tramvay vagonuna sürüklemiş olan şeyle-

rin neler olabileceğini düşlemeye koyulup kendimi uyanık bir halde bu düşe teslim ettim. Görüntüler, sesler ve duygularla dolu düşüm beni kendi içimdeki hem gizli hem de çok verimli bir evrene taşıdı.

Sicim, istasyona gelip de beni sarsarak madenî bir gıcırtıyla durduğunda berduşun indiğini gördüm ve yanımdan geçerken ona hiçbir şey vermemiş olduğumu biraz utanarak fark ettim.

Rutinin katlanılmaz sıkıcılığını biraz olsun kırabilmek için bu defa gemiye her zamankinden farklı bir yoldan yürüdüm. Yarımada rıhtımlarının sonsuz tekdüzeliğini çekmektense Feuillées Köprüsü'nden geçerek Eski Lyon'un nemli sıcağının içine daldım.

Duyarlılıktan yoksun olan siyasiler ne derlerse desinler, ben bu köhnemiş ama cazibesi yerinde semti seviyordum.

Eğer yerel halkın örgütleri üstün çıkmazsa, çok yakında belediye bu tarihî semti yıkarak yerine modern binalar dikecekti. Modernmiş. Kendilerini genç gösterebilmek için, hiç de üstlerine alınmadıkları yaşlarını gizlemek istercesine bu sıfatı dillerinden düşürmüyorlardı. Seçilmiş politikacılar geçtikleri yerde izlerini bırakmak için geçmişin eserlerini yok edip yerlerine o çirkin siğil gibi binalarını kondurmayı takıntı haline getirmişlerdi, tıpkı kaldırımın bir köşesine birbiri ardına işeyip duran köpekler gibi.

Yolumu uzatarak da olsa Saône'a vardım ve adalet sarayının köprüsünden geçtim. Güneş ışığının altında *PygmaLyon,* nehrin karşı kıyısında beni bekliyordu. Yer yer pullanmış, neftî iskeletiyle aynı anda hem güçlü hem de narin, hem heybetli hem de dokunaklı görünüyordu. Ben kendi adıma bu gemiyi seviyordum sevmesine ama acaba o başında benim durmamı istiyor muydu? Değerimi kanıtlayabilmek için yanıp tutuşuyor olsam da her ne pahasına olursa olsun bu görevde kalmak için savaşmak da içimden gelmiyordu. Aslına bakılırsa değerli olduğumu herkesin gözüne sokma isteği ile olduğum gibi kabul edilmeye ve dolayısıyla da var olma biçimimden uzaklaşmama

neden olacak hiçbir çaba göstermemeye duyduğum derin arzu arasında kendimi ikiye bölünmüş gibi hissediyordum.

*

* *

Gemiye binip de bütün ekibin keyifleri yerinde öğle servisine hazırlanmakta olduğunu gördüğümde hâlâ bu duygunun etkisi altında bulunuyordum. Örgütün çarkı içinde her birinin bir yeri, oynayacak bir rolü vardı ve onları birbirlerine bağlayan bir şeye ait oldukları duygusunu hissettim. Onlar birbirine bağlı bir grubu, bir ekibi oluşturuyorlardı, bense bunun bir parçası olduğumu değil, dışlanmış, bütünden ayrı duran bir varlık olduğumu hissediyordum.

Çelişki şuradaydı ki bir yandan bu aidiyetsizliğin sıkıntısını çekerken diğer yandansa sıradan bir garson kızın bayağı yaşamını sürmeyi hayatta istemezdim.

Hemen kamarama koşup oraya sığındım.

Daha yeni oturmuştum ki telefon ısrarla çalmaya başladı. Onun o tiz zil sesinden acı çekerek yıldırım saçan gözlerle aygıta baktım ve sonunda istemeyerek almacı elime aldım.

"Alo?"

"Kellia Derneği diye bir şey yok."

Vergi dairesinde çalışan arkadaşım Alain'di bu. Onun o dostça sesi içimi ısıttı.

"Nasıl yani?"

"Böyle bir derneğin vergi kaydı bulunmuyor, dosyalarımızda hiçbir şekilde yerleri yok. Eğer bu derneğin en küçük bir ekonomik etkinliği olsaydı şu ya da bu şekilde mutlaka belgelenirdi. Yıllar boyunca varlığını kimseye belli etmeden iş yapması mümkün değil."

"Anlayamıyorum... Oraya her gün gidiyorum ben... Büyük üstatlarıyla buluşuyorum..."

"Bana adamın soyadını ve adını versene."

"Oscar Firmin."

"Firmin de tuhaf isimmiş!"

"İsmi değil o, soyadı. Ön adı Oscar."

"Ben sana o sırayla sormamıştım," dedi hafif sinirlenmiş gibi.

Kendimi aptal gibi hissettim ve bir yanıt vermedim.

"Hakkında bildiğin başka bir şey var mı? Doğum tarihi? Ev adresi?"

"Hayır," diye itiraf ettim. "Ama apartman, yani bütün apartman onlara ait olabilir. Ya da belki ona. Ya da belki kiralamışlardır."

"Bu ipucunun da peşinden giderim."

"Teşekkür ederim Alain."

"Bir şey değil. Yalnız sakın unutma: Beni bürodan aramayacaksın."

"Tamam, orasını anladım. Budala değilim."

Telefonu kaparken gücenmiştim.

Yanımızdan saygısızca bir gürültüyle bir mavna geçti ama sessizlik yeniden sağlanınca suların şıpırtısı düşüncelerime usulca eşlik etti.

Hiçbir resmî varlıkları yoktu demek.

Fakülte arkadaşım beni bu insanların gizlilik içinde yaşadıkları konusunda uyarmıştı. Ama ben gizliliğin vergi dairesinin gözünde yok olma noktasına kadar ileri götürülebileceğinden habersizdim.

Belki de bunlar, Firmin'in insan sever görünüşünün arkasında görülmesine izin verdiğinden daha güçlü ve tehlikeli kişilerdi. Yoksa ben ruhumu şeytana mı satmıştım? O babacan ihtiyar insanları kandırıp yoldan çıkaran bir sapık olabilir miydi? Belki de arka arkaya üzerime yüklediği bu çekilmez kişilikler yoluyla acıdan acıya sürüklenip duracağım, içinden çıkılmaz bir tuzağa düşmüş bulunuyordum.

Gerçek doğama bir daha asla kavuşamayacağımı anlamaya başlıyordum. Ruhum, bir yabancının içimden çıkarmakta olduğu

düşünce, duygu ve tepkilerin kölesi olarak başıboş dolaşmaya mahkûm kalacaktı. Sonsuza dek beni ne başkaları anlayabilecekti, ne de kendim, böyle kaybolup...

"Tuvalet kapılarından hangisi gıcırdıyor?"

Düşüncelerimin aniden bölündüğünü hissettim.

Başımı kaldırdığımda Bobby'nin o sığır bakışlarının benim duygusal mahremiyetime en küçük bir saygı göstermeksizin iç dünyama girmeye cüret göstermiş olduğunu gördüm.

Tuvalet kapılarından hangisi gıcırdıyor?

Sorusunun bu bayağılığı beni, her türlü anlamdan bütünüyle yoksun bir dizi maddesel zorunluluklardan ibaret olan meslek yaşamımın dayanılmaz trajedisine geri götürdü.

"Ha? Hangisi?"

"Bobby," dedim bunalmış bir sesle, "bütün kapıları yağlayıver işte..."

"Peki, peki..."

Bobby bu faydacı dünyanın küçük bir neferiydi yalnızca, iç burkacak kadar içi boş olan bir dünyanın, benim içinde yaşamak üzere yaratılmış olmadığım bir dünyanın.

"Ha, bu arada," diye ekledi, "Katell benden gemideki gürültüleri nasıl önleyebileceğime de bakmamı istedi, yani bilirsin işte, başka gemilerin dalgaları bize çarpınca şurada burada duyduğumuz çıtırtılar, hışırtılar falan, acaba ben onları..."

"Sakın öyle bir şey yapayım deme seni sefil! Gemimizin bütün cazibesi senin o gürültü dediğin şeylerden geliyor. Onları yok etmek küfre girer!"

Bu defa dönüp de geri gelmeden uzaklaşıp gitti, ben de rahat bir soluk aldım.

Bobby'nin bütün bayağılığıyla gürültü dediği o şey gemimizin şarkı söyleyişiydi aslında, hem de dünyanın en dokunaklı şarkısını. Yeryüzündeki hiçbir gemi aynı şekilde inildeyemezdi. Usulca bir sızlanma, romantik bir feryat gibiydi ve onu her duyduğumda zihnim okyanusların ötesinde bir yolculuğa çıkıyordu. Kendimi

sevdiğimle baş başa bu geminin içinde açık denizlere yol alırken hayal ediyordum. Gemi dalgalara çarpa çarpa ilerlerken biz de onunla güvertede oluyorduk. Nathan rüzgârda uçuşan saçları, yüzünde üç günlük sakalıyla parmaklıklara tutunuyordu. İçi gülen gözleriyle yüzüme bakıyordu. Ben dengemi koruyabilmek için sallana sallana ona doğru yaklaşıyor, yanağımı onun kalın balıkçı kazağının yününe sürterek göğsüne büzüşüyordum. Havada tuzlu suyun kokusu geziniyor, denizden sıçrayan serpintiler arada bir yüzlerimize çarpıyordu. Ben uzunca bir süre ona sarılıp kaldıktan sonra o beni kollarının arasına alarak duvarları akaju, aksesuarları pirinçten yapılmış olan kamaramıza indiriyordu. Bir hareketle çırılçıplak kalıveriyor ve gemi okyanusun ortasında bir saman çöpü gibi akıntıları yararak yolunu çizerken sevişiyorduk.

Birden telefon yine zırıldadı, o nezaketsiz, münasebetsiz çınlamasıyla.

Hizmetçiymişim gibi beni zille çağırıyorlar!

Çalıp çalıp susmasına izin verdim ve zihnim yeniden Nathan'a döndü.

Onu fena halde özlüyordum.

Onu işten çıkarmakla hata etmiştim. Bu sabah da bu yüzden beni görmezden gelmişti zaten. Kendini nasıl da reddedilmiş hissediyor olmalıydı. Ben onun yerinde olsam buna asla dayanamazdım.

O olmayınca gemi bana bomboş, öksüz, sakat görünüyordu. Kendimi, ben şimdiye dek farkına bile varmaksızın beni bu düşmanca iş çevreme bağlamakta olan yegâne bağdan ayrılmış, kolum, bacağım kesilmiş gibi hissediyordum.

Kendimi büromdan dışarı çıkmaya zorladım. Bir kahveye ihtiyacım vardı, o yüzden de dinlenme salonuna gittim. Kahve makinesi, bana küçük kız kardeşimin yan flüt çalmaya başladığı zamanlarda çıkardığı sesleri anımsatan bir ıslık sesiyle, Güney Amerika'dan taşımış olduğu kokuları çevreye yayıyordu.

Evyedeki bulaşık yığını daha önce hiç bu kadar yüksek olmamıştı, anlaşılan bu da bana karşı duyulan küçümsemenin bir göstergesiydi.

Fincanımı alıp kahveyi büromda içmek üzere geri döndüm ve sonra da her şeyin yolunda gidip gitmediğine bir göz atmak için mutfağa uğramak üzere kendimi zorladım. Kara tahtada hâlâ bir önceki günün yemekleri görülüyordu. Onlara vermiş olduğum adları görünce kendimden utandım: *Yengeç Ziyafeti, Çikolata Şöleni...* Ne kadar sıradan, alışıldık, ticari adlandırmalardı bunlar. Tam da küçümsediğim türden.

Elime süngeri alıp hepsini bir hamlede sildim.

Mutfakta kızarmakta olan tavukların kokusu, köri, soğan ve sarı şarap sosu rayihalarıyla yarışıyor gibiydi.

"Rodrigue, yemeklere isim verme işini kendi bildiğin gibi yapmakta seni özgür bırakıyorum."

Biraz şaşırmış göründü ama bu çark edişim hoşuna gitmişti.

Yanı başındaysa bulaşıkçısı şimdiden öğleden sonraki yiyebildiğiniz kadar hamur işi büfesi için hazırlıklara başlamıştı.

Bir gün önceki o deneyim benim ağzımda buruk bir tat bırakmıştı. Başarılı olduğu bir gerçekti ama müşterileri düşük kalitede ürünlerle tıka basa doyurmaya dayanan, dalavereci bir başarının ne kadar değeri vardı sanki?

Bulaşıkçının hızlı üretimden yorgun düşmüş mutfak robotu yumurta ve una bulanmış olan pervanesi her an ruhunu teslim etmeye hazırmış gibi acıyla inildiyordu.

Bu ucuz hamur işleri de neydi böyle? Sanki otoyol üzerindeki self servis lokantalarıymışız gibi bir de yoğurtlu pasta ikram etseydik bari...

"Peki ya bugün de tersini yapsak?" diye sordum Rodrigue'e.

"Neyin tersini?"

"Müşteriyi düşük fiyatla kendimize çekip de abur cuburla doyuracağımıza onlara yüksek kalitede ürünler sunup sırf kalitemizle çekmeye çalışsak..."

"Böylesi benim açımdan çok daha tatmin edici olur elbette ama pahalıya mal olacağı için daha az müşteri gelecektir..."

"Önüne geleni ağzına tıkıştıran turist kalabalıklarındansa ince zevke sahip küçük bir müşteri kitlesine sahip olmak yeğdir."

"Sen öyle diyorsan..."

"Karar verildi o zaman. Ama sen de boş durma: Paul Bocuse'ün bile benzini solduracak hamur işleri pişir bakalım!"

Lokantamızın seviyesini düşüren o kaba bezden ilanı kaldırması için Bobby'yi aramaya koyuldum.

"On dakika önce buradaydı," dedi Rodrigue, "ama cips almak için dışarı koştu. Gemi çok sallandığı için yine bulantısı tutmuş."

Salonda garsonlar ilk müşterileri karşılamaya başlamışlardı bile. Nereye baksam Nathan'ın hayaleti gözümün önünden gitmiyordu. Yokluğunda her yere birden musallat olmuştu.

Bobby'yi piyanonun yanında, elinde bir kutu boyayla buldum.

"Ne yapıyorsun?"

"Tuşların kapağını boyayacağım."

"Sakın dokunma ona!"

"Ama demiştin ki..."

"Fikrimi değiştirdim!"

"Peki, peki..." diye söylendi uzaklaşırken.

O bunu anlayamazdı...

Eski piyanonun yıpranmışlığı geçmişine tanıklık ediyordu. Tuş kapağının ortasında, zaman içindeki çeşitli piyanistlerin tuşları açmak için parmaklarını koydukları bölgedeki siyah cila hafifçe silinmişti. Bu da bu piyanonun Londra'ya, Hindistan'a, İsviçre'ye yaptığı yolculuklardan bir hatıraydı.

1930'lu yılların Londra'sında genç bir kadının umutsuzca âşık olduğu bir müzisyen canlanıyordu hayalimde. Piyanistin hünerli elini bu kapağın üzerine incelikle koyuşunu görmek o kadının içinde nasıl karmaşık duygular uyandırıyor olmalıydı, şu anda sanki onları ben hissetmişim gibi anımsamaktaydım. Sonra birden zihnimde *Casablanca* canlanıverdi, o eski, siyah beyaz

filmde Ingrid Bergman, siyahi piyaniste hüzünlü bir tavırla, "*O şarkıyı çal Sam,*" diyerek kendisine anılarını yeniden yaşatacak o ezgiyi duymayı istiyordu.

Film kahramanının hüznü benim içime damlıyordu.

Piyanonun tuş kapağı üzerindeki bu eski izlerin değeri çok büyüktü.

Gerçek güzellik sıradan ölümlülerin gördüklerini sandıkları yerde bulunmuyordu. Onu gizlendiği yerde fark ederek sessizce takdir etmek ancak hassas ruhlara mahsustu.

Bez ilan aklıma gelince yine Bobby'nin peşine düşmem gerekti.

Öğle servisi olağan biçimde aktı. Bense bu rutin olayın tekdüzeliğinden öylesine sıkılıyordum ki aslında olağan yerine durağan desem yeriydi.

Servis sırasında ekibime varlığımı anımsatmak için belli bir süre ortalıkta görünmeye her zaman özen gösterirdim. Ama o gün, gasp ettiği bir role çıkmış bir sahtekâr gibi kendimi hiç de ait olmadığım bir yerde hissediyordum. Dahası hiç kimsenin de bana gerçek bir lokanta müdürü gözüyle bakmıyor olduğundan kuşkum yoktu...

Katell, yönetmekte olduğu garsonların arasında gayet rahat, karşımda oradan oraya gidip geliyordu. Ne kadar işe yarar olduğu daha ilk bakışta göze çarpıyordu. Saçının telinden tırnağının ucuna dek bu salonun şefiydi o. Üstelik onu iş başında inceledikçe, bir gün önce benim denemiş olduğum ve beni başarılı olma zorunluluğuna boyun eğdirerek başkalarının hayranlığını kazanmamı sağlayacak rolü oynamak üzere kendime yalan söylemeye iten üç numaralı türden bir kişiliğe sahip olduğunu daha iyi anlıyordum.

Bir yerden sonra kendisini dikkatle incelemekte olduğumun farkına varmış olacak ki, o kendinden emin yürüyüşüyle yanıma sokuldu.

"Bir şey mi vardı?" diye sordu.

"Rol yapmayı bırak."

"Efendim?" dedi zoraki bir gülümsemeyle.

"Değerli olduğunu hissetmen için kendini satmaya, başarılarınla övünmeye ya da başkalarından daha iyi olmaya hiç ihtiyacın yok."

"Ama..."

"İşini iyi yapman için şef garson rolünü oynaman gerekmiyor."

"İyi de, ben şef garsonum zaten..."

Haydi bakalım, şimdi ona mesleğinden ibaret olmadığını nasıl anlatabilirdim? Yaptıklarından veya kazandığı başarılardan ibaret olmadığını? Başkalarının başarısının onun kendi değerinde hiçbir şeyi asla değiştiremeyeceğini anlamasını nasıl sağlayabilirdim?

"Kendin ol, daha mutlu olacaksın."

Tepeden bakarak beni süzdü.

"Zaten çok mutluyum ben."

"Boş ver."

Bunu anlayamazdı zaten o. Dünyanın sekizinci harikası olduğuna inanmayı öyle çok istiyordu ki hiçbir şey bu yanılsamayı onun elinden alamazdı.

Böyle sanmaya devam et sen de, yaşam yanı başından geçip gitsin!

Arkamı döndüm.

Bir önceki gün ondan garsonlar için belirlemesini istemiş olduğum günlük hedeflerin durumunu bile sormadan yanından ayrıldım. Zaten üstünde düşündükçe bu fikir beni ilk baştaki kadar heyecanlandırmıyordu artık. İnsanları bu kadar çok sıkıştırırsak onlardan gerçekten de daha iyi sonuçlar elde etmeyi bekleyebilir miydik? Hem sonra herkesin iyi günleri ve kötü günleri olurdu. İnsan bir makine olmadığına göre, ruh haline

bağlı olarak üretiminin de her gün aynı düzen içinde olması beklenemezdi. İster ticari alanda ister aşçılık konusunda olsun herkesi kendi sanatını ifade etmeye teşvik etmek çok daha iyi bir yoldu ve herkes ancak kendini en iyi biçimde gerçekleştirebildiği zaman elinden gelenin en iyisini verebilirdi. Sonuçlar da arkadan gelirdi zaten.

Öğleden sonra denetçi, havanın sıcaklığına karşın gri bir takım elbise ve kravat içinde, elinde bir kalem ve bir not defteriyle güvertede yanıma yanaştı. İkindi çayı konusunda beni sorguya çekmek niyetindeydi.

"Stratejinizi değiştirmişsiniz."

Yuvarlak gözlerinden sitem okunuyordu.

"Hamur işlerimizi değiştirdik."

"Görebiliyorum," dedi sorgulayıcı bir tavırla, "düşük fiyatla alçak seviyede ürünlerden seçkin, yüksek kaliteye geçmişsiniz. Bunun hesap defterinizde nasıl bir etki yaratacağını öngördünüz?"

İçimde yükselmekte olan müthiş öfkeyi güçlükle dizginleyebiliyordum.

"Ben muhasebeci de değilim, strateji uzmanı da. Ben bir lokanta yönetiyorum Bay Raffot."

"Yine de nereye doğru gitmekte olduğunuzu hesaplıyor olmanız gerekmez mi?"

Bu küçük polis bozuntusu bizzat hiç yapmamış olduğu benim mesleğimi bana öğretecek değildi herhalde? Benim bir işe yaramadığımı ima ediyordu ve ben de içimde bir nefret dalgası hissediyordum.

"İyi bir lokantacı müşterilerinin ne beklediğini hisseder. Ben hesaplama yapmayı algıları kapanmış olanlara bırakıyorum."

Adam omuzlarını kaldırarak uzaklaşınca ben de içimdeki bıkkınlığı daha fazla gizlemem gerekmeyeceği için rahatladım, çünkü duygularımın sahici olması benim için çok önemliydi.

Bu küçük baş belasının lokantanın ve dolayısıyla benim de geleceğimizi iki elinin arasında tuttuğu aklımdan çıkıvermişti.

Bu düşüncesizliğimden dolayı kendime kızarak kendimi kamarama kapattım ve kapıyı da içeriden kilitledim.

Nehirden yayılan balçık kokusu içeriye dolmasın diye genellikle kapalı tuttuğum su hizasındaki lombozumu havanın sıcaklığından dolayı açmak zorunda kaldım. Zirvesinde güneşin altında parıldayan bazilikasıyla Fourvière Tepesi karşımda duruyordu.

Özel defterimi Katell bulamasın diye özenle gizlediğim yerden çıkarıp alaca karanlık içinde masamın başına oturdum ve yaşadığım her şeyi not etmeye koyuldum. Sabahtan beri bütün hissettiklerimi kimsenin anlayamayacağına inanıyordum. Bütün bunlara gerçekten de dört numaralı türden olan yeni kişiliğim mi yol açmıştı? Kişiliğimiz içimizde yaşadıklarımızı nereye kadar etkileyebiliyor, yaşamımızın gidişatına ne derecede yön verebiliyordu? Bugünümün dün yaşadıklarımla hiç ilgisi yoktu...

Gitgide çok önemli bir şeyin farkına varıyordum: Kişilik değiştirmelerim yalnızca dünya görüşümde farklılık yaratıp birkaç karakter özelliğimi değiştirmekle kalmıyor, bütün yaşamımı altüst ediyordu. Bir günden diğerine bambaşka yaşamlar sürüyordum.

*

* *

Oscar Firmin bakırdan küçük sulama kovasını suyla doldurarak salona girdi. Her bir orkide saksısının içine birkaç damla su dökmeye girişti. Yalnızca birkaç damlacık.

Orkideler de yeni başlayanlara benziyorlar, diye geçirdi içinden. Fazla abartmadan, yalnızca birazcık vermek gerekiyordu... Daha fazlasını isteme yetisini hayatta tutmaya yetecek kadar. Ancak o zaman bitki sizin hoşunuza gitmek için çiçek açardı ve yeni başlayanlar da yeni bir değişiklik istemek için kendilerine bin türlü bahane uydururlardı...

Sayıları çok fazla olduğu için bir orkideden diğerine giderek bütün salonu dolaşması epeyce uzun sürdü.

Sybille benzersiz bir kadındı.

Firmin onu elinden kaçırmayacağından emin sayılırdı...

*

* *

Ivan Raffot notlarını bir araya topladı.

Raporunu yazarak yatırım konusundaki tavsiyesini teslim etmek için altı günü vardı.

Yaptığı piyasa incelemesinin ilk sonuçları Lyon'un en gözde semti olduğu anlaşılan ikinci bölgesinde, kıyıya demir atmış bir yüzer restoran ve konser salonunun gelişmesi için ortada bir potansiyel bulunduğunu gösteriyor gibiydi. Bu nokta tamamdı.

Feci bir halde bulunan geminin yenilenmesi, yapılacak olan yatırımla sağlanabilirdi.

Geriye ekip kalıyordu.

Ivan Raffot yerleşmiş olduğu revir kamarasındaki masasının üzerine kâğıtlarını yaydı. Saône Nehri derinliklerinin iç karartıcı manzarasıyla karşı karşıya oturmamak için lombozun camını yapışkan kâğıtla özenlice kaplamıştı.

Uçları açıkta duran bir elektrik kablosuyla tavandan sarkmakta olan bir ampul masasını aydınlatıyordu.

Normlara uygun değil, dedi kendi kendine mekanik biçimde.

Geriye ekip kalıyordu.

Onları daha ayrıntılı olarak inceleyecekti gerçi ama ilk izlenimleri çok parlak görünmüyordu:

Aşçı epeyce yetenekli ama tutarsızdı ve müşteri akışını yönetmekte yetersiz kalıyordu; kaptan patates çuvalı değil de insan taşımakta olduğunun ayırdına varmaktan acizdi; ayak işlerine bakan adam alkolik ve yarı yarıya zekâ özürlüydü. Garsonlar görünüşe bakılırsa deneyimden de eğitimden de yoksundular. Yalnızca şef garson, bir kadın için alışık olunmadık biçimde profesyonelliğiyle öne çıkıyordu. Bütün bu insanlar çok berbat

bir çalışma ortamı içinde birbirlerinin ayağını kaydırmaya çalışıyorlardı.

Zehirli ortamda yatırım açık verir.

Geriye de müdürleri olan kadının durumu kalıyordu.

Hazırlamış olduğu ayrıntılı çözümleme çizelgesini yeniden gözden geçirdi. Bir önceki güne ait rakamlara göre yüzde altmış beş istekli, yüzde yetmiş dinamik, yüzde altmış dışa dönük, liderlik vasfına sahip (yüzde yetmiş iki), karar alabilme sorumluluğu taşıyan (yüzde seksen sekiz), uyum sağlama özelliği yüksek (yüzde seksen beş) görünmekteydi. O halde ertesi günü nasıl olup da bu kadar farklı bir tutum gösterebilmişti? Ivan'ı bu derecede yanıltan şey ne olmuş olabilirdi ki?

*

* *

Nathan hayret içinde diktafonu yerine koyup eski gardırobun gıcırdayan kapısını kapattı.

Ses kaydındaki adamın söyledikleri yine tamamen sapkıncaydı:

İçinizin derinliğinde, en derinlere çok derin bir kaygı yuvalanıyor artık, kendi kimliği olmayan, hiçbir önem taşımayan biri olma kaygısı...

Böyle bir ileti, bu türden bir yargı ne anlama geliyor olabilirdi ki?

İnsan hiç kimseyi tanıyamıyor, diye düşündü. Yıllardır Sybille'le birlikte yaşıyordu ve onun bu kadar gizemli ve çözülmez bir gizli bahçesi olabileceği hayatta aklına gelmezdi.

*

* *

Bobby kamaramın kapısını tıklatarak beni düşüncelerimden sıyırdı.

"Bir kurye geldi, sana bir şey getirmiş," dedi motosikletinin kaskı hâlâ başında duran bir genç adama doğru dönerek.

"Belediyeden gönderilmiş. Şu makbuzu imzalamanız gerekiyor," dedi adam bana doğru bir belgeyle birlikte küçük bir makbuz defterini uzatarak.

Bir gün önce pazarlığını yapmış olduğumuz şahane sözleşmenin belediyeden bana göndermelerini istediğim kopyasıydı bu. Ben makbuz defterini imzalayınca kurye, Bobby ile birlikte geldiği gibi hızla gitti.

Gemiyi değerinden pahalıya satmış olduğum için içim utançla dolu, sözleşmeyi masamın bir köşesine bıraktım. Eski püskü gemimde beş gün sonra bütün o şık insanları ağırlamaya nasıl cesaret gösterebilecektim acaba?

Telefon çaldı. Arayan Alain'di.

"Senin derneğin binası Moemen Malouf adında birine aitmiş."

"Bu isim bana bir şey çağrıştırmadı."

"Oscar Firmin, bu adamın takma adı olamaz mı? Vergi dairesinde adına hiçbir dosya bulunmayışının açıklaması da bu olabilir aslında. Belki de seninkinin gerçek adı Moemen Malouf'tur.

"Mavi gözlü, sarışın bir Arap mı? Öylesi çok enderdir... Peki ya Firmin bu adamın kiracısıysa?"

"Hayır, değil. Onu kontrol ettim. Apartmanın hiç kiracısı yok. Daha doğrusu Malouf herhangi bir kira aldığını bildirmemiş. Vergilerini de kendi ödüyor."

Nasıl bir dümenin içine girmiştim ben böyle?

"Şu Moemen Malouf hakkında neler biliyorsun?" diye sordum.

"Alo? Alo? Hat kesiliyor, telefon kulübesinden arıyorum ve bozuk param da kalmadı. Malouf'un... Bip. Bip. Bip... Para bitti... Hay aksi..."

Manon bana tepsiyle akşam yemeğimi getirdi ve onu kamaramda tek başıma yedim. Sonra da kendime kahve yapmak üzere dinlenme salonuna geçtim.

İçeriye soğuk tütün kokusu egemendi. Kirli fincan yığını, yönetici olarak saygınlığıma meydan okurcasına kasıtlı bir küçümsemenin göstergesi olarak daha da yükselmişti.

Sözler kutusunda birikmiş olan kâğıtları alırken, içlerinde bir sürü ağır eleştiri ve kırıcı suçlama bulacağımdan emindim. Beklediğimi de buldum.

Duygularımı aşırı dramatize etmekle, bütün sorunları abartmakla, aşırı alınganlıkla ve insanlara tepeden bakmakla suçlanıyordum...

Okuduğum bu saçmalıkların her biri yüreğime ayrı bir hançer saplıyordu. Bunu kimse anlayamazdı, tıpkı benim edimlerimi onlar ne kadar tersinden yorumlamaya kalkışsalar da benim için önemli olan tek şeyin kendimi olduğum gibi ifade edebilmek, bütün duygularımı mümkün olan en sahici biçimde yansıtabilmek olduğunu anlayamamış oldukları gibi.

İşin aslı başkalarını yönetmeye çalışmaktan bıkmış usanmıştım artık. İçimin derinliklerinde benim asıl istediğim başkalarını kontrol altına almak değil, edimlerimle kendi kendimi gerçekleştirebilmekti. Ait olduğum yerde bulunmadığım besbelliydi. Asıl yolumu bulduğum anda kendimi gerçek mesleğime yüzde bin adayacak, elimden gelenin en iyisini yaparak başka hiç kimsenin benden daha iyi yapamayacağı şeyleri gerçekleştirecektim.

Kahvemi bir dikişte bitirdikten sonra fincanımı yığının tepesine bırakıp büroma döndüm.

Diğerlerinin bana içten içe yaşattıkları reddedilmişlik hissinin bir karşılığıymışçasına Nathan'ın hayaleti geminin her yerinde beni takip ediyordu. Zaman geçtikçe onun yokluğu bende daha büyük bir takıntıya dönüşüyordu.

Sonunda telefonu açıp evimi aradım.

"Nathan..."

"Evet."

"Nathan, benim... Geri gelmeni istiyorum Nathan..."

"Nasıl yani?"

"Seni işe geri alıyorum. İşten çıkarma sürecini durduruyorum, geri gel..."

"Seni hiç anlayamıyorum. Bana bunun senin konumun açısından önemli olduğunu anlatmıştın, ikimiz için de böylesinin daha iyi olacağını..."

"Bu o kadar önemli değil Nathan. Geri gel sevgilim..."

Ertesi gün öğle servisinden itibaren yeniden işe başlamasında anlaştık.

Kamaramın içine bir sessizlik çöktü ve ardından da, piyanonun aradaki mesafe ve kapalı duran kapım yüzünden zar zor duyulan ilk notalarını seçtim. Akşamın konseri başlamak üzereydi ve ben de sessizce salona süzülüp karanlığın içinde en arkadaki yerimi almak için son parçaya kadar bekledim.

Müzik içime dolup varlığımın en derin yerlerine kadar ulaşınca birden aslında bana ait olmayan bu kişilikten sıyrılma gerekliliğini duydum. O sırada çekmekte olduğum ve gerçekten de eski halimle yaşadığımdan daha ağır olup olmadığına karar veremediğim sıkıntı bir yana, gerçek doğama yeniden kavuşma isteği de duymaktaydım.

Firmin bana geriye dönmenin yasak olduğunu bildirmişti. Ama benim en baştaki kişiliğiminin de kendi tipolojisi içinde yer aldığını doğrulamıştı. Eğer değiştirmeye devam edecek olursam elbet kendiminkine de rast gelecektim.

Bir önceki gün derneğin modeline bütünüyle egemen olup onu kendi yararım için kullanabilmek adına bütün kişilik türlerini denemeye karar vermiştim. Artık bunu hiç de istemiyordum. Bir uyum sağlama ya da etkileme taktiğinin ürünleri olduktan sonra başarının ya da takdir görmenin ne değeri kalıyordu ki? İnsanlar beni ben olduğum için değil, kullandığım stratejiden dolayı seveceklerdi. Bunun hiçbir yararı yoktu...

Paloma'nın nağmeli sesi şahane biçimde titreştikçe bütün bedenim de onunla uyum içine giriyor, müziğin güzelliğiyle

şaha kalkıyor gibiydi. Paloma'yı kıskanıyordum, hem de bütün kalbimle. Günün birinde mutlaka ben de şarkı söyleyecektim.

Gösteriden sonra salon yarı yarıya boşaldı. Son birkaç müşteri de, kırmızı ve sarı filtreli sahne ışıklarının hafifçe aydınlattığı, çok samimi bir atmosfer içinde ellerinde kadehleriyle kendi aralarında sohbet ederlerken Jeremy, piyanosunda tek başına Errol Gardner'dan birkaç ezgi çalıyordu.

Jeremy düzenli olarak başını kaldırıp bana bakıyordu. Ona hiçbir şey söylemiş olmadığım halde biliyordu. Sahnede onun yanı başında olmanın düşünü kurduğumun farkındaydı ve o adımı atmaya kendi başıma asla cesaret gösteremeyeceğimi de hissediyordu. Bütün bunları bana bakışlarıyla anlatırken, bir yandan da tek bir sözcük bile söylemeksizin beni yanına gelmeye davet ediyordu çünkü Jeremy gerçek diyalogların sözcüklerle kurulmadığının farkındaydı.

"Sybille's Reflections"ı çalmaya başladığı zamansa her seferinde gözlerim yaşlarla doluyordu. Bu parça artık benim adımı taşıdığı için değil, varlığımın en derin noktalarına nüfuz edebilme gücüne sahip olduğu için.

O akşam eve çok geç döndüm, Nathan yatmıştı bile. Ben de yatağa girip de yanına uzanınca bana sokulup belirgin bir niyetle beni okşamaya başladı. Ben kaskatı kesildim ama o bunu fark etmeden ilerlemeye devam etti.

Bedenimde gezinen elleri çok geçmeden memelerime doğru yöneldi. Bir anda onun beni değil, yalnızca seks yapmayı arzuladığı hissine kapıldım.

"Bu gece olmaz sevgilim. Çok yorgunum."

"Haydi ama..."

Elini bacaklarımın arasına soktu, bense yana doğru devrilip ona sırtımı çevirdim.

Canım istemiyordu. Hem zaten bu gece kendimi çok şişman hissediyordum: Öğleden sonra hamur işleri büfesindeki çikolatalı pastadan bir dilimi yutuvermiştim. Sonuç olarak da bir su aygırına dönmüştüm.

17

Como, 13 Ocak 2018

Işıl ışıl güneşin altında ve gür bitki örtüsünün içine gizlenmiş olan kuşların ötüşleri eşliğinde Sam Brennan tam Shirdoon villasının görüntülü telefonunun düğmesine basmaya hazırlanıyordu ki cep telefonunun titreştiğini hissetti. Asistanı arıyordu.

"Efendim Jennifer?"

"Oscar Firmin'in izini buldum."

"Bir tanesin sen."

"Hemen sevinme, haberler o kadar da iyi sayılmaz."

"Nedir?"

"Oscar Firmin ölmüş..."

"Haydi canım? Doğrusu yüz otuz üç yaşında hayatta olmamasına yıkıldım gerçekten..."

"Bırak da bitireyim: Uzun zaman önce ölmüş ve doğrudan bir mirasçı da bırakmamış."

"Çocuğu yokmuş yani?"

"Hiç olmamış."

"Peki ya dolaylı mirasçılar? Bir kardeşi, yeğeni, uzaktan kuzeni falan da yok muymuş?"

"Henüz bilemiyorum."

"Ama bir avukatı vardır mutlaka. Fransa'da avukatı olmayan kimse yoktur."

"Olabilir."

"Bir şeyler bul lütfen."

"Arıyorum, seni haberdar edeceğim."

"Sen bir meleksin."

*

* *

Lyon, 20 Haziran 1964

Nathan diktafonu gardırobun içindeki yerine bıraktı.

Sybille, gemiye her zamankinden daha erken bir saatte gitmeden önce eve uğramıştı.

Ortada somut bir neden bulunmadığı halde az önce dinlemiş olduğu bugünkü kayıt onun içinde öncekilerden farklı bir yankı uyandırmıştı. Duyduğu cümlelerden bir tanesi çok tuhaf bir biçimde zihninde çınlıyor, açıklanması mümkün olmayan bir rahatsızlığı tetikliyordu. Bu hiç de mantıklı değildi.

İçinizin derinliğinde, en derinlere çok derin bir kaygı yerleşiyor, dünyanın ve insanların anlaşılmaz olduğu ve sizin de bununla başa çıkmak için yeterli olmadığınız kaygısı.

Nathan gardırobu kapatıp hazırlanmak üzere alt kata indi.

En yakınlarımız bile olsa bütün insanlar gizemliydi ve bu iç yüzü anlaşılamayan gizem kaygı vericiydi.

Sybille'e onun kişisel yaşamına burnunu soktuğunu hayatta itiraf edemezdi. Buna ne tepki vereceğini kestirmesinin hiçbir yolu yoktu ve bu yüzden de durumu idare edebilmesi mümkün olamayacaktı. Öte yandansa bu tedirgin edici mesajlar onu artık en yüksek düzeyde rahatsız etmeye başlıyordu.

*

* *

O sabah erkenden gemiye vardım, başkalarının yeni bir parfüm denedikleri gibi ben de beşinci numaralı kişilik türünü üstümde deniyordum. Oscar Firmin bana çok erken saatte bir randevu vermişti ve ben de onun yanından çıkar çıkmaz rüzgâr gibi eve uğramak zorunda kalmıştım. Değerli zamanı boşa harcamaya gerek yoktu. Nathan da birazdan gemiye gelecekti. Onu yeniden ekibe dâhil etme kararım tamamen akıl dışı alınmıştı ama alınmıştı bir kere işte, bir kere daha ağız değiştirmem olacak şey değildi.

Beş gün. Çıtayı yükseltebilmem içim önümde yalnızca beş günüm kalmıştı. Acilen şu son günlerde almış olduğum kararların yarattığı sonuçlarla ilgili bir durum değerlendirmesi yapmak zorundaydım. Biraz geri çekilerek baktığımda başıboş dolanmalarım ve sayısız çark edişlerimle her şey bana çok kaotik görünüyordu. Hangi seçenekleri tercih etmenin daha iyi olacağı üzerinde kesin bir karara varabilmek için işleri mantıksal bir yöntemle açıklığa kavuşturmanın zamanı gelmişti bana kalırsa. Bir işletmenin içgüdülere ya da duygulara dayanılarak yönetilmesi beklenemezdi, artık bütün bunlara bir an önce akılcı bir yaklaşımla çekidüzen verilmesi gerekiyordu.

Sicim'de bir dilenci para istemek üzere vagona girmişti. Çoğu alkolik olan ve ne tepki verecekleri önceden kestirilemeyen bu kimselere karşı kuşkuyla yaklaşıyordum. O yolcu koltuklarının arasında gezinirken her sekiz ya da on yolcudan birinin ona bozuk para verdiğine dikkat ettim. Vagonun duvarına çivilenmiş olan emaye demirden küçük levhada ikinci mevkide yirmi sekiz koltuk ve elli altı kişilik ayakta durma yeri bulunduğu yazılıydı. Ama bu erken saatte vagon ancak yarı yarıya doluydu. Hızlı bir hesaplamayla... Canlı saatlerde sekiz ila on, ölü saatlerdeyse dört ila beş yolcu para veriyor demekti bu. Diyelim ki herkes ortalama yirmi kuruş veriyor olsun, bu da üç dakikalık bir yolculuk için canlı saatlerde bir frank altmış kuruş ile iki frank arasında kazanıyor demekti ve ortalama bir frank seksen kuruş ederdi; ölü saatlerdeyse seksen kuruş ile bir frank arası kazanıyordu ve

o da ortalama doksan kuruş demek oluyordu. Şu halde saatlik geliri, yaklaşık olarak... Bakalım... Canlı saatlerde otuz altı ve ölü saatlerde on sekiz frank ediyordu. Vergisiz. De Gaulle bile Élysée Sarayı'nda bu kadar kazanmıyordu.

Gemiye öğle servisinden epey önce vardım ve bir önceki gün dört numaralı türden kişiliğimin bana yaşatmış olduğu sürat treni yolculuğundan sonra o gün sahip olduğum iç huzuruna çok değer veriyordum. Çünkü bu sefer kendimi aklım başımda, ayaklarım yere basar hissediyordum. Bu da iyi bir şeydi.

Gemiye bindiğim sırada Katell her zamanki kendinden emin tavrını takınmış, garsonlarıyla toplantı halindeydi. Satış teknikleri konusunda o benden çok daha fazla şey biliyordu ve kendimi budala konumuna düşürmeyi istemiyorsam en temel bilgilerine bile sahip olmadığım bir konuda onu yönetmeye çalışmak bana mümkün değilmiş gibi görünüyordu.

Bu konuda kendimi geliştirebilmek için mutlaka okuma yapmalıydım. Öğle yemeğinden sonra kütüphaneye uğrayabilirdim, orada mutlaka bu konuyla ilgili kitaplar bulabilecektim.

Daha büromdan içeriye yeni adım atmıştım ki Jeff arkamdan geldi.

"Rahatsız ettiğim için kusura bakma da..."

Daha bu giriş bile benim rahatımı kaçırmaya yetmişti, özel alanımın işgal edildiğini hissediyordum.

"Rahatsız edici durumlarda zorlu müşterilerle nasıl başa çıkmam gerektiği konusunda yardımına ihtiyacım var. Bu konuyu konuşmak için beş dakikan var mı?"

Rahatsız edici durumlarda, zorlu müşteriler...

Zorlu insanlarla rahatsız edici durumlarda kalmaktan daha kötü bir şey var mıydı acaba?

Ne yanıt vermeliydim? Ne demeliydim? İçimde bir sıkıntı yükselmeye başladı ve ardından da tam bir kaygıya dönüştü: bu duygumun fark edilmesi kaygısına! HANGİ DURUMDA OLURSA OLSUN duygularımı kesinlikle belli edemezdim! Böyle bir şey

beni başkalarının öngöremeyeceğim tepkilerine karşı savunmasız bırakarak tehlikeye atardı. Her ne pahasına olursa olsun bundan kaçınmalıydım. Duygularımla ilişkimi kesmeli, artık hiçbir şey hissetmemeliydim! Somut verilere bağlı kalmalı, mantıktan ve akılcılıktan şaşmamalıydım!

Asıl isteğimse hiçbir şey hissetmemeyi başarabilmekti. Sanki içimde kocaman bir boşluk varmış gibi... Ancak bu boşluğun fark edilmesi de yine aynı derecede rahatsız edici, utanç verici olurdu. O boşluğun farkına da kimse varmamalıydı, yoksa bir budala gözüyle bakılırdım.

Kendimi köşeye sıkışmış hissediyor, ona ne yanıt vereceğimi kesinlikle bilemiyordum ve sonunda ağzımdan şunun döküldüğünü duydum:

"Yok."

Bu verilecek en iyi yanıt olmayabilirdi ama başka ne söyleyebilirdim ki?

"Peki, öyleyse ne zaman konuşabiliriz?"

"Bugün öğleden sonra çok yoğun olacağım. En iyisi sorunun neyse bir kâğıda yazıp kapımın altından atman olur."

"Ha? Yazarak mı?"

"Evet, meseleyi mümkün olan en ayrıntılı biçimde anlat. Ben de okuyup sana yanıt vereyim."

Tuhaf biçimde şaşırmış göründü ve arkasını dönüp çıktı.

İnsanlar gerçekten de anlaşılır gibi değildiler.

Hemen o anda büromu değiştirmeye karar verdim. Bu türden başa çıkılması mümkün olmayacak münasebetsizliklerden kendimi sakınmak için daha az ayakaltı olan bir yerde çalışmalıydım.

Sintinenin en dibinde, tek başına duran bir kamara vardı, lombozu falan da yoktu ama işimi görecekti artık. Oraya varmak için kazan dairesinin içinden geçmek gerekiyordu ve bu da çok iyi olacaktı, bundan sonra daha az rahatsız edilecektim.

Ben de dosyalarımla birlikte artık kapağını açmamın zamanının çoktan geldiği birkaç kitabı toplayıp oraya taşıdım, içle-

rinde lokantacılık mesleklerinin ortak bildirgesi, komuta etme uygulamaları el kitabı, gemi bakımı kılavuzu, öngörülen işletme hesaplarının tutulmasına ilişkin bir muhasebe kitabı ve küçük ve orta ölçekli işletmeler için idare masraflarının akılcı hale getirilmesine ilişkin bir eser de vardı. Akılcı kararları zihinsel süreçlerle alabilmek için bilgi sahibi olmaya bir an önce başlamak zorundaydım. Bütün bu alanlardaki bilgi eksiklerim benim için son derecede kaygı verici nitelikteydi çünkü bu işletmenin müdürü olarak bu meselelerin hepsini başkalarıyla tartışmam bekleniyordu. Oysa benim için çok derinden egemen olmadığım bir konuda söz almak zorunda kalmak dehşet verici bir şeydi.

Yeni kamarama yerleşip kitaplara daldım ve bütün bilgileri iştahla yutmaya koyuldum. Bundan belli bir zihinsel tatmin duymanın da ötesinde, Jeff'in karşısındayken hissetmiş olduğum, içimdeki o sorun yaratan, kaygı verici boşluğu doldurabilmemin en iyi yolunun da bütün bu bilgileri özümsemek olduğuna inanıyordum. Tehlikeli duygularımın yerlerine bilgi koymak yoluyla savunmasızlığımı giderebilecektim. İnsanın kendini yüreğin keyfiyetine bırakmasındansa zihnini berraklaştırması daha iyi bir şeydi.

Arada bir, biraz gaz yağı kokusu kamaramın içine doluyordu. Hoş bir duygu sayılmazdı ama yapacak bir şey yoktu.

Komuta etme uygulamaları el kitabı bana ekibimi canlandırmaya yönelik zahmetli görevimin üstesinden gelmemde yardımcı olabilecek ilginç bilgiler sağladı. Tepkileri kimi zaman akıl dışı olabilen insanları kontrol altında tutabilmek çok karmaşık ve zorlu bir işti, beni de derinden rahatsız ediyordu. Herkes özerk olsa her şey çok daha basit olurdu ama ne yazık ki durum bunun çok uzağındaydı.

Eğer derneğin modelinin tamamına egemen olabilseydim insanları daha iyi anlamam da mümkün olabilirdi. Oysa dokuz kişilik türünden yalnızca beş tanesini tanımıştım ve benim en baştaki kişiliğimle birlikte toplam altı ediyordu. Ancak... O an üzerimde bulunan kişilik hakkında henüz hiçbir şey söyleye-

bilecek durumda değildim. İnsan kendi şemalarının bilincine nasıl varabilirdi ki? Şimdi artık içlerinden çıkmışken geçmişteki kişiliklerimi anlamak ve tanımlamak bana ne kadar kolay görünüyorsa, yeni üstlenmiş bulunduğumu incelemek de bir o kadar olanaksız gibiydi. İnsan kendinde bakış açısını taraflı hale getiren şeyi görmeyi, hislerini aldatan şeyi hissetmeyi, düşüncelerini etkileyen şeyi çözümlemeyi nasıl becerebilirdi?

Doğduğundan beri güneş gözlüklerini gözünden hiç çıkarmamış bir kimse ne kendi gözlüklerinin camının rengini betimleyebilir ne de içinde yaşadığı dünyanın renklerini tanıyabilir.

Bana modelin tamamı gerekiyordu! Çevremdeki insanların haritalarını çıkarabilmem beni onlarla kurduğum ilişkilerde büyük bir yükten kurtaracaktı.

Okumayı sürdürdüm.

Sonunda ekibimden istediğimi elde etmek için en basit çözüm yolunu buldum: ilgili yerlere asılmak üzere talimatlar yazmak.

Hemen işe koyuldum.

Yazmak istediğim mesaj bir sayfanın ancak yarısını kaplayacak kadar kısa olduğunda kâğıt israfı olmasın diye sayfayı ikiye bölüyordum.

Sonra da inimden çıkmayı göze alarak bunları yerlerine götürmeye başladım.

İlk başta Bobby'nin kamarasının kapısına bir duyuru raptiyeledim:

Önemli
Servis sırasında yemek salonuna girmeden önce temiz gömlek giyilecek.
Yönetim

Marco'nun içeride olmadığından emin olduktan sonra kaptan köşkünün kapısına da bir duyuru bıraktım. Durduk yerde yaygara kopmasını hiç canım çekmiyordu.

Kalkış
Yola çıkış anonsu bağırmadan yapılacak.

Manevralar
Manevralar yumuşaklıkla yapılacak.

Tuvaletlerin boşaltılması
Kirli sular rıhtımdayken değil, seyir halindeyken atılacak.
Yönetim

Son olarak da dinlenme salonuna saldırdım.

Dinlenme salonu
Molalar, kahvenin hazırlanması da dâhil on dakikayı aşmayacak.

Kahve makinesinin kullanımı
1 – Bir litre musluk suyu için dört kaşık dolusu kahve konacak.
2 – Makine açılıp çalıştırılacak.
3 – Kullanımdan sonra filtre ve içindekiler atılacak.
4 – Kahve makinesi kapatılacak.
5 – Salondan çıkarken ışıklar söndürülecek.

Fincanların kullanımı
1 – Her fincan kullanıldıktan sonra hemen yıkanacak.
2 – Fincanlar evyenin sol tarafındaki çengele asılı olan bezle kurulanacak.
3 – Kurulanan fincan hemen üstte bulunan dolaba yerleştirilecek.

Yönetim

Düşman topraklarına bu kahramanca çıkışın ardından sintinenin dibindeki kamaramda inzivama geri döndüm ve salondaki lokantacılık etkinlikleri üzerinden elde edilecek kazancın en iyi düzeye getirilmesi için çalışmaya karar verdim.

Et ve balık tedarikçilerimizden gelmiş olan en son faturaları çıkardım ve incelikli kârlılık hesaplamalarına koyuldum. Sonra da bütün cesaretimi toplayarak mutfağa doğru bir yolculuk yaptım.

Rodrigue, öğle yemeği için harıl harıl çalışma halindeydi. Fırınlar uğulduyor, tavalarda cızırdayan tereyağındansa çevreye kızarmış kokular yayılıyordu.

Başlangıç olarak onun çalışma biçimini sessizce gözlemlemeye karar verdim.

"Bir şey mi istiyorsun?" diye sordu savunmaya geçer gibi.

Başımla hayır diyerek elimin bir hareketiyle de ona bana aldırmadan işine bakmasını işaret ettim. Bir köşeye çekildim.

Önceden yapmış olduğum çözümlemeyi doğrulamam fazla uzun sürmedi: Porsiyonları rastgele ayırıyor, tabaktan tabağa epeyce belirgin farklılıklar doğuyordu.

"Sana şöyle bir önerim olacak," dedim bir süre sonra.

Bana doğru dönüp bir kaşını havaya kaldırdı.

"Neymiş?"

"Tabaklara koyacağın et ve balıkların ağırlıklarını ölçelim."

"Ha?"

"Bak şimdi, terazin nerede?"

Çenesiyle bana aletin yerini işaret etti.

Servis penceresinde alınmayı bekleyen iki tabak sığır rostosunu alıp tezgâhın üzerine, terazinin yanına koydum.

Birinci tabağın içindeki rosto dilimini iki parmağımla tutup terazinin kefesine yerleştirdim.

"Hey! Ne yapıyorsun sen öyle?"

"Dilimleri tartıyorum."

"İyi de çalışmamı mahvediyorsun!" diye haykırdı büyük bir felaket olmuşçasına. "Şuna bak! Tabağın her tarafına sos akıttın! Hiçbir şeye benzemeyecek şimdi..."

"İşim bitince dilimleri tabaklarına geri koyacağım, tabağın kenarını da silebiliriz."

"Olmaz ki, rezil oldu bir kere!"

Her şeyi aşırı derecede dramatize etmeden duramıyordu.

"Bu rosto diliminin ağırlığı yüz altmış iki gram geldi."

"Ne olmuş yani?"

Eti yine tabağına koydum.

"Öyle konmaz ama! O kadar gülünç görünüyor ki! Sanki karnabaharlardan yüz çevirmiş gibi duruyor..."

"Ne fark edecek sanki?"

"Her şeyi değiştirir bu! Çalışmama birazcık saygı, lütfen..."

Bir dilim rosto tabağa ters kondu diye ağlayacak değildi herhalde. Ben de bu arada öbür tabaktakini tarttım.

"Yüz otuz dokuz gram. Gördün mü?"

"Bu daha küçükmüş, ne var bunda?"

"Görüyorsun ki, bu daha küçük ama yeterli oluyor. Kişi başına yüz kırk gram et gayet makul. Bunu aşmayalım."

"İlkini iyi kesememiş miyim yani, bunu mu söylemek istiyorsun?"

"Porsiyonları hazırlarken önce eti tartarsın, eğer fazla ağır geliyorsa bir parçasını keserek yüz kırk grama indirirsin."

"Bir parçasını kesecek miyim?"

"Evet."

"Kestiğim parçayı ne yapayım istiyorsun peki?"

"Onu da bir sonraki tabağa koyar, sonra da üstüne eklersin."

"Yani tabakları irili ufaklı et parçalarıyla hazırlayayım, öyle mi?"

"Bu hiçbir şeyi değiştirmez ki, mantıklı ol biraz: Müşteri için asıl önemli olan elde edeceği etin miktarıdır."

"Hiç de bile! Başlamışken etleri kuşbaşı doğrayalım o zaman? Ya da lime lime, ha?"

Giderek sesini yükseltiyordu ve ben de durumu içinden çıkamayacağım hale getirecek kadar mantıksızlaşmadan konuyu orada kesmeye karar verdim.

"Orası senin bileceğin iş, istersen bu fazlalıkları ertesi gün harç olarak kullan ya da başka türlü değerlendir. Ama bu sayede yüz altmış iki gram etten yirmi iki gram kazanmış oluyoruz, yüzde en az on iki, on üçlük bir kazanç demektir bu. Geminin mali durumunu düzeltmeye çalışırken hiç de azımsanacak şey değil."

"Demek mesele buymuş, bütçe açığının sorumlusu benmişim, öyle mi? Ha?"

Kıpkırmızı olmuştu. Son derece mantıksal olan çözümlemelerim karşısında ne diye böyle şiddetli tepkiler veriyordu sanki? Onun bu önceden kestirilemez tavrı karşısında ben strese girdikçe, hiçbir şey hissetmemeye ve biraz geri çekilip durumu belli bir mesafeden ele almaya daha çok gerek duyuyordum. Onun bu akıl dışı tutumuna akılcı bir açıklama bulmaya çalışıyordum.

Rodrigue dört numaralı türden bir kişiliğe sahip olabilirdi çünkü onda birazcık kendimin bir önceki günkü halimi görüyor gibiydim. Gündelik yaşamın sıradanlığından kaçmak ve duygusal açıdan zengin bir iç dünyaya sığınmak için takıntılı bir gereksinim duyma. Tarifelere harfi harfine bağlı kalmaya katlanamadığı gibi aynı yemek tarifini iki defa üst üste uygulamaya da gelemiyordu! Başkaları gibi olmamak, onlardan farklı biçimde davranmak gereksinimini göstermek yoluyla var olmanın sıradanlığından kurtulmaya çabalıyordu. Tıpkı benim bir gün önceki halim

gibi de benzersizlik çelişkisinin kucağına düşüyordu: yığının içine karışarak yitip gitmemek için benzersiz olmaya duyulan gereksinim ve aynı zamanda da farklı olmanın, gruptan ayrı durmanın verdiği sıkıntı, sevilmesine engel olan bir çeşit kusura sahip olmak gibi bir şey.

O kendi kişiliğini benim bir gün önce yaptığımdan farklı biçimde dışa vuruyordu ama zaten Firmin de bana aynı kişilik türünün sonsuz sayıda olası davranışlara yol açabileceğini özellikle vurgulamıştı. Hiçbir zaman birbirinin tamamen aynı olan iki kişilik bulunmuyordu, yalnızca sistemin başlıca kaldıraçları birbirine benzerdi, o kadar. Bizi harekete geçiren, verdiğimiz tepkilere yol açan, olaylara bakış açımızı şekillendiren filtreleri koyarak yorumlamalarımıza kılavuzluk eden kaldıraçlar.

Birkaç saniye uğraşarak Firmin'le o sabah, bir gün önceki kişiliğimin özellikleri hakkında yapmış olduğum konuşmayı hatırladım ve Rodrigue'in aklını başına toplamasına yardımcı olabilmek için ona biraz bilgi vermek istedim.

"Rodrigue, sana şu an içinde neler olup bittiğini, seni neyin öfkelendirdiğini açıklamak istiyorum. Bu aslında..."

"İçimde neler olup bittiğini mi? Yani bende bir sorun mu var, söylemek istediğin bu mudur?"

"Hiç de değil, izin ver de açıklayayım. Her birimiz bizi kendimiz ve başkaları hakkında kimi şeylere inanmaya iten birer kişiliğe sahibizdir. Seninki de seni içinde anlaşılmana engel olan bir şeyler bulunduğuna inandırıyor. Anlaşılmaya ve bir de... şey... takdir edilmeye, diyelim. Bu yüzden de ne zaman biri sana bir şey söylemeye kalkacak olsa sen bunu sitem olarak alıyor ve kötüye yoruyorsun."

"Yani benim alıngan olduğumu mu kastediyorsun, ha?"

Gözleri kıpkırmızı olmuştu. Bu bir öfke belirtisi miydi? Yoksa utanç mı? Bu adamın şifresini nasıl çözecektim ki?

"Bunu kötüye yormanı istemiyorum ama..."

"Elbette ki kötüye yorarım! Hem bana alıngan diyeceksin hem de bunu iyiye yormamı mı bekleyeceksin?"

"Ben yalnızca sana herhangi bir yorumda bulunduğumda bunu sadece bir şeyi anlamanı sağlamaya çalışmak için yaptığımı söylüyorum, sana sitem etmek niyetinde falan değilim, sen de yaptığım yorumu dinleyerek gücenmeden onu değerlendirebilirsin. Rodrigue, seni kötü tepki vermeye iten şey aslında kendi içinde yolunda gitmeyen bir şeyler bulunduğuna duyduğun inanç. İşte bu yüzden ben de sana, senin içinde her şeyin yolunda olduğunu anlatmaya çalışıyorum, senin bir sorunun, kusurun falan yok. İçin rahat olsun ve biri sana bir saptamada bulunduğunda da kendini reddedilmiş hissetme diye."

"Bu söylediklerin yıktı beni! Karşıma geçmiş bana her şeyin benim kafamın içinde olduğunu, akıl hastanesindeki bir deli gibi zihnimde kendi kendime filmler çevirdiğimi, özetle zırdelinin teki olduğumu söylüyorsun, bir de üstüne bunları söylediğin için gücenmememi istiyorsun."

"Hayır ama..."

"Boş versene!"

Kapıyı çarpıp çıktı.

Bütün çabalarım boşa gitmişti. Bunun çözümü yoktu. Akılcı gerekçeler göstererek inanışların değiştirilemeyeceğini anlamaya başlıyordum artık.

Bu durum bana Japonya'ya yolculuk yapan Amerikalı bir patrona eşlik eden bir tercüman arkadaşımdan dinlemiş olduğum bir öyküyü anımsatmıştı. Kyoto'da, Japon dağıtımcısının bütün çalışanlarını bir araya getirmiş olan bir konferansın açılış konuşması sırasında bu adam onlara Japon kültürünü çok iyi tanıdığını ve anlaşamama durumunda bile Japonların hep "evet, evet" deme huyundan haberdar olduğunu anlatmış. Onlara kendisinin bir Amerikalı olarak mesleki ilişkileri çok daha basit ve verimli hale getiren açık sözlü ve doğrudan iletişim biçimini tercih ettiğini söylemiş. Böylece onları da kendisi gibi olmaya,

her ne düşünüyorlarsa dolambaçsız, açık açık söylemeye çağırmış. "Var mısınız?" diye sormuş topluluğa ve onlar da hep bir ağızdan, "evet, evet," diye yanıtlamışlar...

Mutfaktan çıkınca Ivan Raffot ile karşı karşıya geldim. Ona selam verip yanından hızlıca uzaklaştım. Kara tahtanın yanından geçerken gözüm menüye takıldı ve günün yemeğinin adını değiştirmem gerektiğine karar verdim. *Brötonya'da Bir Charols Gecesi* yazısını özenle silip yerine okunaklı bir el yazısıyla *Karnabaharlı Sığır Rostosu* yazdım.

Bundan sonra da katlanmakta ve yönetmekte güçlük çektiğim diğer insanlardan uzakta biraz gücümü toplayabilmek üzere sintinenin dibindeki kamarama kapandım.

Kendimi bir işletme kitabını okumaya kaptırdım ve bilgileri yudum yudum içtikçe stresimin azalmakta olduğunu hissettim.

Hamur işleri büfesi için de bir karar vermem gerekiyordu. Rakamları ve kazanç payını en iyi duruma getirebilmek için incelikli kârlılık hesapları yaptıktan sonra bir önceki gün denediğimiz yüksek kaliteli ürünleri korumakta karar kıldım ama pastaları daha ucuza mal etmesi için de Rodrigue'e bazı talimatlar yazdım. Sonra da büfeye asılacak duyuruyu hazırlamaya koyuldum:

Hamur işleri büfesi
İsrafı önlemek için tabağınıza bir defada birden fazla parça koymayın; her parça tüketildikten sonra tabağı yeniden doldurabilirsiniz.

Sonra asıl büroma geri döndüm ve yemek salonuna telefon ederek bana tepsiyle hafif bir yemek göndermelerini istedim. Telefonu yerine daha yeni bırakmıştım ki çaldı.

"Sybille?"

"Evet."

"Sybille, benim Bertille..."

"Bertille mi?"

"Evet ya, kuzenin! Beni unutmadın herhalde, öyle değil mi?"

"Hayır."

Bertille, sözcüğün her anlamıyla uzak bir akrabamdı. Lozère'in ücra bir köşesinde yaşadığı için birbirimizi neredeyse hiç görmüyorduk.

"Sybille sana harika bir haberim var: Lyon'dayım ben! Lyon'dayım diyorum, anlıyor musun?"

"Evet."

Beni görmeyi isteyeceğini de gayet iyi anlamıştım üstelik.

"Ne şahane bir şehirmiş! Biliyor musun, ilk gelişim bu?"

"Hayır."

"Evet ya. Geçen defa annem gelirken ona eşlik edecektim ama yola çıkmadan önceki gün gribe yakalandım, hatırladın mı?"

"Hayır..."

"Burada olmaktan çok mutluyum! Görüşebilecek miyiz dersin?"

İşte başlıyorduk...

Ben yanıt vermeyince, hemen ekledi:

"Fazla kalmayacağım, yarın ayrılıyorum. Sekiz gündür sana ulaşmaya çalışıyordum. Seni evinden bir düzine defa aramışımdır. Hiç yanıt vermiyorsun!"

"Bu numarayı nereden buldun?"

"Bu sabah nihayet Nathan telefonu açtı. Ondan aldım."

Bunu bana da haber verebilirdi.

"Neyse, görüşebilecek miyiz?" dedi. "Bu akşam işten kaçta çıkıyorsun?"

"Geç. Biraz zor olacak."

"Ah, ne yapalım, geç de olsa görüşürüz! Yoksa çok yazık olacak!"

İstemeyerek de olsa gece saat on birde Pazarlıkçılar Kafesi'nde buluşmaya razı oldum.

Kuzenim Bertille tatsız bir insan sayılmazdı ama onu en az üç yıldır hiç görmemiştim ve konuşacak hiçbir şeyimiz de yoktu. Neden söz edecektik ki? Sırf onunla karşılıklı oturmuş üzerimize kâbus gibi çöken sessizliği doldurabilmek için sıkıntı içinde laf arayışımızı hayal ederken bile içimde stresin yükselmeye başladığını hissedebiliyordum... Sohbeti canlı tutabilmek için kullanabileceğim bir konu listesi hazırlamam gerekecekti.

Büromun kapısı vuruldu. Manon bana tepsiyle yemeğimi getirmişti.

"Masama bırakabilirsin," dedim ona.

O çıktıktan sonra da yemek yerken haberleri dinlemek için radyoyu açtım.

Tam karnabaharımı çiğnemekteyken duyduğum şey karşısında kalakaldım:

Arkeolog Antoine Guillaumont, Libya Çölü'nde, Aşağı Mısır'da İskenderiye şehrine yaklaşık altmış kilometre mesafede Kellia sit alanını keşfetti. Kellia, dördüncü yüzyılda manastırdakinden daha münzevi bir yaşam sürmeyi istemiş olan Natrun keşişlerinin güneye göç edip çöle yerleşerek burada toprağın içine kazdıkları hücrelere verilen addır. Bu hücreler, keşişlerin birbirlerini hiç görmeden ve duymadan yaşayabilmeleri için birbirinden uzak ve dağınık halde bulunmaktadırlar. Söz konusu dağınıklık arkeolojik araştırmaları güçleştirdiği gibi hücrelerin yüzyıllar içinde kumun altına gömülmüş olması da işleri karmaşık hale getirmiştir. Evagrius Ponticus da yaşamının on on beş yılını bu hücrelerden birinin içinde geçirmiştir.

Sahibi dinleyenleri olan radyo France Culture'desiniz. Sırada Marcel Leclair ile hava durumu var...

Duyduğuma inanamıyordum.

Bu ipucu sanki gökyüzünden düşmüş gibi gelivermişti.

Evagrius Ponticus... Onun hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Adını bile ancak bir iki kez duymuş olmalıydım...

Karnabaharımı öylece bırakıp kalkmayı istedim ama hiçbir şeyi ziyan etmeye niyetim olmadığından aceleyle bitirip dışarı

fırladım. İstikamet, Saint-Jean Kütüphanesi'ydi. Satış teknikleri konusunda bir kitap bulabilmek için oraya uğramayı zaten aklımdan geçirmiştim. Böylece bir taşla iki kuş vurmuş olacaktım.

Bir saat sonra geri dönmüş ve kendimi sintinenin en dibindeki kamarama bir kitap yığınıyla birlikte kapatmıştım. Evagrius hakkında metinler ve bir de biyografi. Bunlar zihnimi besleyeceklerdi ve ayrıca içlerinde dernekle bir bağ keşfedebilmeyi de umuyordum.

Evagrius'un 345 yılı civarında Anadolu'da doğmuş bir Hıristiyan keşişi olduğunu öğrendim. Konstantinopolis'teki Nenizili Gregorios tarafından diyakoz ilan edilerek imparatorluk sarayına kabul edilen çok parlak bir hatipmiş... Ancak sonradan saraydaki yüksek rütbeli birinin karısına âşık olmuş. Rezalet çıkmasını önlemek için Kudüs'e kaçmış ve daha sonra Natrun Manastırı'nda keşiş olmaya karar vermiş, ardından da Kellia hücrelerinden birine girerek burada inzivaya çekilmiş. Buradayken, berrak ve imgesel bir edebî üslup kullanarak ruhaniyetle ilgili çok sayıda eser yazmış, ancak belli konuları işlerken de yalnızca kendilerini ruhani olarak özellikle geliştirmiş kimselerin şifrelerini çözebilecekleri şekilde daha üstü kapalı bir üslubu kasıtlı olarak benimsemiş. Henüz hayattayken yazdıkları bütün bölgeye yayılmış, Filistin ve Sina Çölü'nde bulunan bütün manastırlarda okunmuş ve 399'daki ölümünden çok sonraları bile önce Bizans'ta ardından da Batı dünyasında ışıldamayı sürdürmüş. Ancak sonraki dönemlerde düşünceleri sapkınlık olarak görülmüş.

Onun yazdığı eserlerin içine dalıp Kellia Derneği'nin kişilikler modeliyle herhangi bir bağ kurabilecek miyim diye hepsini hızlıca gözden geçirdim.

Çok geçmeden yazılarının büyük bir psikolojik inceliğe sahip olduğu sonucuna vardım. Bu gizemli keşişin ruhun işleyişine ilgi duyduğu ve bu konuda epeyce bilgi sahibi olduğu besbelliydi. İçimden bir ses doğru iz üzerinde bulunduğumu söylüyordu...

Evagrius okurlarının psikolojik ve ruhani bir gelişime kavuşabilmelerine yardımcı olmak adına kendisi üzerinde bir çalışma yöntemi geliştirmişti. Bu yöntem kendi eğilimlerinin çözümlenmesinden geçiyordu ve Evagrius bu eğilimleri sekize ayırmıştı. Her bireyde bu sekiz eğilimden bir tanesi baskın olarak bulunuyor ve o kişinin sorunsalını belirliyordu. Adını böyle koymuş olmasa da bu yolla bir çeşit kişilik tipolojisi elde etmiş oluyordu.

Bu şaşırtıcıydı gerçi ama onun modeli sekiz türde kalırken, Oscar Firmin'inki dokuz tane içeriyordu... Bu arada tuhaf bir şey dikkatimi çekti: Evagrius'un kütüphaneden ödünç aldığım eserlerinin hepsi ya Süryanice ya da Ermeniceden çevrilmişti. Ne diye bir Yunanlı kendi dilinde değil de Süryanice ya da Ermenice yazmış olabilirdi ki?

"Girebilir miyim?"

Yerimden sıçrayarak başımı kaldırdım. Ivan Raffot kapı aralığında duruyordu. Geldiğini hiç duymamıştım. Bu küçük sansar inimi keşfetmişti demek.

"Ne istiyorsunuz?"

"Geminin demir atma yerinin seçimini merak etmiştim," dedi pis bir sesle. "Neden Rhône Nehri üzerinde yarımadanın karşı kıyısına yanaşmayı tercih etmiyorsunuz? Bu şekilde devamlılığı olmayacak turistlerdense çalışanlardan oluşan daha sadık bir müşteri kitlesi bulabilirdiniz. Ayrıca hafta sonları da yer değiştirerek örneğin güneye doğru yarım saat mesafedeki Vienne gibi daha turistik yerlere gidebilirsiniz..."

Ona nehir taşımacılığına özgü hukuki dili kullanarak yanıt verip hiçbir şey anlayamadığından dolayı kendini bir aptal gibi hissetmesini zevkle izlemek için içim gidiyordu ama aklım başımdaydı, yatırım fonunu alabilmek için onun iznine gereksinimimiz vardı.

"Şuna bir bakın," dedim ben de.

Ve ona (üç yüz elli beş sayfalık) nehirlerin düzenlenmesi yasasını, (dört yüz yirmi iki sayfalık) Lyon şehrinin son on yıl

içindeki belediye kararları bültenini ve (kırk üç sayfalık) geminin yıllar içindeki bütün sigorta sözleşmelerini ekleriyle birlikte içeren klasörü uzattım.

"Bütün sorularınızın yanıtlarını bu belgelerde bulacaksınız."

Aslında ona bu yanıtı sözlü olarak vermek bana çok ağır geliyordu, bilgileri kendime saklamak için bastırılması güç bir istek duyuyordum. Eğer çaba harcamayı göze alacak olursa ona verdiğim sekiz yüz sayfa içinde kendi bulabilirdi.

Hiçbir şey söylemeden inimden ayrıldı. Kuzenimle kararlaştırmış olduğumuz buluşma yeniden aklıma geldi. Ona söyleyecek hiçbir şey bulamama kaygısına bir daha kapılınca zihnimde birkaç konuşma konusunu listelemeye başladım: Cibuti'de başlayan bağımsızlık hareketleri, Jacques Anquetil'in Fransa Bisiklet Turu'ndaki yeni zaferi, Rivonia davasında Nelson Mandela'nın ömür boyu hapse mahkûm edilmesi, ABD Kongresi'nin ten rengine bağlı olarak ayrımcılık yapmayı yasadışı ilan eden İnsan Hakları Yasası'nı yasasını onaylamış olması...

Sonra da sözler kutusunun içini boşaltmak üzere dinlenme salonuna geçtim. Aslında olumlu geri dönüşlerle karşılaşmanın enderliğine o kadar alışmıştım ki bunun adını sitemler kutusu olarak değiştirsem yeriydi. Müdürlük makamının bedeli de buydu iste.

Söylediklerinden hiçbir şey anlamıyoruz.

Bencil.

Herkese salak gözüyle bakmayı bırak.

Buz gibi soğuksun.

Bugünkü gibi makul olman hoşuma gidiyor.

Yürüyen bir budala oturan bir entelektüelden iyidir.

Bütün bu geri dönüşler bana görüşlerden çok duygusal tepkiler gibi görünüyordu. Acaba insanların yüreklerinin hızla çarpmasına mı ihtiyaçları vardı?

Tam dinlenme salonundan çıkmaya hazırlanıyordum ki Katell'le burun buruna geldim.

"Seninle baş başa konuşmak istiyorum," dedi bana heyecanla.

Katell nasıl davranacaktı? Sorularına yanıt verebilmek için benim ne söylemem gerekecekti? Yapacağımız konuşmanın düşüncesi bile bende bir telaş yükselmesine yol açtı ve ben de duygularımla bağımı tamamen keserek onu anında bastırdım.

İçim bomboştu şimdi.

Ancak bunun da beni tehlikeye attığına ilişkin o acı verici duygu geri gelmişti.

"Kamarama geçelim o halde."

Onu gizli sığınağıma götürmeye hiç niyetim olmadığından asıl büroma yönlendirdim.

Daha ben kapıyı kapatır kapatmaz da hemen saldırıya geçti.

"Önceki gün Nathan'ı işten çıkardığını söylediğin halde bugün neden geri gelmiş olduğunu bana açıklayabilecek misin?"

"Lokantacılık meslekleri ortak bildirgesini hiç okumadın mı sen?"

"Neyi? Bunu neden soruyorsun?"

"Okursan anlarsın."

"İyi de... Onun geri dönüşünü ekibe nasıl açıklayacağım ben? Onlara ne söyleyeyim?"

Hiçbir fikrim yoktu, ben de... Hiçbir şey söylemedim.

Şansıma o konuşmaya devam etti.

"Geri gelir gelmez de hemen yapacağını yaptı bile. Az önce bir müşteriyi azarladı. Adam da bunun altında kalacak türden biri çıkmadı. Madem Nathan'ın geri gelmesine göz yumdun, o halde bu işi çözmeyi de sana bırakıyorum."

Yutkundum. Öfkeli bir müşteriyle başa çıkmak kesinlikle yapabileceğim iş değildi.

"Kendin halledemiyor musun yani?"

Siniri burnunda, yüzüme meydan okurcasına baktı.

"Müşteri müdürle görüşmek istediğini söyledi."

Bir bu eksikti.

Zaman. Zaman kazanmalıydım.

"Önce şu elimdeki dosyayı bitirmem gerek," dedim masamın üzerinde duran bir belgeyi göstererek.

"İyi o zaman, müşteriyi biraz daha beklet de bütün lokantayı birbirine katsın," dedi kapıya doğru giderken.

Bu işi nasıl çözecektim?

Somut verilere bağlı kalarak, mantıklı olarak.

"Tam olarak ne olup bittiğini anlatsana bana."

"Müşteri sığır rostosunun içinde bir sinek ölüsü bulmuş. Senin Nathan da tabağı değiştirmeye yanaşmamış."

Lafın arasında "senin Nathan" deyişini fark ettim ama bir şey söylemedim.

Katell bürodan çıkınca hiç olmazsa bir süre yalnız kalabileceğim için rahat bir soluk aldım.

Demek ki sorun müşterinin tabağını değiştirip değiştirmemekti. Değiştirmek, içindekinin çöpe atılacak olduğunu kabul etmek demek olacaktı... Hammadde ve iş gücü israfı. Pişirme masrafı da cabası. Bütün bunlar bir sinek yüzünden. Bu hiç de akılcı değildi: Yaşadığımız yerde sineğin hastalık taşıyor olma

riski sıfıra yakındı. Hatta sinek ölü olduğuna göre böyle bir tehlike hiç yok demekti. Şu halde müşterinin talebi hiç de haklı sayılmazdı...

Gençliğimde, lise yıllarındayken fen bilgisi dersi için sinekler üzerine bir sunum hazırlamıştım. Bu böcek türüyle ilgili değerli bilgileri toplamak çok hoşuma gitmişti. Yıllar geçtikten sonra, öğretmenleri pasif biçimde dinleyerek edindiğim bilgilere kıyasla onları çok daha iyi hatırlıyordum.

Telefon çalınca düşüncelerim bölündü. Arayan vergi dairesindeki arkadaşım Alain'di.

"Senin derneğin binasının sahibi olan Moemen Malouf hakkında haberlerim var."

"Benim derneğim değil o."

"Her neyse, adam Mısırlıymış, İskenderiye yakınlarındaki Izbat Sakinah vergi dairesine bağlı."

"Başka bir şey öğrenebildin mi?"

"Tek bulabildiğim bu kadarı oldu ve daha fazlasını nasıl elde edebileceğimi de pek bilemiyorum..."

"Çok teşekkürler Alain."

Telefonu tam kapatmıştım ki Katell kapıyı bile vurmadan yeniden içeri daldı.

"Artık gelmek zorundasın! Müşterinin bağırışları geminin her yanından duyuluyor!"

İstemeyerek ayağa kalktım ve suç mahalline doğru ilerledim.

Akıl dışı davranan bir müşteriyle başa çıkmak fikri içimi öylesine sıkıyordu ki duygularımı tamamen bastırmam gerekiyordu.

Somut verilere bağlı kalalım. Kesin ve belirgin konuşalım.

Müşteriyi uzaktan gördüm, kırk yaşlarında, sarı saçlı, bej rengi bir ceket ile yakası açık, beyaz bir gömlek giymiş bir adamdı ve yaşça biraz daha genç olan başka bir adamla küçük bir masada karşılıklı oturuyorlardı. Teninin kırmızı rengi böyle bir durum için tamamen yersiz olan bir öfkeyi belli ediyordu.

Veriler. Mantık.

"İyi günler beyefendi."

"Müdür siz misiniz?" dedi adam Belçika aksanıyla.

"Evet."

"Bu tabakta bir sinek ölüsü var," diye bağırdı parmağıyla göstererek. "Garsonunuz tabağımı değiştirmeyi reddediyor, kabul edilir gibi değil!"

Belçika aksanı çok belirgindi. Namurlü olmalıydı.

"Yaz aylarında bu bölgede neopteraların üreme sıklığı çok yükselir, bu da açılmış pencere ya da kapılar yoluyla dışarıya açık bulunan yerlerde onlara sıkça rastlamamızı açıklıyor. Lokantalar da bu durumun dışında kalmıyorlar ve..."

"İyi de bunların yiyeceklerin içine girmemesine dikkat etmeniz gerekir. İğrenç bir şey bu!"

"Hayır, pis bir hayvan değil bu. Eğer yakından bakacak olursanız," dedim sineği işaret ederek, "bunun hiç de *scathophaga furcata* ya da halk arasında yaygın olan adıyla *bokböceği* olmadığını göreceksiniz, bu bir *musca domestica,* yani ev sineği ve bunların dışkılara konmak gibi bir huyları yoktur ve..."

"İnanılır gibi değil yahu! Aşçınızın pişirdiği yemeğe dikkat etmesi gerek. Hem sonra sinekler yumurtlar da!"

O daha yüksek sesle haykırdıkça ben de olaydan giderek uzaklaşıyor, sanki konuyla hiç ilgisi olmayan bir izleyiciymişim gibi bakıyordum. Ömrümde ilk defa öfkeli bir Belçikalı görüyordum.

"Yumurtlamış olamaz çünkü etimiz tazedir. Sinekler yumurtalarını yalnızca çürümenin ilerlemiş aşamasında bulunan etlerin üzerine bırakırlar. Hem baksanıza," dedim tabağı onun yüzüne doğru yaklaştırarak, "hiçbir yumurta izine rastlanmıyor."

"Pişerken erimiş olabilir..."

"O halde mantıklı olalım: Eğer pişme sırasında yumurtalar zarar görmüşse bağırsaklarınızda kurt çıkması da mümkün değil demektir. Tehlikede bulunmuyorsunuz."

"Siz benimle dalga mı geçiyorsunuz yoksa?" diye patladı birdenbire ayağa fırlayıp kendisine tanık olarak başka müşteriler arıyormuş gibi çevresine bakınarak.

İnsan nasıl bu kadar saçma sapan davranabilirdi?

Şimdiye kadar ağırbaşlılıkla, sessizce geride durmakta olan Nathan, bu noktada konuşmaya katıldı.

"Eğer izin verirseniz," dedi, "beyefendiye bu sinek ölüsünün hiç de pişmiş görünmediğini, yani tabağın içine sığır rostosu fırından çıkarıldıktan sonra düşmüş olduğunu açıklamıştım, bu da aşçının hiçbir sorumluluğu bulunmadığını kanıtlıyor."

Nathan'ın akıl yürütmesi ilgimi çekmişti.

Tabağı gözlerimin hizasına kaldırıp böceği uzun uzun inceledim.

"Çok doğru. Bu sinek pişmiş değil, bu apaçık belli."

"İyi ama bu onu bana tabağımın içinde getirmeniz için de bir neden değil!"

"Üzgünüm beyefendi ama Fransız yasaları sineklerin tabakların içine konmalarını yasaklamıyor. Tabaklarda ölmelerini de."

*

Saat tam on birde Pazarlıkçılar Kafesi'ndeki geniş koltuklardan birinde oturuyordum. Göz alıcı renklere boyanmış olan salon, ilerlemiş saate karşın üçte iki oranında doluydu. Birçok genç çiftin yanı sıra daha yaşlı insanlar da vardı. Kuzenimi beklerken yan masanın üzerinde duran gazeteyi alıp okumaya daldım.

Birdenbire kuzenim, sanki bir bilardo topunun üzerinde fırlatılmış gibi içeri girdi ve öyle yüksek sesle haykırdı ki bütün müşteriler kulakları çınlamış gibi dönüp ona baktılar.

"Sybille!!! Sybille, ne kadar uzun zaman oldu!!!!"

Başa çıkamayacağım, rahatsız edici duyguların istilasına uğramamak için hemen kendimi içimde olup biten her şeye ka-

pattım. Yalnızca kafamın içinde mevcuttum artık... Hazırlamış olduğum konuşma konuları listesi sayesinde hiçbir şey belli etmemeyi başarabilecektim.

Kuzenim beni abartıyla öptükten sonra bir suçluyu yakalamış bir polis memuru gibi sıkı sıkı sarıldı.

"Neler yapıyorsun bakalım?" dedi. "Bana kendini anlat, her şeyi bilmek istiyorum!"

Tam da bana katlanılmaz gelen türden sorulardı bunlar. Koltuğumda mümkün olduğunca geri çekildim. Keşke gözden kayboluncaya kadar gömülebilseydim de bu soruları yanıtlamak zorunda kalmasaydım.

Sabahtan beri iç dünyama karşı cimri olduğumun, artık düşüncelerime ya da duygularıma güvenimin kalmadığının pekâlâ da farkındaydım.

"İyiyim, ya sen neler yapıyorsun?"

En iyisi topu geri fırlatmaktı.

Belliydi ki onun da beklediği zaten buydu ve her ne kadar onun yaşamına zerre kadar ilgi duymuyor olsam da hiç olmazsa kendiminkini ortaya dökmekten kurtulmuştum.

"Ah! Son görüştüğümüzden beri ne çok şey oldu, bir bilsen..."

Bunu son derece sıradan bir yaşamın en uyku verici ayrıntılarını öğrenmemi sağlayan sersemletici bir monolog izledi. Evinin salonunu dekore ediş biçiminden patronundan duyduğu iltifatlara ve ikinci oğlunun diş çıkardığı tarihe kadar en küçük ayrıntıları bile öğrenmiş oldum. Bu işkence bana öyle uzun gelmişti ki kurumuş olan gırtlağını yumuşatmak için mecburen bir su içme molası verdiği anda fırsatın üzerine atladım:

"Ben fazla kalamayacağım, yarın sabah çok erken kalkmam gerekiyor."

Neredeyse boğulacaktı.

"Hemen kalkıyor musun?"

Salonun yarısı yine dönüp bize baktı.

"Evet."

"Ama sen hiçbir şey anlatmadın ki! Haydi, anlat bakalım her şeyi!"

İç sıkıntısı.

Çabuk, konu listem.

"Cibuti'de bağımsızlık için sesler yükselmeye başlıyor gibi, ne diyorsun?"

Bu işe yaradı, makineye jeton atmış gibi oldum. Elbette ki bu konuda bir fikri vardı ve benim de onu bütün ayrıntılarıyla öğrenmem gerekiyordu. Kültürsüzlüğüyle aynı oranda bir rahatlık içinde beylik sözleri arka arkaya sıralayıp duruyordu.

Söz almak için kendimi meşru görmeme yetecek kadar bilgi sahibi olmadan kendimi öne atmaya hayatta yanaşmayan ben, büyük bir inançla ortaya atılan, nereden geldiği belirsiz bu kesin hükümlere katlanmakta büyük bir güçlük çekiyordum.

Onu dinlerken dudak bükmeme engel olamadım ve çok geçmeden onun iddialarını reddetmeye, hatta düzenli olarak karşı gerekçeler üretmeye başladım.

O da konuyu değiştirip beslenme ve diyetlerden söz etmeye başladı, ben de bu sefer kafasından uyduruverdiği ya da kuaföründen duyduğu bulanık kuramları bana bilimsel gerçeklermiş gibi sunmasına katlanmak zorunda kalıyordum.

İçimden iç geçirip duruyordum.

Sonra hazırlamış olduğum konulardan başka bir tanesine geçtik ve oradan da plajda yaptıkları son tatile sıçrayarak bana çocuklarıyla ilgili başından geçen bir olayı anlatmanın bir yolunu buldu. Artık bu kadarı katlanabileceğimden fazla oluyordu.

Masanın üzerine tamı tamına içtiğim maden suyunun fiyatı kadar para bırakıp onunla hızlıca vedalaştım ve yine her tarafından yapış yapış şefkat damlayan duygusal patlamalarından birine fırsat vermeden çıktım.

*

* *

Eve dönüş yolumda, nihayet kendimle baş başa kalabilmişken aslında onu gördüğüme sevinmiş olduğumu hissettim. Acaba başkalarının bana akıl ya da mantık dışı görünen sözlerini fazla sert yargılamaya eğilim gösteriyor olabilir miydim?

Başkalarıyla paylaşmak için kendime izin verdiğim bilgilerde öylesine bir kesinlik ve doğruluk arayışı içindeydim ki diğer insanların yaklaşık konuşmalarına çok az hoşgörü gösteriyor, bunları yeterince ciddi olmayan kişilerin uçarı saçmalıkları olarak görüyordum. Bu da beni neredeyse elimde olmaksızın, karşımdakinin her söylediğini sorgulamaya, anlattıklarının doğruluğundan kuşku duymaya itiyordu ve böylece farkına bile tam varmaksızın konudan konuya yavaş yavaş eleştirel bir kuşkuculuğa, giderek de mutsuz bir hiççiliğe doğru kayıyordum.

Eve girdiğimde yorgunluktan tükenmiş haldeydim ama nihayet evime sığınabildiğim için de rahatlamıştım. Nathan yatmış, kitap okuyordu. Ben de bir an önce aynı şeyi yapabilmek için hızlıca tuvalete girip çıktım. Su yine buz gibi akıyordu. Bu şofben arızasının hiç olmazsa bana biraz tasarruf ettirmek gibi bir yararı oluyordu. Tasarruf... Nedense bu konu birdenbire gözüme çok önemli görünmeye başlamıştı. Eğer yeterince birikim yapmayı başarabilirsem daha özerk hale gelir, başkalarına bu kadar bağımlı kalmak zorunda olmazdım...

Kütüphaneden ödünç aldığım satış teknikleriyle ilgili kitabı keşfetmekte gecikiyordum. Bu konuda bilgi birikimi sağlamam, gemide toplantı düzenlemeyi isteyebilecek şirketleri bulmamı kolaylaştırması ve ayrıca Katell ile Jeff'i kontrol altında tutabilmemi sağlaması bakımından çok önemliydi.

Olası müşterilere yaklaşma tekniklerine gelmiştim ki Nathan, besbelli bir arzuyla bana doğru sokuldu.

Tam o anda canımın istemediği tek bir şey varsa o da bu olmalıydı! Kuzenimle yaşamış olduğum yıpratıcı buluşmadan sonra yalnız bırakılmayı fena halde istiyordum. Dahası sakin

kafayla okumak dururken tensel temasa geçmek bana birdenbire tam bir zaman kaybı olarak görünmeye başlamıştı.

İşin içinden nasıl çıkabileceğimi bilmez hale gelmeden konuyu hemen kapatmaya karar verdim.

"Nathan bu gece çalışmam gerek."

"Her seferinde iki saat sürmek zorunda değil ya..."

Seni kendini beğenmiş, ne zaman iki saat dayanabildin ki? Şikâyetim olduğundan da değil tabii.

"Haydi..." diye üsteledi.

Ne yapacağımı bilemeyecektim. Çabuk, duyguları kapat, zihninde, somut verilerde kal.

"Baksana, bu akşam beni havaya sokacak hormon uyanışı yok işte, anlamıyor musun?"

"Benim hormonlarım uyandı ama..."

"O halde sana bugünlük elle tatmini önerebilir miyim?"

"Canın öylesini istiyorsa..."

"Hayır, yani... Kendi elini kastetmiştim. Tek başına..."

"Ha, anladım... Eh, madem bunu öneriyorsun..."

"Gerçekten de böylesini tercih edeceğim."

"Tamamdır."

İşe koyuldu.

"Ben okumaya devam etsem, senin için sakıncası olur mu?" diye sordum bir süre sonra.

"Hayır, hayır."

Ama bir dakika sonra ekledi:

"Tişörtünü çıkarabilir misin? Bana biraz yardımı dokunur."

"Ha... Peki."

Çırılçıplak soyunup okumayı sürdürdüm.

Satış kültürümü geliştirmekten büyük bir zevk alıyordum. Müşteri adayıyla ilk yakınlaşmayı sağladıktan sonra onun ilgisini uyandırmak için, hedefi sürekli aklında tutarak onun satın alma isteğini canlı tutmak gerekiyordu: en kısa sürede sonuca ulaşmak.

18

Koca mavna, tok bir kükremeyle geminin o kadar yakınından geçti ki az kalsın sürtünecekti. Güvertede ayakta duran Ivan Raffot, küpeşteye sıkı sıkıya tutunarak başını çevirip mavnanın ardında bıraktığı tedirgin edici çalkantıya baktı. Geminin sallanışı onun içini daraltan kasveti daha da keskinleştiriyordu ve içgüdüsel olarak gözü en yakın şamandırayı aradı. Gaz yağı dumanının kokusuna şimdi bir de mavnanın dalgalandırdığı suların çamurlu kokusu eklenmişti.

Büyük salonun içinden geçerken isterik bir garson kızın, çatal bıçakların yanlış dizilmesiyle ilgili saçma sapan bir nedenle bir arkadaşına bağırmaya başlamasıyla ortalığı dolduran kadın çığlıklarından kaçmak için açık havaya çıkmıştı. Kadın saçmalıkları... Bu edepsizler duygularını nasıl da böyle uluorta gösterebiliyorlardı? Dayanılır şey değildi.

Güverteye de, salona da yeniden sessizlik egemen olunca, Sybille'in masasından almış olduğu belgeyi yeniden bulduğu yere koymak üzere onun bürosuna yöneldi. Okudukları kafasını karıştırmıştı: Geminin yanaşacağı yerin farklı senaryolarına bağlı olarak kısa ve orta vadede ciro ve kazanç payı hesaplamalarıydı bunlar. Varsayımlar ciddiyetle geliştirilmişti, akıl yürütme biçimi çok sağlamdı ve bütün rakamlar doğru hesaplanmıştı.

Daha dün kararlarını duygularına göre veren o değişken ve uçarı kadın nasıl olup da ertesi gün bu kadar ciddi ve akılcı bir hale gelebiliyordu? Anlaşılır gibi bir şey değildi bu.

Çözülmesi mümkün olmayan, güvenilmez profil.

Bu kadın, onun elindeki kişilik okuma çizelgesinde bulunan bütün hanelere yayılıyor ama hiçbir kalıba oturmuyordu. İki yıl önce ortaya atılmış, çok etkili bir psikolojik değerlendirme aracı olan MBTI testi bile onun karakterini açıklamakta yetersiz kalıyordu. Bu kadının karşısına çıkan büyük üstat Jung bile olsa havlu atardı.

Bu anormal durum onun denetleme işini de ciddi biçimde zorlaştırıyordu: Değerlendirebilmek için önce anlaması gerekiyordu. Başarıların da, başarısızlıkların da bir açıklaması olmalıydı. Elde edilen kötü sonuçları anlayabilmek onların düzeltilmesini sağlardı. İyi olanları anlamaksa yinelenebilmelerini.

Esrarengiz bir vaka, boktan bir yatırım.

*

Oscar Firmin'i bana altı numaralı türden bir kişilik vermesi için ikna edebilmeyi tam başarmıştım ki derneğin kapısının vurulduğunu duyup çok şaşırdım. Bu adamla hep baş başa görüşmeye o kadar alışmıştım ki neredeyse buna bozulmuş, yeni gelenin istenmeyen bir münasebetsiz olduğunu düşünmüştüm.

"Buyurun?" diye seslendi Firmin dalgınca.

Kapının tokmağı gıcırdadı ve ben de bu hadsizin kim olduğunu merak ederek arkama döndüm.

Ancak yeni gelen kapıyı yalnızca aralamakla yetinmişti ve ben de yüzünü hiç göremiyordum.

"Bana bir saniye izin verebilecek misiniz?" dedi Firmin.

Sonra da ayağa kalkıp koridorda gözden kayboldu. Ayak seslerinin uzaklaştığını duydum.

Bakışımı hemen, az önce onun ellerinde duran ve kalkarken koltuğunun üzerinde bırakmış olduğu belgeye doğru çevirdim.

Yer yer silinmiş eski tezhiplerle süslü, koyu renkli, deri bir kapağı olan, çok eskilerden kalma bir çeşit defterdi bu.

Bir an duraksadıktan sonra bir sıçrayışta ayağa kalkıp kapağındaki başlığı okumaya çalıştım.

Bana hiçbir şey ifade etmeyen, tuhaf bir alfabeyle yazılmıştı ve ben de cebimden not defterimle kurşun kalemimi çıkarıp onu hızlıca ve elimden geldiği kadar doğru biçimde kopyalamaya çalıştım:

εννέα γράμματα

Koridordan yine ayak sesleri duyuldu.

Not defterimi cebime sokuşturup diktafonu çalıştırdım ve yerime oturdum.

"Kusuruma bakmayın rica ederim," dedi Firmin yeniden yerini alırken.

"Rica ederim."

"Rahatça oturun ve gevşeyin."

Birkaç dakika sonra kişiliğim yine değişmişti ve derneğin modelinin tamamını keşfetmeye bir adım daha yaklaşmıştım. Çevremi kuşatmakta olan dünya bana çok karmaşık görünüyor ve başka insanların arasında yaşamak bütün enerjimi tüketiyordu. Modeli ne kadar iyi tanırsam, çevremi sarmış olan bütün bu gözü dönmüş yaratıkları daha iyi anlayabilecek ve yaşamda yolumu bulmaya çalışabilecektim.

*

* *

Nathan asma kata çıkan basamakları tırmandı. Sybille, biraz-dan kendisinin de gitmek üzere yola çıkacağı gemiye doğru yola koyulmadan önce buraya çıkmıştı ve hemen arkasından da eski gardırobun kapısının gıcırdadığı duyulmuştu.

Şimdi de Nathan bu kapıyı açıp diktafonu eline aldı ve oynat tuşuna bastı.

Kimi zaman karanlık ve mantık dışı olan o her zamanki sözler yine karşısındakini gevşemeye çağırıyor, sonra da biraz sessizliğin ardından yargı veren bir cümleyle kaydı tamamlıyordu:

İçinizin derinliğinde, en derinlere koca bir korku yuvalanıyor artık, çok derin bir kaygı...

Tehlikeli bir dünyanın içinde size destek olacak, yol gösterecek kimse olmaksızın yapayalnız ve çaresiz olma kaygısı...

Kendinize geldiğinizde her şeyi tamamen unutmuş olacaksınız ama bu kaygı bilinçdışınızın en derin yerine gömülmüş olarak yaşamınızdaki bütün edimlerinize yol gösterecek.

Nathan her defasında aynı hayreti yeniden yaşıyordu.

Bu kasetleri kaydettikten sonra Sybille'e mi veriyorlardı, yoksa kayıtları bizzat o mu yapıyordu? Eğer öyleyse bunun için ne amacı olabilirdi? Ayrıca bu diktafonu sabahtan bu gardırobun içine bırakıyor ve gün boyunca eve hiç uğramadığına göre cihaz sürekli burada böylece duruyordu. Bunları dinliyor olması mümkün değildi...

Bu kayıtlarla, son zamanlarda onda gözlemlemekte olduğu tuhaf davranış değişiklikleri arasında bir bağ kurmaya çalışmamak elinde değildi. Artık eski Sybille'i hiç bulamaz olmuştu, bir zamanlar tanışıp da birlikte yaşamaya karar verdiği o kadın ortalıkta yoktu. Bir haftadır her gün önceden kestirilmesi mümkün olmayan biçimlerde davranıyordu ve bu da onun için son derece kaygı verici bir durumdu.

Onun, pis bir amaçla onu bir kukla gibi oynatan kötü niyetli bir adamın etkisi altına girmiş olduğundan korkuyordu. Elleri kolları bağlı, hiçbir şey yapamadan oturup seyrettiği için de kendine kızıyordu. Ancak Sybille'in tutumundaki bu önceden kestirilemezlik hali en küçük bir girişimde olsun bulunabilmesini

iyice tehlikeli kılıyor ve onu aslında kendisi için en doğal konum olan gözlemleyici rolüne hapsediyordu.

*

* *

Yeni kişiliğimin ayırdına varmam ancak on beş dakikamı aldı. Bu kadar kolay olmasının da bir nedeni vardı çünkü başlangıç noktasına geri döndüğümden, kendi gerçek doğama yeniden kavuşmuş olduğumdan neredeyse emin gibiydim.

İçimdeki bir şeyler beni her şeyi sorgulamaya itiyordu: kendimi, seçimlerimi, başkalarını ve söylediklerini. Tıpkı eski günlerdeki gibi yine kendimi bir korku ve güvensizlik kısır döngüsünün içine hapsolmuş buluyor, zihinsel olarak bir kuşku ve kaygı sarmalı içinde yaşadığımı hissediyordum. Otuz iki yıl boyunca ömrümü çürütmüş olan ve tam da onlardan kurtulabilmek için büyük üstadı ziyaret etmeyi istediğim o düşünce şemalarım geri geliyordu.

Gemide yine geçmişteki o eski zorluklarımla karşı karşıya bulunuyor, Katell'in düşmanca rekabetiyle başa çıkmaya uğraşıyor, Charles'ın vereceği yargılardan korkuyordum, üstelik şimdi buna bir de Ivan Raffot'nunkiler eklenmişti.

Bir saat daha geçtikten sonraysa, düşünce şemalarım, kuşku ve korkularım eskisiyle aynı olduğu halde, bunların davranışlarıma dönüşme biçiminin şimdi çok farklı olduğunu keşfettim. O zamana dek korkularımı yönetebilmek için hep kendimi mümkün olduğu kadar başkalarına ayak uydurmaya, onların alışkanlıklarına, kurallarına uymaya çalışmaya zorlamış ve bu arada da sanki nezaketim beni düşmanlık ve acımasızlığa karşı koruyacakmış gibi hep elimden gelen en nazik biçimde davranmaya uğraşmıştım. Şimdiyse kendimi öncesinden çok daha güvensiz buluyordum ve sanki ifade edebileceğim gücün içinde bir çeşit güvenlik duygusuna kavuşuyormuş gibi hissediyordum. "Kaşınanı kaşırım," sanki sloganım olmuş gibiydi.

Gemide ne zaman biriyle karşılaşacak olsam elimde olmadan ona kötü niyetler atfediyor ve onu bu niyetinden caydırmak için önce davranarak ters bir yorumda bulunuyordum. Boyun eğmeden başkaldırmaya, uysallıktan saldırganlığa geçmiş gibiydim, oysa aslında her iki tavrım da aynı yerden kaynaklanıyordu: tehlikeleri önleyerek, güvenliğimi sağlama niyetinden. Aynı madalyonun iki yüzü gibiydiler.

Geçen günler içinde ilk kişiliğime geri dönmeyi istediğim zamanlar olmuştu ama Oscar Firmin'in bana şimdi vermiş olduğu kişilik eski halimin daha paranoyak bir versiyonu gibiydi. Böyle yaşamak zordu.

Bu adam benimle oyun oynuyordu, artık bu apaçık belli olmuştu.

Her geçen gün bana beraberinde bir yığın sıkıntı getiren, hiç de tatmin edici olmayan yeni kişilikler veriyordu, belki bu sıkıntılar her seferinde bir gün öncekilerden farklı oluyordu ama hiç de daha kabul edilebilir olmuyorlardı. Firmin başkalarının acı çekmesinden zevk alan, daha iyi bir yaşama kavuşma umuduyla onların kendilerini onun insafına bırakmalarını isteyen bir sapık olmalıydı. Elinde çok büyük bir güç bulundurduğu kesindi ve bu gücü de canının istediği gibi kötüye kullanıyordu.

Bu takıntılı düşünceler kafamın içinde sürekli dönüp duruyordu. İçimde öfke ve isyan etme arzusu yükseliyordu. Artık bir tepki vermem, kendimi ezdirmemem gerekiyordu. Bu sahtekârın korkunç gücünü elinden almak, onun insanlara zarar vermesini önlemek zorundaydım.

Bunun için de maskesini düşürmem gerekirdi. Gücünün kaynağını ele geçirmeliydim.

Hemen gemiden ayrılıp üniversiteye koştum. Firmin'in defterinin kapağında yazılı olan başlığın şifresini çözecek birini elbet bulacaktım.

*

* *

Danışmada duran kız talebimi dinleyince bana ters ters baktı. Çatık kaşlı, gözlüklü bir esmerdi.

Ne diye beni böyle süzüyordu ki? Benden ne istiyor olabilirdi?

"Yabancı diller bölümünün nerede bulunduğunu söyleyin bana," diye yineledim üçüncü kez.

"Öğrenci misiniz?" diye sordu kız kuşkulu bir tavırla.

"Bundan size ne?"

Yanıt vermeyince, sesimi biraz daha yükselterek ekledim:

"Ben vergilerini ödeyen bir vatandaşım, bu üniversite hepimize ait."

Arkamdaki kuyruk uzamaya başlıyordu. İnsanlar sabırsızlık belirtileri gösteriyorlardı ama hiçbiri bir şey söylemeye cesaret edemedi.

Esmer kız sonunda boyun eğdi.

"Holün sonundaki merdivenden çıkılınca üçüncü kat."

Koştum.

Dünya ağızlarını bile açmadan kendilerini ezdiren koyunlarla dolu bir yerdi. Oysa hayatta kalmak için tepki vermek gerekiyordu.

Üçüncü katta danışma masası yoktu. Koridora girdim.

Dersliklerin, çalışma salonlarının, idare odalarının kapıları birbirini izleyip duruyordu. Bir sekreterlik buldum. Kapıyı iki kere kısaca vurup içeri girdim.

Buralarda havalandırma yok gibiydi. İçerisi hem çok sıcak hem de havasızdı.

Sekreter kadın başını kaldırıp yüzüme baktı. Hem o hem de odadaki diğer adam gözlük takıyordu. Bu kadında da şüpheci bir hal vardı. Sağ tarafındaki kır saçlı, gri ceket ve pantolon giymiş adam gri, madenî bir dolabın çekmecesini karıştırıyordu.

"Merhaba, ben gizemli bir metnin şifresini çözebilmek için bir profesörle görüşmek istiyordum."

Kadın bir an bir şey söylemeden yüzüme baktı, beyin hücreleri devreye girinceye kadar.

"Öğrenci misiniz?"

Birbirlerine haber mi veriyordu bunlar? Hepsi bana karşı birlik mi olmuştu yoksa?

"Vergi mükellefiyim. Bilinmeyen bir dilde yazılmış iki sözcük var elimde, bu katta onların ne anlama geldiğini çözebilecek birileri mutlaka vardır. Çok önemli bu."

"Ah, ama eğer öğrenci değilseniz, bu mümkün olamaz ve..."

"Bir profesörle görüşmek istiyorum diyorum size!"

"İyi ama eğer fakülteye kayıtlı değilseniz..."

"Şu metni bana göstersenize," dedi grili adam, baş belası kadının lafını ağzına tıkan, gayet kararlı bir sesle.

Not defterimi cebimden çıkarıp sayfayı açarak ona uzattım.

εννέα γράμματα

"Bu metnin yazıldığı dil bilinmeyen bir dil değil," dedi, "ama anlamının gizemli olduğu konusunda size hak veriyorum."

"Hangi dil bu?"

"Eski Yunanca."

"Peki nasıl çevrilebilir?"

"Okunuşu *ennéa grámmata* şeklindedir ve anlamı da kullanıldığı bağlama göre 'dokuz işaret' ya da 'dokuz rakam' gibi bir şey olacaktır."

"Ya..."

"Başka bir bilgi olmadan bundan fazla bir şey söylemek mümkün değil."

"Bu sözcükleri başlık olarak taşıyan bir kitap, bir eser bulunduğundan haberiniz var mı?"

"Hiçbir fikrim yok. En üst kattaki kütüphaneye bir bakın."

"Öğrenci kartım yok ama..."

"Benim adımı verin, Profesör Delamarre. Eğer bir engelle karşılaşırsanız bana haber verin..."

"Teşekkür ederim, çok teşekkürler!"

Koridoru koşarak aşıp basamakları çifter çifter çıktım ve soluk soluğa fakültenin kütüphanesine ulaştım. Profesörün adı içeri girebilmemi sağladı ve nereye bakmam gerektiğini tam bilmeksizin kitap kokusuyla dolu sıraların arasında gezinmeye başladım. Ellili yaşlarının başında, sarı saçları küt kesilmiş, ekose tayyörlü sevimli bir kadın olan kütüphaneci durumumun farkına varmış olacak ki yardım isteyip istemediğimi sordu. Ben de ona iki Yunanca sözcükle, *ennéa grámmata* ile bağlantısı olabilecek, kişiliklerle uzaktan ya da yakından ilgili eserler aramakta olduğumu söyledim.

"Aradığınızı raf raf dolaşarak bulamazsınız," dedi bana. "Benimle gelin."

Bürosuna girdik ve bir dolabın içinden kocaman klasörler çıkarıp masanın üzerine koydu. İçlerinde kitap referansları ile reyon kodlarının bulunduğu uzun uzun sözcük listeleri vardı.

"Bunlar terimler dizinlerimiz," dedi. "Bir sözcükten hareketle o konuyu işleyen eserlerin listesini veriyorlar."

Her geçen saniye umudumun biraz daha azaldığı yaklaşık on dakikalık sonuçsuz bir arayışın ardından nihayet bu Yunanca deyişi içerdiği anlaşılan tek bir tanecik kitabın referansını buldu: *Gelen İyiliğin Habercisi,* yazan G.I. Gurdjieff.

"Benimle gelin," dedi.

Kadının peşine düşerek, numarasını bildiği bölüme durak-samadan gidebilecek kadar iyi tanıdığı kocaman kütüphanenin içine daldım.

"A ah! Çok tuhaf," dedi.

"Ne oldu?"

"Kitap burada değil."

"Ödünç mü alınmış?"

Gözleriyle kitaplığı tararken başını iki yana salladı.

"Hayır, ödünç alınmamış. Acaba yanlış bir yere konmuş olabilir mi diye bakıyorum ama... Bir şey göremiyorum. Haydi, gelin benimle."

Kadının bürosuna döndük ve bir süre dosyalarını karıştırdı.

"Artık bizde değilmiş meğer," dedi.

"Nasıl yani?"

"1933 yılında ilk yayımlandığı zaman kütüphaneye kaydedilmiş ama şimdi görüyorum ki basımından kısa bir süre sonra yazarı onu satıştan kaldırmış ve dağıtılmış olan bütün kopyalarının da toplatılmasını istemiş."

"İyi de ne halt etmeye böyle bir şey yapmış ki?"

"Hiçbir fikrim yok."

Aksilik işte.

Bu da onu başka bir kütüphanede aramamın da boşuna olacağı anlamına geliyordu. Bu iş burada bitiyordu.

"Yazarının yaşamı ve eserleri hakkında bilgi edinmemin bir yolu var mı?"

"Bakalım biyografisi var mıymış?"

Yeniden dosyalarının içine dalarak çok fazla gecikmeden bana yanıt verdi.

"Louis Pauwels'in *Monsieur Gurdjieff* adlı bir kitabı var, 1954'te Seuil yayınlarından çıkmış. İlginizi çeker mi?"

"Alıyorum!"

Bir kere daha kadının peşine düştüm ama bu seferki yolculuk sonuç verdi ve bir dakika sonra kendimi cam kenarındaki bir masaya, kocaman bir dilbilim ansiklopedisine bakarken kulak memesini ovalayan bir öğrenci kızın yanı başına oturmuş olarak buldum.

İçinde Kellia Derneği'nin modeliyle bağlantılı olabilecek herhangi bir şeyler bulabilme umuduyla Pauwels'in kitabını hızlıca gözden geçirdim.

Georgi Ivanoviç Gurdjieff, Freud'un çağdaşı olan, önce bilime, daha sonra da okültizme merak sarmış bir Ermeni'ymiş. Ezoterik bilgilerin peşinde Hindistan, Tibet, Orta Asya ve Akdeniz havzasına büyük yolculuklar yapmış ve bu uzun deniz yolculuklarının masraflarını karşılamak üzere giriştiği az çok

sahtekârca işlerden milyoner olmuş. Tibet'in lamalarıyla ve Nakşibendi sufileriyle ilişkiler kurmuş, Türkistan'da çok eski bir Sarmuni derneğinin izini bulup onlardan kendi içlerindeki dönüşümlerin sırrını öğrenmiş. Uydurmacı gözüyle bakılan bir kişi olduğundan izlemiş olduğu yol hakkındaki gerçeği öğrenebilmek pek mümkün görünmüyormuş. Ancak Moskova'da, kendisine çekmiş olduğu müritlerinden oluşan bir çevreye edindiği bilgileri aktarmak üzere bir enstitü kurmuş. Rus devrimi dolayısıyla Avrupa'ya kaçmak zorunda kalmış, çeşitli ülkelerde dolaştıktan sonra Fransa'ya yerleşip 1922'de Fontainebleau yakınlarındaki eski bir manastırı satın alarak enstitüsünü burada yeniden açmış. Bu da, çok sayıda aydının bir varoluş bunalımına girerek yaşamlarının anlamının ve ruhani bir uyanışın peşine düşmüş oldukları bir döneme rastlamış. Gurdjieff'in önerdiği yöntem belli bir yankı uyandırmış ve çok sayıda kişi ona katılmış. Ona inananların arasında İngiliz yazar Katherine Mansfield ve Fransız filozof Jean-François Revel de bulunuyormuş.

Gurdjieff müritlerine, onları sahip oldukları yüzeysel kişilikten kurtarıp özdeki varlıklarının su yüzüne çıkmasını sağlayacağını öne sürdüğü çok katı bir disiplin dayatıyormuş. Her birine kendi karakterinin anahtarlarını, egosunun eksenini açık ediyormuş.

Oscar Firmin'le konuşmalarımız sırasında onun kullanmış olduğu dili hemen tanımıştım. Hiç kuşku yoktu: Bu insanlarla ya da en azından onların kuramıyla arasında bir bağlantı bulunuyordu.

Hızlıca okumaya devam ettim.

Bir sufi geleneğinden aldığı esinden hareketle, herkesi karşısına alıp ona ne türden bir budala olduğunu anlatma alışkanlığındaymış. Konuşmaları ve yaptırdığı alıştırmalarla müritlerini aşağılıyor, bu yolla kişiliklerini ezip egolarını susturmaya çalışıyormuş...

Onun müritleri arasında bulunan Katherine Mansfield tüberküloz hastasıymış. Gurdjieff doktorunun ona yazdığı reçetelere

karşı gelerek kendisinin bilinen tıptan daha etkili olan gizemli bir gelenekten kaynaklanan tıbbi sırlara vakıf olduğunu öne sürmüş.

Kadından kış ortasında bir ağılın soğuğunda uyumasını istemiş çünkü ineklerin verdikleri solukta onu iyileştirecek ruhani şifalar bulunuyormuş. Bu da zavallı kadının canına mal olmuş.

Kendisi de Gurdjieff'in edimleri yüzünden hastalanmış olan Pauwels, şu sözcüklerle sonuca varıyordu: "Şu kadarını söyleyeyim ki kimileri için Gurdjieff deneyimi hastalığa, hastane yatağına ve mezarlığa giden yolları açmış olan ve hâlâ da açabilme tehlikesini içeren büyük bir baştan çıkarış olabilmektedir."

Gurdjieff seksen yaşını aşmışken, Neuilly'deki Amerikan hastanesinde, çevresi müritleriyle kuşatılmış olarak ölmüş. Son nefesini vermeden az önce onlara sakince bakarak, dudaklarında gizemli bir gülümsemeyle şöyle demiş: "Sizi felaketinizle baş başa bırakarak gidiyorum."

Yıkılmış bir halde kitabı kapattım.

Hayal edebileceğim her şeyden daha beter bir durumdu bu. Üstelik de korkularımın beslediği hayal gücüm gayet verimli olduğu halde.

Geniş halk kitlelerince hiç tanınmayan, gizli olduğu kadar tehlikeli de olan bir tarikatın yörüngesine düşmüştüm.

Tek avuntum kendime büyük entelektüellerin de bu türden örgütlere kapılabildiklerini hatırlatmak oluyordu ama bu, geleceğim konusunda içimi rahatlatmaya da pek yetmiyordu.

Bir çözüm bulmak gerekiyordu, ama ne? Polis mi? Onlara ne diyecektim? Oscar Firmin'in kişiliğimi çaldığını mı? Beni doğruca tımarhaneye yollarlardı. Şimdiye kadar umudum, Firmin bana eski kişiliğimin de tipolojisi içinde yer aldığını söylediğine göre modeldeki kişilikleri teker teker deneyerek er geç ona yeniden kavuşabileceğim yönündeydi. Ancak şimdi bana verilmiş olan kişilik epeyce farklı geliyordu ve onu ömrüm boyunca korumayı istemiyordum.

Korku ve kuşkularımla yaşamak bana yetiyordu zaten, bir de üstüne paranoyayı ekleyemezdim. Hem zaten şu anda yaşamakta olduğum şey neydi ki? Bu da bir paranoya krizi değil miydi? Ama, hayır, ben burada somut verilere, yazılı belgelere dayanıyordum: Bütün bunlar zaman zaman yaptığım gibi kendi zihinsel filmimin ürünleri değildi.

Hay aksi, ne yapmalıydı şimdi?

Yeniden geminin yolunu tuttum, hayatta kalmam söz konusu olduğunda mesleki geleceğim ikinci plana düşmüş olduğundan hevesimi yitirmiş olsam bile yine de çalışmam gerekiyordu.

Gemiye varınca eski büroma geri dönmeye karar verdim. Kazan dairesine bu kadar yakın olmam beni kansere yol açabilecek hidrokarbür yayılımlarına maruz bırakıyordu.

Gün akışına kaldığı yerden devam etti ve ben de işçi işveren ilişkilerimde eski kişiliğimin tipik rahatsızlıklarını yaşamaya geri döndüm. Patronumun gücünü gözümde abartarak bunu kötüye kullanabileceğini hayal ediyor ve korunmak için ya boyun eğmeye ya da başkaldırmaya yöneliyordum. Boyun eğenler zorbanın kendilerini bağışlayacağına inanırlar, başkaldıranlarsa kuvvet kullanarak kendilerini kurtarabileceklerini umarlar.

Güç sahibi olan kişinin sevilmesinin mümkün olamayacağına inanmamdan dolayı iyice karmaşıklaşmış olan müdürlük görevimdeyse önümde iki seçenek bulunuyordu: Ya güçten vazgeçip otoriterliğin karşıtlığını benimseyecektim ya da sevilmekten vazgeçip birlikte çalıştığım kişilere duyduğum güvensizlikle iyice zorbalaşmış bir otoriteyi üstlenecektim.

Zamanın ve bakımsızlığın iyice yıpratmış olduğu geminin içinde dolaşırken bir ara aklıma belediyenin düzenlediği büyük davetin üç gün sonra gerçekleşeceği ve benim de telefonda burayı lüks bir lokanta olarak tanıtmış olduğum geldi. Dürüst ve doğru sözlü davranmamış, bana duyulan güvene ihanet etmiştim ve şimdi de tutamayacağım sözümle yüzleşmek zorunda kalacaktım. Korkunç bir köşeye sıkışmışlık duygusunun ikiye katladığı

büyük bir stres içimde yükselmeye başlıyordu: Yalnızca üç gün içinde ve hiçbir bütçem olmadan ne yapabilirdim ki? Hiçbir şey. Kesinlikle hiçbir şey.

Günün tek huzurlu anı akşamın sonunda, konser sonrasında geldi ve benim için tam bir rahatlama oldu.

Özel defterime izlenim ve çözümlemelerimi dökmeyi bitirip her zaman gizlediğimden farklı bir yere koymaya da özen gösterdikten sonra yemek salonuna geçtim.

Paloma'nın konseri bitmişti ve her zamanki gibi Jeremy konukların ve mutlaka kendisinin de keyfini bir süre daha uzatabilmek için piyanosunun üzerinde vazgeçilmez İrlanda viskisi şişesiyle kendi bestesi olan küçük ezgilerini çalıyordu.

Müziğin düşüncelerimin sonsuz akışını durdurmak ve kendimi Blüthner'in derin ve ahenkli titreşimlerine bırakarak başka bir boyuta geçmiş gibi birazcık gevşememi sağlamak gibi bir gücü vardı.

"Sybille's Reflections" çalmaya başlayınca yine kaçınılmaz olarak gözlerimin dolduğunu hissettim.

O akşam, en son müşteri gittikten sonra bile Jeremy piyanonun başından kalkmadı ve ben de onu dinledim. Sonra birden Paloma'nın söylemeyi sevdiği şarkılardan birini çalmaya başladı, benim de duş yaparken kendi kendime mırıldandığım bir ezgiydi bu. Farkında olmadan dudaklarımın oynamaya başladığını görmüş olacak ki eliyle beni yanına, sahneye çağırdı. İlk anda ne demek istediğini anlayamamıştım ama o üsteledi ve ben de teklifinin ne olduğunu anlayınca ortada hiç izleyici olmadığı halde korkuya kapıldım. Bunu sezmiş olacaktı çünkü o çok şirin İrlanda aksanı ve derinden gelen sesiyle yaşamımı altüst edecek olan o sözcüğü söyledi:

"Yapabilirsin."

Böyle bir yüreklendirme beklemiyordum. O anda bu bana neredeyse sahte bile gözüktü.

"Nereden biliyorsun?"

Yüzüme bakarak kocaman gülümsedi.

"Öyle seziyorum ve sezgilerim beni hiç yanıltmaz."

Onun bu kendinden eminliği benim kuşkularımı sarstı.

Ayağa kalktım ve midemde korkuyu hissederek sahneye, onun yanına çıktım. Müthiş bir heyecandı bu. Gülümsemesini hiç bozmadan gözlerini güven ve cömertlik dolu bir bakışla benim üzerime dikerek şarkıyı baştan aldı ve ben de ezbere bildiğim o parçayı söylemeye başladım.

Elbette ki onun da yitirebilecek bir şeyi yoktu zaten, koca salonda yalnız ikimiz vardık. Yine de bana bu şansı vermesi benim için muhteşem bir fırsat olmuştu: Nihayet her zaman düşlediğim gibi sahneye çıkıp şarkı söylemiştim. Bundan müthiş bir haz duydum, yoğun bir mutluluk, korkularımı aşarak onca zamandır yüreğimin derinlerinde sakladığım şeyi gerçekleştirmenin mutluluğu. Yaşamda kimi zaman düşlerinizin cisim bulabilmesi için tek bir kişinin size inanması yeterli olabiliyor.

*

O akşam yatma zamanı geldiğinde düşüncelerim varlığımın kontrolünü yeniden ele geçirmiş, üzerime sorgulamalarla saldırarak uykuya dalmama engel oluyordu.

Eski halimin sıkıntılarını geri getirip üzerine bir de yenilerini ekleyen bu altı numaralı türden kişiliği korumak istemiyordum.

Firmin'den yine bana yeni bir kişilik vermesini istemem gerekecekti. Bundan kaçışım olmadığını biliyordum. Ama artık ona hiç güvenim de kalmamıştı ve aklımda tek bir düşünce vardı: bu tuzağın içinden çıkıp canımı kurtarabilmek.

Bir yandan uykuyu bulabilmek için yatakta dönüp durur, bir yandan da bütün bu fikirleri kafamın içinde evirip çevirirken beni Firmin'i bu şekilde reddetmeye iten bu yeni kişiliğime özgü

güvensizlik olabilir mi acaba diye düşünmeye başladım. Abartıyor olabilir miydim? Gerçek neredeydi?

Ama aynı zamanda onun kişilik modelinin kaynakları da en hafif deyişiyle şaibeliydi: Her nedense yazılarını kendi ana dilinde yazmayan bir İlkçağ sapkını olan Evagrius ve müritlerini ya hastaneye ya da mezara yollayan ürkütücü bir guru olan Gurdjieff. Üstelik bu gizemli dernek bugün bile hâlâ sırrını, varlığını valilikten ve vergi dairesinden bile gizleyecek kadar özenle korumaktaydı. Bunların hepsi de korkularının işkencesi altında bulunan altı numaralı düş gücümün ürünü değildi ya. Bunlar kesin ve somut gerçeklerdi. Hakikat buydu.

Nathan yanı başımda huzurla horuldamaktaydı.

Birden aklıma bir fikir geldi. Fakülteden arkadaşım Rémi'nin ısrarlı tavsiyesi üzerine kendi kendime vermiş olduğum sözü çiğneyerek kayıtları dinlemek! Böylece hiç olmazsa ben transa geçtiğim sırada Firmin'in bana neler anlattığını, neler dikte ettiğini, içime hangi karakterleri koyduğunu öğrenmiş olacaktım. Bu sayede ben mi kafayı sıyırıyorum yoksa o gerçekten de tehlikeli bir adam mı anlayabilirdim.

Kaydı hemen şimdi oracıkta, hiç zaman geçirmeden dinlemek için içim içimi yiyordu ama bu kesinlikle mümkün değildi! Anneannemin gardırobu yatağa yalnız bir metre mesafedeydi ve eskimiş kapıları da fena halde gıcırdıyordu. Nathan anında uyanırdı.

Bu işi ertesi sabah, o gemiye gider gitmez yapmaya karar verdim.

Bekleyişin verdiği heyecanla uykuyu bulabilmem daha da zor olacaktı.

*

* *

Ertesi sabah uyandığımda aklımda bundan başka hiçbir şey yoktu. Yalnız kalmak için o kadar sabırsızlanıyordum ki Nathan'ın hazırlanması sanki iki saat sürdü gibi geldi bana.

Nihayet sokak kapısını kapattığını duyunca önlem olarak pencereye gidip sokağın köşesini dönerek gözden kayboluşunu görmeyi bekledim ve koşarak asma kata çıktım, gardırobu açtım, bir yığın tişört ve bezin altına özenle saklamış olduğum diktafonu çıkardım.

Yüreğim küt küt atıyor, nabzımın atışını boynumun damarlarında bile hissedebiliyordum. Heyecanın yanı sıra, her ne kadar ihlal etmek üzere olduğum kuralı kendi kendime koymuş olsam bile bir parça suçluluk da duyuyordum ve ayrıca Rémi'nin uyarısı aklımdan hiç çıkmadığından korkuyordum da.

Geri sarma düğmesine bastım.

Hiçbir şey olmadı, motorun sesi duyulmadı.

Midemde bir düğümlenme hissederek oynatma tuşuna bastım.

Hiçbir şey.

Kesinlikle hiçbir şey olmuyordu.

Cihazın pili bitmişti...

Asma katın basamaklarını koşarak inip mutfağa daldım. İlk çekmecede diktafonla birlikte satın almış olduğum pil paketinin geri kalanını buldum.

Nabzım yine hızlanmıştı. Pilleri takarken ellerim titriyordu. Pil bölmesinin küçük, plastik kapağı yere düştü. Hemen onu yerden aldım ve iyice beceriksizleşmiş olan parmaklarımla yerine oturtabilmek için dünyanın çabasını harcamam gerekti.

Sonunda oynatma tuşuna bir daha bastım.

Motor çalışmaya koyuldu.

Sessizlik.

Elbette! Başa sarmam gerekiyordu...

Sardım ve küçük motor kısacık bir zamanda işini görene kadar yüreğimin sabırsızlığını dindirmem gerekti. Çok kısacık bir zaman...

Oynat.

Gevşiyorsunuz, evet, işte böyle, çok güzel, giderek daha çok geviyorsunuz ve sesimi duydukça kendinizi daha derinlere...

Sessizlik.

Soluğumu tutmuş, en küçük bir ses duymayı bekliyordum... Ama hiç ses çıkmadı.

Hâlâ hiçbir şey yoktu.

Pil kayıt sırasında bitmiş olmalıydı.

Öfkeden ağladım.

Her gün yeni kaydı almadan önce bir önceki günkünü silmeye ahmak gibi özen göstermiş olduğum için, içim kendime karşı bir nefret dalgasıyla doluverdi. Yeni kaydı eskisinin üzerine yaparsam ses kalitesinin yeterince iyi olmayacağından korkuyordum. Yine korku! Hep korku, hep korku! En küçük ayrıntısına kadar bütün yaşamımı korkularım yönetiyordu!

Evden çıkmadan önce bir bardak dolusu su içmem ve gözyaşlarımı kurutmam gerekti.

Bu olayın bir yararı olmuştu hiç olmazsa: Yedi numaralı kişilik türüne geçme kararımı güçlendirmişti. Üstelik de bu sefer her ne olursa olsun kaydı mutlaka dinleyecektim.

19

Como, 17 Ocak 2018

Sam Giorgio Café'nin terasında oturmuş, kahvaltısını bekliyordu. Bekledi, bekledi. Avrupalılar neden bu kadar beceriksizdiler acaba? Birleşik Devletler'de olsa şimdiye kadar çoktan kahvaltısı gelmişti de o da yiyip bitirmiş ve çalışmaya koyulmuştu bile.

Şahane göl manzarası da sabırsızlığını yatıştırmaya, hiçbir şey yapmadan oturup beklemenin verdiği huzursuzluğunu dindirmeye yetmiyordu.

Cep telefonunu alıp asistanının numarasını tuşladı.

"Ben Sam, günaydın Jennifer."

"Günaydın."

"Piyanistten hiç haber var mı? İzini bulabildin mi?"

"Bulsam sana hemen haber verirdim Sam..."

"Neyse, beni dinle, elinden geleni yapman gerek. Bu herif Shirdoon'un hayatında çok önemli bir rol oynamış. Eğer hâlâ yaşıyorsa ona ulaşabilmek için ne gerekiyorsa yapmalısın."

"Sen hiç merak etme Sam."

"Ettiğimden değil de... Elini çabuk tut."

Masmavi gözlü esmer güzelinin gerçek bir İtalyan kafesinin fırınından taptaze çıkmış, dumanı üzerindeki poğaçaları muhteşem bir tepsi içinde yanında meyve salatası ve taze sabah ekmeğiyle birlikte getirdiğini görünce bütün bu bekleyiş zamanını unutmaya hazır olduğunu hissetti. Ne de olsa insan bütün nitelikleri bir arada bulamıyordu...

*

* *

Lyon, 22 Haziran 1964

Oscar Firmin'le buluşmamız gergin geçti.

Ben onu orijinalinden farklı olan altı numaralı türden bir kişiliği bana kasıtlı olarak vermekle suçladım. O da kendini savunmak için tam da benim beklediğim gibi, her ne kadar aynı kişilik türüne sahip olan bireylerde temeller ortak olsa da, bunların davranışlara yansıma biçimlerinin çok farklı olabildiğini ve her birimizi benzersiz bir varlık yapan şeyin de zaten bu olduğunu söyledi.

Artık onun bu safsatalarının tek sözcüğüne bile inanmıyordum gerçi ama ona hâlâ ihtiyacım vardı.

"Yedi numaralı kişilik türü, altı numaradan daha olumlu mudur bari?"

"Kişilikler yargılanamaz..."

"Ben de sizden yargılamanızı istemiyorum zaten, daha olumlu mudur diye soruyorum."

"Ama bu da bir yargıdır."

Gırtlağına sarılmamak için kendimi zor tutuyordum. Ayağa kalkmış olan sinirlerimi yatıştırabilmek için derin bir soluk aldım.

"Ben yalnızca bu türden kişilerin daha olumlu bir ruh haline sahip olup olmadıklarını merak etmiştim."

Yanıt vermeden önce biraz bekledi.

"Öyle diyebiliriz."

"O halde istiyorum onu."

"Neyi?"

"Bana yedi numaralı türden bir kişilik verin."

İçini çekti.

"Size hepsini deneyemeyeceğinizi ve geri dönüşün de mümkün olmadığını bir kere daha hatırlatmama izin verin."

Gözlerimde yıldırımlar saçarak yüzüne baktım.

"Bana yedi numaralı türden bir kişilik verin."

*

* *

Dilencinin nasıl çalıştığını görünce gülmekten katıldım!

"Lütfen," diyordu ağlar gibi çıkarmaya çalıştığı bir sesle, "yiyecek hiçbir şeyim yok..."

Eti budu yerinde, gırtlağına düşkün bir adama benziyordu. Gerçekten ihtiyacı olduğunu düşünsem hiç düşünmeden para verirdim ama ona insan bir an için olsun inanamıyordu. Tam bir oyuncu, sahtekâr havası vardı.

"Her gün aç dolaşıyorum..."

Eh ben de öyle, diye geçirdim içimden. Hatta günde en az üç kere.

"Sizler yaşamda başarılı olmuşsunuz, yetenekleriniz var, paranız var..."

Doğru söylüyorsun, haydi bakalım bizi biraz daha pohpohla!

"Benden bir tanecik bozukluğu esirgiyorsanız, kalbiniz yok demektir."

Acındırmak, dalkavukluk etmek, suçluluk duygusu uyandırmak. Üç aşamalı bir strateji. Çok ustaymışsın be arkadaş!

Tramvayın koltukları arasında dolaşmaya koyuldu, insanların nasıl oyuna getirildiklerini anlamadan para verdiklerini görmek bana çok komik geldi. Aptal olmak gerekirdi, hem de çok aptal! Bu adam yetenekliydi doğrusu, kuruşlarını sonuna kadar hak ediyordu. Ayrıca onun oyununun farkına varmış olduğumu da anlamış olmalıydı çünkü benim yanımdan geçerken hiçbir şey söylemedi bile!

Rıhtıma doğru yürürken Oscar Firmin'i düşünüyordum. Belki de onun hakkında yok yere kafamda senaryolar uydurmuştum. Tarikat liderleri genellikle insanları ya mali ya da cinsel olarak

sömürmeye kalkışırlardı. Hatta çoğu zaman ikisi birden. Oysa Firmin benim ne paramla ne de bedenimle ilgilenmişti.

Gemiye vardığımda güneş iyice kızışmıştı bile. Belli ki bu da çok sıcak bir gün olacaktı. Ekibin turistlere kılık kıyafet kurallarımızı hatırlatmaları gerekecekti: Gemiye üstü çıplak yolcu almıyoruz.

Herkesi selamlamak, keyiflerini yerine getirmek, hatta belki güne hazırlık olarak onlara biraz da enerji vermek için bütün gemiyi turladım.

Kamarama girdiğim sırada telefonum neşeyle çalmaya başladı.

"Bayan Shirdoon mu?"

"Ta kendisi."

"Ben Maurice Pinet, Lyon belediyesi iletişim servisi sorumlusuyum."

"Ah, evet! Nasılsınız?"

"Çok iyiyim, ya siz?"

"Tam formumdayım, teşekkürler!"

"İki gün sonraki büyük davetimiz için her şeyin yolunda olduğundan emin olmak için bir arayayım dedim."

"Ah... Ama bir yanlışınız olacak, o davet günü gününe tam bir ay sonraydı."

"Ne? Tanrım, olamaz! Yanılıyorsunuz, sakın böyle söylemeyin, iki gün sonra diyorum size! Her şey hazırlandı çoktan!"

Öyle bir telaşa kapılmıştı ki gülmekten ölecektim neredeyse.

"Şaka yapıyorum Bay Pinet, içiniz rahat olsun, iki gün sonrası için her şey planlandı."

Adam rahat bir soluk aldı.

"Korkuttunuz beni! Bu tam bir felaket olurdu, anlıyorsunuz ya! Bir düşünsenize, bizzat başkan ve sonra çok seçkin konuklar..."

"Evet, merak etmeyin, her şey çok güzel olacak."

Telefonu daha yeni kapatmıştım ki yine çaldı.

"Günaydın Sybille," dedi telaşsız bir ses, "ben Dominique."

Dominique, bundan bir süre önce ender bulunan, ciddi bir genetik rahatsızlık tanısıyla hastaneye yatırılmış olan bir çocukluk arkadaşımdı. Uzun süredir görüşememiştik ama eskiden çok yakın arkadaştık.

"Nasıl gidiyor?" diye sordum onu mümkün olduğunca olumlu bir tavır takınmaya teşvik etmek için neşe dolu bir sesle.

Sessizlik oldu.

"Zor..."

"Biraz cesaret, kendini bırakamazsın!"

Yine sessizlik.

"Ben... Sana... Yani, ben... Seni..."

Konuşmakta güçlük çekiyordu. Zavallıcık çok zor durumda olmalıydı.

"Haydi ama kendine güven, umudunu yitirme, iyileşeceksin, bak görürsün..."

Sessizlik.

"Tanrı duysun seni... Ama doktorlar öyle demiyorlar ne yazık ki..."

"Baksana bana, doktorları her zaman dinlememek gerekir! Bazen bir ordunun bile moralini bozabilir onlar..."

"Ama işte..."

"En önemlisi senin buna inanman. Kendi kendine, ben iyileşeceğim, bu işi atlatacağım demen, geleceği düşünmen, iyileştikten sonra yapacağın bütün güzel şeyleri hayal etmen gerekir. Buna inancını asla yitirme, sakın kendini bırakma, sen o hastaneden çıkınca hep birlikte kocaman bir kutlama yapacağız. Neyse, şimdi kapatmam gerek, iş başındayım da..."

Vedalaşırken ona bir kere daha bolca cesaret diledim. Moralini epeyce yükseltmiştim ve bunun için kendimle gurur duydum.

*

* *

Üç gün. Charles'ı işimi koruyabilmem için, Ivan Raffot'yu da geniye yatırım yapması için ikna etmek üzere yalnızca üç günüm kalmıştı. Kesinlikle yapılabilir bir şeydi bu ve doğrusu yapabileceğimi hissediyordum da. Charles dünyanın en kurnaz savaşçısı sayılmazdı, kolaylıkla etki altında kalabiliyordu ve hazırcevaplık bakımından da sıfıra yakındı. Onu ikna etmek benim elimdeydi. Raffot ile işim biraz daha zor olabilirdi ama o da akılcılığı içinde o kadar tekdüze duruyordu ki gözünü boyamam çok da olanaksız olmamalıydı. Ona görünürde çok ciddi olan iki üç tane çizelge hazırlamalıydım, gerekirse rakamlarla da birazcık oynayarak onun istediğim şeyi görmesini sağlayabilirdim.

Hem zaten kafamın içinde gemide daha başka neler yapabileceğimize ilişkin bir sürü yeni fikirler de canlanıyordu. Şimdiye kadar bu konuda fazla tutucu davranmış olduğumu, yalnızca elimdekileri yönetmeye çalışmakla yetinip yeni fikirler üretmeye hiç uğraşmadığımı hissediyordum. Oysa şimdi yeni fikirler zihnimden fışkırıp duruyordu ve her biri de bir diğerinden daha heyecan verici geliyordu.

Bunlardan ilki öğle yemeği saatinden önce bir *Happy Hour* başlatmak oldu. Dâhice değil miydi ama? Herkes bunu akşam saatlerinde yapıyordu zaten ama eğer fiyatları çekici kılarsak insanlar öğle yemeği öncesinde de bir tek atmak için bara uğrayabilirlerdi. Hem böylece öğle yemeğine kalanlar da olurdu! Büyük ikramiye! Hele bir de akıllarını çelmeyi başarırsak... Akıl çelmek deyince aklıma gelmişti, yoldan geçenleri ikindi çayına çekmek için de harika bir fikrim vardı: mutfaktan rıhtıma doğru bir havalandırma borusu uzatarak taptaze keklerin, çikolatalı pastaların, mekiklerin kokusunu dışarıya vermek. Karşı konulmaz olurdu! Bu sayede Lyon halkının ortalama kilosunu birkaç hafta içinde artırabilirdik. Hatta hak ettiğim komisyonu alabilmek için şehrin kalp doktorlarına bir sözleşme imzalatmam bile gerekebilirdi.

"Bobby! Bobbycik! Bobbyişko... Heyo!"

Nihayet yüzünde uykulu bir ifade, bacaklarının arası ıslak göründü. Yine güzel bir kız görüp de donunun içine buz kalıbı atmış olmalıydı. Çok matrak adamdı bu.

"Seni çağırdım diye donuna işemene gerek yok be aslanım, ısırmam, merak etme..."

"Hayır, ben şey..." diye kekeledi yüzü kızararak.

"Neyse Bobby, senden bir şey isteyeceğim: Bana bir bez ve bir boru gerek."

Ona iki yeni tasarımdan öyle bir coşkuyla söz ettim ki hemen koşup işe koyuldu.

Happy Hour fiyatıyla müşteri çekme fikri bende bu yaklaşımı genele yayma hevesi de uyandırdı. Gemiyi daha uygun bir yere yanaştırıp kolayca rekabet edebileceğimiz fiyatlarla bütün halka yiyecek sunmayı denesek? Şimdiki halimize bakılacak olursa yüksek kaliteyi hedeflemenin bir yararı olmuyordu zaten. Hatta geliştirilmiş sandviçler gibi, yenilikçi, yaratıcı, yeni yemekler de sunabilirdik. Örneğin şu nasıl olurdu? Ah, çok harika: İki dilim yuvarlak sütlü ekmeğin arasında ince kıyılmış biftekten bir sandviç! İçine belki kızarmış soğan halkası ve birazcık da ketçap koyduk mu, alışıldık jambonlu sandviçin yanında iyi bir değişiklik olabilirdi, değil mi ama?

"Ne korkunç!" diye yanıtladı Rodrigue, fikrimi kendisine açtığımda. "Böyle bir şey hayatta tutmaz. Lyon'un ruhundan o kadar uzak ki!"

Neyse, sanatçıyı fazla kızdırmaya gelmezdi. Zaten, sanatını ticarete dönüştürmeye zorlanmış, anlaşılamayan üstadın duygusal dramını çekmeye de hiç niyetim yoktu. Bu adam herkesin olumlu havasını tek başına bozabilecek güçteydi. Teşekkürler, ben almayayım. Hem zaten benim de aklıma yeni ve çok daha parlak başka bir fikir gelmişti: Gemideki "Konser" etkinliklerini daha ön plana çıkarmak, canlı müziği açılıştan kapanışa dek sürekli hale getirmek, daha genç bir kitleyi kendimize çekmek için müzikten yararlanarak Lyon'un müzikal merkezi haline gelmek,

bütün sanatçıların sahne almak isteyecekleri gözde bir mekâna dönüşmek.

Bunu herkese anlatmak için bütün gemiyi dolaştım ve içimdeki coşkuyu herkese aktarmayı da başardım. Bu fikir bütün ekibin hoşuna gitmişti ve hepsi ona inandıkça benim inancım da güçleniyordu. Her geçen gün yeni sanatçıları karşıladığımızı şimdiden görebiliyordum. Amerikan fonundan gelecek olan parayı kullanarak en gelişmiş cinsinden bir ses sistemi kurabilirdik. Öyle çok başarılı olacaktık ki insanlar haftalar öncesinden yer ayırtmak zorunda kalacaklardı...

"Peki, çok güzel," dedi Charles. "Buna karşı çıkmam."

Onun dilinde bu cümle heyecandan havaya uçmakta olduğu anlamına geliyordu.

"Hiç zaman yitirmeden, belediyeden gerekli izinleri almak için gereken dosyayı hazırlamaya başlayabilirsiniz," dedi.

"İzinler mi?"

"Gürültü konusunda. Dosyada desibel tahminleri ve ses yalıtımı hesaplamalarıyla bu konuyu çok açık hale getirmek gerekiyor, yoksa bütün semt bizden şikâyetçi olacaktır."

Birdenbire gözümün önüne bir sürü idari uğraşılar, belediyeye gidilip alınacak formlar ve doldurulacak belgelerin hepsini bir kerede vermek yerine damlalıkla su verir gibi parça parça verecekleri için bu işin en az dört kere yineleneceği geldi... Ah, bürokrasi... Sonra da her bir sanatçının kişisel taleplerine göre ayrı ayrı hazırlanması gerekecek sözleşmeleri düşündüm... Kendimi bu uzun ve bıktırıcı çalışmaların altında ezilmiş olarak hayal ettim. Tasarım birdenbire gözümdeki çekiciliğini yitiriverdi ve zihnim de kendiliğinden... çalkalanmış bir şişeden fışkıran şampanya gibi her tarafa yayılan yepyeni bir fikre doğru yöneldi. Bu yeni fikirse gerçekten dâhiyaneydi: birden fazla limana demir atmak. Raffot da bundan söz etmişti zaten: Ne diye her gün aynı yere yapışıp kalıyor da bölgedeki müşteriler için yarımadanın bütün lokantalarıyla savaşmak zorunda kalıyorduk sanki? Hiç yerimizden

kıpırdamayınca yüzer restoran olmanın en büyük avantajını da hiç değerlendirmemiş oluyorduk. Her gün yerimizi değiştirebilir, Saône ya da Rhône kıyısı boyunca, Mâcon'dan Vienne'e ve hatta belki daha uzaklara kadar gidebilirdik, turne yapan sanatçılar gibi bir demir atma programımız olurdu ve böylece müşteriler bizim gelmemizi bekler, önceden yer bile ayırtırlardı! Müşterileri beklemektense, onlara kendimizi bekletebilirdik!

Kafamın içinde gördüğüm film öyle heyecan vericiydi ki bunu bütün ekiple sofrada paylaşmaya karar verdim. Zaten içimden hiç de tek başıma yemek yemek gelmiyordu. Garsonlarla birlikte sofraya otursam hem çok neşeli bir ortam olurdu, hem de beni tabanla iletişimini hiç kesmeyen, havalı bir müdür olarak görürlerdi.

Gerçekten de beni aralarında gördüklerine sevinmiş gibiydiler ve itiraf etmem gerekirse sofrayı canlandıran da ben oldum aslında. Kendimi çok canlı hissediyordum, kafamın içi onlara anlatmayı istediğim öyküler ve fıkralarla doluydu ve içimde bir şeyler beni anlattıkça anlatmaya sevk ediyor, yemek süresince sohbetin canlı tutulmasını, ortamın neşesinin korunmasını benden beklediklerini hissediyordum.

Rodrigue'in bizim için kotardığı yemek ağız sulandırıcıydı ve ikinci tabağımı da bol kepçeden doldurdum.

"Bu kadar çok sosis almasan iyi olur," dedi bana Corentin. "Damarları tıkıyor."

Katlanamayacağım tek bir şey varsa o da ben istemediğim halde bana olumsuz bir tavsiyede bulunulmasıydı.

"Sen de biraz daha fazla alsan iyi olur," diye karşılık verdim. "Göreceksin bak yüzünü güldürecektir ve sağlık için de gülmek gibisi yoktur."

"Ben senin iyiliğin için söyledim. Araştırmacılar geçenlerde bir inceleme yapmışlar ve daha az ama daha iyi yemek yemenin ömrü uzattığını bulmuşlar."

"Doğrusu münzeviler gibi az yiyerek yaşamak ömrü uzatır mı orasını bilemiyorum. Ama can sıkıcı şeyler yersen ömrün sana çok daha uzun görünecektir, ondan kuşkum yok işte..."

*

* *

Öğle yemeğinden sonra hızlıca bir kahve içmek için dinlenme salonuna uğradım. Manon, evyenin içindeki kirli fincan yığınının altında kaybolmuş olan, küçük pembe kalpli kendi fincanını arıyordu. Bir önceki gün kahvesini içtikten sonra fincanını yıkayarak harcayacağı zamandan daha fazlasını fincanı bulmaya ayırması o kadar aptalca bir şeydi ki içimden kahkahalarla gülmek geldi.

Marco da kendi kahvesini alırken, bir yandan sigara içiyordu. Üzerinde her tarafı yırtıklar içinde olan, kolsuz bir tişört vardı ve bu da onun "mağara adamı" görünüşünü iyice ortaya çıkarmıştı.

"Çok can sıkıcı," dedi Rodrigue. "Marco, oğlu için çok endişeleniyor. Yakında üç yaşına basacağı halde hâlâ konuşamıyor. Doktorlar hiçbir açıklama bulamıyorlarmış."

"Sevinmen gerek," dedim Marco'ya. "Einstein da ilk sözcüklerini dört yaşındayken söylemiş. Belki seninki de yeni Einstein'dır!"

Elimde kahvemle kamarama dönerken ise bıyık altından gülüyordum, çünkü yeni Tarzan demem daha doğru olurdu.

Koridorda garson kızlardan Julie'yle karşılaştım.

"Suratın asık," dedim ona.

"Evet... Annem için endişeleniyorum."

Ona içini boşaltma fırsatını vermiş olduğuma daha o anda pişman oldum.

"Doktoru Alzheimer teşhisi koydu," diye devam etti.

"Hadi ya."

"Evet ya, çok kötü, perişan oldum..."

"Oysa eğer özgüvenini korursan ona daha yararlı olursun, sen eğer ona şimdiden ölmüş gözüyle bakacak olursan o da çok geçmeden sana inanacaktır..."

"Evet, biliyorum. Ama yine de bu durum onun için çok zor. Doktor bu haberi verdiğinde ben de yanındaydım, bunun onda tam bir şok etkisi yarattığını söyleyebilirim. Anlıyorsun ya, insanın Alzheimer hastası olduğunu öğrenmesi kolay şey değil."

"Tahmin ediyorum," dedim uzaklaşırken. "Ama eğer seni avutacaksa, yakında hiç hatırlamayacak zaten."

Büroma girer girmez hemen içinde bulunduğumuz ayın muhasebe hesaplarını yapmaya koyuldum. Ama bu çok yorucu bir işti ve ben de bu zahmetli görevi daha sonraya bırakmanın daha iyi olacağına karar verdim. Onun yerine gidip denetçi dostumuzla biraz konuşmak, ikna etme ve baştan çıkarma gücümü kullanmak istedim.

Onu revir kamarasında, masanın üzerine belgeleri yığıp hesaplarımıza gömülmüş olarak buldum.

"Ne dersiniz, durum ciddi mi doktor?" dedim ona en güzel gülümsememi takınarak.

Kılını bile kıpırdatmadı.

"Gelin sizinle biraz durum değerlendirmesi yapalım," diye ekledim, "denetimde ne aşamadasınız, ben size daha fazla ne gibi bilgiler sağlayabilirim, bunlara bakalım."

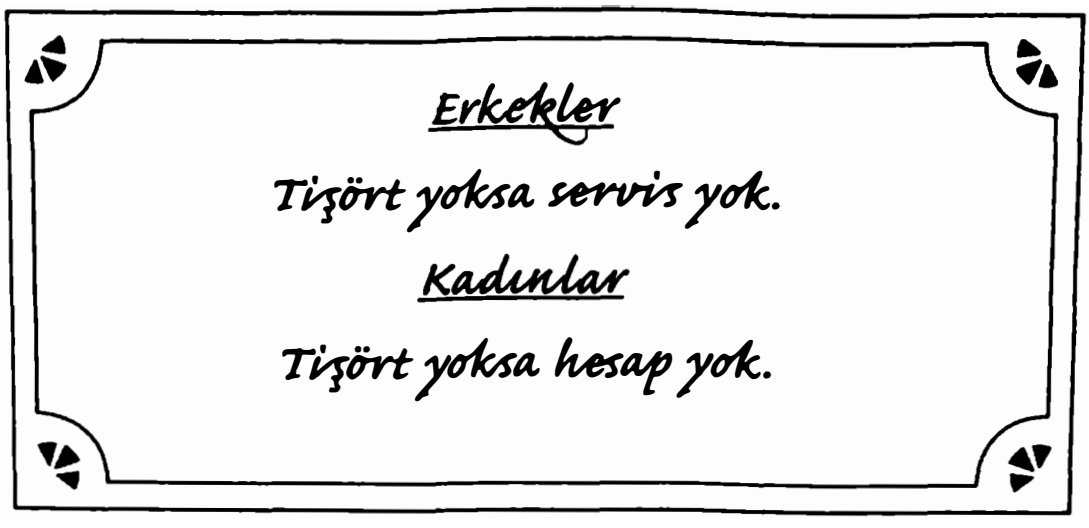
Duraksarmış gibi görününce, hemen devamını yapıştırdım:

"Benimle gelin, bara geçelim. Bu saatte kimse olmaz, biz de burada karanlıkta oturacağımıza orada daha rahat ederiz."

Gerçekten de benimle geldiğini görünce çok hoşnut oldum: Bir insanı kendi istediğiniz yöne doğru fiziksel olarak hareket ettirebiliyorsanız, bu onu zihinsel olarak da sizin bulunduğunuz yöne doğru dönmeye koşullandırır.

Barın önündeki yüksek taburelere oturduk ve Jeff'in turistlere kılık kıyafet kurallarımızı hatırlatmak üzere kara tahtaya

yazmış olduğu uyarıyı okurken yüzümdeki gülümsemeyi aynen korudum. Neyse ki Ivan Raffot'nun arkası dönük kalıyordu da yazıyı göremiyordu.

Yüzünden terler süzülen Raffot, gri takım elbisesi ve bir sadomazoşist tasması gibi boynunu sıkan kravatı içinde erimek üzereydi. Kendimi onu bu kravattan tasma gibi tutup dört ayak üzerinde güvertede gezdiren sahibesiymişim gibi hayal ettim.

Ona tasarılarımdan söz ettim, bu arada yer değiştirme fikrini ondan aldığımı söyleyerek kendisini biraz pohpohlamayı da ihmal etmedim. Açıklamalarımda son derece akılcı kalabilmek için kendimi zorluyordum ve sonra da en göz kamaştırıcı öngörülerimi, "olası talihsizlikleri düşünerek kasıtlı biçimde karamsar" olarak yutturdum. Başını sallayarak niyetlerimi onayladı. En sert görünen insanlar, aslında oyuna getirilmesi en kolay olanları çıkıyordu.

"Ama ben nehir yönetmeliklerinin bu iş için izin almayı çok zorlaştırdığı kanısına kapılmıştım?"

Tüh, bu ayrıntıyı unutmuştum işte.

"Bunu ben üstleniyorum."

Neyse, daha sonra ilgilenirdim. Ya da bize zorluk çıkarmaya çalışacaklar mı diye bir bakardım. Her şekilde bir çözüm yolu bulurdum nasılsa.

Günümün geri kalanı harika geçti. Kendimi çok olumlu hissediyor, böyle olmaktan da gurur duyuyordum, yaratıcıydım, fikirlerime güveniyordum, ilişkilerimde gayet rahattım ve herkesten daha zekiymişim gibi hoş bir duygu içindeydim. Dünyayı bana hem fiziksel hem de zihinsel hazlar sunmaya hazır kocaman bir oyun bahçesi gibi görüyordum. Canım her türlü hareketliliği, karşılaşmayı ve uyarılmayı çekiyordu.

Doğrusu bu kişilik çok hoşuma gitmişti! Eğer bir kulp aranacaksa o da ancak her durumda sürekli yeni olasılıklara alan yaratmak için daha fazla tatmin olma gereği duymam olabilirdi. Her seferinde içinde bulunduğum anın bana sunduğuyla yetinmek yerine aldığım hazzı ya da zihinsel oyunu nasıl artırabileceğimi hayal ediyordum. Yani bedenimden çok kafamın içinde uçuk tasarılar kurarak, şimdiki andan çok gelecek zamanda bulunarak yaşıyordum.

Telefonun zili beni düşüncelerimden sıyırdı. O sabah beni hastaneden aramış olan çocukluk arkadaşım Dominique'in eşi Anne'dı bu.

"Sesini duymak ne kadar güzel! Dominique'çiğimiz ne durumda?"

"Ondan bu kadar kısa zaman sonra seni aramak zorunda kalacağımı hiç düşünmemiştim ama..."

Sessizlik.

"Anne?"

"Bu sabah bana seni arayıp vedalaşmak istediğini söylemişti, sanıyorum aradı da. Ben de şimdi sana onun... gittiğini haber vermek için aradım."

Soluğum kesildi.

Telefonu kapatırken berbat bir haldeydim.

Bütün dünya sallanıyormuş gibi görünüyordu gözüme.

Dominique beni aradığında olumlu olmayı o kadar çok istemiştim ki onun ne demeye çalıştığını dinlemeye bile yanaşmamıştım. Ona kulak vermek, duygularımı, şefkatimi dile getirmek, biraz

insan sıcaklığı göstermek yerine münasebetsizce bir iyimserlikle üzerine çullanmıştım.

Her anı olumlu hale dönüştürmeye çalışmanın başkalarıyla olan bağımızı nasıl koparabildiğini hiç fark etmemiştim.

*

* *

Lokanta için gönderilmiş bir hazır tatlılar kataloğunu karıştırmak yüzümün yavaş yavaş yeniden gülümsemesini sağladı. Bu tedarikçi bize tamamen donmuş kimi ürünler de sunuyordu. Böyle bir şeyi ilk defa duyuyordum! Gelişmenin sonu yoktu tabii ki. Bizim lokantada derin dondurucu olmaması çok yazıktı.

Akşam konseri öncesinde Paloma'ya keyfimin yerine gelmesi için neşeli bir müziğe gerek duyduğumu söyledim. Her zaman yardıma koşmaya hazır olduğundan hiç nazlanmadı.

Gecenin sonunda gemiden ayrılmadan önce sözler kutusunu boşaltmaya uğradım. Kişiliğim çok fazla ikilik yaratmış gibi, geri dönüşler de genel olarak iki gruba ayrılıyordu. Aşağı yukarı yarısı olumlu enerjime değer verirken, diğer yarısıysa beni kendimden başka kimseyi umursamadan çevremdekilere patronluk taslamakla, başlarını döndürecek kadar hızlı konu değiştirmekle, yüzeysel bir kültüre sahip olduğumu göstermekle ve mizah duygumun kırıcı olabildiğiyle suçluyordu.

Kâğıtların hepsini çöpe attım.

Sözler kutusu aslında salaklar kutusundan başka bir şey değildi.

Onları aklımdan uzaklaştırmak için artık eve dönme zamanımın geldiğine karar verdim.

Evde Nathan'ı, elinde bir kitapla kanepeye yayılmış olarak buldum.

Hemen asma kata çıkarak gardırobumu açtım ve geçen gün aldığım o iştah açıcı iç çamaşırlarını buldum. Onları üstüme

giydikten sonra üzerine de eski püskü, kalın, kışlık sabahlığımı geçirdim. Başıma da bir bone takıp yeniden salona indim.

"Hastalandın mı?" diye sordu Nathan endişeyle, hâlâ kanepenin üzerinde.

Ona doğru yaklaşıp yüzümde çürümeye başlamış ceset gibi bir ifadeyle başımı sallayarak onayladım.

"Tüh... Sana bir çay kaynatayım mı? Aspirin ister misin? Sıcak su torbası?"

"Tek istediğim..." dedim ölmek üzereymiş gibi bir sesle.

Sonra da sabahlığı canlı bir hamleyle üzerimden sıyırdım.

"Sensin!"

Sonra da onun dizlerine yüzüm yüzüne dönük olarak oturdum.

"Vay canına..."

"Gel," dedim. "Biraz eğlenelim..."

* *

Bir erkeğin seviştikten hemen sonra uyumaya olan yatkınlığı hayret verici bir şeydir. "Bataryaları şarj etmek gerek," demişti bana bir keresinde. Anlaşılan testisleri olmasa erkekler yürüyemeyecekler bile.

Benimse hiç mi hiç uykum yoktu. Düşüncelerimin, fikirlerimin, tasarılarımın çalkantıları içinde sallanıp dururken Nathan'ın derinden ve genişçe soluk alıp verişi beni elimde olmadan kendi içime döndürdü.

İşte o zaman, içimin çok derinliklerinde gizlenmiş olan, tanınmamak için zihinsel hareketlilik kılığına bürünmüş belli bir stresin, yok saymak için elimden geleni yaptığım bir kasveti damıtmakta olduğunu fark ettim. Hedefine ulaşır ulaşmaz yok olup giden bir şimşek gibi hızla zihnimden geçip giden şey, bu stresin onun sıkıntısını çekmeyi reddetmek ya da ertelemek için girişiğim çabaların bir sonucu olduğuydu çünkü ötelemenin

eylemden daha pahalıya mal olduğunun farkında değildim. Bu stresin bir nedeni de kıl kadar ince bir ipin ucunda başımın üzerinde Demokles'in kılıcı gibi sallanan çok kısa vadeli işten çıkarılma tehdidiydi. Bütün gün boyunca bu tehdidi zihnimden kovalamaya uğraşmış, onu düşünmek zorunda kalmamak için küçümsemeye çabalamıştım.

Şimdi birdenbire bu durumdan dolayı kendimi mutsuz hissediyordum ama aynı zamanda bunun fazla uzun sürmeyeceğini de biliyordum: Çok yakında ya bir mizahi buluş ya da rahatsız edici bir iç gözleme kıyasla çok daha heyecan verici olan yeni bir gelecek tasarısıyla aslında kurtarıcı olan bu düşünceyi aklımdan yine uzaklaştıracaktım.

Nathan horlamaya başladı.

Benim uykum hâlâ hiç gelmemişti. Üstelik de diktafonu dinleme isteğiyle yanıp tutuşuyordum. Ben trans halindeyken, Oscar denen o küçük sinsinin kulağıma neler fısıldadığını nihayet öğrenebilmeyi istiyordum.

Yatağın içinden sıyrılıp gardırobu açtım. Kapısı ikinci sınıf bir korku filmindeymişim gibi gıcırdadı.

"Ha? Ne?"

"Yok bir şey sevgilim, uyu sen!"

Diktafonu bir tişörte sarıp iyice gizleyerek mutfağa kapanmaya karar verdim. Fırsattan istifade birazcık da çikolata yiyecektim. Hımm... Seviştikten sonra bir parça çikolatayı ağzında eriterek hazzı çeşitlendirmek gibisi yoktu...

Olur da Nathan uyanırsa yem olarak kullanmak üzere radyoyu çok düşük sesle çalıştırdım, sonra da masanın başına sakince oturarak kaydı başa sarıp oynatma tuşuna bastım.

Bu defa düzgünce çalışıyordu ve Firmin'in o acelesiz, derinden gelen sesinin bana gevşememi söylediğini duyunca uyanık kalabilmek için direnmem gerekti. Birkaç teşvik edici cümle, birkaç tuhaf söz, düşük, devrik cümleler, sessizlikler, sonra psikolojik düzeyde, o günkü kişiliğimle bağlantısı apaçık gözüme çarpan

birkaç yargı. Sonra yine sessizlik, bu seferki daha uzun ve en sonunda da kanımı dondurucasına sanki en koyu karanlıkların içinden çıkmış gibi bir sesle beni dehşete düşüren şu açıklama:

İçinizin derinliğinde, en derinlere koca bir korku yuvalanıyor artık, çok derin bir kaygı...

Yoksunluk ve acı çekme kaygısı, başkalarının gözünde yetersiz olma korkusu.

Kendinize geldiğinizde her şeyi unutmuş olacaksınız ama bu kaygı bilinçdışınızın en derin yerine gömülmüş olarak yaşamınızdaki bütün edimlerinize yol gösterecek.

Nedenini açıklayamayacağım halde, çok tuhaf bir biçimde gözyaşlarına boğuldum.

Yatışmayı başarabildiğimde diktafonu el çantamın içine koydum. Firmin denen o serserinin benim içimden böyle büyük kaygılar çıkartmasına tepkisiz kalacak değildim. Bana hesap vermesi gerekecekti.

*

* *

George-V Bulvarı, Paris,
22 Haziran 1964 akşamı.

Ivan Raffot, lekesiz beyazlıktaki silmeli duvarları olan toplantı salonunda tek başına bekliyordu. Oval masanın başına oturmuş, notlarını gözden geçirmekteydi. Aralık duran pencereden zaman zaman caddeden gelip geçen arabaların sesleri duyuluyordu. Patronu onun raporunun son paragraflarını da okuduktan sonra her an içeri girebilirdi.

Beklerken aklı, elinde olmaksızın, Sybille Shirdoon denen o muammaya kayıveriyordu. Raporunda onu bir kategoriye sokmakta

yetersiz kaldığını, karakter özelliklerini güvenilir biçimde betimlemesinin mümkün olamadığını itiraf etmek zorunda kalmıştı. Bu genç kadının ne zaman ne yapacağını kestirmeye olanak yoktu. Ömrü boyunca hiç ama hiç onun gibi bir kadınla karşılaşmamıştı. Her gün nihayet onu gözünde anlaşılabilir kılacak tutarlı bir davranış bütünü öneren bir şema yakalamayı başardığına inanıyordu. Ancak ertesi gün bu şema ortadan yok olup gidiyor, kadın mucizevi bir şekilde tamamen değişmiş, âdeta başka biri olmuş gibi karşısına çıkıveriyordu. İnanılır gibi değildi, büyüleyici bir şeydi bu.

Raporunun bu hususta tam bir başarısızlık olduğu bir gerçekti. Bu yüzden de örgütlenme, işletme, personel, üretim, pazarlama gibi diğer alanlardaki çözümlemelerine de güvenemiyordu. Bir önceki yatırım onun yüzünden başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Eğer bir hata daha yapacak olursa artık işi bitmiş sayılırdı.

Shirdoon'un bu tutarsızlığı risk düzeyini yükselterek çözümleme yapmayı güçleştiriyordu. Bu nedenle de yatırım için olumsuz görüş bildirmişti.

Kapı açıldığında patronu güler yüzle içeri girdi. Ivan ona ne kadar alışkın olsa da bu sarışın adamın uzun boyu onu her defasında yeni baştan şaşırtıyordu.

"Kalkmana gerek yok," dedi Ivan'a.

Kendi de masanın karşı tarafındaki bir koltuğa oturdu.

"Pekâlâ," dedi, "raporunu okudum ama ben tam aksine bu gemiye yatırım yapmanın bizim için iyi bir fikir olduğunu düşünüyorum. Belli ki bir işe yaramazlar güruhu tarafından işletiliyor ama bu durumda şimdiki ekibin yerine gerçek profesyonelleri koyarsak ciddi bir gelişme payı ortaya çıkacaktır. Şef garson dışında kalanların hepsi iflah olmaz görünüyorlar!"

Ivan tek kelime etmeden onu dinledi.

"Şu halde," diye devam etti Amerikalı, "benim planım şu: Yatırımı yapıyoruz ve geminin sahibinden senin raporundan anlaşıldığına göre delinin teki olan müdür kadını hemen kovmasını

istiyoruz. Sonra sen onun yerine geçiyorsun ve altı ila sekiz ay arası bir süre, ekibi tamamen yenileyinceye kadar başlarında bizzat bulunuyorsun. Bu sana uyar mı?"

Raffot sessizce başını sallayarak onayladı.

Bundan memnun olması gerekirken, nedenini bilmeksizin kendini tedirgin hissetmişti. Anne ve babasının, onun çocukluğundaki başarısızlıklarından sonra birkaç aylığına bir lokantanın başında bulunmak onun için tatlı bir intikam olmalıydı aslında.

Acaba bu rahatsızlık suyla ilgili fobisinden mi ileri geliyordu? Bunun canını sıktığı bir gerçekti ama şimdiye dek kontrolü altında tutmayı da başarabilmişti. Hayır, bu işin içinde başka bir iş vardı ama ne?

Paris bürosundan çıkarken aklı karmakarışıktı.

Akşamı Paris'te geçirecek olmaktan yararlanarak, düzenli olarak gördüğü hayat kadınına uğramayı düşündü. Bir taksi çevirip kadının evinin yakınlarında indi.

"Beni burada bekleyin, on dakikaya döneceğim," dedi şoföre. "Sonra beni Lyon garına bırakırsınız."

"Olur."

Kadın müsaitti ve Ivan da merdivenlerde onun peşine düşerek yüksek topuklu ayakkabılarıyla basamakları en üst kattaki, baş döndürücü kokulu odasına kadar birer birer çıkışını izledi.

"Hiç ses çıkarma, inleme, bağırma," dedi kadın soyunurken.

"Evet, evet, biliyorum."

On beş dakika kadar sonra, kan ter içinde ve canı sıkkın bir halde taksiye geri döndü. Beceremeyişti. Kadın elinden gelen yardımı yaptığı halde nafileydi. Görev başarısız olmuştu.

Zihni çok meşguldü. Sybille Shirdoon'un görüntüsü zihninin içinde sürekli dönüp duruyordu. Anlaşılması imkânsız olan bu kadın onu çıldırtmak üzereydi. Her şeyi yapabilecek bir kadındı bu, tek başına bütün kadınların eğilimlerini, kusurlarını, kozlarını, niteliklerini bir araya getiriyordu. İnsan zihninin kavrayışını aşan, doğaüstü bir durumdu bu. Onun yanında kendini çok tekdüze,

tahmin edilebilir ve sıradan buluyordu. Aslında bu kadını takıntı haline getirmiş olduğunu kabul etmesi gerekiyordu. Gece gündüz onu düşünmekte olduğunun farkına şimdi varıyordu, onu, yeryüzünde bu kadar farklı yüze sahip olabilecek, kendisini her bakımdan aşan tek kadına.

Bu düşünce ona pusulasını şaşırtıyordu. Ömründe ilk defa böyle bir şey hissediyor, bunu anlayamıyor, onunla nasıl başa çıkacağını hiç bilemiyordu.

Taksi onu gara bıraktı ve gecenin sonunda tren, tekerleklerini gıcırdatarak Galyalıların başkentinde durdu, o da inip doğruca oteline gitti.

Bütün gece rüyasında Sybille Shirdoon'u gördü.

Sabah uyandığında herhalde ona âşık olmuş olması gerektiği gibi rahatsız edici bir sonuca vardı ve buna herkesten önce kendisi şaştı. Her zaman, "Yaşamda zekâ duygularla çatışır," diyen kendisi değil miydi? Demek ki artık o da budalanın biriydi.

Ve bunda yanlış olan hiçbir şey yoktu.

20

Klik.

Diktafonun durdurma tuşuna bastım.

Çatı katındaki geniş salonu sessizlik kapladı.

Oscar Firmin gözlerini gözlerimden kaçırmadı bile. Hiç de bozulmuş gibi görünmüyordu.

Ben de soğukkanlılığımı korumaya niyetliydim.

"E? Bana söyleyecek bir şeyiniz yok mu?"

Hiç acele etmeksizin, yavaş yavaş koltuğunun yanı başında duran sehpadan su bardağını aldı ve sakince bir yudum içti.

Devam ettim:

"Bu iğrenç sözleri nasıl açıklayacaksınız?"

Yine gayet sakince bir yudum daha su içti.

"Bir bebek dünyaya çok derin bir travmayla birlikte gelir: ayrılık travmasıyla. Annesiyle bütünleşmiş durumda olan çocuk, birdenbire ondan fiziksel olarak kopmuş bulunur. Yaşamın çeşitli aşamalarında sık sık görüleceği gibi bu da olumlu bir değişikliktir aslında, ancak geçiş çok ani olmuştur..."

Hiçbir şey söylemedim.

"Kişiliğin dünyayı anlama ve ona ayak uydurmanın, olayları ve tavırları yorumlayarak onlara bir anlam kazandırmanın ve bilinçdışında bir davranış çizgisi benimseyerek hayatta kalmanın bir yolu olarak görülebileceğini size daha önce açıklamıştım."

Sessiz kaldım.

"Bebeğin dünyaya gelişi travma yarattığından bu vesileyle kendini gösteren kişiliğin de derin bir kaygıya, bir açıklaması bulunmayan bir korkuya, bir yanılsamaya yanıt veriyor olması hiç de şaşırtıcı değildir. Bu yanılsamanın nedenleri hakkında pek fazla bir şey bilemiyoruz. Kimileri bunu bebeğin annesinden ayrılmış olmasına bilinçdışında atfettiği bir neden olarak bakarlar. Yani kendisinde bir sorun olduğu için anne karnından dışarı atılmış olduğuna inanarak ömrü boyunca içindeki bu boşluğu doldurmaya uğraşıyormuş gibi. Bu yalnızca bir varsayımdır ve bu alanda hiçbir şeyi kanıtlamamız mümkün olamıyor. Öyle bile olsa her bir kişilik türünün temelinde kendine özgü olan bir yanılsama, çekirdek görevi gören, kişiliğin bütün özellikleri için eksen oluşturan bir kaygı bulunmaktadır."

Sustu ve ben de uzunca bir süre daha onun yüzüne bakmayı sürdürdükten sonra söz aldım. Konuşması hiç de kendini aklamaya çalışan birininkine benzemiyordu. Sanki suçlanacak hiçbir şey yapmamış gibi bir hali vardı.

"Bu kayıtta duyduğumuz da sizin benim içime böyle bir kaygıyı yerleştirmeniz oluyor yani."

Başıyla onayladı.

"Önceki seferlerde de," dedim, "daha başkalarını yerleştirmiştiniz."

"Dokuz türlü kişilik bulunuyor. Her birinin de kendi merkezî kaygısı vardır."

"Bu korkunç şeyleri içime programlamış olmanız fikrinden nefret ediyorum."

"Sizin içinizde en başta var olanın yerine koyuyordum..."

"Siz öyle söylüyorsunuz."

Bir çeşit çaresizlik belirtisi içinde omuzlarını ve kaşlarını kaldırarak derin bir soluk aldı.

"Çünkü böyle."

Kendimi kapana kısılmış, her türlü özgürlüğümü elimden alan bir tuzağın içine hapsolmuş hissediyordum.

"Bunların hepsini içimden çıkarmanızı istiyorum, bana acı veren bütün bu korkuları, kaygıları ve yanılsamaları."

Hüzünle hafifçe gülümsedi.

"Yerlerine venilerini koymak onları çıkarmaktan kolaydır."

"İçimin derinliklerinde hiçbir kaygı olmasın istiyorum. İstiyorum ki... içime yazılmış hiçbir şey bulunmasın. İstediğime inanmakta, istediğimden korkmakta, istediğimden kaygılanmakta özgür olmak istiyorum."

"Neye inanacağımızı, neden korkacağımızı ya da kaygılanacağımızı kendimiz seçemeyiz."

"O halde ben de korkularımın yalnızca o anda yaşamımda ne oluyorsa ondan kaynaklananlar olmasını istiyorum, içime gömülü duran bir yanılsama olmasını değil."

"Yanılsamalardan yoksun olmak kişilikten yoksun olmaktır. Bunu daha önce konuşmuştuk."

Söylediğini kabul ettim.

"Çok güzel. O halde ben de bu yoksunluğu kabul ediyorum."

Sözlerim geniş salonun içinde yankılandı sanki.

Bir yudum daha su içtikten sonra bardağı elinde tuttu.

"Ancak ben sizin içinizden kişiliği çekip çıkarma gücüne sahip değilim."

"Peki bunu kim yapabilecek o zaman?"

Uzun bir süre sessizce yüzüme baktıktan sonra yanıt verdi.

"Siz."

"Nasıl yani?"

"Yalnız siz bu güce sahipsiniz."

Bu adam gerçekten de benimle oyun oynuyordu. Mutlaka gizli bir hedefi, bilemediğim bir niyeti vardı ve ondan istediğimi elde etmeyi asla başaramayacaktım. Yalnız kurallarını değil, amacını bile bilmediğim bir oyunun bütün iplerini elinde tutuyordu.

O an için istediğim iki şey vardı: benim içime yerleştirmiş olduğu, benim de kabul edilmez bulduğum o kaygıdan kurtulmak ve onun benimle oynamakta olduğu oyunun bütün iplerini,

benim artık nesnesi olmaya daha fazla dayanamadığım bu kişilik modeli tezgâhının bütün sırlarını öğrenmek.

"Bana modelin son iki kişilik türünün neler olduğunu söyleyin."

"Siz de biliyorsunuz ki bu bilgi yalnızca derneğin üyelerine ayrılmıştır. Bu yüzden de benim elimden gelebilecek tek şey size sekiz numaralı türden kişiliği vermek olabilir ama orada durmamız gerekecektir."

"Derneğe üye olmak için de ömrüm boyunca haftada iki defa yeni başlayan biriyle görüşmeye söz vermem gerekiyor, öyle mi?"

"Yalnızca sekseninci yaş gününüze dek."

"Bir kadının ortalama ömrü yetmiş beş yıl olduğuna göre bu yeni başlayan kişi bana mezara dek eşlik edecek demektir."

Gülümsedi.

Ne yapmalıydım? Bağlayıcı bir söz vermek güçlü olduğum bir husus değildi, özellikle de o sabahtan itibaren. Ömrüm boyunca haftada iki akşamımı bu şekilde bağlamak fikri bana dayanılmaz geliyor, âdeta gücümü aşacağını hissediyordum. O halde geriye ne seçeneğim kalıyordu? Geriye dönüş olasılığı olmaksızın, henüz nasıl bir şey olduğunu bile bilmediğim sekiz numaralı kişilik türünü denemek mi? Bu çok riskliydi.

Hassas bir durumda bulunuyordum çünkü az sonra alacağım karar zamana yayılarak kaderimi belirleyecek, bir anlamda ömrümün sonuna dek bütün düşünce, duygu, tepki ve ilişkilerimi biçimlendirecekti... Ancak ben hiç bilmediğim bu sekiz numaralı kişiliği seçerek yeni sıkıntılara sahip olma riskine girmekten fazlasıyla korkuyordum. Gerçi bütün kişiliklerin beraberlerinde bir yığın sıkıntıyı da getirdiklerini artık öğrenmiştim ama yine de her birinin verdikleri hisler birbirinden farklı oluyordu ve doğrusu o an içinde bulunduğum kişiliğin bana getirmiş olduğu iyimserlik ve kaygısızlık da epeyce hoşuma gitmişti.

"Kararımı verdim," dedim.

"Evet?"

"Yedi numaralı türden kişiliğimi koruyacağım."

21

Como, 18 Ocak 2018

Sam scooterini göle bakan dağın içinden yılan gibi kıvrılarak uzanan küçük patikanın aşağısında durdurdu ve şiddetle titreyen telefonunu çıkardı.

"Piyanistin izini buldum," dedi Jennifer.

Sam motoru kapattı.

"Hayatta mıymış?"

Jennifer'ın hattın öbür ucunda kıkırdadığını duydu.

"Anlaşılan İrlanda viskisi sağlığa iyi geliyormuş."

"Harika! Neredeymiş peki?"

"Şu anda San Francisco'da yaşıyor."

"Tüh, çok uzakmış. Shirdoon'u görmek için Como'ya gelmesini teklif ettin mi?"

"Elbette."

"Ne dedi?"

"Reddetti. Onun yaşında yolculuk çok yorucu olurmuş. Hem ayrıca Avrupa'daki saldırılardan da korkuyormuş."

"Şaka mı bu?"

"Ne yazık ki değil."

"Ona televizyonda görünenin korkunç bir dünyanın gerçek bir yansıması değil, yalnızca gerçek dünyanın korkunç bir yansıması olduğunu açıklasaydın."

"Bunun yeterli olabileceğini pek sanmıyorum..."

"Hay aksi, ona biraz satış yapman gerekirdi! Ona San Francisco sislere boğulmuşken Como'daki gökyüzünün masmavi olduğunu anlat, gölün berrak sularından, ocak ayı ortasında harika çiçek kokularından, İtalyan lokantalarının leziz yemeklerinden söz et."

"Peki, peki, anladım. Biraz üstelerim."

"İyi edersin!"

"Ancak başka bir sorunumuz daha olabilir."

Üstü açılabilir, kırmızı bir Alfa Romeo, tiz bir uğultu çıkararak hızla yanından geçip virajın kıvrımında gözden kayboldu.

"Tekrar söyler misin? Duyamadım."

"Başka bir sorunumuz daha olabilir, dedim."

"Bana sorunlardan söz etmeyi bırak da çözümler aramaya uğraş."

"Yazı işleriyle bütçe konusunda aramız açılacak."

"Bunu duymak bile istemiyorum. Onların icabına sen bakarsın, en iyi yaptığın iş bu, senden iyisi yok."

Telefonu kapattıktan sonra Sam acaba kendisinde de yedi numaralı türden bir kişilik olabilir mi diye merak etti.

*

* *

Lyon, 23 Haziran 1964

Oscar Firmin kütüphanenin içindeki gizli geçidin kapısını açıp ahşap doğramayla kaplı, karanlık, küçük odaya girdi. Çalışma masasının başına oturup yeşil opalini olan, pirinçten antika lambasını yaktı ve birkaç notunu gözden geçirdikten sonra koltuğunun arkasına yaslandı.

Genç kadını elde etmeye iki parmak yaklaşmışken onun son onda bu tercihi yapmasını hiç beklemiyordu. Burnunun ucuna kadar gelip de dışarı çıkmayan bir aksırık kadar sinir bozucu bir şeydi bu.

Başından beri kusursuzca işlemiş, çarklarının arasına tek bir kum tanesi bile kaçmamış olan planı son anda suya düşmüştü. Gerçi buna canı fena halde sıkılıyordu ama aynı zamanda da yaşam ona uzun zaman önce düş kırıklıklarını varoluşun tuzu biberi olan yeni birer meydan okuma gibi yaşamayı öğretmişti.

Amacına ulaşabilmesi için yeni bir tuzak bulması gerekecekti ve bu ne kadar erken olursa o kadar iyiydi.

*

* *

Charles telefonda yatırım fonu yöneticisinin Amerikan aksanını tanıyınca, kararı beklerken oturduğu yerde dikleşti. Adamın sesi neşeli geliyordu ama bir Amerikalı için bu hiçbir şey demek değildi. Onlar en kötü haberleri bile size güler yüzle satmayı iyi bilirlerdi.

"Şöyle bir karara vardık," dedi adam. "*PygmaLyon*'a sekiz yüz bin franklık bir yatırım yapmaya hazırız, ancak karşılığında bize bildirmiş olduğunuz kârlılık taahhüdünü sözleşmeyle yazıya dökmemiz gerekecek."

Charles sevincinden az kalsın yerinden fırlayacaktı.

"Öte yandan," diye devam etti Amerikalı, "personelinizin aşağı yukarı yarısının işten çıkarılmasını gerektirecek bir yeniden yapılanma tasarısı da gerekli görünüyor."

Charles yüreğinde bir sıkışma hissetti. Personelin yarısı...

"Başlangıç olarak," dedi Amerikalı, "şu anki müdürünüzün değişmesi yerinde olacaktır. Deneme süresi iki gün sonra sona erdiğine göre size onunla bağınızı hemen koparmanızı öneririm çünkü önümüzdeki hafta bu iş için çok geç olacaktır ve eğer kadrolu hale gelirse işten çıkarılması bizim için uzun ve masraflı bir süreç gerektirecektir. Yerine yeni bir müdür işe alınıncaya dek görevin başında geçici olarak Ivan Raffot bulunacak. Geri

kalan işten çıkarma süreçleriyle de kendisi ilgilenecek, bu yerine gelecek yeni müdürün işini de kolaylaştıracaktır."

"Anlıyorum..."

"Bütün bu konuları sonuca bağlamak üzere haftaya Paris'te görüşürüz."

Charles telefonu kapatırken yüreği parçalanıyordu.

Yatırımcılardan gelen bu yeşil ışık gemiyi kurtaracaktı ama karşılığında Sybille'i ve ekibinin yarısını feda etmesi gerekecekti. Sybille... Ona aklını başına toplaması için iki gün sonrasına dek süre vermişti.

Neyse, verdiği sözü tutacak ve kesin kararını almak için son ana dek bekleyecekti. Hâlâ bir mucize olabilirdi. Sybille son sekiz gün içinde fazlasıyla değişmişti bile...

*

* *

O gün eve dönmekte hiç acele etmedim çünkü izin günümdü.

Dernekle olan işim artık bitmiş, yeni kimliğimi seçmiştim ve tek üzüntüm, gücünün farkına artık iyice varmış olduğum bu modelin tamamını tanıyamamış olmaktı. Bu çok sinirimi bozuyordu ama yapacak bir şey de yoktu. Sonuç olarak her şey yolunda gitmişti ve ben de boşuna tasalanmıştım.

Yine de kendimi biraz tuhaf, biraz gergin hissediyordum.

Bir taraftan bir daha asla o eski kişiliğime geri dönmeyeceğim için rahatlamış gibiydim. Onun yasını tutmaya, sayfayı kesin olarak çevirmeye, yaptığım seçimi bütünüyle kabullenerek yaşamın bana en başında vermiş olduğu kişiliği yaşamaya layık olamamışım gibi hafif bir suçluluk duygusu taşımama karşın bu tercihi iyice benimsemeye gerek duyduğumu hissediyordum.

Öte yandansa yeni kişiliğimin beni bütün bunları olumlu açıdan görmeye ittiğinin ve beni umut vaat eden, neşeli ve kay-

gısız bir geleceğe doğru yönlendirmekte olduğunun da pekâlâ farkındaydım. O halde her şey iyi olacak demekti.

Diktafonu son bir defa, temelli olarak gardıroba yerleştirdim. Tam gıcırtılı kapıyı kapatıyordum ki telefon çaldı. Yanıt vermek için koşarak asma katın merdivenlerini indim.

"Ben Oscar Firmin."

Öyle şaşırmıştım ki hiçbir şey söyleyemedim.

İlk görüştüğümüz gün ona telefon numaramı vermiş olduğumu hatırlıyordum. "Yalnızca bir güvenlik önlemi olarak," demişti bana. Ancak ben de buna karşılık ona gerçek adımı vermemeyi tercih etmiştim.

"Sizden beni görmek için uğramanızı rica etmek için aramıştım. Hoşunuza gideceğini düşündüğüm bir teklifte bulunacağım."

Bunu hiç de beklemiyordum ama merakım beni kabul etmeye itti. Tatil günüm olduğundan o gün bomboştum.

İşte böylece kendimi bir kere daha birbirine geçmiş meşe kirişleri arasında bulunan küçük tavan penceresinden içeri düşen ışığın aydınlattığı, orkidelerle dolu o geniş odada, büyük, kahverengi deri koltuğun üstünde, onun tam karşısında otururken buldum.

Artık benim için yitirilecek herhangi bir şey bulunmadığından, daha önce onun yanında hiç olmadığım kadar rahattım.

"Durumunuzu çok düşündüm," dedi. "Üstlendiğiniz farklı kişilik türlerine verdiğiniz tepkileri uzun uzun inceledim ve sonuç olarak da size aslında en çok uyacak olan kişiliğin bunların arasında bulunmadığına karar verdim."

Bir bu eksikti! Tam da nihayet birazcık huzura kavuşmuş, yapmış olduğum tercihten göreceli bir tatmin duyabilmiş olduğum bir sırada üstelik...

"Bana kalırsa," diye devam etti, "sekiz numaralı kişilik türü sizin en mutlu olmanızı sağlayacak olandır."

"Anlayış gösterirsiniz ki bu kararı alamam."

"Size daha önce yeni başlayan hiç kimseye önermemiş olduğum bir teklifte bulunmaya karar kıldım."

"Gurur duydum..."

"Size sekiz numaralı kişilik türünü denemeniz olasılığını vereceğim ve eğer bundan hoşnut kalmazsanız olağanüstü bir durum olarak kendi kişiliğinize geri dönmek ile dokuz numaralı kişilik türünü de deneyebilmek için derneğe üye olmak arasında bir seçim yapmanıza izin vereceğim."

"Gerçekten mi?"

Büyük üstat başıyla onayladı.

Doğal olarak bunu altın bir fırsat gibi görüyordum. Ne yitirebilirdim ki? Hiçbir şey. Firmin'e inanacak olursam bana daha iyi uyacak bir kişiliğe sahip olma fırsatı kazanacaktım ve üstüne bir de modelin unsurlarından bir tanesini daha tanımış olacaktım, bu da gücümü biraz daha artıracaktı.

"Banko."

O sırada diktafonumu evde bırakmış olduğumu fark ettim.

"Yalnız karşılığında," dedim, "içime yerleştireceğiniz yanılsamayı, kaygıyı önceden bilmek istiyorum."

"Size bildireceğim ama önce değil, sonra, yoksa işlem başarılı olamaz."

*

* *

Transtan çıktığım anda kendimi tam formda hissediyordum, ayaklarım yere sağlamca basıyor, âdeta bütün enerjimi yerden alıyor gibiydim.

Eve yürüyerek döndüm. Canım yürümek, biraz hareket etmek istiyordu ve Kızıl Haç'ın o büyük yokuşunu tırmanmak bana çocuk oyuncağı kadar kolay görünüyordu. Ayrıca canım çikolata istiyordu, en güzelinden hem de. Bu mahallede bir Voisin

mağazası vardı. Oradan koca bir paket satın almak, işte ihtiyacım olan şey buydu.

Yolumu biraz uzatarak kendimi mağazanın önünde buluverdim bile. İçeride upuzun bir kuyruk vardı, ne de olsa Babalar Günü yaklaşmıştı.

Neyse, benim o sürünün içinde kuyruğa girmem söz konusu bile olamazdı. Bekleyenlerin etrafından dolaşarak bir müşteriye bakma işini henüz bitirmiş olan bir satıcı kıza yanaştım. Ufak tefek, sıskacık bir genç kızdı.

"Küçük bir paket çikolatalı trüf almak istiyorum," dedim.

"Şey... Üzgünüm ama kuyruğa girmeniz gerekecek," demeye cüret etti bana bekleyenlerin en arkasını işaret ederek.

Küçücük bir çocuktan emir alacak değildim.

Sesimi belirgin biçimde yükselttim.

"Hayır, küçücük bir paket için bu kadar çok insanın koca koca kutular doldurmalarını bekleyecek değilim herhalde!"

Kız kızarmaya başlamıştı ve kekelemeye başladığını duymak çok hoşuma gitti.

"Şey... Ama hayır... Yani..."

Sesimin tonunu biraz daha yükselterek neredeyse bağırmaya başlamıştım.

"Hem zaten kimsenin bir itirazı yok ki! Öyle değil mi?" dedim müşterilere meydan okuyan gözlerle bakarak.

İnsanlar başlarını ya önlerine eğdiler ya da iki yana salladılar.

"Gördünüz mü?"

Artık yüzü kıpkırmızı olmuş olan genç satıcı kız boyun eğerek bana bir paket trüf verdi.

"Bir paket de pralin istiyorum, ayrıca bir kutu da sütlü ve bitter karışık çikolata. Bitterler daha bol olsun."

Mağazadan tatmin olmuş bir halde çıktım.

Eve döndüğümde önceden planlamış olduğum dinlenme günü gözüme fena halde sıkıcı göründü. Evde pineklemektense hareket etmeyi tercih ediyordum ve yönetmem gereken bir eki-

bim, üstüne bir de başa çıkmam gereken bir meydan okumam bulunduğuna göre burada aylaklık etmem söz konusu bile olamazdı. Öte yandan tuhaf biçimde işimin geleceğiyle ilgili üzerimde bulunan tehdit bana o kadar güdüleyici görünüyordu ki neredeyse bundan hoşnut sayılırdım. Gezinti ritmiyle yol alan bir uzun yol kaptanından çok düşmanlara göğüs germesi gereken bir korsanın ruhuna sahip gibiydim.

Yaşam mücadele demekti. Mücadeleyi reddetmek, yaşamdan vazgeçmek anlamına geliyordu. Seyirci kalarak ölmektense savaşın içine atlayıp çarpışmaktan zevk almak daha iyiydi.

İçimden bir ses gemide kedi olmadığı için farelerin cirit atmakta olduğunu söylüyordu. Telefonu açıp büroyu aradım. Ekibin başlıca üyelerinin her biriyle teker teker konuşarak onlara talimat ve emirler verdim. Ben yokken işten kaytarmayacaklarından emin olmak için onları oyalayacak bir şeyler vermem gerekiyordu. Sonra da Katell'den bana her bir garson için bir sonuç raporu hazırlamasını istedim.

"Aklıma gelmişken, dinlenme salonundaki evye ne durumda?" diye sordum.

"Her zamanki gibi kirli fincanlarla dolu."

"Fincanların her kullanımdan sonra yıkanıp kaldırılması gerekiyor. Şimdiden sonra evyede bulduğum her şeyi çöp tenekesine atacağım. Bunu tarafımdan herkese ilet."

Ayrıca ertesi gün düzenlenecek olan belediyenin büyük daveti için her şeyin hazır hale getirilmesi için de emirler verdim. Temizlikten iskemlelerin dizilişine, ses sisteminden şarap siparişine kadar her konuda talimatlar dağıttım.

Bir saat kadar sonraysa, yerimde daha fazla duramayacağımı anlayarak habersizce gemiye baskın vermeye karar verdim.

Ama önce, telefon görüşmelerim sırasında öğle yemeği niyetine tüketmiş olduğum bir kilo çikolatayı hazmedebilmek için bir fincan kahveye ihtiyacım vardı. Aşağı inip evimin karşısında bulunan Butte Kafesi'ne uğradım.

Sigara dumanından sararmış gibi görünen camlı kapıyı ittim. İçeride kahve kokusu tütün kokusuna karışmıştı.

Barın önünde duran taburelerden birine oturdum. Yanımda iki adam, bizim mahallenin kötü şöhretli bir çete lideri olduğunu bildiğim bir üçüncüyle konuşmaktaydılar. Adamların ikisi de iri kıyımdılar, siyah takım elbiseler giymiş, siyah kravat ve güneş gözlükleri takmışlardı. Çok koyu bir doğu aksanıyla konuşuyorlardı, Sırp olabilirdiler. Tam filmlerden fırlamış karakterlerdi.

Bir süre sonra çete reisi onlara bir zarf vererek bir şey söylemeden çıkıp gitti. İki adamdan biraz daha ufak olanı zarfı dizlerinin üzerine koyup içini aralayarak bir göz attı. İçi banknotla doluydu.

Aklıma bir fikir geldi.

"Size bir teklifim olacak," dedim onlara.

İki çift kara güneş gözlüğü aynı anda bana doğru döndü.

"Sizden benim için birine bir mesaj iletmenizi istiyorum," diye ekledim.

Gözlükler sessizce bana doğru bakıyordu.

"Hemen karşı binada ve yalnızca beş dakikanızı alacak."

"Nasıl bir mesaj bu?" diye sordu daha ufak olan, Sırp aksanıyla.

Soluğunda keskin bir alkol kokusu vardı.

Onlardan tam olarak ne beklediğimi açıkladım.

"Ne kadar?" diye sordu beni sonuna dek dinledikten sonra.

"Ben Célestins Rıhtımı'nda demir atmış olan yüzer restoran *PygmaLyon*'un müdürüyüm. Ne zaman isterseniz gelin, size nehir üstünde bir öğle yemeği ısmarlayayım."

Birbirlerine baktılar.

"Anlaştık," dedi daha ufak olanı.

Kahvemin parasını ödeyip sokakta onların önüne düştüm. Peşimden bizim apartmana geldiler. Üçüncü kata çıktık ve onlara bir kapıyı işaret edip olacakları sakince izleyebilmek için bir üst katın sahanlığına çıktım.

Kapıya yavaş yavaş üç defa vurdular.

Kapının açıldığını duyunca, kendimi göstermeden siyahlı adamların bacaklarını ve kapının alt kısmını görebilecek şekilde merdivenin korkuluğuna doğru ilerledim.

"Ne istiyorsunuz?" dedi ev sahibimin sesi.

"Bayan Shirdoon soğuk duş almaktan hoşlanmıyor. Hem de hiç."

Sessizlik.

Sonra kapı bir hamlede kapandı ama adamlardan biri bir ayağını araya sokarak onu durdurdu ve sonra da şiddetle geriye itti.

Sırp devam etti:

"Bayan Shirdoon'u üzmeyeceksiniz. Anlaşıldı mı?"

"He... Hemen... Bir tamirci çağırıyorum."

Adamlar, siyah gözlükleri hâlâ gözlerinde merdivenlerden aşağı indiler. Ben de yanlarından geçerken hoşnut bir halde başparmağımı havaya kaldırarak onları selamladım.

* *

Tramvayda bir dilencinin bitmek tükenmek bilmez sızlanışlarına katlanmak zorunda kaldım. Kirden birbirine yapışmış sarı saçlarının ve üzerine geçirdiği paçavraların ardında yapılı vücutlu ama doğuştan tembel olduğu anlaşılıyordu. Tipik bir aylaklık örneğiydi.

Ona seslenmek için yanıma kadar gelmesini bile beklemedim.

"Biraz kıçınızı kaldıracaksınız be dostum. Eliniz, ayağınız tutuyor işte, Félix Potin mağazasında mal hazırlayıcılar aranıyor. Paraya ihtiyacınız varsa siz de herkes gibi bir işe girer çalışırsınız."

Adam üstelemedi.

Lyonlu yazar Jean Laborde'un dediği gibi: Yoksulların kıçına vurulan tekme elektroşok görevi görür.

Gemiye sürpriz yaparak geldiğim için kendimle gurur duyuyordum.

İçimden geçen ilk şey nelerin yolunda gitmediğini görebilmek için hızlıca bir tur atmak oldu. Mutlaka yokluğumu fırsat bilerek işlerini sermiş olanlar olacaktı. Ben çok geçmeden hepsini hizaya getirmeyi bilirdim nasıl olsa.

Tuhaf bir şekilde hiç olağanüstü bir durumla karşılaşmadım ve bu neredeyse canımı sıktı. Ben de şurada ya da burada gözüme çarpan küçük ayrıntılara takılıp çevreme yorumlar, talimatlar ve emirler yağdırmaya koyuldum. İşleri ele almıştım ve komutaya geçmiş olduğumu, herkesi yönetebileceğimi, kontrol altında tutabileceğimi, istediğim yöne doğru yönlendirebileceğimi hissetmek çok zevkli oluyordu. Müdür olarak daha önce kendimi hiç bu kadar rahat hissetmemiştim, sahip olduğum gücü kullanmanın tadını sonuna dek çıkarıyordum.

O öğleden sonra zamanımın çoğunu büromda değil, dışarıda, gerçeklikle doğrudan temas halinde bulunmaktan çok hoşnut olarak geçirdim. Bir ara Nathan bana bir işarette bulundu ve ben de onun yanına sokuldum. Bana rıhtımda, geminin önünde toplanmış olan küçük bir grubu işaret etti.

"Corentin'in başı belada," diye fısıldadı.

Hemen rıhtıma indim. Belediyeden bir zabıta memuru, Simca 1000 model arabasını geminin önüne park etmiş olan garsonumla epey ters biçimde konuşuyordu.

"Yalnızca üç dakikalığına bıraktım," diyordu Corentin, "kutuları indirdikten sonra buradan çekeceğim."

"Benim için hiç fark etmez, burada duramazsınız, bu noktada durmak yasaktır ve..."

"Sorumlusu benim," dedim yüksek sesle ve aralarına girerek.

Memur başını çevirip bana baktı.

"Geminin müdürüyüm ben. Ondan yükünü indirmesi için arabasını buraya yanaştırmasını ben istedim. Hoşunuza gitmediyse buna bana söyleyebilirsiniz."

Bunları elimde olmadan söylemiştim. İçimdeki bir şeyler beni ekibimin her bir üyesini, dışarıdan gelecek her türlü saldırıya

karşı savunmaya itiyordu. Sanki çalışanlarımı yönetme hakkını onları koruma zorunluluğunun karşılığında elde etmişim gibi.

"Bu hiçbir şeyi değiştirmiyor, her ne olursa olsun buraya park etmek...

"Bu belediyenin işi ama. Yarın belediye için bir yemek daveti düzenliyoruz ve bunlar da onun için gereken malzemeler."

"Bana bu konuda herhangi bir bilgi verilmedi, kurallara uymak zorundasınız ve...

"Bana sicil numaranızı verin.

"Ha? Ama...

"Sicil numaranız. Söyleyin çabuk."

Adamın şaşaladığını görmek çok hoşuma gitti.

Kimliğini bulmak için ceplerini karıştırmaya başladı.

İnsan ilişkileri aslında güç ilişkileridir: Karşısındakinin dengesini bozan kazanır.

"Corentin, beyefendinin sicil numarasını kaydet."

Corentin sipariş defteriyle kurşun kalemini çıkardı ve memurun kendisine uzattığı kimliğin üzerinde yazılı numarayı not aldı. Sonra ben bu kâğıdı onun elinden aldım.

"Benimle gelin, belediyeyi arayacağız."

"Ama ben..."

"Benimle gelin."

Arkamı döndüm ve memur da kendini büroma kadar peşimden gelmeye zorunlu hissetti.

İnsanların çoğu kendilerini lider olarak konumlandıran kişileri takip etmeye doğal bir eğilim gösterirler. Bunda unvanın ya da görevin hiçbir rolü yoktur, bütün iş tavırda biter. Dünyanın bütün hiyerarşik unvanlarına sahip de olsanız eğer bunların size verdikleri gücü bedeninizde cisimleştiremiyorsanız kimse sizi dinlemeyecektir.

İletişim servisinin şefini aradım.

"Bay Pinet, ben Sybille Shirdoon. Yarınki davet için beklediğimiz teslimata engel olmak isteyen bir zabıta memuru var burada."

"Öyle mi?"

"Eğer yarına her şeyin hazır olmasını istiyorsanız, onu bir an önce yatıştırmanız gerekecek. Adı Jacques Vergand, sicil numarasını da ister misiniz?"

"Şey... Hayır, zahmet etmeyin, ama..."

"O halde hemen kendisinin amirini arayıp onunla görüştürün lütfen. Şu an yanımda, sizi bekliyoruz."

"Ama bu... yani mümkün değil, zabıta yönetimi üzerinde benim hiçbir etki gücüm yok ki. Beni dinlemeyecektir..."

"Şefi kim oluyor?"

"Belediyenin güvenlikten sorumlu başkan yardımcısı."

"Beni onunla görüştürün."

"Hayır... yani, zaten bugün burada değil."

"Tamam o zaman, onun amiriyle görüştürün."

"Başkan yardımcısının amiri..."

"Evet."

"Ama bu mümkün değil. Onun amiri bizzat belediye başkanı oluyor."

"Ne güzel işte, beni başkanla görüştürün."

"Ne diyorsunuz siz? Teslimatınıza engel olan bir zabıta memuru için Lyon şehrinin sayın belediye başkanını arayamam ben..."

"Teslimat yoksa davet de yok. Sizin bileceğiniz iş."

"İyi de... Ağzınızdan çıkanı kulağınız duyuyor mu sizin?"

"Ağzından çıkanı kulağı duymayan biri gibi mi konuşuyorum ben sizce?"

"Ama bu davetin iptali söz konusu edilemez, anlıyor musunuz? Bizzat sayın başkan da dâhil tam seksen konuk bekliyoruz, bu yüzden de..."

"Tamam işte, başkan beyi aramanız için bir neden var demek ki."

"Ama..."

"Eğer yarınki daveti iptal edersem, belediye başkanı burun hesabını kimden soracaktır?"

"Benden elbette..."

"İşte size onu derhal arayıp benimle görüştürmeniz için çok iyi bir neden daha."

Bir dakika sonra hattın öbür ucunda belediye başkanı vardı. Kendisine durumu açıkladıktan sonra utançtan kıpkırmızı olmuş zabıta memurunu onunla konuşturdum ve adam kekeleyerek özürler diledi.

"İşte bu kadar," dedim Corentin'e, "teslimatına gönül rahatlığıyla devam edebilirsin."

Yaşamda ne kadar yükseğe uzanırsanız işiniz o kadar kolaylaşır.

*

* *

Büromdan çıkarken dinlenme salonundan kahkahalar geldiğini duydum. Sakin ve güvenli adımlarla oraya yöneldim.

"Haydi bakalım," dedim bir araya toplanmış olan beş altı çalışanıma, "teneffüsün bitiş zili çaldı bile. Yarın belediyeyi ağırlayacağımızı unutmayın. İş başına!"

Birden gözüme evyenin içindeki kirli fincanlar ilişti.

"Ah! Görüyorum ki verdiğim talimat bir işe yaramamış..."

Çöp tenekesini açarak fincanları birer birer içine atmaya başladım.

"Hayır!!!!!!"

Tam da beklediğim gibi itiraz çığlıkları hep bir ağızdan yükselmişti.

"Benim pembe kalpli fincanımı atma!" diye yalvardı Manon.

"Çok geç," dedim belli bir zevk alarak porselenleri tenekenin içine fırlatmayı sürdürürken.

Sonra da ertesi günkü davetin yemeği hakkında Rodrigue'i son bir kez uyarmak için mutfağa uğradım. Sıcak portakallı kek kokuyordu.

"Yarın sabah için bütün teslimatların tamam olacağından emin olmak için tedarikçilerini aradın mı?"

"Beni ne sanıyorsun sen? İlk defa bir davet yemeği vermiyoruz herhalde!"

Buyurun bakalım, beyefendi yine buluttan nem kapmıştı.

"Hayır ama ilk defa bu kadar önemli kişileri ağırlıyoruz. Bu da biraz baskı yaratıyor."

"Her neyse, zaten fazla bir sipariş de vermedim. Şafak vakti Lyon halinden alışveriş yapmayı tercih ediyorum. En taze malları orada bulabiliyorum."

"Çok güzel. Bu sefer bütün tabaklardaki miktarların birbirine eşit olmasına da dikkat et..."

"Eğer yaptığım işten hoşnut değilsen kendine yeni bir şef bulabilirsin."

"Her şeye gücenmeyi de bırak artık, dayanılır gibi değilsin."

Sanki ağza alınmayacak bir söz söylemişim gibi gözlerini kocaman açtı.

"Dayanılır gibi değilmişim, öyle mi? Dayanılır gibi değilmişim..."

"Bu alınganlığın gerçekten de dayanılmaz!"

Yüzünde çaresiz bir ifadeyle öfkesinden gözüne yaşlar dolmuş bir halde başını iki yana salladı ve mutfağın arka tarafına koştu. Daha neler artık?

Onun iç dünyasını anlayıp da daha iyi kontrol altında tutabilmek için onun sahip olduğu kişilik türüyle ilgili bilgimi kullanmam gerekecekti.

Akşam da gayet iyi geçti. Gezinti sırasındaki akşam yemeği servisi olaysızdı, yalnız rıhtıma dönüşümüzde Marco az kalsın bize çok pahalıya mal olabilecek iki hata yaptı. Yanaşma yerimize doğru yerleşirken bir maden gıcırtısı duyduk ve geminin

iskeletinden bir kıvılcım yağmuru fışkırdı. Rıhtıma yerleşmiş olan bir mavnayı sıyırmıştı. Arkasından, demir atma sırasında rıhtıma çok şiddetli çarptı çünkü Bobby'ye geminin iskeletinin çevresine koruyucu şamandıralardan koymasını söylemeyi unutmuştu. Aslında benim ondan istediğimi dinleyip de müşterilere saygıdan dolayı daha usulca yanaşsaydı biz bu sarsıntıyı hiç hissetmeyebilirdik bile.

Hemen kaptan köşküne çıkan merdivene koştum ama tırmanırken ilk basamağa takılıp güverteye doğru devrildim. Katell yanıma geldi.

"İyi misin Sybille?"

"Evet, neden sordun?"

"Yani... düştün ya..."

"Hayır canım, yalnızca bir basamak kaçırdım."

Güçlü görünmeme o kadar önem veriyordum ki zayıflık belirtisi olarak görülebilecek her şeyi inkâr edebilirdim.

Yanından geçerken kılığının uygunsuzluğunu fark ettim.

"Yarın daha uzun bir elbise giyersin. Burası lokanta, eş değiştirenler kulübü değil."

Merdiveni yeniden tırmanıp Marco'yu üç aydan beridir korkumdan dolayı söyleyemediğim her şeyin yaratmış olduğu birikimin üzerine şimdi sonuna kadar hak ettiği bir suçlama yağmuruna tutmak üzere kaptan köşkünden içeri daldım.

İçimi boşaltmak bana öyle iyi geldi ki söyleyeceklerimi bitirince kendimi öncekinden kat kat daha iyi hissettim.

"Eğer insanlara doğru dürüst maaşlar ödeseydiniz," dedi o da tek savunması olarak, "belki de daha çok çaba harcamak içlerinden gelirdi. Üç yıldır tek kuruş zam almadım ben."

Elbette ki ona gerçeği söyleyerek mali durumumuzun buna izin veremeyeceğini açıklayabilirdim. Ama kendime engel olamadım: Yetersizliğimi kabullenmek elimden gelemiyordu.

"Zam dediğin hak edilerek alınır."

Zayıf görünmektense adaletsiz görünmeyi yeğliyordum.

"Peki ya enflasyon ne olacak? Enflasyonu hiç düşünmüyor musun? Benim maaşımı hiç artırmadığınız zaman kazandığım para azalmış oluyor. Madem sen bana böyle karşılık veriyorsun, o halde ben de zam alıncaya dek çalışmayı reddediyorum. Başınızın çaresine bensiz bakarsınız."

Her zamanki gibi geri adım atmamı bekliyordu mutlaka.

"Kimse vazgeçilmez değildir," dedim kaptan köşkünden çıkarken.

Bir saat kadar sonra Manon, korkudan neredeyse titrer bir halde büroma geldi.

"Bunu Marco gönderdi," dedi elde yazılmış bir mektubu ürkerek bana uzatırken.

Marco o andan başlayarak grev ilan ediyordu.

"Götü kadar büyük imla hatalarıyla yazmış," dedim.

"Şey... Başka bir şey daha var..."

"Nedir?"

"Rodrigue de evine gitti. Hasta olduğunu söylüyor."

"Vah zavallıcık."

Ertesi gün formuna kavuşmuş olarak geri gelse iyi ederdi, yoksa benim intikamım da onun bu kötü niyeti kadar büyük olurdu.

Sefil.

İşten kaytarmak, zayıf karakterlilerin isyan biçimidir.

Hemen Bobby'yi çağırdım.

"Yarınki gezinti sırasında geminin dümenini sen kullanacaksın," dedim ona.

"Ama... Ben gemi kullanmayı bilmiyorum ki..."

"Otuz yıldır Marco'nun kıçının dibinden ayrılmıyorsun. Sakın bana nasıl yapıldığını öğrenemediğini söyleme."

"Ama... Ama... Hiç yapmadım ki."

"Neyse işte, başının çaresine bakacaksın."

"İyi de... Benim ehliyetim de yok."

"Kimin umurunda sanki? Saône üzerinde üç yüz metre yol yaptın diye kimse sana ehliyet sormaz. Hem ayrıca canımızı sıkacak biri çıkacak olsa bile, gemide şehrin belediye başkanı olacak."

"Eh, peki... Madem öyle istiyorsun..."

"Evet, böyle istiyorum."

Konserin sonunu beklemeden eve dönmeye karar verdim. Uzaktan Ivan Raffot'nun güvertede durmuş, sanki göz ucuyla bana bakmakta olduğunu fark ettim. Gecenin bu saatinde hâlâ burada ne halt ediyor olabilirdi ki?

Kahve makinesini kapatmak için dinlenme salonuna uğradım. Yanından geçerken fazla umursamadan sözler kutusunun içini boşaltıp mesajlara hızlıca bir göz attım. Bir yığın saçmalık vardı: Liderlik özelliğimi kabul etmemin verdiği sağlıklı güç onların gözüne hoyratlık olarak görünüyordu.

İşin aslı bu sözler kutusu fikri baştan aşağı saçmalıktı. Patronun çalışanları değerlendirmesi gerekirdi, tersi değil. Öğrencilerden öğretmenlerine not vermelerini istemek, suçlulara polis memurlarını sormak gibi bir şeydi bu.

Tam gemiyi terk etmeye hazırlanıyordum ki Ivan Raffot âdeta az önce hortlak görmüş gibi çok tuhaf bir suratla bana yaklaştı.

"Bayan Shirdoon..."

"Buyurun, benim."

"Sizi çok nazik bulduğumu söylemem gerekiyor..."

Hiç de benim duymayı isteyeceğim türden bir iltifat değildi bu.

"Ne istiyorsunuz?"

"Şunu söylemek istemiştim ki her ne kadar ben buraya sizi denetlemek için gelmiş olsam da, üç aydan beridir bu görevde karşılaşmış olduğunuz güçlüklerden sizi sorumlu tutmadığımı bilmenizi isterim."

Adamın içimde uyandırmış olduğu rahatsızlık öfkeye dönüşmüştü: Bu fırça saçlı yer cücesinin merhametine muhtaç değildim herhalde.

"Hem zaten fazla da üzülmemeniz gerekir," diye devam etti, "bir kadının müdürlük görevinde başarılı olamaması çok normaldir ve..."

Bir anda bütün kanım beynime sıçrayıverdi.

"Ne saçmalıyorsunuz siz böyle?"

"Aslında ben... Durumu iyice inceledim ve... Yani öyle sanıyorum ki ben, sizi seviyorum..."

"Ne?"

"Evet, sizinle evlenmek istiyorum ve... içiniz rahat olsun, hayatınız çok daha basit olacaktır..."

"Demek benimle evlenmek istiyorsunuz."

"Benimle evlenince evinizin kadını olacaksınız ve göreceksiniz ki kendinizi çok daha ait olduğunuz bir yerde hissedeceksiniz."

Derin bir soluk aldım.

"Beni iyi dinle, adamcağız..."

*

* *

Bana öyle geliyordu ki ona söylediklerimin tek bir sözcüğünü bile anlamamıştı, bu sersem aklını o kadar kaçırmıştı işte. Yine de ben aklını başına getirmek için elimden geleni yaptım, o da kuyruğunu bacaklarının arasına sıkıştırarak uslu uslu uzaklaştı. Böyle aptalca aşk ilanlarıyla bir daha kolay kolay canımı sıkamazdı.

Eve vardığımda saat on buçuktu ve ben de gecenin geri kalanını değerlendirmeye kararlıydım. Ne de olsa bu benim izin günümdü ve saat geç bile olsa ben kendimi hâlâ zinde hissediyordum.

Sevgilim kanepede kitap okuyordu ve benim canım da onunla biraz ilgilenmeyi istiyordu...

"Şofbeni onarmak için bir tamirci uğradı," dedi.

Bir duş aldım ve giyinirken bedenimin çürük içinde olduğunu fark edip şaşırdım. Merdivenlerdeki düşüşüm birkaç iz bırakmıştı

demek... Tuhaf şeydi doğrusu, bu kadar zarar görmüş olduğumun hiç farkına varmamıştım ve üstelik en küçük bir acı duyduğumu da hatırlamıyordum. Oysa morluklar açıkça görülebiliyor, sanki bana bedenimi dinlememiş olduğumu hatırlatmaya çalışıyorlardı.

Duş enerjimi ikiye, libidomu ise ona katlamıştı.

Bornozumun altında çırılçıplak sevgilimin yanına sokuldum ve onu da soymaya başladım.

O önce, okuduğu bölümü bitirmek istediğini söyleyerek itiraz eder gibi oldu ama çok geçmeden boşa kürek çektiğini anladı.

"Yatağa geçelim mi?" diye önerdi.

Bense yanıt olarak, yüzümde kocaman bir gülümsemeyle onun pantolonunun düğmelerini çözdüm.

Benim bu kadar girişken olduğumu görmeye hiç alışkın değildi ve ilk defa millî olacak bir yeniyetme gibi utangaçlık etmesinde çok dokunaklı bir şeyler vardı.

Çok kısa bir süre içinde çırılçıplak kalmıştı ama... hiç de beklentimi karşılar gibi değildi. Bu konuda ilk defa bana eksik görünüyordu. Ancak benim de yenilgiyi kabul etmeye hiç niyetim yoktu ve hazzın gizemlerine egemen olan bir kadının iştahıyla ona ihtişamını yeniden kazandırabilmeye girişti.

Ancak ben işleri ele almak için ne kadar çok uğraşırsam, erkeğim durumdan o kadar soğuyor gibiydi.

Sonunda ona acıdım.

"Haydi," dedim bir anlık bir yüce gönüllülükle. "Senin kıvırcığı içeri sokabilirsin."

22

O gece yatağa girdiğimde yeni kimliğimle geçirmiş olduğum günü gözden geçirdim. Kendimi yaşamımın sahibiymişim gibi hissetmek, enerji dolu ve güçlü bir zihne sahip olmak çok hoşuma gitmişti. Başkalarına karşı duyduğum korku artık çok uzaklarda kalmış bir anıydı ve beni güdüleyen çatışmalar bile bana dolu dolu yaşıyor olduğumu hissettiriyordu.

Ancak her şey toz pembe de değildi. Her ne kadar son tahlilde bunu olağan karşılaşmış olsam da kendime düşmanlar edinmiştim. Hem her şeyin açıkça belli olmasında da fayda vardı. Kim yanımda, kim karşımda bilmem iyi olacaktı.

En önemli çalışanlarımdan ikisi yarın gemide yanımda olmayacaklardı. Ne yapabilirdim? İçimden bir ses onlarsız da başımızın çaresine pekâlâ bakabileceğimizi söylüyordu. Bu durumun içindeki kendi sorumluluk payımı görmeyi reddediyordum, her şeyi kontrolüm altında tutma ihtiyacımın aslında... bir parçacık kontrol kaybına yol açmış olduğunu görmeye yanaşmıyordum.

Her ne olursa olsun, henüz bildiklerimi kullanmaya başlamış olmasam da, Kellia Derneği'nin modelinin tamamını biliyor olmanın bana nasıl bir güç sağlayabileceğini anlayabiliyordum. İnsanların hareketlerinin ardında gömülü olan gerçek güdüleri anlamak demek, onların gizli yanlarının, kendilerine yön veren mekanizmaların farkında olmak demekti. Üstelik de kendileri bunun farkında değillerken!

Bu modeli elde etmeliydim. Her ne pahasına olursa olsun.

Ertesi sabah, önceden kararlaştırıldığı şekilde, bana sekiz numaralı türden olan yeni kişiliğimle birlikte içimden nasıl bir kaygı yanılsaması çıkardığını açıklaması için Oscar Firmin'e gittim. Ancak merdivenin tırmanılacak bir basamağı daha kalıyordu. Şimdi asıl hedefim, bütün modeli tanımış olabilmek için dokuz numarayı da deneyebilmekti.

"Dün gününüz nasıl geçti?" diye sordu bana daha en baştan.

Buraya ona içimi dökmek için gelmiş değildim ve böyle bir şey yapmaya da hiç niyetim yoktu. Benim ne yaşamış olduğum onu hiç ilgilendirmezdi.

"Çok güzeldi," diye yanıtladım. "Neyse, biz sadede gelelim: Bana içime yerleştirmiş olduğunuz kaygının ne olduğunu söyleyecek misiniz?"

Yüksek ve kararlı sesiyle, tane tane yanıt vermeden önce bir süre sustu.

"İçinize işlediğim inanış şuydu: 'İncinme ve başkaları tarafından kontrol altında tutulma tehlikesi içinde bulunduğum bir dünyada çok zayıf ve güçsüzüm.'"

Nutkum tutulmuştu.

Sarsılmıştım.

Çoğu insan için ürkütücü olabilecek her türlü korkuyu duymayı bekliyordum ve kendimi buna dayanmaya hazırlamıştım. Ama bu... Bu, bambaşka bir şeydi. Bana içimin derinliklerinde bundan böyle zayıf ve güçsüz olduğuma inanacağımı söylemek... Korkunç bir şeydi bu. Çünkü ben güce ve cesarete her şeyden çok değer veriyordum...

Firmin düşüncelerimi okumuş olmalıydı.

"Gerçek cesaret," dedi, "insanın kendi zayıflığıyla temas kurmaya, onu hissetmeye, kabul etmeye ve güçlü olmaktan vazgeçmeye cüret gösterebilmesidir. Laozi der ki: 'Yumuşak olan sert olanı yıpratır, su uçurumları aşındırır. Uyum sağlayabilir olmak, katı olmaya yeğdir...'"

İçimin öfkeyle dolduğunu hissettim.

"Ben buna inanmayı istemiyorum! Beni duydunuz mu?"

"Ama bu da diğerlerinden daha kötü bir inanış değil..."

"Ben istemiyorum!"

O içini çekip uzunca bir süre sessiz kalırken ben de onu bakışlarımla çarmıha geriyordum.

"Peki," dedi sonunda, "size eğer isterseniz altı numaralı kişilik türünüze geri dönme fırsatını vereceğime söz vermiştim. Sözümü tutacağım."

Altıncı kişiliğe geri dönmek mi? Yeniden, en başta kendisi olmak üzere her şeyden kuşku duyan bir korkak olmak mı? Kesinlikle söz konusu değildi.

"Bana verdiğiniz söz bu değildi!"

"Buydu tabii ki!"

"Bana dünkü kişiliğimi geri verecektiniz! Yedi numaralı olanı!"

"Hiç de değil."

O anda benim içimde çok şaşırtıcı bir şey meydana geldi: Bu çatışma belleğimi insanüstü biçimde harekete geçirmişti. Her zaman berbat bir belleğe sahip olan, daha bir saat önce duyduğum sözleri yanılmadan yinelemeyi asla beceremeyen ben birdenbire, bir gün önce yapmış olduğumuz konuşmayı, sanki yaşamakta olduğum çatışmayı kazanabilmek için beynimin gücü on kat artmış gibi sözcüğü sözcüğüne hatırlayıverdim.

"Dün sabah benim yedi numaralı türden bir kişiliğim vardı ve siz de bana aynen şöyle söylemiştiniz: 'Size sekiz numaralı kişilik türünü denemeniz olasılığını vereceğim ve eğer bundan hoşnut kalmazsanız olağanüstü bir durum olarak kendi kişiliğinize geri dönmek ile dokuz numaralı kişilik türünü de deneyebilmek için derneğe üye olmak arasında bir seçim yapmanıza izin vereceğim.'"

Bozulmuş gibi göründü.

"Doğru ama ben kendi kişiliğiniz derken dünkünü değil, ilk kişiliğinizi kastetmiştim..."

"Benimle oyun oynuyorsunuz siz!"

"Hiç de böyle bir şey yok."

"Daha açık konuşmalıydınız!"

"O halde siz de sormalıydınız."

Öyle bir öfke içindeydim ki ona vurabilirdim.

"Neden ilk kişiliğinize geri dönmeyi istemiyorsunuz?" dedi.

"Yeniden pısırığın teki mi olayım? Benimle alay mı ediyorsunuz siz? Hayır, eğer bu sekiz numarayı korumak zorundaysam, karşılığında bana ne yapmanız gerektiğini söyleyeyim."

Gözünü bile kırpmadan yüzüme bakıyordu.

"Şimdi bana," diye devam ettim buyurgan bir tonla, "içimden çıkarmaksızın dokuz numaralı kişilik türünün bütün belirleyici özelliklerini anlatacaksınız. Onu en küçük ayrıntısına kadar tanımak istiyorum."

"Bu mümkün değil. Ben bir öğretmen değilim. Bir kişilik türünü tanımlayamam, yalnızca onu ortaya çıkarırım."

"O kadar fazlasını yapan, daha azını da yapabilir."

"Bu benim derneğe girerken etmiş olduğum yemine aykırı düşer. Bunu benden asla elde edemezsiniz."

İçgüdülerim bana haklı olduğunu söylüyordu.

Ne yapmalıydım? O kabul edilmez inanış, kişiliğimin eksenini oluşturarak içimin derinliklerinde kazılı dururken sekiz numarada kalmalı mıydım? Yoksa derneğe girmeyi kabul ederek dokuza mı geçmeliydim? Ama baskı altında boyun eğmek hiç hoşuma gitmiyordu. Tabii bir de taahhüt meselesi vardı...

"Madem öyle, bana dokuz numarayı verin ama bunun dün kendinizi yeterince açık ifade etmemiş olmanızın bende yarattığı hasarın giderilmesi için olduğunu düşünerek karşılığında beni tarikatınıza zorla üye yapmaya kalkışmayın, yoksa gazabımın şimşeklerini üzerinize çekersiniz."

Bunu duyunca bir kaşı havaya kalktı.

"Ben hiç kimseyi zorla üye yapmaya çalışmıyorum, hem zaten bizimki bir tarikat da değil. Buna karşılık sizin benden istediğiniz şey kesin olarak yalnızca üyelere ayrılmıştır ve siz de bunu başından beridir biliyordunuz."

Sesinin tonundan geri adım atmayacağını anlayabiliyordum.

Ama o da kendi istediğini benden elde edemeyecekti...

Gözlerinin içine baktım.

"Peki, öyle olsun. Üye olmayı kabul ediyorum."

Tatmin olmuş göründü ve sonra da törensel bir tavırla bana Kellia Derneği'nin üyelik şartnamesini okuyarak içindeki taahhütlere uyacağıma söz verdirdi.

İsteğine boyun eğdim.

Verilen söz yalnızca ona inanan kişiyi bağlardı.

*

* *

Oscar Firmin çıkarım işlemini yapmak üzere rahatça koltuğuna kuruldu. Bu konuşmanın zorlu geçeceğini önceden kestirmişti. Hatta kendisini daha beterine bile hazırlamıştı. Sonuç olarak işin içinden kolay sıyrılmış sayılırdı.

Sybille'i gevşemeye davet etti ve onu hipnotize etmesi çocuk oyuncağı kadar kolay oldu: Karşınızdaki kişi ne kadar direnirse bu direnci transa geçmeyi o kadar kolaylaştırırdı. Biraz yaşamda olduğu gibi: İnsanlar kontrol etmeyi ne kadar çok isterlerse bunu o kadar az başarırlar ve her şey ellerinden kaçıp gidiyormuş gibi görünürdü...

Yeni kişiliğinin çekirdeğinin yerleştirilme zamanı geldiğinde Firmin, genç kadının içinde olduğu anın bilincinden tamamıyla uzakta olduğunu gördü.

"İçinizin derinliğinde, en derinlere koca bir korku yuvalanıyor artık, çok derin bir kaygı... Kaybetme ve ayrılık kaygısı."

Oscar Firmin birkaç saniye bekledikten sonra gülümsedi ve sanki bir çocuğa seslenirmiş gibi yumuşacık bir sesle ekledi:

"Bakalım hâlâ öcünüzü almak için istek ve cesaretiniz olacak mı?"

23

Deneme sürem ertesi gün sona eriyordu.

Kendimi kanıtlayabilmek için akşama kadar zamanım vardı, ondan sonraysa zarlar atılmış olacaktı. Ne olursa olsun kadere karşı savaşmak mümkün değildi zaten. Ben yalnızca o günü de en iyi biçimde atlatmayı, belediyenin davetini aynı amaç çevresinde bir araya gelmiş olan bütün ekibimle birlikte, güzel bir uyum içinde başarıyla sonuçlandırmayı istiyordum. İşin aslı uyum, birdenbire gözüme çok kilit bir değer olarak görünmeye başlamıştı çünkü stres ve çatışmalar olmaksızın bir arada yaşamamızı ancak o sağlayabilirdi.

Gemiye vardığımda Marco'nun greviyle Rodrigue'in hastalık izninin devam etmekte olduğunu öğrendim. Bir bakıma onları da anlıyordum aslında: Marco satın alım gücünün azalmasından muzdaripti, Rodrigue ise hassasiyetinin incitildiğini hissediyordu. Eğer Amerikalılar gemiye yatırım yapmaya karar verecek olurlarsa hem Marco'nun maaşına zam yapabilirdim hem de Rodrigue'e aslında geçmişte de yapmış olmamız gerektiği gibi yaratıcılığını hiç kısıtlamadan özgürlük alanı verebilirdim.

Ancak sanki zaman yavaşlamış gibi bütün bunlar gözüme çok uzakta görünüyordu. Ömrün ölçeğinde bakılacak olursa bir gün hiçbir şey sayılmazdı ve evrenin ölçeğinden bakıldığında da bir ömür hiçbir şeydi. Çırpınarak olayların akışını değiştirebilecek olduğumuz, bir yanılsamadan ibaretti. Bunun yerine dünyanın uyumuna dayanarak olduğumuz yerde kalmamız daha

yararlı olurdu. Yüreğimiz evrenin nabzıyla bir atınca yaşam güzel oluyordu...

Ancak her birimiz evreni kendimize göre algılıyorduk ve ben de artık onu ele almanın dokuz farklı yolunu biliyordum... Birdenbire farkına varmış olduğum şeyse bunlardan her birinin geçerli olduğu, hepsinin ayrı bir değer taşıdığıydı, âdeta her varlık hem yaşama bakış açısında hem de ona ayak uydurma biçiminde asıl gerçeğin bir parçasına sahipmiş gibi.

Charles, daha sabahın erken saatlerinde, belediyenin daveti için özel olarak satın alınmış olduğu belli olan gıcır gıcır bir yeni takım elbise içinde gemiye geldi. Her şeyin yolunda gideceği konusunda bana güvendiğini söyledikten sonra öğle yemeği saatinde geri geleceğini haber vererek çıkıp gitti.

O sabah benim işe başlayabilmem için, sanki eyleme geçmem beni içinde bulunduğum esenlik durumundan çıkarma tehlikesi taşıyormuş gibi biraz zaman harcamam gerekti.

Ancak bir kere başlayınca bir daha durdurulmam mümkün olmadı. Çalışmalarımı sakin ve huzur içinde yürütürken, bir yandan da müthiş bir enerjiye sahiptim. Acaba bu dokuz numaralı kişilik türüyle nihayet doğru olanı yakalamış mıydım? Başından beri peşinde olduğum dengeli kişilik bu olabilir miydi? Ne bir korku, ne kusurlar karşısında bir kızgınlık, ne var olabilmek için başkalarının bakışına gereksinim, ne her ne pahasına olursa olsun başarılı olma güdüsü, ne kimlik kaygısı, ne ilişki sıkıntısı, ne hazzın zorbalığı ne de her şeyi kontrol altında tutma zorunluluğu hissediyordum. Gayet gevşemiş, Zen durumuna ulaşmış gibiydim... Üstelik aynı zamanda gayet etkin ve dinamiktim de. Mükemmel denge.

Görevlerimi yerine getirerek yalnızca bir saat içinde çok önemli miktarda işi başarmıştım.

Bundan sonraysa sorunlar belirmeye başladı...

Katell büromdan içeriye hışımla daldı.

"Rodrigue'in bugün olmayacağını öğrendim. Bir çözüm buldun mu? Yerine kim bakacak?"

İşin aslı kendimi dosyalarıma öylesine kaptırmıştım ki yeni bir aşçı bulma işini tamamen atlamıştım.

"Hemen ilgileniyorum."

"Daha yapmadın mı? Ama bu iş acil! Konuklar iki saate burada olacaklar. Yemeklerin hazırlanması gerek, bu bir felaket!"

Onun bilmediği benimse tam o anda hatırladığım şey Rodrigue'in sabahtan alışveriş yapmayı planlamış olduğuydu. Yani aslında durum onun sandığından da vahimdi çünkü elimizde hiç malzeme de yoktu.

"İlgileniyorum," diye yineledim.

"Elinde kimse yoksa Rodrigue'i ara. Hasta falan değil, rol yapıyor. Dün sağlığının gayet yerinde olduğuna ama çocuk gibi alınganlık gösterdiğine hepimiz tanığız. O yüzden telefon edip üstünde baskı kur. Bir an önce buraya gelsin!"

Beni eyleme geçmem için sıkıştırdıkça içimdeki hevesi de öldürüyordu.

"Tamam, ilgileneceğim."

Aslında bu "tamam" yanıtım bir an önce yakamı bırakmasını umduğum anlamına geliyordu.

"Bir zahmet!" dedi.

Nihayet büromdan çıkarak beni sanki kontrol altına alınmak istiyormuşum gibi berbat bir duyguyla baş başa bıraktı. Bu duygu gitgide öyle ağırlaştı ki bütün enerjimi sömürmeye başladı: Birdenbire kendimi ağırlaşmış, âdeta felce uğramış gibi hissettim ve içimden bir ses bana ders vermeye kalkışan bu kadının sürüklemeye çalıştığı yöne gitmemem için beni zorluyor gibiydi. Kendi çıkarımı ve sorumluluklarımı bana unutturuyordu, sanki bunların hepsi ruhumun pamuksu sisleri içinde gözden kaybolmuştu ve ben de bana dayatılmaya çalışılan stresten kurtulmak için kendimi o sisin içine bırakıyordum.

Bu ruh hali içinde ne kadar süre kaldığımı hiç bilemiyordum. Birden dikkatimi masamın bir köşesindeki açılmamış mektup yığını çekti, öncelikli olmadıkları için bu köşede üst üste yığılmış eski bir tomardan ibarettiler ve ansızın canım bunlara el atmayı, yerine getirilmeyi bekleyen bu görevden bir an önce kurtulmayı istedi. Hemen eyleme giriştim ve mektupları birer birer okuyarak ardından da her birine daktilomda yanıtlar yazmaya koyuldum. Vurduğum tuşların tıkırtısı ve satır sonlarında düzenli olarak makinenin başa dönerken çıkarttığı şıkırtı bana ninni gibi gelerek stresimi azaltmaya, içimdeki çatışmaları uyuşturmaya ve daha bir şevkle devam etmek için cesaretlenmeye yaradı. Cümlelerim uzuyor, paragraflarım kalınlaşıyor ve bir müşterinin basit bir şikâyetine verdiğim yanıt bir ırmak roman boyutu alıyordu. Durmam mümkün olmaksızın mektuplar birbirini izliyor ve geminin sorunları da buhar olup uçuyordu.

"E, ne durumdayız?"

Katell stres yüklü küfesiyle birlikte geri gelmişti. Aradan ne kadar zaman geçmiş olduğunun hiç farkında değildim.

"İlerliyoruz, ilerliyoruz."

"Peki ya Bobby? Gemiyi onun kullanabileceğinden emin misin?"

"Tabii canım, hiç sorun değil."

Katell'in Bobby'yi ne kadar küçümsediğini bilmeyen yoktu. Oysa gayet nazik, uyumlu, birlikte yaşaması çok kolay bir adamdı o...

Şansıma büroma Nathan girdi ve o gelince Katell de çıktı.

Onun uzaklaştığından emin olmak için biraz bekledim.

"Belediyenin daveti için," diye sordum Nathan'a, "Rodrigue olmadan nasıl idare edebileceğimiz hakkında bir fikrin var mı?"

Kaşlarını çatıp hiçbir duygu belirtisi vermeksizin düşündü. Beş numaralı kişilik türünün bu işleyiş biçiminin stresli anlarda çok işe yarayabileceğini biliyordum.

"Bana kalırsa yerine birini bulmak için artık çok geç. Yapılacak en mantıklıca şey hazır yemekler bulmaya çalışmamız olacaktır."

Aklın sesi konuşmuştu.

"Nereden bulabileceğimize dair de bir fikrin olur muydu acaba?"

"Seksen kişi için mi? Hazır yemek satan aşçılar var sanırım. Ama elinde yeterli miktarda bulunan olur mu, bilemem..."

Hemen sarı sayfaları açarak Lyonlu bütün hazır yemek satıcılarını teker teker aramaya koyulduk. Hiçbiri bir saat içinde seksen kişiye yemek gönderebilmeyi göze alamıyordu, hem zaten fiyatlar da bütçemizi aşacaktı. Her bakımdan köşeye sıkışmıştık.

"Félix Potin'de yeni bir ürün görmüştüm," dedi Nathan. "Ne kadar iş görür bilemem ama hazırlaması hızlı ve basit olacaktır."

"Neymiş o?"

"Toz halde satılan patates püresi."

"Toz halde püre mi? O da nasıl bir şeymiş öyle?"

"Anladığım kadarıyla sıcak su ekleyip karıştırdığında bir dakika içinde bildiğin püre oluyormuş."

"Şaka mı bu?"

"Anlaşılan böyle bir şey varmış."

Bu sihirli toz sorunum için mucize bir çözüm gibi göründü ve ona sıkı sıkıya asıldım.

Bir dakika sonra Félix Potin'in görevlisi telefonda bana ellerinde seksen kişiye yetecek kadar stok bulunduğunu bildiriyordu.

"Tamam," dedim, "bu harika, ama bize onun yanında bir et, ya da hazırlık gerektirmeyen başka bir şeyler daha gerekecek..."

Nathan bir kere daha kaşlarını çatarak düşündü.

"Hazırlık gerektirmeyen..."

"Evet."

"Peki... Bir dilim jambon nasıl?"

"İyi de... Sence bu itibar bakımından bizi kurtarır mı?"

Kurtarmayacağını gayet iyi biliyordum ama Katell'le yaşamakta olduğum çatışmayı çözmemi sağlayacak bu kolay çözüm için yüreklendirilmeyi bekliyordum. Huzurum sorumluluklarıma üstün geliyor, içimdeki bütün zorunluluk ve uygunluk duygularını uyuşturuyordu.

"Neden kurtarmasın?" dedi. "Dengeli bir yemek işte: Protein ve yanında nişasta, gayet iyi bence."

Onun beş numaralı akılcılığı benim dokuz numaralı sakinliğimi rahatlatıyordu.

"Tamam, harika. Geriye bir tek tatlı kalıyor."

"Onu herhangi bir pastaneden kolayca bulabiliriz."

"Hayatımı kurtarıyorsun sevgilim."

Corentin arabasıyla Nathan'a eşlik etmeyi kabul etti ve ikisi birden ziyafet yemeği arayışı için yola koyuldular.

Yaşamda stresin hiçbir şeye faydası yoktu: Her sorun mutlaka çözülüyordu, çoğunlukla da kendiliğinden.

*

*

Kaptan köşkünde tek başına olan Bobby gözlerini ovuşturdu. Yola çıkmadan önce mutlaka ayılması gerekiyordu...

Ağzını bir avuç patates cipsiyle doldurdu. Kandaki alkolü seyreltiyordu bu.

Önceki akşam Sybille ona ertesi gün Marco'nun yerini almasını emrettikten sonra gecenin geri kalanı strese boğulduğu için bolca içmesi gerekmişti. Kendisinden çok fazla şey bekleniyordu... Ama Sybille birden otoriter kesilmişti ve eğer sözünü dinlemeyecek olursa avazı çıktığı kadar bağıracağı kesindi. Öte yandansa gemiyi kullanması demek Marco'nun eşyalarına ve dümenine dokunması demek olacaktı, Marco ise bunu hiç istemezdi! *Sakın o pis ellerini bunlara süreyim deme*, derdi her

zaman. Geri geldiğinde mutlaka anlayacaktı. İşte o zaman büyük çatışma çıkacaktı.

Peki ya bir mavnayı sıyırırsa ne olacaktı? Mavnacılar da Marco'dan daha şefkatli sayılmazlardı! Ya da belediye başkanı ve bütün büyük konuklar gemideyken yolcuları sarsacak olursa?

Bunun sırf düşüncesi bile bir yudum kırmızı şarabı şişeden kafasına dikmesine yetti. Arkasından da bir avuç cips.

Ciğerlerini temiz havayla iyice doldurabilmek için güverteye indi. Hem bu da ayılmasına yardımcı olabilirdi: Kanındaki oksijen artarsa alkolün de buharlaşıp uçması gerekirdi.

Tam derin derin soluk alıp vermekteydi ki denetçi Ivan bilmem kimin dengesiz adımlarla kendisine doğru yaklaştığını fark etti. Bir alkoliğin görür görmez tanıdığı tek bir şey varsa, o da başka bir alkolikti.

Adamın kendisine yaklaşmasına bakarken, sanki ikisi bir olmuş gibi onun ne hissettiğini hissetti. Nedense bu başına sık sık geliyordu. Şimdiyse hissettiği şey bir çeşit keder, tam bir umutsuzluktu.

"Bir sorun mu var?" dedi karşısındakinin acısını kendi içinde hissederek.

"Daha mutlu günlerim olmuştu," diye itiraf etti Ivan.

Bu her zaman böyle olurdu: Karşısındaki birinin nasıl hissettiğini ne zaman tahmin edecek olsa o kişi, en içine kapalı cinsten bile olsa, onu doğrulardı. Bu da hemen aralarında bir bağ yaratıyordu.

"Al benden de o kadar," dedi Bobby.

Adam teklif edilmesine bile gerek kalmadan onun peşinden kaptan köşküne çıktı.

Bobby, Marco'nun eşyalarını karıştırarak az çok temiz sayılabilecek iki teneke bardak çıkardı. Böyle gerekiyordu çünkü en perişan halindeyken bile olsa bir burjuvaya şişeden içmesi söylenmezdi.

"Côtes-du-Rhône şarabı, fena değildir."

İkisine de birer kadeh doldurdu.

"Senin derdin ne bakalım?"

Denetçi de ona geminin müdürüyle ilgili bahtsızlığını anlattı. Bobby hiç sözünü kesmeden onu sonuna dek dinledi ve karşısındakinin duygularıyla bütünleşmiş olduğu için onu devam etmeye teşvik edecek en küçük bir söz söylemesine gerek kalmıyordu. Böylece Ivan herhangi birine açabileceğini kendisinin bile hiç hayal etmeyeceği kadar ayrıntıya girerek ona bütün ruh halini anlattı.

"Kadınlar çok karmaşık iş," dedi Bobby dinlediklerini sonuca bağlarmış gibi.

"Ya, evet..."

Bobby kırmızı şaraptan bir yudum daha içti.

"Ben hiç yürütemedim, bütün denemelerim başarısız bitti. Hatta felaketle..."

"Hiç eğlenceli değil."

"İlk seferinde çok gençtim, yirmi beş var ya da yoktum, bana âşık olan bir kızı alıp evime götürmüştüm. Soyunduk, benim önceden hiç deneyimim olmadığından öylece yatağa uzanıp onu da kendi haline bıraktım. Hassas bir kızdı, hatırlıyorum, o bana yanaştı ve başlangıçta her şey yolundaydı, harikaydı hatta, derken kız gözlerini yumup başını hafifçe geriye itti ve yavaş yavaş kalçasını oynatmaya başladı. Onu öyle sallanırken görünce ben de deniz tutmasının birazdan başlayacağını anladım. Başlarda dayanabileceğim gibiydi ama gitgide daha kötü oluyordu. Neyse ki yatağımın başucunda her zaman bir paket patates cipsi bulunurdu. Deniz tutmasına ancak bu iyi geliyor, hem de bayılıyorum. Sever misin sen de?"

"Şey... Evet."

Paketini ona uzattı.

"Alsana biraz."

"Sağ ol."

"Neyse, devam edeyim: Elimi uzatıp baş ucumdaki cips paketini aldım ve bir avuç dolusu cipsi ağzıma attım. Kız aynı şekilde çalkalamaya devam ederken birden gözlerini açtı. Bense deniz tutmam geçsin diye cipslerimi çiğnemeye devam ediyordum. Beni görünce bir anda durdu, gözleri nemlenmişti. Bana hödük dedi ve ağlayarak kaçıp gitti."

"Hiç hoş değil."

"Ben durumun farkına sonradan vardım: Kıza karşı kibar davranmamıştım. O yüzden kendi kendime bu bir daha başıma gelmeyecek diye yemin ettim. Edepli davranmayı öğrenecek ve bunun için çaba harcayacaktım. Anlarsın ya, o günden sonra hep aristokratların nasıl davrandıklarına dikkat ettim. O yıllarda bu gemi henüz iyi durumdaydı ve Lyon'un bütün aristokratları yemeğe gelirlerdi. Ben de onları iyice gözlemledim, konuşmalarını dinledim, sözlerini ve hareketlerini ezberledim."

"İyi etmişsin, öğrenmenin yaşı yok," dedi Ivan bardağını yeniden kırmızı şarapla doldururken.

"Neyse, daha sonra yatağıma gelen bir kız daha oldu. Bu seferki çok ateşli, çok tutkuluydu, üstüme binmiş, gözlerini yumarak inliyordu. Yine deniz tutması başlayınca bu defa tam bir beyefendi gibi hareket ettim."

"Sahi mi?"

"Elbette beyim, tam bir beyefendi gibi! Kendimden önce cips paketini ona uzatıp tam da aristokratlarınki gibi bir ağızla, 'Biraz ağzımız oynasın mı, tatlım?' dedim."

"Çok zarif."

"Evet ya, beyim! Ancak bu seferki de ilkinden daha iyi karşılamadı, inanır mısın? Gözlerini fal taşı gibi açarak uzattığım pakete baktı ve sanki suratına bir tokat indirmişim gibi donakaldı. Ben de tam öğrendiğim gibi devam ettim: 'Rica ederim çekinme güzelim. Aramızda teklif mi var?'"

"Evet ya, pek kibar."

"Ya, ama kız hıçkırığını boğdu ve öfkeden gözleri yuvalarından fırlayacakmış gibi bakarak pakete bir yumruk savurdu. İçindeki cipsler odanın dört bir yanına saçıldı."

"Şansın yokmuş."

"Evet, hiç hoş değildi yaptığı. Üstelik ucuz bir cips de değildi hani, Flodor Blondes markaydı. Neyse, o günden sonra benim için kadınlar bitti! Televizyonumu izlerim daha iyi."

"Hakkın var: Güzel bir film isterik olmadan da erotik olabiliyor."

*

* *

Belediyenin konukları gelmeye başlıyorlardı.

Ben, Katell'le birlikte onları karşılamak için iskelenin yanı başında durmuştum ki tanımadığımız bir çift yanaşarak ondan öğle yemeği için bir masa istediler. Elli yaşlarında bir adam ve kolunu beline doladığı, kendinden yirmi yaş genç bir kadındı.

"Çok üzgünüm," dedi Katell, "gemi bütün gün özel olarak kapatıldı."

"Ama bu hiç normal değil," diye itiraz etti müşteri. "Dün buradan geçtim, hiçbir duyuru yoktu. Arkadaşım sırf burada baş başa bir öğle yemeği yiyelim diye ta Lyon'un öbür ucundan geldi."

Adamın vazgeçmeyeceğini hemen hissetmiştim. Ama aynı zamanda kendimi onun yerine koyarak anlayış da gösteriyordum.

"İçtenlikle özür dilerim," dedi Katell. "Sizi başka bir gün seve seve ağırlayabiliriz."

"Ama biz yalnız iki kişiyiz, elbet bizim için de bir yeriniz vardır."

"Mümkün değil, müşterimiz bütün gemiyi rezerve etti. Başka müşteri istemiyor."

O anda adam bana doğru döndü.

"Doğrusu bu çok aşağılayıcı. Kimseyi rahatsız edecek, gürültü falan çıkaracak değiliz ki biz."

"Evet, anlıyorum," dedim.

Elimde değildi: İster istemez adamın bakış açısını haklı buluyordum.

"Bize bir köşede küçücük bir masa verin, kimse farkımıza bile varmayacaktır."

Kısa bir sessizlik oldu ve sonra kendi sesimi duydum:

"Tamam."

Onlar da hiç nazlanmadan ağızları kulaklarına vararak, yıkılmış görünen Katell'in peşine düştüler.

Bense çaresizlikle omuzlarımı kaldırdım ve büroma kapandım.

Konuklar akın akın geliyorlardı ve bir süre sonra geminin içinde bir fısıltının yayılmaya başladığını duydum: Belediye başkanı görünmüştü.

Güverteye çıktığımda gerçekten de kokartlı uzun, siyah bir DS'in geminin önüne yanaşmakta olduğunu gördüm. Ben iskeleye yanaşırken arabanın kapıları açıldı. İçinden iki başka kişiyle birlikte inen belediye başkanı iskeleye doğru yürüdü. Son anda Katell koşarak önüme geçti ve "*PygmaLyon*'a şeref verdiniz," diyerek başkanı güler yüzle karşıladı. Adamın dikkatini uzunca bir süre üzerinde topladıktan sonra kenara çekildi ve o da benim yanımda hiç durmadan geçip gitti. Buna bozulmuştum elbette ama üstünde durmadım: Kendini ne pahasına olursa olsun ortaya atmaya ne gerek vardı? Ne değiştirecekti sanki?

Ben bu düşüncelere dalıp gitmişken başımı çevirdiğimde Katell'in iskelede iki adamla konuşmakta olduğunu gördüm ve onları anında tanıdım: Bir önceki gün ev sahibimi tehdit etmeleri için anlaştığım kiralık katillerdi bunlar. Yine aynı siyah takım elbiseleri, siyah gözlükleri ve kravatları içindeydiler. Çok kötü denk gelmişti tabii...

Katell'in onları içeri almayı reddettiğini duydum ama içlerinden biri parmağıyla beni işaret etti. Katell dönüp inanmaz

gözlerle bana baktı. Bense utanmış bir halde kendimi gülümsemeye zorlayarak onlara hafifçe el salladım.

"Beyleri tanıyor musun?" diye sordu bana hayretle. "Senin davetlin olduklarını söylüyorlar..."

"Şey... Yani özel olarak bugün için değil ama..."

"'Ne zaman isterseniz,' demiştiniz," dedi kaşlarını çatmış olan daha ufağı, koyu Sırp aksanıyla.

"Evet, evet, gelin, sorun değil..."

Katell gözlerinden şimşekler saçıyordu.

Adamlar gemiye bindiler ve tam o sırada Manon gelip koluma dokundu. Arkamı dönünce onun yanında bej rengi takım elbiseli, kırçıl saçları kulaklarının arkasında kesilmiş, gözlerini birbirine yaklaştırır gibi görünen yuvarlak, madenî gözlükler takmış bir adam durduğunu gördüm.

"Sybille, beyefendi seni arıyordu, belediyenin iletişim servisinin sorumlusuymuş."

"Ah, tabii, Bay Pinet..."

"Bayan Shirdoon," dedi adam elimi sıkarken.

Yüzündeki kızgınlığı fark edince hiçbir şey söylemesine fırsat vermeden oradan uzaklaşmaya karar verdim.

"İzninizi rica edeceğim lütfen, büromda bekleyenler var da."

Saklanmak üzere oraya kapandım ama daha birkaç saniye sonra, hâlâ iki dirhem bir çekirdek görünen Charles arkamdan geldi.

"Geri döndünüz mü?" diye sordum.

"Evet. Az önce Katell'le karşılaştım, çok endişeliydi. Yemekler henüz hazır değil mi gerçekten?"

"Hayır, ama yetişecek."

"Emin misiniz?"

"Evet, evet. Her şey yolunda, sorun yok."

O anda benim için en önemli olan şey olay yaratmamak, her türlü çatışmadan kaçınmaktı.

Olaylar benim kontrolüm altında bulunmuyordu ama bu benim için çok da önemli değil gibiydi, sanki olan biten her şey bana dokunmadan üzerimden akıp gidiyormuş gibi. Nathan ve Corentin çok yakında şehirdeki maceralarından geri döneceklerdi.

Gerçekler beni haklı çıkardı: Birkaç saniye geçmemişti ki Simca 1000'in motorunun sesini duydum. Kamaramdaki lombozdan ikisinin Félix Potin ve Prisunic torbalarını yüklenmiş bir halde iskeleden geçmekte olduklarını gördüm. Belediyedeki muhatabım Maurice Pinet'nin kuşku dolu bakışları altında birkaç tur yaptılar.

Kapım vuruldu.

"Sybille..."

Bobby'nin kafasının her zamankinden biraz daha güzel olduğunu hemen anladım.

"Evet?"

"Şeyi soracaktım... Gezinti için... Geçen seferki gibi mi yapacağız? Saône'dan aşağı doğru iyice inip sonra da kanala kadar Rhône'dan yukarı çıkacağız yani, öyle mi?"

Nathan da büromdan içeri girerek onun sözünü yarıda kesti.

"Tatlılar için Prisunic'e uğrayalım diye düşündüm," dedi. "Pastanelerden çok daha ucuza geldi. Elmalı tartoletlerden aldık, uyar mı?"

"Evet, evet, çok iyi."

"Yalnız, antre olarak hiçbir şey düşünmemiş olduğumuzu fark ettim."

Siktir. Antre. Bunu tamamen unutmuştum işte.

"Buzdolaplarımızda hiçbir şey yok mu ki?" diye sordum.

"Hiçbir şey yok. Antre vermesek de olur belki..."

"Olmaz, sözleşmede yazıyor ne yazık ki."

"O zaman büyük bir sorunumuz var demektir çünkü artık bir kere daha şehre inmek için saat çok geç."

Gözüme telefondakinden çok daha az uysal görünmüş olan Pinet'nin küplere bineceğini şimdiden hayal edebiliyordum.

"Gerçekten de büyük bir sorun bu."

Kamarama sessizlik çöktü.

Şimdi köşeye sıkışmıştık işte.

Bir süre sonra Bobby konuşmaya cesaret etti:

"Eğer isterseniz, ben... yani bende koca bir stok dolusu patates cipsi var."

Üçümüz de birbirimize baktık.

İçimi çektim.

"Vay canına..."

"Başka bir şey yoksa..."

"Hiç yoktan iyidir..."

"Ama patates cipsi iyidir zaten," dedi Bobby.

"Seksen kişiye yetecek kadar olduğundan emin misin peki?"

"Orasını merak etme... Yalnız bana yolculuk için bir paket ayırmamız gerekecek, yoksa dümenin başında deniz tutar ve her tarafa..."

"Tamam, tamam, sana iki paket ayırırız," dedim.

"Neyse... Kurtulduk," dedi Nathan.

"Kurtulduk."

İçten içe işlerin kötüye varacağını gayet iyi biliyordum aslında ama ne yapabilirdim ki?

*

* *

Demir almamızdan on beş dakika kadar sonra Manon büroma gelip beni müşteri mektuplarına yanıtlar yazmaya devam ederken buldu.

"Biraz mutfağa gelebilecek misin acaba?"

Peşinden gittim, bana püre yapma denemelerinin cesaret verici olduğunu anlatıp bütün hazırlığı başlatmak için benden yeşil ışık beklediklerini söyledi. "Çünkü tadı biraz tuhaf gibi sanki," dedi.

Tozun patates püresine dönüşmesi mucizesine tanıklık etmek üzere, mürettebatın en az yarısının doldurmuş olduğu mutfağa girdim.

Manon pişirme tezgâhına kadar önümde yolu açtı.

Herkesin gözü üzerimdeyken şeffaf renkli karışımdan bir kaşık aldım. Tadı fena halde yavandı.

"Sular kesildi!" diye bağırdı birden evyenin önünde duran bir garson.

"Nasıl yani?" diye sordu Corentin.

"Musluktan su akmıyor!"

"Olacak şey değil," dedi Jeff. "Git bir de tuvaletlere bak."

Bu arada ben de birliklerimin moralini çökertmemek için müthiş bir çaba harcayarak yargımı bildirdim:

"Çok da kötü sayılmaz," dedim. "Lezzeti biraz az ama idare eder."

"Doğrusu tadı bana kusmuk gibi geldi," dedi Jeff.

"Hayır canım..."

Mutfağın kapısı hızla açıldı.

"Tuvaletlerde de su yok!"

Buyurun bakalım...

"Bobby'ye bir sorsak mı acaba?" diye önerdim.

Corentin bu işi üzerine aldı ve bir dakika sonra geri geldi.

"Su deposunu akşamları Marco doldururmuş diyor. Anlaşılan dün gece yapmamış."

"Ayvayı yedik," dedi bir garson.

"Tam tersine!" dedi Jeff. "Masalarda sürahi olmayınca müşteriler mecburen daha çok şarap içecekler!"

"Çok komiksin," dedi Corentin. "Peki su olmadan püreyi nasıl yapacaksın kurnaz çocuk?"

"Tüh, püre..."

"Şişe suyumuz olması gerekir," dedim.

"Şey, onu sana söylemeyi unutmuştuk," dedi Manon, "bir hata olmuş, yalnızca maden suyu getirdiler."

"Maden suyuyla yapılmaz ki," dedi Corentin.

"Belli de olmaz," dedi Jeff, "bakarsınız biraz tat verir."

"Şakanın sırası değil," dedi Manon.

"Neyse," dedi Jeff, "nasıl olsa dört bir yanımız su zaten..."

Herkes güldü.

"Aslında çok da aptalca sayılmaz," dedim. "Saône'un suyu çok da kötü olmasa gerek."

"Böyle bir şey yapmayacağız, değil mi?" dedi Corentin hoşnutsuzlukla.

"Püreyi tabak içinde toz halinde servis etmeyi mi tercih edersin?" diye sordu Jeff. "Siz nasıl istiyorsanız öyle yapın. Şahsen belediye başkanı hoşnut kalmış ya da kalmamış, benim umurumda bile değil ama şu siyahlı iki yarmayı fazla kızdırmamayı tercih ederim doğrusu..."

Bir kovanın ucuna ip bağlayarak nehirden biraz su çekmeye karar verdik. Sonuç da epeyce tatmin edici oldu: Püre kendine özgü, biraz bitkisel bir renk kazandı ve bu haliyle yavanlığı azalmış olan tadı da yaratıcı ve ilginç bir lezzet olarak sunulabilirdi pekâlâ.

Sorunlarımızdan biri çözülmüştü hiç olmazsa.

Artık servise başlayabilirdik.

Daha büromdan içeri yeni girmiştim ki arkamdan içeriye Katell daldı.

Yine gelmişti başımın belası.

"Bu da ne demek oluyor böyle?" dedi. "Belediye başkanına patates cipsi, püreli jambon ve süpermarketten alınmış hamurlu tatlılar servis etmek niyetinde misiniz? Rüya görüyorum ben herhalde!"

Ona durumu anlatarak sinirlerini yatıştırmaya çalıştım: Yaşadığı düş kırıklığını anlayabiliyordum ama...

"Düş kırıklığı mı? Benim yaşadığım düş kırıklığı, öyle mi? Ortada bundan çok daha ciddi bir durum var ama! Ben böyle bir yemek daveti müsveddesiyle en küçük bir ilişkim olmasını

kabul etmiyorum! Her şey tamamen mahvolacak ama ben burada olmayacağım. İstifa ediyorum, şu andan geçerli olarak. Bu iş bitmiştir! Artık hiçbirinizi tanımıyorum ve hiçbir belgenizde adımın geçmesini de istemiyorum. Sizi tanımıyorum ben..."

Onun konuşmasına izin verdim ve sözleri üzerimden, tıpkı suların Rhône Vadisi'ndeki bir ördeğin tüylerinin üzerinden aktığı gibi akıp geçti.

Sonunda çıkıp gitti ve ben de ona istifa etmeden bir ay önce haber vermek zorunluluğunda olduğunu hatırlatmaya bile zahmet etmedim. Hem zaten seyir halindeki gemiden hiçbir yere gidebilecek de değildi.

Ben de mektuplarıma geri döndüm.

Bir süre sonraysa Jeff'ten bir meşrubat istemek için büromdan çıkmak gibi bir hata işledim. İki Sırp, gözlerinde kara gözlükleri ve önlerinde de birer sert içkiyle barın önünde oturuyorlardı. Daha ben siparişimi yeni vermiştim ki Maurice Pinet, belediye başkanının masasından kalkarak üzerime çöktü.

"Burada gördüklerime bir türlü inanamıyorum," dedi gayet saldırgan bir tonda ama sesini fazla yükseltmeden, mutlaka başkanın masasından duyulmasın diye.

Siyahlı adamlar bir saldırganın kokusunu almış bir çift av bekçi köpeği gibi anında başlarını ona doğru çevirdiler.

"Kabul edilir gibi değil!" diye devam ediyordu Pinet, dudakları öfkesinden titreyerek.

Öfkesini bastırabilmek için öyle büyük bir çaba harcadığını hissettim ki bir an bana onu içinde tutmaya çalışmaktan infilak edecekmiş gibi geldi. Yüzü gitgide kızarıyordu ve bir yerden sonra gerçekten de üzerime saldıracağını sandım.

"Bunun bana telefonda satışını yaptığınız şeyle ilgisi yok," dedi, "her bakımdan kabul edilmesi olanaksız bir durum bu. Bu viran tekneye daha adımımı attığım anda bende soğuk duş etkisi yarattı! Buz gibi soğuk bir duş..."

İki katilin beyinlerinde neler olup bittiğini, kafataslarının içindeki boşlukta terk edilmiş bir perili köşkün hayaletleri gibi salınan iki üç sinir hücresinin aralarında nasıl bir bağlantı kurduklarını hiçbir şekilde anlayamadım ama adamlar bir sıçrayışta ayağa kalkarak belediye yetkilisinin karşısına olanca heybetleriyle dikildiler ve o da onların tavrını fark ettiği anda olduğu yerde kalakaldı. Zavallı adam geriye doğru bir adım attı ve katillerden bir tanesi şöyle dedi:

"Bayan Shirdoon soğuk duş almaktan hoşlanmıyor."

Öteki de ekledi:

"Bayan Shirdoon'u üzmeyeceksiniz."

Belediye yetkilisi tir tir titreyerek biraz daha geriledi.

Bense bozulmuş gibi bir tavır takınarak bir daha dönmemek üzere oradan ayrıldım.

Bobby dümende çok geçmeden gazyağında bir sorun olduğunu fark etmişti. Marco bir önceki gece suyu doldurmadığı gibi yakıt deposunu da boş bırakmıştı. Belki de sekiz numaranın gazabıydı bu.

Sarhoşluğu gitgide artan Bobby, boynunda yamulmuş kravatı patates cipsinden yağ lekeleri içinde kalmış yardımcı kaptanı Ivan'ın içini rahatlatmaya çalıştı:

"Bir şey... Olmaz bir şey... Gemi... Gider gemi... Akıntı taşır onu."

"Mesele şu ki," diye hatırlattı Ivan beynini bulandırmakta olan alkole karşın düzgün konuşabilmek için çaba harcayarak, "biz şu an... Nehirden... Aşağı inmiyoruz. Yukarı çıkıyoruz."

Gerçekten de gemi gitgide yavaşlayıp neredeyse durdu, sonra da yavaşça arkaya doğru gitmeye başladı, ters döndü ve kıyıya doğru sürüklendi.

Yaşamda öyle anlar vardır ki belki de yukarılardan gelen bir inayetle insanoğlu yabancısı olduğu, dehşet verici bir durumla karşı karşıya kalmışken bir anda üzerine şimşek gibi inen bir zihin berraklığına kavuşur ve kendiliğinden onlarca insanın canını

kurtaracak olan edimi yapıverir. İşte Bobby de kaçınılmaz biçimde kıyıya doğru sürüklenmekte olduklarının farkına vardığında, tam karşıya baktı ve... gözlerini yumup, kulaklarını tıkadı.

Çarpışma epey sarsıntı yarattı.

Gemi önce korkunç bir gıcırtılar gürültüsü, ardındansa tok bir homurtu içinde feryat figan, âdeta şaha kalktı.

Dört bir yanından dehşet ve şaşkınlık çığlıkları yükseliyordu. Kırılan tabaklar, paramparça olan bardakların, duvarların içine gömülen masaların gürültüsü inanılmaz bir şiddetteydi.

Sonra gemi yana doğru yavaşça yatmaya başladı, insanlar bağırış çağırış içinde suya döküldüler, kimileri bulabildikleri yerlere tutunup asıldılar, kimileriyse gemiyle birlikte batmamak için suya atladılar.

Eski daktilomun başında büroma kapanmış olan bense yere yatmış olan duvar bölmesine yapışmış, çevremden gelen bütün o feryatlarla taş kesilmiştim. Beni olduğum yerden çıkarmaya gelen, beş numaraya özgü soğukkanlılığı ve her durumda koruduğu sağduyusuyla Nathan oldu. Beni kolumdan tutup enerjik biçimde dışarı çekerek su almaya başlamış olan kamaramdan çıkarttı. Gemi artık yan yatmış durumda bulunduğundan koridorlarda ayakta duramıyorduk ve bacaklarımızın yarısına kadar yükselen suların içinden dört ayak üzerinde geçmek zorunda kaldık. Açık havaya çıktığımızda Nathan bir şamandırayı yerinden söküp çıkarmayı akıl etti ve biz de nehrin buz gibi soğuk sularının içinde, yolcuların, mürettebatın ve akıntıyla birlikte su yüzeyinde yavaşça süzülmekte olan bir yığın farklı nesnenin ortasında şamandıraya tutunup kaldık.

Tanımadığım yemek davetlilerinin arasında Manon, Katell ve Bobby'yi seçtim. Kimse tek kelime bile konuşmadan yüzmeye çalışıyordu. Kurtulmuş olduğumuz düşüncesi bizi sakin ve sessiz hale getirmişti. Yalnızca Ivan Raffot, yuvalarından fırlamış gözleriyle felce uğramış gibi, üzerine giymeye fırsat bulamamış

olduğu bir can yeleğine, sanki pelüş bir oyuncak ayıymış gibi sıkı sıkıya sarılıyordu.

Birden sözler kutusunun şıpırdayan suyun ritmiyle bana doğru sallana sallana yaklaştığını fark ettim. Kolumu uzatıp onu elime aldım ve açtım. İçindeki az sayıdaki mesajı çıkardım.

Islanmış küçük kâğıt parçalarından üzerime bir suçlama seli akıyordu.

Ben uzlaşmacı bir dil kullanarak her türlü gerilimi yatıştırmaya uğraşmışken, onlar beni net olmamakla suçluyorlardı, benim sorunları büyütmeme çabalarımı merhamet yoksunluğu olarak görüyorlardı, üstüne bir de, ben her şeyden çok uyum ve huzur istemişken bana herkese evet diyerek çatışmalara neden olduğum siteminde bulunuyorlardı.

Sonunda ben de kişiliğimiz ne olursa olsun, yaşamın bize elde etmeyi çaresizce istediğimiz şeyin tam tersini vermekte olduğu sonucuna vardım.

24

Como, 20 Ocak 2018

Acaba onun kişiliği de dokuz numaralı türden miydi? Kendisi de çatışmaları hiç sevmiyor ve işler kızıştığında kendisini baloncuğunun içine hapsetmeye eğilim gösteriyordu. Hem ayrıca patronunun kendisinden beklediği önceliklerle ilgilenmek yerine ikincil önemi olan görevleri yerine getirmek için karşı konulmaz bir istek de duyuyordu... Kim bilir?

Cep telefonunun titreşmesi Sam'i düşüncelerinin akışından çıkardı.

"Bana bir saniye için izin verebilecek misiniz?" dedi. "Dergiden arıyorlar."

"Rica ederim," dedi Sybille Shirdoon. "Acele etmeyin hiç."

Oturduğu hasır koltuktan kalkıp pişmiş topraktan geniş saksı içindeki portakal ağacının çevresinden dolaştı ve eski taşlar döşeli terasta üç adım yürüdü.

"Efendim Jennifer?" dedi sesini yükseltmeden.

"Piyanist gelmeyi kabul etti."

"Harika! Peki... Piyano?"

"Onunla da ilgileniyorum, endişelenme."

"Peki ya Oscar Firmin'in ailesiyle ilgili bir gelişme var mı?"

"Yok, ama o devirdeki avukatının adını bulduk. O da artık aramızda değilmiş. Halefinin bilgilerini istiyor musun?"

"Gönder. Benim için de ilk fırsatta bir randevu al."

*

* *

Lyon, 26 Haziran 1964

Derneğe gitmek için yürümeye başladım ve Kızıl Haç'ın güneşli ara sokaklarından, yokuşlardan, daha sonra da Eski Lyon'un içinden geçtim. Artık büroda beklenmediğim için dünya kadar zamanım vardı... O yüzden ben de tenimdeki sabah güneşinin tatlı sıcaklığının, Blandan Caddesi'ndeki okulun bahçesinde oynayan çocukların çığlıklarının, Saint-Vincent Rıhtımı üzerindeki fırınlardan yayılan taze ekmek kokusunun tadını çıkarıyordum. Saône'un üzerindeki köprüden geçerken de Bondy Rıhtımı'ndaki apartmanların güneş ışığında renkleri iyice canlanmış gözüken pembe, krem ve aşı boyası cepheleriyle, hepsine egemen olan Fourvière Bazilikası'nı izlemek üzere bir süre durdum.

İki gün önce gemideki maceramın sonu hastanede bitmiş ancak Ivan Raffot hariç diğer bütün yolcular gibi ben de ayakta tedavi edilerek taburcu edilmiştim: Onunsa su fobisi geminin batışının yol açtığı duygusal şokun etkisini büyük ölçüde katlamış ve aldığı alkol de işini kolaylaştırmamıştı. Ertesi günün tamamını uyuyarak geçirdim. Geçen hafta boyunca biriktirmiş olduğum bütün o stres ve gerilim bir de felaketle sonuçlanınca biraz dinlenmeye gereksinim duymuştum.

Oscar Firmin, dokuz günden beri öğrenmeyi şiddetle istediğim kişilik modelinin anahtarlarını bana nihayet teslim etmek üzere beni bekliyordu. Bu süre boyunca her gün yaşamım öyle çok başkalaşmıştı ki dokuz gün bana dokuz ömür gibi gelmişti.

O zamana dek bir şeyler yolunda gitmediğinde ya da beni tatmin etmediğinde, suçu kadere, kötü rastlantılara ya da kimi zaman başka insanlara yorardım... Yaşamımın ne dereceye kadar benim bakış açımın ürünü olabileceğini hiç düşünememiştim... Yaşama, kendime ve başkalarına bakış açımın hangi noktaya

kadar kişiliğime bağlı olarak içimdeki zihinsel ve duygusal mekanizmaları harekete geçirdiğini, duygularımı, tepkilerimi ve kararlarımı bana dikte ettiğini...

Demek ki rastlantı diye bir şey de yoktu. Peki ama eğer yaşamımıza yön veren, kendi seçimimiz olmayan kişiliğimiz ise özgür irade nerede kalıyordu? Özgürlüğümüz neredeydi?

Bunun farkına vardığımda beni rahatsız eden başka bir şeyse, haftanın günleri geçtikçe kendimle kişiliğim arasında bir ayırım yapamamaya başlamam olmuştu. Bugün için bana dokuz numaralı kişilik türünün işleyiş biçimi gayet doğal görünüyor, sanki benim için dünyada başka türlü bir var olma biçimi olamazmış gibi hissediyordum. Ama bir önceki gün de sekiz numaranın düşünme biçimi bana aynı derecede doğal görünmüş, bana sunduğu dünya görüşü en iyisi, en mantıklısı, en adili gibi gelmişti... Bugün çevremdeki uyumu koruyabilmek bana ne kadar önemli görünüyorsa, o gün de kendi çıkarlarımı koruyabilmek adına yeri göğü birbirine katmayı bir o kadar önemsiyordum. Kişiliğim altı numaralı türden olduğunda sorunları belirleyip riskleri öngörerek kendimi korumayı yaşamsal derecede önemli bulmuştum; yedi numaralı türden olduğundaysa asıl olan dikkatimi olumlu şeylerin üzerine yöneltmek ve iyimser bir gelecek görüşüne sıkıca tutunarak, gerektiğinde sorunları gömmek olmuştu.

Her bir kişilik içinde gerçeğin yalnızca bir parçasını barındırıyor ve yanında da zararlı kimi yanılsamalar içeriyordu. Her biri yaşamımda aynı anda hem yararlı etkiler hem de zorlu sıkıntılar yaratmıştı. Ama bir gün önce bana çektirdikleri sıkıntılar, bir gün sonra ortadan kalkıveriyordu.

İnsanların birbirlerine karşı anlayış ve merhametle yaklaşabilmesini güçleştiren de buydu aslında: Çevremizdeki kişiler kendi kişiliklerinden kaynaklanan güçlüklerle uğraşırlarken bunlar bizim gözümüze gülünç görünüyordu ve bizimkilerin de onların gözünde bir o kadar gülünç olduğunun farkına varamıyorduk... Herkes sıkıntılar yaşıyordu ama her birimizinkiler birbirinden o

kadar farklıydı ki sonuç olarak çok az kişi bunları fark edebiliyor, daha da azı anlayabiliyordu.

Hem ben geçmişte kaç kere başkalarının yersiz bulduğum tavırlarını yargılamıştım? Ancak şimdi, hepsini kendi içimde yaşadıktan sonra onları yargılamaktan artık kaçınıyordum... Ama işte, insanın başkalarındaki terslikleri görmesi her zaman için kendisininkileri görmesinden daha kolay oluyordu.

Lainerie Sokağı'nın sonuna varınca sağa saparak Loge Sokağı'na girdim. Sokağın öbür ucunda Fourvière Tepesi'ne doğru uzanan eski, taş merdivenin yarattığı loş girintinin içinde dernek binasının ciddi görünümlü ön cephesi yükseliyordu. Birazdan bu derneğin sakladığı gizemler hakkında daha fazla bilgiye sahip olacaktım.

Ancak iki gün önce etmiş olduğum yemin beni fazlasıyla rahatsız ediyordu. O gün planladığım şekilde bu yemini bozmak içime sinmiyordu. Ama onu tutmaya hiçbir zaman niyetim olmadığı gibi, bunu yapmayı canım şimdi de hiç istemiyordu...

Binanın kapısı arkamdan kapandı ve kendimi yeniden ilk geldiğimde kanımı dondurmuş olan, nemli eski taş kokulu, katedral sessizliği içindeki karanlık holün içinde buldum.

En üst katta büyük üstat beni güler yüzle karşıladı ve ben de bunu altına girmiş olduğum taahhüdün karşılığı olarak yorumladım.

Bu yüzden de bu konudaki sıkıntımı onunla paylaşmak için iki kat fazla çaba harcamam gerekti.

"Bunu daha sonra konuşuruz," dedi elinin bir hareketiyle sanki ikincil önemde bir konu açmışım gibi beni susturarak.

Ben de hiç itiraz etmedim.

Bana nasıl olduğumu sordu; ben de ona dokuz numaralı kimliğimle hissettiklerimi anlattım, sonra da yaşadığım mesleki güçlüklerden söz ettim ama her türlü kariyer beklentimin nasıl suya düştüğünü itiraf etmedim.

Çok geçmeden konunun özüne vardık: Mademki bütün kişilikler kendi sıkıntılarını da yanlarında taşıyorlardı, her ne kadar

bunların hepsi birbirinden farklı olsa da doğuştan bana verilmiş olandan farklı bir kişilik seçerek doğanın gizemli yasalarına karşı gelmekte herhangi bir yarar göremiyordum.

Fazla üstelemem gerekmedi ve onun da buna karşı direnç göstermediğini görmek beni şaşırttı. Herhalde üyelere tanınan bir ayrıcalıktı bu.

Böylece istediğim değişikliği yapması için son bir hipnoz seansı hakkını elde ettim.

"Çok tuhaf," dedim ona, transtan çıkarken, "kendimi beşiğe dönmüş gibi hissediyorum."

Yüzüme bakarak, suç ortaklığı yapıyormuş gibi gülümsedi.

"Yine de," dedim, "biraz geri çekilip de yaşamış olduğum dokuz güne bakınca bana asıl çarpıcı gelen şey, kişilikler değişse de benlik duygusunun, 'ben' fikrinin hep aynı kalıyor olması."

"Evet," dedi gülümseyerek.

"Kişiliğim günden güne değişirken ben hep aynı kalıyordum, kimsem hep oydum."

Onaylarcasına başını salladı.

"Doğrudur."

"Aslında... kişiliğimden bağımsız olarak varım. Ben kişiliğim değilim."

"Kesinlikle."

Bunun tenimin rengiyle paralelliği aklımdan geçti. Gençlik yıllarımda siyah mı yoksa beyaz mı olduğumu bilmeye gerek duyduğumu hissederken sonradan hem siyah hem de beyaz olduğum sonucuna varmıştım. Şimdiyse ne biri ne de diğeri olmadığımı biliyordum çünkü ben tenimin renginden ibaret olmadığım gibi, kişiliğimden ibaret de değildim.

Bunu Firmin'e açtığımda yine beni başıyla onayladı.

"Ten de kişilik de ruhun maskeleridir. Çünkü özümüz elle tutulabilir değildir."

"Yani sonuç olarak kişiliğimi değiştirmek bana hiçbir şey getirmiyor..."

"Öyle de diyebiliriz," diye doğruladı hoşnut bir gülümsemeyle.

"Demek aslında siz... Başından beri benimle oyun oynuyordunuz."

Koltuğuna iyice yaslanıp derin bir soluk aldı.

"Sizin aldanmanızı önlemek için hiçbir şey yapmadım diyelim."

"Neden?"

"Başkalarının sizden daha iyi durumda olduğuna, başka bir kişiliğe sahip olsanız daha mutlu olabileceğinize öylesine ikna olmuştunuz ki... Aksini savunmam boşa çaba olacaktı."

"Yine de, bana bütün bu yaşadıklarımı yaşatmanız..."

"Deneyimin yerini başka hiçbir şey tutmaz."

"Demek oluyor ki ben her gün size geri gelip de yaşadığım düş kırıklığını anlatarak her seferinde sizden yeni bir değişiklik istediğimde siz de aslında beni bekliyordunuz..."

"Elbette."

Baştan sona kandırılmışım gibi benzersiz bir hisse kapıldım.

"Peki... Madem kişilik değiştirmek hiçbir yarar sağlamıyor, çözüm nedir o halde? Tamamen kendin olabilmek için kendi kişiliğinden kurtulmak mı? Yanılsamaları, kaygıları olmayan, katıksız bir varlık olabilmek için?"

"Mutlaka."

Çocukluğumu, babamın güçlü kişiliklere değer verişini düşünerek gülümsedim. Asıl amacın ondan kurtulmak olduğunu bilseydi...

"Bu da," diye ekledi, "kişiliğin zindanından çıkıp da tamamen kendin olabilmenin özgürlüğünü kazanmak anlamına geliyor."

"Zindan mı?"

"Kişilik bizi aşağı doğru çeken, gerçekten kendimiz olmamızı engelleyen yanılsama, kaygı ve korkuların içine hapseder. İnsan kişiliğinin boyunduruğu altında bulundukça onun tutsağı, kölesidir."

"Anlıyorum..."

"Bir örnek: Altı numaralı türden bir kişiliğe sahip olan siz, şimdi artık kişiliğinizin başlıca özelliğinin korku ve kuşku olduğunu biliyorsunuz, öyle değil mi?"

"Öyle de diyebiliriz!"

"Bu durumda içinizin derinlerinde kuşku ve kokularınızın sizin aslında olduğunuz kişiyi ifade etmenize engel olmakta olduğunu da hissetmeniz gerekir. Böylece sizin 'duraksayan, korkak bir kadın' olarak tanımlanamayacağınızı da görüyorsunuzdur çünkü bu sizi, kim olduğunuzu anlatan bir ifade değildir. Tam tersine sizin kendiniz olmanızı önleyen şeyin tanımıdır."

"Gerçekten de öyle hissediyorum."

"Evagrius'un esin kaynağı olan Origenes, üçüncü yüzyılda bu konuda şöyle diyordu: 'Özgür olabilmek, bu köleliğin boyunduruğunu aşarak özgürlüğe ulaşmamı sağlayabilecek şeyi yapmak istiyordum.'"

Evagrius... Firmin'in defterinin üzerinde gördüğüm Yunanca sözcükleri araştırırken onunla karşılaşmıştım.

"Tamamen kendiniz olabilmeniz," diye devam etti, "kendinizi kendinize gösterebilmeniz için kişiliğinizden yavaş yavaş kurtulacak şekilde gelişmeniz gerekir."

Onu dalgınca dinliyordum. Söyledikleri bilinen fikirlere tamamen aykırıydı. Neredeyse rahatsız edici bir şeydi bu.

"İnsan bu şekilde kendini geliştirerek," dedi, "cehennemden cennete geçer."

"Çok iddialısınız..."

"Kişiliğimizin tersliklerinin egemenliğinde yaşıyorsak yaşam cehenneme döner: Kimileri savaşır, kimileri boyun eğer, kimileri başarının peşinden koşar, kimileri onun hiç mümkün olmadığına inanır, kimileri başkalarıyla bütün bağını koparır, kimileri onların bakış açısına bağımlı yaşar, kimileri içlerindeki istekleri duymazdan gelir, kimileri kendilerini dürtülerine bıraktıklarında özgür olduklarını sanırlar."

"Bu sonuncular en az mutsuz olanlar olabilir!"

Oscar Firmin başını iki yana salladı.

"Özgürlük insanın dürtülerine boyun eğerek canı istediği zaman canı istediği şeyi yapması değildir, bu insanı her yere götürebilir, en çok da köleliğe. Asıl özgürlük, kişiliğimizin yarattığı sıkıntılar tarafından engellenmeksizin en derindeki isteklerimizi gerçekleştirebilmek üzere kendimize izin vermemizdir."

Sustu, odaya yeniden sessizlik çöktü ama onun öne sürmüş olduğu savlar hem benim zihnimde hem de dört bir yanımızı kuşatan bol çiçek açmış orkidelerin yapraklarında asılı kaldılar.

"Peki o zaman... Cehennemden cennete nasıl geçeceğiz?"

Etkileyici bakışlarını üzerime dikti.

"En büyük hata insanın kişiliği hakkında 'ben böyleyim' demesidir. Çünkü bu düşünce her türlü evrimin önünü tıkayacaktır: Gerçekten de kim olduğumuzu değiştiremeyiz ve bu yüzden eğer kişiliğimizi benimseyecek olursak her şeyi dondurmuş, ömür boyunca mermere kazımış oluruz. Ne var ki, az önce bizzat sizin de söylediğiniz gibi biz kişiliğimizden ibaret değiliz aslında. Hatta tam aksine bizi kendimizden asıl uzaklaştıran bu zihinsel ve duygusal mekanizmalar bütünüdür."

"Şu son günler boyunca ben de tam bunu hissettim işte."

"Kişilik, size hem kendinizi hem de dünyayı çarpık biçimde gösteren ve tepkilerinizi her zaman uygun olmayabilecek biçimde koşullandıran, deforme edici bir gözlüğe benzer. Siz gözlüğünüzden ibaret değilsinizdir, gözlüğünüzü çıkardığınızda kim olduğunuz değişmez, tam aksine hem kendi varlığınızı hem de dünyayı gerçek haliyle görürsünüz.

"Peki bu gözlüğü nasıl çıkaracağız?"

"Bir anda çıkaramayız, ancak deforme edici olan camlarının yavaş yavaş incelmesini sağlamaya karar vermemiz mümkündür. Ben bunun adına kişisel evrim süreci diyorum. Kişisel olarak evrim geçirdiğimizde bize sıkıntılar veren, bakış açımızı ve davranışlarımızı çarpık hale getiren yanılsamalara göre hareket etmekte olduğumuz bir cehennem halinden yavaş yavaş çıkarak tamamen

kendimiz olabildiğimiz, yanılsamalarımızdan kurtulduğumuz, kendimize ve dünyaya daha doğru biçimde bakabildiğimiz, tavır ve davranışlarımızın bilinçdışı kaygılar ve hatalı bakış açıları tarafından dikte edilen otomatik tepkiler yerine kendi seçimlerimizin ürünü olduğu bir cennet haline geçmeye başlarız. Evrim geçirmek, bir sürgüyü kaydırmaya, bir ses mühendisinin sesi yükseltmek için yukarı doğru ittirdiği bir düğmeye benzer. Evrim geçirirken, sürgüyü cehennemi yaşadığımız en aşağıdan, cenneti bulacağımız en yukarıya doğru kaydırmaktayızdır. Yani aslında her şey aşamalı bir derecelenmeden ibarettir. Kişiliğinizin filtre ve mekanizmalarından kurtularak yukarı doğru çıktıkça gitgide daha mutlu olursunuz. Ayrıca bu evrim çok ender olarak çizgisel ilerler: Belli bir olaya bağlı olarak büyük bir stres yaşadığınızda onun sizi aşağı doğru çekmekte olduğunu, sizi acı verici olan o eski şemalarınıza doğru gerilettiğini hissedebilirsiniz. Buna karşı, âşık olduğunuz zaman kişiliğiniz doğal biçimde silinme eğilimi gösterir ve bilinçdışınızda kendinizin en iyi taraflarını ortaya çıkarmaya başlarsınız. Kusurlarınızı gizlemek için bir strateji değildir bu, yalnızca bu âşık olma hali sizi yukarı doğru çekmektedir. Kişisel evrim sizi bu var olma niteliğine taşıyarak, sürekli orada yaşamanızı sağlayabilecektir."

"Eh, kulağa çok çekici geliyor elbette! O halde sorumu şöyle sorayım: Bu evrimi nasıl başlatabiliriz? Cehennemden cennete nasıl geçebiliriz?"

"Evrensel nitelikte bir çaresi vardır ama bunu size daha sonra açacağım, ayrıca bir de... bir çeşit gizli yolu bulunur ve her kişilik türünün kendine özgüdür. Gizli diyorum çünkü mantıklı görünenin aksine çalışır. Bu yol kendine hareket noktası olarak ne kadar kişilik türü varsa bir o kadar da farklı cehennem bulunduğunu bilerek içinde kaybolmuş bulunduğunuz cehennemin farkına varışınızı alır."

"Bizzat yaşamış biri olarak bunu ben de doğrulayabilirim."

Bir parçacık hınzırlık ve bolca iyi niyetle gülümsedi.

"Eğer 1 numaralı türden bir kişiliğiniz varsa, sizi sürekli huzursuz edip çevrenizdeki herkesin de sinirine dokunabilecek olan yersiz bir mükemmeliyetçilik cehennemi içinde yaşama tehlikesinde bulunuyorsunuz demektir. Kişiliğiniz bilinçdışınızdaki tamamen dayanaksız bir kaygının, yani bir yanılsamanın temeli üzerine kurulmuştur: kötü ve ahlaksız bir insan olduğunuz fikrinin. Bu kaygı sizi hiç durmadan kendinizi daha iyi hale getirmek istemeye iter. Böyle bir arayış mükemmeliyetçiliğe dönüşür ve siz de onu her alanda uygulama eğilimine girersiniz, en önemsiz konularda bile, sonuçta bu da sizin sürekli bir yargılama ve hata yapmaktan korkma hali içinde yaşamanıza yol açar. Kendinizi ve çevrenizde bulunan her şeyi daha iyi hale getirmek bir saplantıya dönüşür ve giderek içinizde en küçük bir kusuru bile acımasızca yargılayan o cılız sesle daha fazla özdeşleşirsiniz."

"Kesinlikle."

"Evriminizin anahtarı o cılız sesten kendinizi soyutlayabilmek, onun iyi ve kötü yanlarını ayırt edebilmek ve sonrasında da ayırt edebilme niteliğinizi göstermektir: Mükemmeliyet duygunuzu hayatta sizin için gerçekten önemli olan ve göstereceğiniz çabaları hak edecek alanlara ayırarak kendinizi gerçekleştirirsiniz. Bu ayırt etme size daha az önemli olan diğer bütün alanlarda kendinizi bırakabilmenin huzurunu sağlayacaktır."

"Tamam."

"Ama hepsi bu da değil: Bunu başarabilmenin bir sırrı var. İşin sırrı kendi kendinizin tamamlanmış bir görünüşünü zihninizde koruyabilmektedir."

"Anlayamadım."

"Adına cennet dediğim o şeyden, evriminiz sizi kişiliğinizden kurtarmayı başardıktan sonra yaşamın sizin için kolay ve mutlu olacağı o durumdan söz etmiştim ya."

"Evet."

"Size az önce vermiş olduğum anahtarı kullanarak bu yönde ilerleyebilmenin sırrı, o 'cennet'e eriştiğinizde, kişiliğinizin kay-

gılarından kurtulmayı başardığınızda neye benzeyeceğinizi zihninizde bulundurmaktır."

"Neden?"

"Çünkü eğer evrim sırasında bütün dikkatinizi yanlış olan şeylerin, hatalarınızın ya da daha göstermeniz gereken çok fazla gelişme bulunduğunu ortaya koyan şeylerin üzerine yoğunlaştırırsanız bu sizi aşağı doğru çekecek, geri adım atmanıza neden olarak evriminizi tek başına güçleştirecektir. Oysa eğer gözünüzü hedeften, kendi kendinizin tamamlanmış görüntüsünden, özgür kaldığınızda neye benzeyeceğinizden ayırmazsanız, bu sizin evriminizi hızlandıracak, kolaylaştıracaktır."

"Anlıyorum."

"Ne güzel."

"Peki bu bütün kişilikler için mi geçerli yoksa yalnızca birincisi için mi?"

"Hepsi için aynıdır. Yol şu: yanılsamanı, kaygını anlamak, sonra evriminin anahtarını bulmak ve en sonunda da dikkatini kendinin tamamlanmış görünüşü üzerine toplamak."

"Tamam. Şu halde bir numaralı türden kişilik için anahtar ayırt edebilmektir ve bu yolda ilerlerken de evrimi tamamlandığında neye benzeyeceğini zihninde tutması gerekir. Peki onun için kendi kendisinin bu tamamlanmış hali ne oluyor?"

"Olumlu yöne doğru evrim geçirdiğine inanarak dünyayı olduğu gibi kabul eden ve mükemmeliyeti yalnızca kendi için anlam taşıyan şeylerde aramaya çalışırken yeri geldiğinde gevşeyip yaşamın tadını çıkarmayı da bilen, huzurlu, dürüst, insancıl ve bilgelik dolu bir kimse, esin veren bir idealist."

Düşünceli bir halde başımı sallayarak onayladım.

Zihnimde kendi kendimin ideal hale getirilmiş bir hayalini kurup o görüntüyü aklımda tutmaya çalışmak benim alışkın olduğum cinsten bir şey değildi. Tam aksine, her yılbaşında kendimle ilgili yeni kararlar aldıktan sonra her geçen gün onları korumaktaki başarısızlığımı görür, dikkatimi hep eksiklikleri-

min üzerinde bulundururdum ve gerçekten de sekizinci günün sonunda her şeyden vazgeçerdim!

"Peki ya iki numara için yol nedir?"

"Eğer kişiliğiniz iki numaralı türdense bilinçdışınızda sevilmeyi hak etmediğiniz kaygısından doğan yanılsamayı taşıyorsunuz demektir ve bunu itiraf etmek sizin için çok güç de olsa, başkalarının gözlerinde göreceğiniz minnet sizin kendi değerinizin bir aynası olabilsin diye onların uğrunda kendinizi feda etmenizin gerekli olduğuna inanarak başkalarının takdirine bağımlılık cehenneminde yaşama tehlikesi içinde bulunuyorsunuz demektir."

"Bu aklıma bazı anıları getirdi..."

Gerçekten de aklıma o gün şef garsonluk görevini üstlenmesi gereken garson Julie'nin yerine bakmaya ayaküstü karar vererek öğle yemeğimi feda etmiş olduğum gün gelmişti. Bundan çok büyük bir gurur duymuştum.

"Kendinizi buna ihtiyaçları olduğuna inandırarak başkalarının yaşamlarına makul düzeyden daha fazla bağlanma eğilimi de gösterebilir ve sizin kendileri için yapmış olduğunuz onca şeyin farkına bile varmayanların nankörlüğüne karşı öfke duyabilirsiniz."

"Bu durumda çözüm, yani evrimin anahtarı ne olabilir?"

"En çok eksikliğini çektiğiniz şey kendinizi gerçekten sevmeniz, kendinize özen göstermeniz, zamanınızın bir kısmını yalnız kendinize ayırmanız ve başkaları için yapabilmiş olduğunuz şeylerden çok kendinizle gurur duymanızdır. Bu yüzden de mutluluğunuzun anahtarı bu olacaktır: Yaşamda kendinizi gerçekleştirebilmek için kendinizi gerçekten sevmeyi öğrenmeniz, değerli olduğunuzun, bunu hak etmek için özellikle bir şey yapmanıza gerek kalmaksızın zaten 'sevilebilecek' biri olduğunuzun farkına varmanız gerekecektir. İşin sırrıysa kendinizin, evriminiz sona erdikten sonraki, tamamlanmış halinizin görüntüsünü zihninizde tutmanız olacaktır: alçakgönüllü, özgeci, başkalarını olduğu kadar kendini de sevebilen biri."

"Anlıyorum. Peki ya üç?"

"Üç numaralı türden bir kişiliğe sahipseniz sizin yanılsamanız, bilinçdışı kaygınız, hiçbir değeri olmayan bir insan olduğunuzdur."

"Çok zor bir şey bu."

"Öyle elbette, yalnızca bilinçdışında olsa bile. Bu durumda takdir görmek için yarattığınız bir karakterin rolünü oynama cehennemini yaşamak tehlikesini taşıyorsunuzdur, üstelik de paradoksal olarak oynadığınız bu rol sizin gerçekte takdir görmenizi engelleyecektir çünkü insanların sevdikleri kişi aslında siz olmayacaksınız ve en sonunda da o kişiye dönüşmüş olduğunuza inanmaya başlayacaksınızdır."

"Bu pek açık sayılmaz."

"Hiçbir değer taşımadığınız yönündeki bilinçdışı korkunuz sizi sürekli olarak değerinizi kanıtlamaya iter. Başarılı olmak için de takdir edilmeye en yatkın olan kişinin rolünü oynamaya başlarsınız. Bu yolla başarıyı ararken sonunda ne kim olduğunuzu, ne gerçekten ne istediğinizi ne de asıl duygularınızın hangileri olduğunu bilemez hale gelebilirsiniz."

"Ah, doğru, hatırlıyorum... O halde bu cehennemden cennete geçebilmenin anahtarı nedir?"

"Böyle bir durumda eksikliğini en çok çektiğiniz ve dolayısıyla mutluluğunuzun anahtarı olacak olan şey birazcık durup kendinizi dürüstlük ve içtenlikle olduğunuz gibi kabul ederek, başarınızla hiçbir ilgisi olmadığını keşfedeceğiniz değerinizi takdir etmeyi öğrenerek kendi kendinizle yeniden bağ kurmanızdır."

"Peki ya sır?"

"Sır da zihninizde kendinizin tamamlanmış halinin görüntüsünü koruyabilmek olacaktır: kendi kendisini içtenlikle dinleyebilen, kendisine, kendi değerine inanan, gerçekten önem verdiği tasarıları hayata geçirmekten zevk alan, alçakgönüllü ve iyi niyetli bir kimse."

Bu kişiliği içeriden yaşamış ve çarklarının nasıl döndüğünü artık gayet iyi anlamış biri olarak ben böyle insanlara şimdi çok

daha farklı bir gözle bakıyordum. Onların kendi içlerinde nasıl bir sıkıntıyla başa çıkmakta olduklarını anlayabiliyordum.

"Dörde geçelim," dedim.

"Eğer dört numaralı türden bir kişiliğe sahipseniz, hüzün ve utanç cehennemi içinde yaşama tehlikesindesinizdir. Yine bir yanılsama olarak, kendi kimliği olmayan, sıradan ve anlaşılmasını, sevilmesini önleyen bir soruna sahip bir kimse olduğunuzdan korkuyorsunuzdur. Bu da sizi bir paradoksa götürür: Var olmak için başkalarından farklı olmak gereğini duyuyorsunuzdur ama bu farklılıktan dolayı da belli bir utanç duyarak kendinizi reddedilmiş hissedebilirsiniz. Kendi iç dünyanızı fazla dikkatlice dinleyerek kimliğinizi duygularınız aracılığıyla bulmaya çalışabilirsiniz, oysa onlar doğal olarak değişkendirler, bu da sizin arayışınızı karmaşık hale getirir."

"Bunu yaşamış biri olarak yaşanmasının hiç de kolay olmadığını doğrulayabilirim..."

"En çok eksikliğini duyduğunuz ve dolayısıyla da başarınızın anahtarı olacak olan şey iç dünyanızdan çıkarak dışarıdaki dünyaya adım atmak ve kendinize, yaşamınıza karşı olumlu bir bakış açısını koruyarak orada hareket etmektir. Yaşamda kendinizi böyle gerçekleştireceksinizdir."

"Kendimize ve yaşamımıza karşı bu olumlu bakış açısını korumak için ne yapmamız gerekecek o zaman?"

"Kim olduğunuzun ve ne yaşadığınızın tadına varmayı öğrenerek bir tür tatmin duygusu geliştirmek, sahip olduğunuz niteliklerin ve şimdiki yaşamınızda iyi olan her şeyin farkına varmak"

"Peki ya sır?"

"Sır da zihninizde kendinizin şu tamamlanmış görüntüsünü tutmak olacaktır: duyarlı, anlayışlı, sezgileri güçlü, derin bir yaratıcılığa sahip, bulduğu esinle iç yaşantısını olduğu kişiyi dışa vurmasına izin verecek somutlaştırmalara dönüştürebilen bir insan."

"Anlıyorum."

O gün yaşamış olduğum duruma geri döndüğümde, içimdeki sıkıntıları dış dünyada somut ve yaratıcı edimlere dönüştürme fikri bende yankısını buldu.

"Böylece beş numaralı kişilik türüne geliyoruz," diye devam etti. "Bilinçdışındaki kaygınız dünyanın ve insanların anlaşılmaz olduğu ve sizin de onlarla başa çıkamayacak durumda bulunduğunuzdur. Bu yanılsama sizi sıklıkla geri çekilip kafanızın içine sığınarak, hareket etme biçiminiz üzerinde düşünmeye sevk eder. Çok geçmeden kaygınızı ödünleyebilmek adına bilgi birikimi yaratmak sizin için bir öncelik halini alır. Kendinizde dünyada hareket edecek ve fikir belirtecek güveni ancak, çoğu zaman tek bir belirli alanda uzman olarak bulabilir ve bu yolla kimi zaman başkalarına üstün bir entelektüel duruşa sahip olduğunuz duygusunu verebilirsiniz... Her ne olursa olsun, pek çok durumda refleks olarak hemen geri çekilip incelemeyi, çözümlemeyi ve anlamayı tercih edersiniz: Yaşamı içinde yaşamaktansa dışarıdan incelemek sizin için daha iyidir..."

Beş numaralı kimlik içinde geçirmiş olduğum günü hatırladım: Zamanımın çoğunu sintinenin dibindeki yeni kamarama kapanarak geçirmiştim...

"Bu durumda beş numaralı türden kişilik sizi bedeninizden çok kafanızın içinde yaşamanın yalıtılmışlığına ve mesafeliliğine hapsetme tehlikesini içerir. Mutluluğunuzun anahtarı da bedeninizle iletişim kurmanız ve daha çok da başkalarıyla olan bağlarınızı güçlendirerek gündelik yaşamın şimdiki anı içinde daha çok mevcut olmanızdır. Elbette ki bu sizi korkutur, özellikle çatışmalardan çekinirsiniz ancak onlar da yaşamın bir parçasıdırlar ve çözülmeleri de mümkündür: Ama çözüm geri çekilmek ve duygusal olarak mesafe almak olamaz."

"Bedeninizle iletişim kurmak derken ne kastediyorsunuz?"

"Önce ona özen göstermek, sonra da bedeninizi aşırı yormadan onunla temas kurmanızı sağlayacak, yumuşak bir fiziksel

etkinliği düzenli olarak uygulamaktır: yürüyüş, yoga, çigong, dans gibi."

"Peki ya sır?"

"Evrimi sonuca ulaştırabilmenin sırrıysa zihninizde kendinizin tamamlanmış olan şu görüntüsünü koruyabilmektir: açık fikirli, kavrayışlı, ileri görüşlü, ilgisini çeken bütün alanlarda yetkin olan, çığır açabilme potansiyelini taşıyan ama aynı zamanda gündelik yaşama ve içindeki ilişkilere de katılabilen bir kişi."

Ona teşekkür edip, kişiliğinin beş numaralı türden olması olasılığı epeyce yüksek olan Nathan'ı düşündüm. Bir keresinde ona bana içini hiç dökmediğinden sitem etmiştim ve bu da onda hemen gizlemeye uğraştığı oldukça belirgin bir rahatsızlığa neden olmuş, arkasından da yine tezine gömülmüştü.

"Bir sonraki kişiliğe geçelim," dedi Firmin.

"Şimdi söyleyeceklerinize çok dikkat edin çünkü benden söz edeceksiniz: Ben altıyım!"

"Hayır, siz altı değilsiniz."

"Ama hayır, öyleyim, sizi temin ederim!"

"Hayır, altı numaralı türden bir kişiliğe sahipsiniz, ama siz altı değilsiniz."

"Eh... Burada biraz kelime oyunu yapmış olmuyor musunuz şimdi?"

Başını iki yana salladı.

"Unutmayın: Siz kişiliğiniz değilsiniz. Sakın ha kendinizi kişiliğinizin türüyle özdeşleştirmeye kalkmayın, yoksa karaya oturursunuz, eğer bu denizcilik mecazını kullanmama izin verirseniz."

Rhône'un dibini boylamış olan gemim aklıma gelince yüreğimde bir sıkışma hissettim.

O ise bir yudum su içti.

"Şu halde, eğer altı numaralı türden bir kişiliğe sahipseniz, bilinçdışı kaygınız sizi destekleyecek, size yol gösterecek hiç kimsenin bulunmadığı, tehlikeli bir dünyada yalnız ve çaresiz oldu-

ğunuzdur. Bu yanılsama sizi kuşku ve korkunun cehenneminde yaşamaya iter: Kendinizden, seçimlerinizden, başkalarından kuşku duyarsınız ve verimli düş gücünüz size dört bir yanda tehlikeler gösterir. Bu durumda da kendinizi yalnızca güvendiğiniz az sayıda insandan oluşan bir çemberin içine hapsetme tehlikesi içinde bulunursunuz ve aslında böyle yaparak kendi elinizle yaşamınızı kısıtlamakta olduğunuzu fark etmezsiniz. Bütün riskleri önceden görebilmenin sizi koruyacağı duygusuna kapılırsınız: Oysa gerçekte bunun sizi korumakta olduğu sorunlar, benimsediğiniz tavrın zararlı sonuçları yanında çok küçük kalmaktadır. Siz dikkatinizi olumsuzlukların üzerinde toplamaya devam ettikçe gevşemeniz ve şimdiki an içinde yaşamdan tat almanız da gitgide güçleşecektir. Cesurlar bir kere ölürmüş, korkaklarsa bin kere..."

Eh, işte burada kafama kocaman bir topuz darbesi yemiş gibi oldum. Düşünmem gereken çok şey vardı.

"Sizde en çok eksik olan şey," dedi, "güven duygusudur. Demek ki mutluluğunuzun anahtarı da o olacaktır. Yaşamda kendinizi gerçekleştirebilmeniz için kendinize, başkalarına ve yaşama güven duymayı öğrenmeniz gerekecektir. Sır da, kendinizin evriminiz sona erdiğindeki tamamlanmış görünüşünü zihninizde tutmak olacaktır: olumlu, cesur, sadık, kendine ve yaşama inanan ve başkalarıyla birlikte çalışma, hatta onlara yol gösterme niteliklerine sahip bir kimse."

"Daha yolum var benim..."

"Elbette, ama her kişilik türü için bir kere evrim yoluna girdikten sonra hedefe ulaşıncaya dek ne kadar ilerlersek o kadar mutlu olduğumuzu hissetmek cesaret verici olur."

Bir yudum su içip koltuğumun arkasına yaslandım. Onun sözünü etmiş olduğu bu güveni benimseyebilirsem yaşamımın neye benzeyebileceğini hayal ettim ve bunun ilişkilerimde, işimde, tasarılarımda, bütün yaşamımda yaratabileceği her türlü olumlu etkiyi gözümde canlandırmaya çalıştım...

Oscar Firmin'in sesi beni daldığım düşüncelerden sıyırdı.

"Yedi numara. Eğer kişiliğiniz yedi numaralı türdense, bilinçdışı kaygınız bu defa yoksunluk ve acı çekme demektir. O kadar çok kafanızın içinde yaşıyorsunuz ki bir anlamda iç pusulanızla, en derindeki isteklerinizle ilişkiniz kesilmiş demektir. Bu yüzden de sizi neyin mutlu edeceğini artık bilemediğiniz için, uyarıcı hazların doyumu olmayan arzusunun ve kendinizi birçok etkinliklere bölerek ya da çok uzun vadeli hayaller kurmak gibi uğraşlarla zihninizi meşgul tutmak yoluyla kafanızın içine sığınarak çaba harcamaktan ve acı çekmekten kaçışın cehennemini yaşama tehlikesinde bulunuyorsunuzdur. Derinlerde gerçekten ne istediğinizi bilemediğinizden dolayı bütün olasılıkları, düşünülebilecek her türlü seçeneği açık tutmaya, deneyimleri ve hatta belki zevk kaynaklarını da çoğaltmaya gayret edersiniz."

"İnsanın kendine iyilik yapmasından bir kötülük gelmez."

"O kadar emin olmayın: Zevk köleleştirir, yani mutsuz eder. Epikür bunu çok iyi anlamıştı."

"Epikür mü? Ama ben Epikür'ün söylediğinizin tam aksine zevki teşvik ettiğini sanıyordum."

"Herkes böyle sanıyor ama yanılıyor! Bu Yunan filozofu duyuların verdiği hazzı seviyordu elbette ve onun için en kötü şey de hüsran ve yoksunluktu."

"Belki onun kişiliği de yedi numaralı türdendi?"

"Gayet olasıdır. Ancak şunun farkına varmış ki hüsrana karşı kendini korumanın en iyi yolu dürtülere egemen olmaktır. Ona göre mutlu bir yaşamın sırrı ölçülü olmaktır."

"Bir gününü yedi numaralı kişilik türünün kimliği altında yaşamış biri olarak söyleyebilirim ki burada sorun o ölçülülüğü bir cezaymış gibi görmeden kabul edebilmekte yatıyor..."

"Kesinlikle öyle. Bunu başarabilmenin anahtarıysa minnettarlıktır. Yedi numaralı türden bir kişiliğin sahibi, yaşamda kendini şimdiki anı olduğu gibi, minnettarlıkla kabul edip bedenini şimdiki anın içinde tutarak yüreğini ve zihnini ona açarak

gerçekleştirebilecektir. Aynı zamanda da çaba harcayarak çalışma ve azimle mutlu olabileceğini keşfedecektir."

"Yüreğini şimdiki ana açmak derken ne kastediyorsunuz?"

"Acıdan kaçmak başkalarıyla olan bağınızı koparabilir: Bir yakınınızın yaşamakta olduğu güç bir durum karşısında mizahi bir yaklaşım, aslında çok büyük bir sevinç kaynağı olabilecek bir duygudaşlıktan sizi yoksun bırakabilir."

"Peki ya minnettarlığı elde edebilmek için somut olarak ne yapmak gerekir?"

"Yalnızca mümkün olduğunca sık olarak, yaşamakta olduğunuz şimdiki an için yaşama, evrene, Tanrı'ya ya da her kime istiyorsanız ona şükretmek."

"Ya sır?"

"Sır da zihninizde kendinizin şu tamamlanmış görüntüsünü korumak olacaktır: her anı doya doya yaşayan, neşe ve minnettarlıkla yaşamın en basit şeylerinden bile coşku duyabilen, mutlu bir insan."

Tam bir program...

"Peki ya sekiz?"

"Eğer sekiz numaralı türden bir kişiliğe sahipseniz potansiyel olarak size karşı ayağa kalkmış gördüğünüz bir dünyada kontrolünüzü yitirme kaygısından doğan bir cehennemi yaşama tehlikesinde bulunuyorsunuzdur. Kendinizi katılaştırmak, acı çekmemek ve kimi zaman da kendi çıkarınıza olduğuna inandığınız şeyleri dayatmak için duygusal anlamda içinize ne kadar çok kapanırsanız, başkalarıyla olan bağlarınızı keserek ve hatta güç ya da kontrol yoluyla korunmaya çalışacağınız ihanetlere elinizde olmaksızın yol açarak kendinizi o kadar çok mutsuz edersiniz."

"Ben sekiz numaranın kimliği altında yaşarken bakış açımı değiştirmeye beni asla ikna edemezdiniz. Zaten o durumda içimi size açmazdım bile!"

"Muhtemelen öyledir gerçekten de... Aslında, eğer böyle bir kişiliğiniz varsa sizde en çok eksik olan şey başkalarını zaman

zaman kontrol, hatta baskı altına almaya çalışmak yerine onlarla huzurla bağlantı kurmaktır. Duygularınızın size ilişkinin kontrolünü kaybettireceğinden korkmaksızın kendinize sevme izni vermektir. Mutluluğunuzun anahtarı bu olacaktır. Ayrıca sizin için hiçbir şey, gücünüzün bir bölümünü başkalarının ya da sizin için değerli olan özgeci bir tasarının hizmetine sunmaktan, başkalarına esin verip yol gösterici olmaktan daha zenginleştirici bir kendini gerçekleştirme biçimi olamaz."

"Peki ya sır?"

"Sır da zihninizde kendinizin şu tamamlanmış görüntüsünü korumak olacaktır: kendine egemen olabilen, sabırlı ve merhametli, cömert ve iyi yürekli, cesur ve kendisini aşan bir dava uğruna her şeyini adamaya hazır, hatta ruhunun yüceliğiyle kahramanlık düzeyine ulaşması bile mümkün olabilecek bir kimse."

"Kısacası sekiz numaranın bir zorba ya da bir kahraman, bir Stalin ya da bir De Gaulle olma potansiyeli vardır."

"Tam da söylediğiniz gibi!"

"Eh, böylece geriye yalnızca dokuz numara kaldı..."

Bir yudum su içti ve ben de aynısını yaptım. İçerken onu gözlemlediğimde bana yorgun göründü. Artık çok da genç bir adam olmadığı bir gerçekti ama ben onda bu sırları bana aktarmak, onları benimle paylaşmak, benim onlardan yararlanmamı sağlamak için çok güçlü bir istek seziyordum.

"Eğer dokuz numaralı türden bir kişiliğiniz varsa bilinçdışı kaygınız kaybetme ve ayrılıkla ilgilidir. Bu yüzden de bütün ilişkilerinizde her ne pahasına olursa olsun huzuru ve uyumu korumaya çalışırsınız. Bu yolla da kendinizi kopuşlardan koruyarak uyuşmazlıkları ve stresi önlemek adına kendi istek ve gereksinimlerinizi başkalarınınkiler uğruna susturduğunuz, onların gitgide sizin adınıza kararlar vermelerine göz yumduğunuz, çok geçmeden bu durum kabul edilmez bir hal alınca da yine çatışmalardan kaçınmanızı sağlayacağına inandığınız pasif direniş

biçimlerine yöneldiğiniz bir kendini unutma cehennemi içinde yaşama tehlikesine girersiniz."

"Pasif direniş biçimleri mi dediniz?"

"Evet, bunlar hiçbir şey yapmamaktan, kendinizi bir çeşit eylemsizliğe bağlamaktan ya da daha önceden alınmış olan ve yeniden sorgulamaya açmayı istemediğiniz kararlarda ısrar etmekten ibaret olabilirler."

"Dokuz numara olduğum zaman, insanlar benden bir şey elde etmeyi ne kadar çok isterlerse o kadar tıkadığımı, neredeyse elimde olmaksızın ama karşı konulamaz biçimde ikincil önemde ve hiç kaygı vermeyen görevlere yöneldiğimi hatırlıyorum."

"Doğrudur. Yalnız bu tavır kimi zaman işleri daha da kötüye götürebilir ve başkalarını sinirlendirerek tam da sizin her ne pahasına olursa olsun kaçınmayı istediğiniz şeye, çatışmaya neden olabilir!"

"Çok can sıkıcı..."

Gülümsedi.

"Bütün kişiliklerin er geç kaçınmayı en çok istediğimiz şeye yol açtıklarını fark etmişsinizdir. Dokuz numaralı türden olan da buna istisna oluşturmuyor."

"Doğru, peki dokuz numaranın anahtarı nedir?"

"Bu kişiliğe sahip kişide en çok eksik olan şey ne istediğini bilmek ve dile getirebilmektir. Dolayısıyla mutluluğunuzun anahtarı da bu olacaktır. Yaşamda kendinizi gerçekleştirmek için kendiniz ve gerçek isteklerinizle temas kurabilmeniz, sonra da onların izinden giderek isteğinizi dile getirecek cesareti gösterebilmeniz gerekir, gereksinimlerinizi söze dökmek için öfkelenmeyi beklemeden. Bu cesaret aynı zamanda sizi hayır diyebilme yetisine doğru da yönlendirecektir. Pek çok insan reddetmenin kaba bir şey olduğunu düşünür, oysa insan hayır derken hem nazik hem de kararlı olabilir. Geliştirilmesinde yarar bulunan bir niteliktir bu. Hem böylece isteklerinizi dile getirdiğinizde insanların

sizi hâlâ sevdiklerini, hatta belki daha da çok seveceklerini fark edeceksinizdir."

"Peki ya sır?"

"Sır, evriminiz bittiğinde kendinizin tamamlanmış olan şu görüntüsüne kavuşacağınızı zihinde tutabilmektir: özerk, huzurlu ve dolu dolu yaşayan, kendi ve başkalarıyla tam bir temas halinde bulunan bir kişi. Aslında tam da kendinizle bir olduğunuz zaman çevrenizle daha zengin ilişkiler kuracaksınız."

Sustu. Derneğin modelini oluşturan dokuz kişilik türünün turunu tamamlamıştık. Şimdi artık, günbegün yaşamış olduğum bütün sıkıntılara neyin kaynaklık ettiğini anlamış ve beni işin içinden çıkarabilecek olan şeyi de görebilmiştim.

"Bir sorum var: Her bir kişiliği nasıl yaşamış olduğumu gözden geçirdiğimde bunların hepsinin kendilerini bende, aynı türden bir kişiliğe sahip olan başkalarında gözlemlediğimden daha güçlü biçimde göstermiş oldukları izlenimini ediniyorum. Normal mi bu?"

"Bir kimse evriminde ne kadar ilerlemişse, yani özgürlüğe ne kadar yaklaşmışsa kişiliği o kadar az belirgin görünür. En aşırı uçta, bütünüyle özgür kalmış olan bir kişide kişilik tamamen tanımlanamaz olur. Ben sizin her bir kişilik türünü en yoğun haliyle yaşayabilmeniz için size onları çok az evrim geçirmiş düzeylerde verdim, geri çekilip bakınca bu sizde fazla keskin kişilikler duygusu uyandırıyor olabilir."

"Bu da bana neden bu kadar çok sıkıntı vermiş olduklarını açıklıyor..."

"Kesinlikle. Artık sizin de bildiğiniz üzere az evrim geçirmiş bir kişiliğe sahip olan birey cehennemde yaşar ve çevresini de orada yaşatır, oysa aynı kimse kişiliği evrimini tamamladığında hem mutlu hem de yakınları için şahane bir insan olacaktır."

Bana bir fincan çay ikram etti ve ben bunu da üyelerin ayrıcalıklarından biri olarak yorumladım... Ki bu da bu hususta duyduğum utancı tazeledi.

"Sizinle ilk karşılaşmamızda," dedim ona, "bana hiçbir kişiliğin bir diğerinden daha iyi olmadığını söylemiştiniz ve ben de bunun gerçeklerden uzak, politik olarak doğrucu bir söylemden ibaret olduğunu düşünmüştüm..."

Gülümsedi.

"Şimdi artık hepsini içeriden yaşamış olduğunuza göre, buna ikna oldunuz mu?"

Başımla onayladım ve o da devam etti:

"Dünyanın bu dokuz kişilik türüne gereksinimi vardır. Bunlar onun ruhunun dokuz yüzeyidir."

"Dünyanın ruhunun dokuz yüzeyi... Nasıl yani?"

"Bu dokuz türden bir tanesi bile yeryüzünde eksik olsaydı dünya bugünkü halinde bulunmuyor olacaktı."

"Neden?"

Ayağa kalkıp duvara dayalı duran bir konsolun üzerinden, rengi hafifçe solmuş tezhiplerle çevrili, Yunanca εννέα γράμματα yazısı kazınmış deri kapağını görür görmez tanıdığım eski bir defteri eline aldı. Sayfalarını çevirip bir tanesini bulunca, açık olarak bana uzattı.

Dünyanın ruhunun dokuz yüzeyi

Dünyanın bir numaralı türden kişiliklere gereksinimi vardır; onlar dünyanın etik vicdanıdırlar. Onlar olmasa, dünya kendini bırakır ve ruhunu yitirirdi...
Dünyanın iki numaralı türden kişiliklere gereksinimi vardır; onlar dünyanın özgeci sevgisidirler. Onlar olmasa, dünya bencilliğe kayardı...
Dünyanın üç numaralı türden kişiliklere gereksinimi vardır; onlar dünyaya kendileri aracılığıyla kendini gerçekleştirme fırsatı verirler. Onlar olmasa dünya atıllığa ve amatörlüğe kayardı.
Dünyanın dört numaralı türden kişiliklere gereksinimi vardır; onlar dünyaya biçim veren yaratıcı güçtürler. Onlar olmasa dünya sıradanlığa ve çirkinliğe kayardı...
Dünyanın beş numaralı türden kişiliklere gereksinimi vardır; onlar dünyanın mantığı ve kesinliğidirler. Onlar olmasa dünya akıl dışılığa ve belirsizliğe kayardı.
Dünyanın altı numaralı türden kişiliklere gereksinimi vardır; onlar dünyanın sadakati ve açık gözüdürler. Onlar olmasa dünya bireycilik içinde yiter ve kayalıklara çarpıp parçalanırdı.
Dünyanın yedi numaralı türden kişiliklere gereksinimi vardır; onlar dünyanın neşesidirler. Onlar olmasa dünya perişanlık ve karamsarlığa gömülürdü.
Dünyanın sekiz numaralı türden kişiliklere gereksinimi vardır; onlar dünyanın kuvvetidirler. Onlar olmasa dünya giderek küçülür ve yok olmaya yüz tutardı.
Dünyanın dokuz numaralı türden kişiliklere gereksinimi vardır; onlar dünyanın uyum ve huzurunun bekçileridirler. Onlar olmasa dünya parçalara ayrılırdı.

*

* *

Defterin kapağını kapattı ve içinde yazılı olan sözler sanki içime kazındı.

Herkesin yeryüzünde bir yere sahip olmakla kalmayıp dünyayı bugün olduğu haline getirmek için de bir rol oynamakta olduğunu daha önce hiç fark etmemiştim.

Birkaç yudum çay içtim.

"Bu defterin kapağı ilgimi çekmişti ve ben de Yunanca başlığı üzerine biraz araştırma yaptım. Bunun üzerine karşıma çıkanlar en hafif deyişiyle şaşırtıcı oldu: Evagrius, Gurdjieff...

Önce şaşırmış göründü, sonraysa huzurla gülümsedi.

"Derneğin kişilikler modelinin tarihini öğrenmek istiyorsunuz..."

"Tabii ki."

Koltuğunun arkasına yaslandı ve derin bir soluk aldı.

"Her şey dördüncü yüzyılda başlıyor... Yayılmaya başlamış olan yeni din Roma İmparatorluğu'nun zirvesine kadar ulaşmıştı: Bizzat Konstantin, çoktanrılı pagan imparator Hıristiyan olmuştu. Bu noktadan sonra halklar bir bütün olarak Hıristiyanlığı benimsemeye başlamışlardı ama bu arada da pagan geleneklerini koruyarak bunları da kilisenin bir parçası haline getirmişlerdi. Kilise her şeyden önce siyasi hale gelmiş, Konstantin'in kontrolü altındaki devletin bir çarkına dönüşmüştü. Yeni din, bir kitle dini halini almıştı. Din, halka bir ahlak anlayışı dikte ederek onu bir çerçeve içinde tutmaya yarıyordu. Ancak insanları ruhani açıdan yükseltmeyi hedefleyen bilgilerin bir kısmı ortadan yok oldu. Takip eden yıllar içinde kimi insanlar uzaklaşmayı, Mısır çölüne gidip keşiş hayatı sürerek başlangıçtaki ruha daha uygun olan bir yaşam biçimine geri dönmeyi istediler. Adlarına sonradan Çöl Rahipleri denecek olan bu kimseler kâh bölgeye dağılmış topluluklar halinde kâh tek başlarına inziva içinde ya-

şadılar. Çölün sessizliğinden ve yüreklerinin sakinliğinden esin alan kimileri bazı metinler yazdılar ve bunlar gerçek bir yankı uyandırdı. Değerli sözlere sahip olan bu bilgelerle tanışmak için bölgeye gelenlerin sayısı hiç de az olmadı. Hatta bu kişilerden biri olan Aziz Arsenios bugün adına meditasyon dediğimiz şeyi yarattı. Kendisine yaşamın doğru yolunun ne olduğunu soran müritlerine şu yanıtı veriyordu: 'Otur, sus ve düşüncelerini dinginleştir...' Günümüzde Türkiye toprakları içinde bulunan Pontus bölgesinde yaşayan bir diğeriyse insanların evrim geçirmesi için neler yapmaları gerektiğiyle ilgili açıklamalarda bulunmuştur. Bu kişinin adı Evagrius'tu ve Pontuslu olduğu için de 'Ponticus' lakabını kazanmıştı. Başta ruhani uyanış, evrensel bilgelik ve keşiş yaşamı üzerine olmak üzere çok sayıda yazı yazmıştır. Yazdıkları arasında insanların, zorluklardan geçmek yoluyla elde ettiklerine inandığı uyanışları üzerine de değerli metinler bulunuyordu."

"Ama ben Evagrius'ta bunlardan sekiz tane bulunduğunu okudum. Sizin modelinizdeki dokuz türle arasında nasıl bir ilişki var?"

"Oraya geleceğim! Ölümünün üzerinden yüz yıldan fazla zaman geçtikten sonra, 533 yılında Konstantinopolis'teki beşinci Ekümenik Konsil, Evagrius'un tezlerinden bir bölümünü, özellikle de yine aynı konsil tarafından dinden sapmış olduğu ilan edilen Origenes'in öğretisinden esinle ruhun önceden var olduğuna ilişkin olanları yargılamış, Evagrius'un eserlerini de yasaklamıştır. Yunanlılar bu metinlere el koyarak, onları yakarak ortadan kaldırmak istemişlerdir. Süryaniler ise onları korumaya uğraşmışlardır. Günümüze ulaşan metinler, Süryaniceye yapılmış çevirilerle başka bir ad, Aziz Nilus adı altında basılmış metinlerdir. Her şeye karşın çoğunun içindeki, kilise tarafından mahkûm edilmiş Origenesçi bölümler ayıklanmıştır. Ayıklanmış olan o bölümler bir bireyin mutluluğunun anahtarını kişiliğine bağlı olarak açıklıyormuş: Evagrius tarafından tanımlanmış olan sekiz zorluğu aşmak yoluyla. Bu zorluklar her bir kişiliğin merkezinde

bulmakta olduğumuz sorunlu duygulara denk gelmektedirler: öfke, hüzün, kibir gibi. Bunların arasından kurtulmayı başaran ve yanlış anlaşılan kırıntılar, Evagrius'tan esin aldığının düşünülmesini hiç istemeyen Papa I. Gregorius tarafından Yedi Büyük Günah olarak adlandırılmıştır. Ancak kimsenin bilmediği şudur ki, Evagrius yaşamının sonunda düşüncelerini yeniden gözden geçirerek zorlukların sayısını dokuza çıkarmış ve bunları da *De vitiis quae opposita sunt virtutibus* başlıklı tek bir el yazmasında tanımlamıştır. O çağda bir Mısırlı bu eserin bir nüshasının tamamını kurtarmayı başararak onu gizlice ve özenle korumuştur. Diğer bütün kopyalarıysa yok edilmiştir. Bu metin onun yaranın keşfedilmesinin mutluluğa giden yolu açmakta olduğunu fark etmesini sağlamıştır. Kendisi de bundan o kadar etkilenmiştir ki Yunanlı bir dostuyla birlikte bu değerli bilgiyi dağıtmaya karar vermiştir. Ancak kilisenin hakkında vermiş olduğu hüküm metnin yazılı olarak çoğaltılmasını olanaksız kılıyordu. Bunun üzerine onlar da metnin özünü adını Evagrius ile Natrun Vadisi'ndeki diğer münzevi keşişlerin içlerinde yaşadıkları hücrelerden esinle Kellia Derneği koydukları gizli bir örgüt içinde bir araya gelerek meraklılarıyla sözlü olarak paylaşmayı seçmişlerdir. Bu sözlü aktarım insan ruhunun dokuz adet berraklaşma noktasının anlaşılması eksenine dayanır ve bu dokuz noktaya da Yunancada *Ennéa grámmata* denmektedir."

"Defterinizin başlığı bu."

"Aynen öyle. Ancak sonradan derneğin üstatları üyelerden bir kısmının bu modeli, onun kendilerine verdiği gücü sömürerek türdeşlerini kandırmak gibi farklı amaçlar uğruna kullanmakta olduklarını fark etmişlerdir. Bunun üzerine de bilginin tamamını yalnızca derneğe ömür boyunca bağlı kalma yemini eden kişilerle paylaşmaya karar vermişlerdir. Bu sistem yüzyıllar boyunca kusursuzca işlemiştir, ta ki 1919'a dek. İngiliz himayesi devri olan bu çağda Mısır kendisini sarsan büyük çalkantılar yaşamıştır. O sırada derneğin üyelerinden pek çoğu sufiydiler ve bu da çok

anlaşılabilir bir şeydi: Sufiler aşkı ve bilgeliği kendi içlerinde bir çalışma yapmak yoluyla ararlar ve her ne kadar dernek bizzat sufi olmasa da onun gizli modelinin sunmakta olduğu şey de aynen buydu. Hem zaten Çöl Rahipleri'nin, İslam'ın başlangıç yıllarında ilk ortaya çıkışından itibaren sufiliği etkilemiş olmaları da gayet mümkündür. 1919 yılında yaşanan olaylar dernek üyelerinin çoğunluğunun dağılmasına yol açmıştır. Türkiye'ye sığınmak zorunda kalan büyük üstadın izinden gidebilen çok az kişi olmuştur. Ancak altı yıl sonra, 1925'te yeni laik Türkiye Cumhuriyeti bütün sufi tekkelerini kapatarak örgütlenmelerini yasaklamıştır. Çoğu sufi olan Kellia Derneği üyeleri de bir kere daha yollara düşmeye karar vermiş, bu defa da Fransa'ya yerleşmiş, insan haklarının anayurdu olan bu ülkede huzuru bulmuşlardır. Ama elbette ki dernek ve büyük üstadı Fransa'da da tamamen gizli kalmıştır."

"Peki ya Gurdjieff? Onun hakkında okuduklarım, en hafif deyişiyle tedirgin ediciydi... O da derneğin üyelerinden miydi?"

"Gerçekten de çok tartışmalı bir şahıs olan Gurdjieff, on dokuzuncu yüzyılın sonları ve yirminci yüzyılın başlarında, belki daha çok kişisel güce kavuşmak amacıyla kullanmak üzere atalardan kalma bilgilerin peşinde Asya ve Akdeniz havzasında yollara düşmüştür. 1920 yılında Kellia Derneği'nin kişilikler modelinden haberdar olunca Mısır'a gitmiş ancak derneğin buradan taşınmış olduğunu öğrenmiştir. Yalnız burada bulduğu eski bir dernek üyesinin güvenini kazanmış ve ondan modelin bir kısmını elde etmeyi başardıktan sonra neyse ki yarım olan bu bilgilerin üzerine kendi guruluk kariyerini kurmuştur. Ancak konunun özüne sahip olmadığı için kendi müritlerinin uyanışını sağlamayı hiçbir zaman başaramamıştır."

"Anlıyorum..."

Endişelerim yanıtlarını bulmaya başlıyordu ama benim derneğe katılmamla ilgili konuyu hâlâ açabilmiş değildim. İlk önce yöntem konusunda bir sorum olacaktı.

"Neden yeni başlayanlara en başından evrim yolunu anlatmak yerine kişilikleri üzerlerine giydirmeyi tercih ediyorsunuz?"

Gülümsedi.

"Evagrius diyor ki: 'Işığı görmek ile ışık hakkında konuşmak aynı şey değildir.' Hepimiz kendi durumumuzun kötülüğünden dış dünyayı sorumlu tutmak ya da belki yalnızca birazcık heves kırıcı bir kişilikle doğmuş olduğumuza inanmak eğilimi gösterebiliriz... Bu durumda da hiçbir şeyi değiştiremeyeceğimize, bunun hep böyle kalacağına inanırız. Evrim göstermek için kendi üzerinde çalışmak insanın pek hoşlanmadığı bir şeydir. Ancak başka kişiliklerin içinde yaşadığımız zaman bizimkinden daha iyi bir kişilik bulunmadığını, herkesin sıkıntı çektiğini ve tek çözüm yolunun evrim olduğunu gerçekten hissedebiliriz."

Sustu ve belli bir süre karşılıklı sessiz oturduk.

Tek çözüm yolunun evrim olduğunu...

Sözleri içime işlemişti.

Eh, artık kendimi suya atmanın zamanı gelmişti.

"İçimde bir huzursuzluk var çünkü sözlerinizden yansıyan iyiliği fark edebiliyorum ama bir yandan da derneğe ömür boyunca üye olmak için bir bakıma tuzağa düşürülmüşüm gibi tatsız bir duyguya kapılıyorum."

Uzun uzun iç geçirdi.

"Bu durum beni de huzursuz ediyor."

"Sizi mi? Ama bu... Biraz fazla olmuyor mu?"

Yine iç geçirdikten sonra uzunca bir süre sessiz kaldı.

Bense gözlerimi onun üzerinden hiç ayıramıyordum.

"Dördüncü yüzyılda başlamış olan uzun bir sıranın en son büyük üstadıyım ben. Ama hepsi bu da değil: Derneğin yaşayan son üyesiyim de."

"Nasıl yani?"

"Bu derneğin artık hiç üyesi kalmadı."

"Ama bu nasıl mümkün olabilir? Ya benim fakülte arkadaşım? Yani... Rémi Marty?"

"Bay Marty hiçbir zaman üye olmadı. Birkaç kişilik denedikten sonra kişisel evrim yolunu buldu ve modelin tamamını öğrenmeye de hiç gerek duymadı."

"Ah..."

"Siz de benim kadar iyi biliyorsunuz ki içinde bulunduğumuz çağın ayırt edici özelliği taahhütlerden kaçınmadır... Günümüzde artık hiç kimse kendini ömür boyu sürecek bu kısıtlamaların içine sokmaya yanaşmıyor. Çok uzun zamandır yeni başlayanlardan hiçbiri üye olmayı kabul etmedi. Kalan üyelerse birer birer göçtüler. Böylece ben de kendimi içi boş bir kabuğa dönüşmüş olan bir derneğin büyük üstadı olarak buldum. On dört asırdır korunmakta olan bir sırrın son taşıyıcısı benim. Bu sır, benimle birlikte yok olacak."

Sustu. Onun sayesinde öğrenmiş olduğum her şeyin değerini ölçüp biçiyordum. Bütün bunları yalnızca kendime saklayarak onlardan başka hiç kimsenin yararlanamamasını kabul edemezdim. Bu mesajların aktarılması, yayılması gerekiyordu.

"Belki üye olmayı kabul edecek başka birilerini bulabilirsiniz."

Başını üzüntüyle iki yana salladı.

"Kuralların öngörmüş olduğu yaş sınırına ulaşmak üzereyim. Sekseninci yaş günümde görevim sona erecektir. Siz benim görüştüğüm son kişi olacaksınız."

Doğal olarak bu durumun baskısını üzerimde hissediyordum. Yine de bu verdiğim sözün benden zorla alınmış olduğu gerçeğini değiştirmiyordu...

"Sizinle daha ilk karşılaşmamızda," dedi, "üye olmak ve benim yerimi almak için ideal bir aday olduğunuzu hemen fark ettim. Neredeyse gökyüzünden gönderilmiş bir ihsan gibiydiniz: zeki, insancıl, incelikli... Eseri devam ettirmek için gereken profile sahiptiniz. Hem ayrıca... altı numaralı kişilik türünün ayırt edici özelliği olan sadakat duygusu da sizi görmeyi kabul ederek elimden gelen yardımı yaptıktan sonra sizi ikna edebilme şansımı artırıyordu. Dahası altı numaraya özgü olan kuşku yeni

bir kişilik türünü seçmenizi zorlaştırarak sizi bütün türleri denemeye yöneltecekti."

"Hepsini deneyebilmem için de üye olmaktan başka şansım kalmayacaktı, öyle mi?"

"Eh, evet... Ancak yedi numaralı kişiliği üzerinize giydikten sonra onu korumaya karar vereceğinizi hiç beklemiyordum. Bu bütün planımı çökertecekti. Köşeye sıkışmıştım. Bu yüzden de normların dışına çıkarak, sonrasında size üye olarak dokuz numarayı da tanımak ya da ilk kişiliğinize geri dönmek seçeneklerini verecek şekilde sekiz numarayı da denemenize izin verdim. Bunu yaparak resti çekmiş oluyor ve her şeyi sekiz numaralı kişiliğe sahip olduğunuzda güce ve kontrole atfedeceğiniz değerin altı numaranın karakteristiği olan korkular içinde yaşamaya geri dönmenizi olanaksız kılacağı bahsine yatırıyordum..."

"İşe de yaradı."

"Evet."

Pes etmem için zorlanmakta olduğum duygusuna kapılmıştım gerçi ama odağında bulunduğum bütün bu hesapların farkına varabilmenin de çok uzağındaydım.

"Etki altında verilmiş olduktan sonra verilen sözün ne değeri kalıyor?"

Yeniden iç geçirdi.

"Bunun ben de farkındayım. Bu elimdeki son koz, insanlık için yararlı bir modeli koruyabilmenin son umuduydu."

Yeniden sessizlik çöktü.

Kendimi çok rahatsız hissediyordum. İnsanların yaşamda mutlu olmalarına yardımcı olabilecek güçte bir aracın sonsuza dek yok olup gitmesine göz yumamazdım ama benden zorla alınmış olan bir söze boyun eğmem de söz konusu değildi.

Bir yudum su içtim.

Her ikisi de kötü olan iki tercih arasında kaldığınızda işin içinden çıkmanın yolu her zaman, yaratıcı bir üçüncü seçenek bulabilmekten geçerdi. Peki ya...

"Bütün bu süre boyunca ben her gün sizinle konuşmalarımız ve benim yaşadıklarım üzerine notlar aldım. Ya bu notları yayınlasam da böylece modeli herkese birden aktarmış olsam? Modelin tamamını yalnızca birkaç kişiye vermek bu kimselerin eline haksız bir güç teslim etmek olabilir ama eğer onu herkese birden verecek olursak kimse kimseyi kullanamayacağından, herkes korunmuş olacaktır! Böylece bu bilgilerden yararlanmak yalnızca bir avuç kişinin ayrıcalığı olmaktan çıkacak ve herkes kazanmış olacaktır."

İşin aslı benim notlarım artık Rhône Nehri'nin dibindeki balıkları besliyordu... Ama ben hepsini gayet iyi hatırlıyordum ve çok kısa zamanda onları yeniden yazıya dökebilirdim.

"Doğru... Ama kurallar bunu yasaklıyor. Modeli ancak derneğin üyelerine açabiliriz."

"Bu derneğin büyük üstadı sizsiniz..."

"Bu fazla uzun sürmeyecek."

"Öyle olduğunuz sürece bu kuralları değiştirerek tanıklığımı yayımlamama ve böylece de verdiğim sözü farklı bir biçimde tutmama izin vermek sizin elinizde."

Başını iki yana salladı.

On dört yüzyıldır hiç değişmeden kalmış olan bu kurallarda değişiklik yapılabileceğini düşünmem belki haddimi aşmak oluyordu ama bunu başarabileceğime inanıyordum.

Uzun dakikalar boyunca boş yere dil döktükten sonra yenilgiyi kabul etmesem de düş kırıklığına uğramış olarak onun bana kapıya kadar eşlik etmesine izin verdim.

"Sekseninci yaşınızı ne zaman dolduracağınızı sorabilir miyim?"

İyilikle dolu dokunaklı bakışını üzerime dikip birkaç saniye boyunca hiçbir şey söylemeden yüzüme baktı.

"Bu gece yarısı."

Doğrusu bu kadar kısa bir süre beklemiyordum.

"Şu halde fikrinizi değiştirmeniz için bu geceye kadar zamanınız var. Ben gece yarısına kadar sizi Pazarlıkçılar Kafesi'nde bekleyeceğim."

*

* *

Akşam olunca Grenette Sokağı'ndaki ünlü kafenin mor kadifeyle kaplı banklarından birine oturdum. Dinden sapmış olduğu ilan edilmeden önce Evagrius'a esin vermiş olan adamın düşüncelerini merak ettiğimden kütüphaneye uğrayarak ödünç almış olduğum Origenes kitabını da yanımda getirmiştim.

Masaların çoğunda baş başa yemek yiyen çiftler vardı, daha ender olaraksa aileler. Bardaklar ağızlarına kadar, tabaklar tıka basa doluydu ve müşterilerin tam da Lyonlulara özgü ölçülülüklerinin ardında gizlenen keyiflilik hali neredeyse elle tutulabiliyordu. Zaman zaman küçük çığlıkların, kahkahaların ağızlardan kaçtığı da olmuyor değildi.

Yakında işsiz kalacağımı bildiğimden paramın yeteceği tek şey olan mine çiçeği çayından koca bir çaydanlık ısmarladım.

Hemen Origenes'i okumaya daldımsa da düşüncelerinin karmaşıklığı karşısında çok geçmeden hevesim kursağımda kaldı. Tuhaf şey ama nedense ben hep insanoğlunun kültürel ve entelektüel düzeyde sürekli yükselen bir eğilim içinde bulunduğuna inanmıştım. Oysa görünüşe bakılırsa, çağımızın daha ilk yüzyıllarında bile günümüzün büyük düşünürlerini gölgede bırakabilecek insanlar yaşamışlar.

Akşam ilerledikçe ben de mine çiçeği çayımı mümkün olan en uzun süre dayanabilmesi için küçük yudumlar halinde içiyordum.

Gece oldu ve artık içeriyi yalnızca dört bir yanımı kuşatan bordo duvar kâğıtlarının hareli rengi aydınlatır oldu.

Saat on birdi. İlk defa kuşkuya kapılıyordum. Oscar Firmin gelecek miydi acaba?

Göz ucuyla kahvenin kapısını gözetirken bir yandan da kitabımı okumaya devam ettim. Renkli silmelerin ortasında, iki aynanın arasında heybetle yükselen kakma ahşaptan ayaklı saat zamanın akışını gösteriyordu.

On ikiye yirmi vardı. Dikkatimi okumaya vermekte güçlük çekiyordum artık. Düşüncelerim dalgalanıyordu. Kendimi evrim yolumu izlerken, yaşamının her alanında güven duygusu geliştirirken görüyor ve bunun yaşamımın üzerinde yaratacağı olumlu etkileri hayal ediyordum. Meslek yaşamımın bundan sonrası artık bembeyaz bir sayfaydı, onu neyle dolduracağımsa bana kalıyordu...

Aklıma bir görüntü geldi: piyanist Jeremy'nin beni sahne üzerine çıkıp şarkı söylemem için cesaretlendirdiği o gün. Yalnızca birkaç dakika için düşüm hayat bulmuş, içimde bir sevinç esintisi hissetmiştim. Acaba o yöne doğru mu gitmeliydim? Gerçi bu alanda zorluklar çok fazla, başarılı olma olasılığıysa çok cılızdı.

"Mükemmel yaşamın arayışına hiç çıkmamaktansa onu arama yolunda can vermek daha iyidir," diyordu Origenes okumakta olduğum o karmaşık kitabında.

Gece yarısı olduğunda, Oscar Firmin'i bir daha hiç görmeyeceğimi anladım.

25

Ertesi günse başka bir kafeye, Guynemer Sokağı'nda Charles'ın bana randevu verdiği Abel'e girdim. Geminin batması yüzünden deneme süremi aşmış bulunuyorduk ama onu beni işten çıkarması için girişeceği bürokratik dertlerden kurtarmak için istifa mektubumu hazırlamıştım.

Lyon'un bu antik bistrosunun kapısından içeriye, koyu renkli antika ahşaplarla döşeli salona adımımı atar atmaz ağız sulandırıcı bir kuzumantarı sosu başımı döndürdü. Charles benden önce gelmiş, zamanla matlaşmış, çinko kaplı barın önündeki taburelerden birine oturmuş, önünde dumanı tüten koca bir fincan kahveyle bir gazete tomarının içine dalmıştı.

Başını kaldırdı ve beni görünce taburesinden bir sıçrayışta kalkarak, güler yüzle bana doğru yaklaştı.

"Sybille!"

Bana karşı bu kadar muhabbet gösterme alışkanlığı yoktu. Herhalde benim artık gidiyor oluşum neşesini yerine getirmişti...

"Merhaba Charles."

"Oturun. Bir kahve ister misiniz?"

"Olur."

O sipariş verirken ben de cebimden çıkardığım mektubu ona uzattım.

"Nedir bu?"

"İstifam. Sizi bürokratik zahmetlerden kurtarmak istedim."

Mektubu eline alıp parça parça oluncaya dek yırtmaya koyuldu. Ben ne olduğunu anlamadan ona bakıyordum.

"Sybille."

"Evet Charles?"

"Sybille. Siz benim hayatımı kurtardınız!"

"Anlayamadım."

"Sizden özür diliyorum, en içten özürlerimi sunuyorum."

"Açıklar mısınız lütfen?"

"On gün önce sizi bütün bir gününüzü sigorta sözleşmeleri için pazarlık yaparak geçirdiğinizden dolayı azarladığım için özürlerimi sunuyorum. Sybille..."

"Ne var?"

"Sybille, sigorta bize yepyeni bir gemi veriyor, her şeyiyle yepyeni bir gemi Sybille. Gıcır gıcır! İnanılır gibi değil..."

"Ah..."

"Muhasebe uzmanı bile buna inanamadı. Daha önce hiç bu kadar kazançlı bir sigorta sözleşmesi görmediğini söyledi. Gerçi bize pahalıya mal olmuş bir sözleşmeydi o ama işte bugün benim hayatımı kurtardı. Artık Amerikan fonuna bile ihtiyacım kalmadı!"

"O sıralarda aşırı derecede ihtiyatlıydım diyebiliriz. Bugün artık öyle değilim. Öyle bile olsa, demek ki kimi zaman terslikleriniz de bize teselli ikramiyeleri sağlayabiliyormuş..."

Charles bana yeni gemide de müdürlük görevini sürdürmemi ve aynı çalışanlarımı da korumamı önerdi. *Kazanan ekip değiştirilmez*, diyordu.

Gülümsememe engel olamadım.

Yanıtımı daha sonra bildirmeye karar verdim. Yeni geminin teslim edilmesine henüz altı ay vardı. Bu da bana gösteri dünyasında şansımı denemem için biraz zaman verebilecekti.

Kuşku ve korkudan örülü kabuğum çatlamış olduğundan beri yaşam bana heyecan verici bir macera olarak görünüyordu ve ben de ona dişlerimi geçirmek için sabırsızlanıyordum.

Sonrasını siz de biliyorsunuz zaten...

Oscar Firmin, bana adına evrensel çare dediği diğer seçeneği açıklamayı ihmal etmişti ama ben onu kendiliğimden bulmuştum. Kişiliğiniz ne olursa olsun tek çare... sevgidir. Kendinizi sevin, başkalarını sevin, yaşamı sevin, o zaman her şey size gülümseyecektir.

26

Como, 2 Şubat 2018

Pırıl pırıl güneş terası ışığa boğuyordu. Uzakta göl mavinin bütün tonlarıyla ışıldamaktaydı. Yüzeyinde, çevredeki tepeleri kaplayan yeşil ormanların kokularıyla dolu narin esintisi terastan bile hissedilmekte olan hafif bir meltemin taşıdığı beyaz yelkenli bir gemi sessizce süzülüyordu.

Sam, bu muhteşem manzaranın karşısında, geniş, hasır koltuklardan birinde, Jeremy Flanagan'ın yanı başında oturuyordu. Önlerindeyse onarımdan sonra eski günlerdeki ışıltısına kavuşmuş olan, suların içinden çıkarılmış Blüthner görkem ve gururla dikilmekteydi.

Sam, bunun Sybille Shirdoon'a gerçek bir sürpriz olabilmesi için her şeyi hazırlamıştı. Durumdan haberdar olan tek kişi, ona bakmakla görevli Giulia idi ve enstrüman İtalya'nın güneyine özgü dinsel ayinlere yaraşır bir sessizlik içinde buraya yerleştirilmişti.

Ne var ki son bir haftadır Bayan Shirdoon'un durumu epeyce kötüleşmişti. Bugün de yatağından hiç çıkmamıştı ve bakıcısı da şu an için onu rahatsız etmemeyi daha doğru buluyordu.

"Siz ona misafiri olduğunu söyleyin yalnızca. Kararı kendi versin..."

Reddettiler.

Sam ve Jeremy uzun süre beklediler.

Aralarında alçak sesle konuşurlarken, Jeremy aradan geçen onca yıldan sonra Sybille'in kendisini tanıyamayacağından duy-

duğu endişeyi paylaştı. Kendisi de artık seksen üç yaşındaydı... Sonra sohbetleri tükendi ve sessizce oturmayı sürdürdüler.

Sam, Sybille'in öyküsünü, büyük üstadın her bir kişilik türü hakkında ona anlatmış olduğu tavsiyeleri aklından geçirdi. Bu tavsiyelerin silik ve çekingen bir kadınken sonrasında sahnelerin üzerinde inanılmaz bir yaşama kavuşan Sybille üzerindeki olağanüstü etkisini düşündü. Dünya çapında yankı uyandırmış olan yardım vakfını kuruşunu ve yönetmesini hayal etti... Müthiş bir şeydi bu.

Öte yandansa Sam kendi kişilik türüne karar verebildiğinden hâlâ emin olamıyordu. Şimdilerde bir, dört ve altı arasında gidip geliyordu. Doğru seçimi yapmak kolay değildi. Sonra bu üç kişilikten her birinin evrim anahtarlarının kendi içinde gerçek bir yankı bulmuş olduğunu hatırladı. Madem öyle, neden bundan yoksun kalacaktı ki?

Hem zaten sonuç olarak insanın bütün kişilik türlerinin kaynaklarına erişebilmesi için kendine izin vermesi kendi yararına olmaz mıydı? İçinde bulunduğu durumun bağlamına göre bir gibi mükemmeliyetçi, iki gibi yardımsever, üç gibi becerikli, dört gibi çektiği acıyı yüceltmeyi bilen, beş gibi mantık ve kesinlik sahibi olan, altı gibi öngörülü, yedi gibi iyimser, sekiz gibi durumları kontrol altına almayı bilen ve dokuz gibi huzurlu olmak onun çıkarına olurdu...

Yanında oturan Jeremy birden ayağa kalkarak terasta birkaç adım yürüdü. Sonra da geçip göle karşı duran piyanonun başına oturdu. Ortamın sessizliğini yalnızca uzaktan gelen tek tük kuş ötüşleri bozuyordu. Sonra sanki kuşlar da sustular, âdeta onlar da beklemeye geçmişlerdi.

Sam soluğunu tuttu.

Jeremy ellerini tuşların üzerine koydu ve... çalmaya başladı.

Notalar, tizlerin billur gibi, peslerinse yumuşacık, incelikli bir derinliğe sahip olduğu tertemiz bir ses çıkararak havada çınlamaya başladı. Bu öyle dokunaklı, öyle duygusal bir ezgiydi

ki Sam bunun, Jeremy'nin Sybille'e adamış olduğu bestesi olduğunu hemen anladı.

Bir süre sonra Sam omzunun üzerinden başını çevirip de arkasına baktığında Sybille Shirdoon'un fildişi renginde, uçuş uçuş, upuzun bir elbise içinde kapı aralığında durduğunu gördü. Yaşlı kadın onlara sırtı dönük, göle karşı oturmuş çalmakta olan Jeremy'ye yavaşça yaklaştı. Yanaklarından aşağıya yaşlar süzülüyordu. Onun yanına varınca, elini usulcacık omzuna koydu.

Jeremy çalmaya devam ederken başını ona doğru çevirdi. Göz göze geldiler. Sam kadının mırıldandığını işitti:

"Teşekkürler Jeremy. Her şey için teşekkürler."

*

* *

İki ay sonra Sam, Aziz Jordi Günü için Katalunya'da bulunuyordu. Yaşlı kadının ölüm haberini İspanyol televizyonundan duydu.

Bunu bekliyordu gerçi ama yine de keder üzerine görüşünü engelleyen omuzlarına yük bindiren ağır bir peçe gibi düşüverdi.

İnternet üzerinden yabancı basını kontrol etti: Haber bütün dünyaya yayılmıştı bile.

Birkaç saat sonra ise Joël Jobé'den, piyanoyu eski haline döndüren adamdan bir telefon aldı.

"Üzücü haberi öğrendim," dedi adam. "Hemen o anda sizi aramam gerektiğini hatırladım. Üç ay önce Blüthner'i onarırken içinde el yazması bir defter bulmuştum. Yankı levhasının altına gizlenmişti, hem de çok iyi gizlemişlerdi. Size ondan söz etmek üzere defteri bir kenara koymuştum ama tam o sırada İsviçre'ye çağrıldım ve bu konuyu tamamen unuttum."

"Onu bana gönderebilir misiniz?"

"Elbette."

"Şu an Barselona'dayım. Otelin adresini telefonunuza mesajla gönderirim."

Sam, bu defteri eline geçirebileceği ve böylece de Sybille Shirdoon'un kişilik değiştirdikçe yaşadığı farklı duyguları ve ruh hallerini açığa vurmak üzere günü gününe almış olduğu notları okuyabileceği için çok mutlu olmuştu.

*

* *

Lyon, 4 Mayıs 2018

Sam, Oscar Firmin'in avukatının halefinin bekleme salonunda dergi karıştırmaktaydı. İçlerinde Sybille Shirdoon'la ilgili pek çok makale vardı ama asıl büyük haberi kasıtlı olmadan kendisi yapmıştı: Yazı işleri onun röportajının yayımlanmasını ertelemişti... Tam da ölümünün hemen öncesine dek. Dolayısıyla dergiler arasında onu kapağa taşımış olan bir tek *Newsweek* olmuştu. Satışlar tavan yapmıştı.

"Bay Brennan."

"Benim," dedi Sam.

"Avukat bey sizi bekliyor. Benimle gelin lütfen, beyefendi."

Sam ayağa kalkıp her defasında olduğu gibi Fransa'daki ilişkilerin işleyişindeki resmiyete içinden gülerek sekreterin peşine düştü.

Yerleri parke kaplı, duvarları beyaz ahşaptan, yüksek tavanlarıysa silmelerle süslü, çok şık bir koridora girdiler. Sekreter kadın da gayet şık bir kısa tayyör ve yüksek topuklu ayakkabılar giymişti.

Sam spor ayakkabılarıyla geldiği için neredeyse utanç duyacaktı.

"İyi günler beyefendi," dedi avukat onu karşılamak için ayağa kalkarak.

"İyi günler sayın avukat bey," dedi Sam ona kartını uzatırken, içindense ömründe ilk defa kullandığı bu Fransız usulü hitaba gülerek.

"İyi günler!" dedi kütüphanedeki kitapları dizmekte olan narin sesli bir genç kız.

"'İyi günler beyefendi' diyoruz!" diye düzeltti hemen avukat, sert bir tavırla.

"Selam," diye yanıtladı Sam.

"Stajyer," dedi noter havayı süpürür gibi küçümseyici bir el işaretiyle.

Oturdular ve Sam doğrudan konuya girdi.

"Asistanım sizi aramış."

"Doğrudur."

"Şu halde büronuzun müşterisi olan ve bundan yaklaşık elli yıl önce vefat etmiş bir adam hakkında araştırma yaptığımdan haberiniz vardır."

"Oscar Firmin, selefim Avukat Jacquet'nin müşterisiydi gerçekten," dedi masasının üzerinde duran epeyce ince bir dosyaya parmağıyla vurarak.

"Bay Firmin'in mirasçılarını aradığımı biliyorsunuzdur."

"Hiç mirasçısı yok," dedi avukat dosyayı açarak. "Kontrol ettim, hiç vârisi yokmuş. Zaten mal varlığı da devlete intikal etmiş."

O sırada sekreter kadın yeniden büroya girdi.

"Bir saniye gelebilir miydiniz sayın avukat bey, Bayan Girard hâlâ danışmada bekliyor..."

"Ah, evet... Geliyorum."

Sam'e doğru döndü.

"İzninizle lütfen, hemen dönerim."

Koridorda gözden kayboldu.

Sam genç kıza döndü.

"Daha bu yaşta çalışmaya mı başladın?"

"Hayır, daha on dört yaşındayım ben, okul için stajımı yapıyorum."

"Sen de avukat olmayı mı istiyorsun?"

"Yani... Aslında hayır. Hatta bundan nefret ediyorum!"

"Sevmediğin mesleğin kendisi mi yoksa yanında staj yaptığın beyefendi mi?"

Koridorda ayak sesleri duyuldu. Avukat büroya girdi.

"Oscar Firmin ardında bir vasiyetname bırakmış mı?" diye sordu Sam.

"Biliyorsunuz ki bunu size söylemeye hakkım yok."

"Elli yıl geçmiş ve üstelik hiç mirasçısı da yok..."

"Öyle bile olsa, kanun kanundur."

"Özel ya da mali ayrıntılarla ilgilenmiyorum ben. Yalnızca arkasında özel bir talimat ya da mesaj bırakmış olup olmadığını merak ediyorum..."

Avukat içini çekti.

"Size yalnızca şu kadarını söyleyeyim ki ardında alıcısı hiç bulunamamış bir mektup bırakmış."

"Kimmiş bu alıcı?"

"Size bunu söyleyemem."

"Yalnızca adını bilmek istiyorum, o kadar..."

"Olmaz."

"Bunun ne size ne de başka kimseye hiçbir zararı dokunmayacak..."

"Bu bilgiyi size iletmeye yetkili bulunmuyorum."

"Ne yitirebilirsiniz ki? Adamcağızın tek bir mirasçısı bile yok..."

"Rica ederim üstelemeyin," dedi kupkuru bir sesle, ayağa kalkarken. "Size kapıya kadar eşlik edeyim, az sonra başka bir randevum daha var."

Sam adamın mimiklerini abartılı bir tavırla taklit ederek onun peşinden gitti. Genç kız hafifçe güldü. Sam ona göz kırptı, avukat kıza alev saçan gözlerle baktı.

Sokağa çıkınca Sam üzgün bir halde büronun karşısındaki kahveye girdi ve bir Budweiser ısmarladı. Terasa oturup cep telefonundan iyice birikmiş olan e-postalarını okuyarak beklemeye koyuldu. Her gün daha da fazlası geliyor gibi hissediyordu. Bitmek bilmeyen bir sel gibi...

Bir yudum bira içti, soluk aldı ve yanıtlarını yazmaya girişti.

"Alın!"

Masasının üzerine bir zarf bırakılmıştı.

Sam başını kaldırınca küçük stajyer kızı gördü.

Bu müthiş olmuştu işte!

"Başın derde girecek," dedi ona.

"Umurumda bile değil, stajım bu akşam bitiyor. Bir daha da yüzümü göremeyecek zaten!"

Sam ona gülümsedi.

"Çok, çok teşekkür ederim. Bundan sonrası için iyi şanslar."

Kız ona göz kırparak hızlı adımlarla uzaklaştı.

Zarfın üzerinde yazılı olan ismi görünce Sam'in gözleri kocaman oldu:

Sybille Blüthner

Elinde olmadan gülümsedi ve birasından bir yudum daha içti.

Genç Sybille Shirdoon o kadar kuşkucuydu ki Oscar Firmin'e sahte bir soyadı vermişti demek, bulmak için fazla uzaklarda aramadığı bir soyadı.

Zarf özenle yapıştırılmıştı ve Sam garsona işaret ederek zarfı düzgünce açabilmek için bir bıçak istedi.

İçinden dörde katlanmış bir kâğıt çıkarırken kalbinin küt küt attığını hissediyordu.

13 Temmuz 1964 tarihli bir mektuptu bu. Elli yılı aşkın zaman önce yazılmıştı.

Mektubu okuduktan sonra önünde duran üstü beyaz mermerden, küçük bistro masasının üzerine bıraktı.

Oscar Firmin, Sybille'e daha önce ev adresine yazmış olduğunu ama mektubunun "Bu adreste bulunamadı" ibaresiyle birlikte geri döndüğünü anlatıyordu. Bu yüzden o da başka çaresi kalmadığı için bir vasiyet mektubu yazmıştı ve avukatının mektubun alıcısını bulabilmesini umuyordu.

Bu mektupla da... Sybille'e notlarını yayımlaması için izin veriyordu...

Sam derin bir soluk aldı.

Bir ay önce olsa... Bu durum Sybille'in çok hoşuna giderdi.

Bir yudum daha bira içti.

Kendisine ne yapmanın düştüğünü gayet iyi biliyordu.

*

* *

İki ay sonra Sam, Lirik Sanat Festivali'ni takip etmek üzere Aix-en-Provence'ın yakıcı güneşinin altında bulunuyordu. Baş-piskoposluk tiyatrosunun merdivenlerinde bir Alman orkestra şefiyle röportaj yapmaya hazırlandığı sırada cep telefonu titredi.

Arayan Calmann-Lévy Yayınevi'nin patronu Philippe Robinet idi.

"Merhaba Philippe!"

"Nasılsınız Sam?"

"Provence güneşi altında, tarihî taşlar, müzik ve büyük sanatçılarla kuşatılmış durumdayım... Daha kötü günlerim de olmuştu. Ben de bu sabah sizi düşünüyordum. Yayın için hangi tarihin öngörüldüğünü merak etmiştim de."

"Şimdilik 17 Ekim'i hedefliyoruz."

"Bana gayet uygun gözüktü."

"Söylesenize Sam, kitap için bir ad düşündünüz mü? Sybille Shirdoon'un defterinde herhangi bir başlık yoktu."

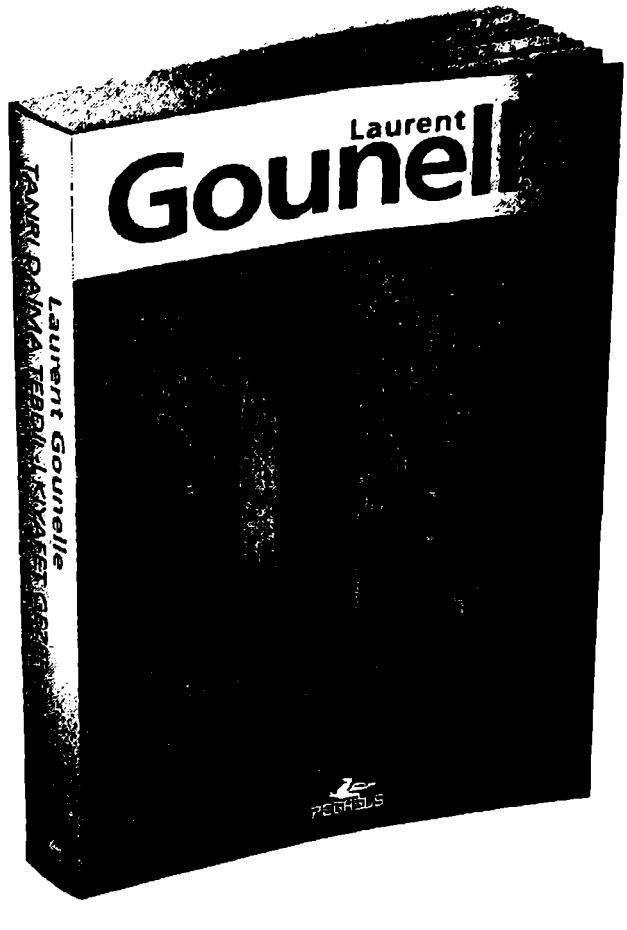
Ad mı? Hayır. Sam bunu hiç düşünmemişti...

Bakalım...

Birdenbire, âdeta Sybille kulağına fısıldayıvermiş gibi aklına bir fikir gelivermişti.

Gülümsedi ve derin bir soluk aldı.

"Sana özgürlük vadediyorum."

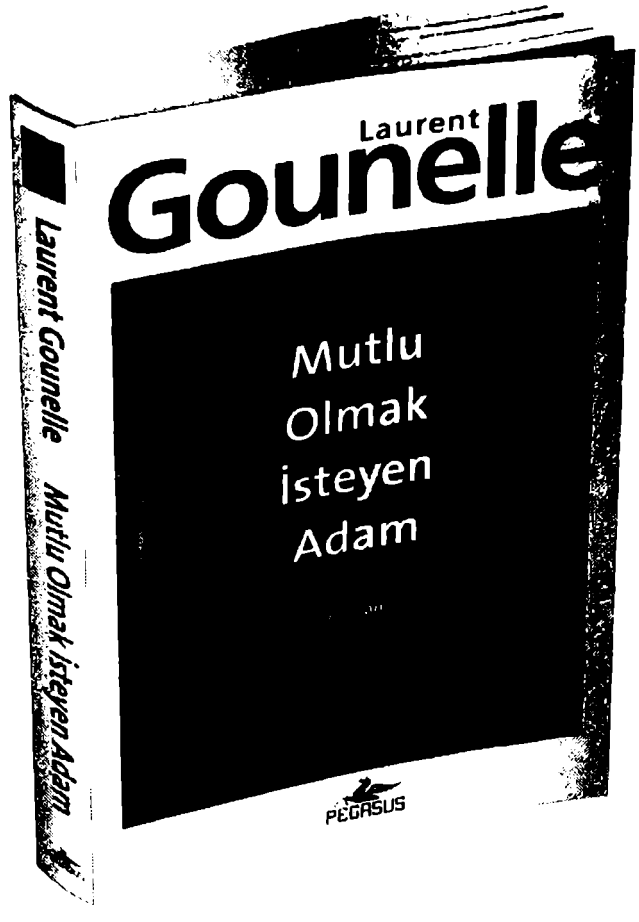

Mutluluğun kapını çalmasını bekleme, sen ona git

"İnsanın kendini arayışı ve başkasını anlaması hakkındaki bu benzersiz roman, kendine güven ve özgürlük üzerine işe yarar tavsiyeler veriyor."
France Soir

"Sürükleyici ve kolay okunan bir kitap. Hem iyi bir kişisel gelişim kitabı hem de güzel bir roman. Bayıldım!"
Critiques Libres

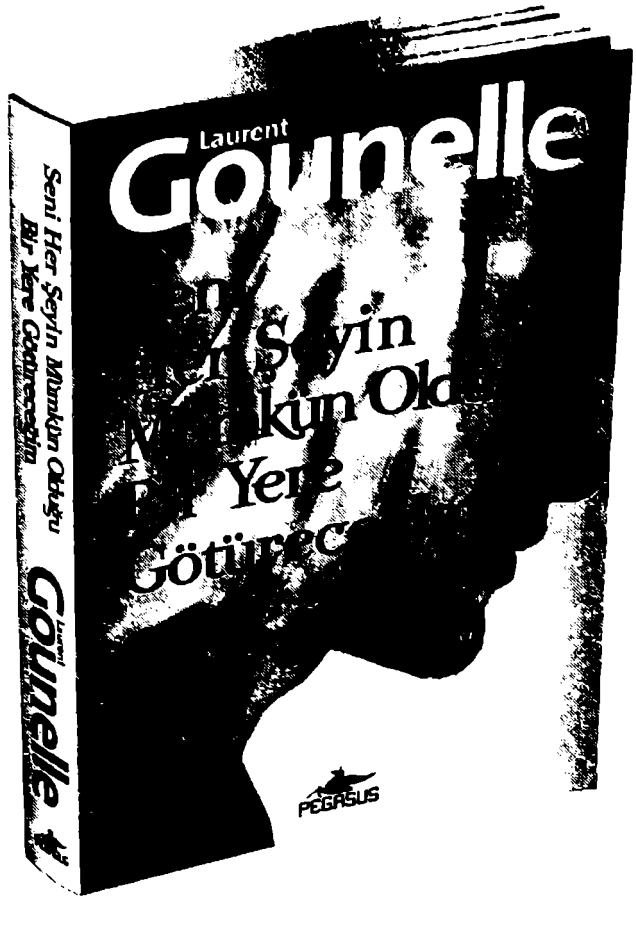
MUTLU OLMAK İSTEYEN ADAM

İnandıklarımız gerçekliğimiz olabilir

Dünya çapında insanların dilinden düşmeyen *Mutlu Olmak İsteyen Adam*, gerçekten mutlu olmaktan bizi alıkoyan şeylerden kurtulmayı öğrendiğimiz an, elde edebileceğimiz yeni imkânlar dünyasıyla bizi tanıştırıyor.

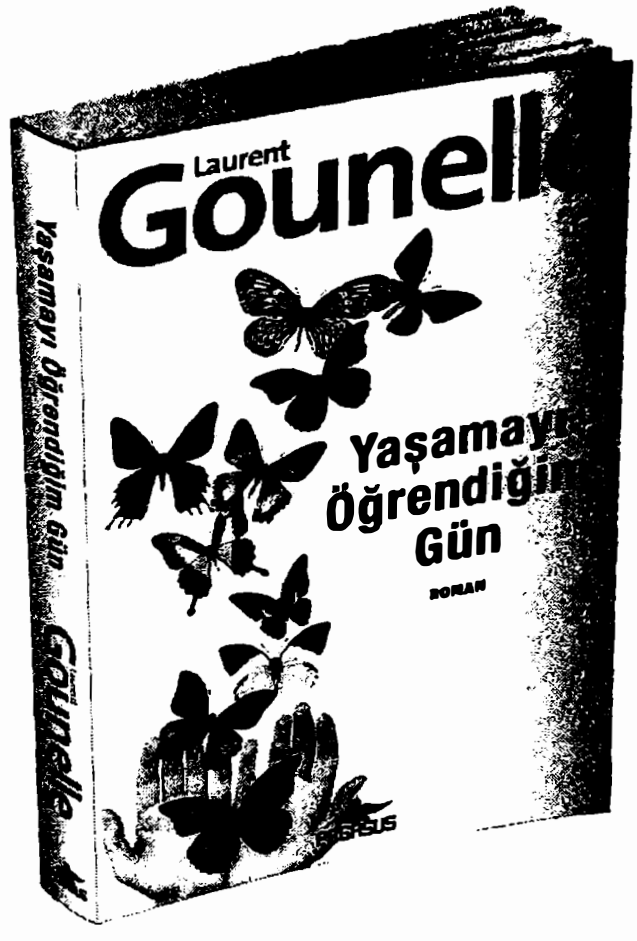
"Kulaktan kulağa yayılarak büyük bir başarı kazanan, insanların hayata bakış açılarını değiştiren eşsiz bir roman."
Psychologies Magazine

Her şeyin mümkün olduğu bir yerden içinde yaşadığımız düzene kurnazca bir meydan okuma

Gözlerinizi kapatın ve bir düşünün...
Öyle bir yer var ki orada kötü olan hiçbir şey yok!
Nefret, intikam, kıskançlık, hırs, açgözlülük bilinmiyor...

Gündelik hayattaki amaçlarımızın bize ne derece hizmet ettiğine, insana ve insanın anlam arayışına dair, size ilham kaynağı olacak olağanüstü bir roman.

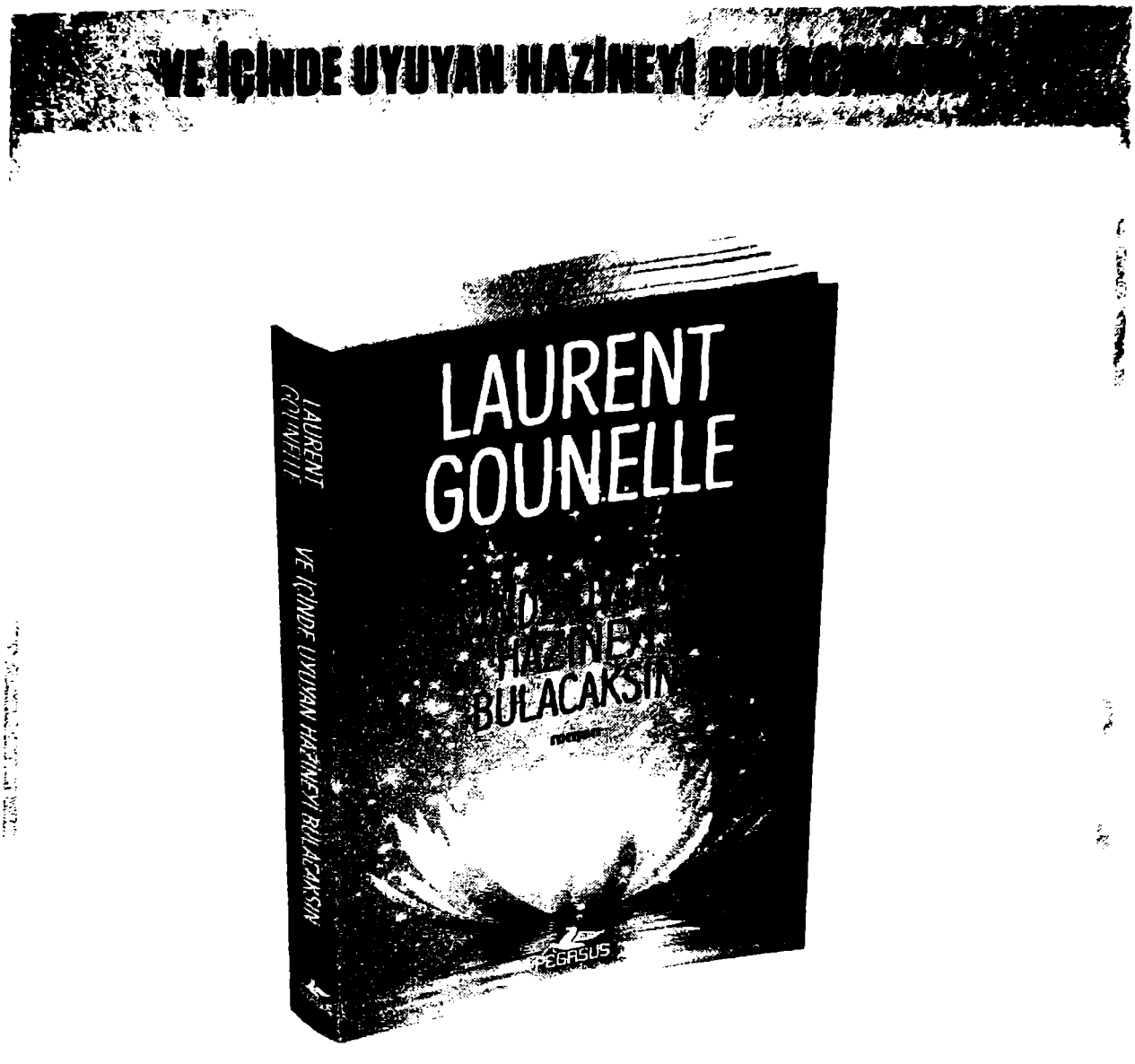

Yaşamaya şimdi başlayın

"Muhteşem bir roman. Umut ve sevgi dolu..."
Questions de femme

"Dünyaya iyilik getirecek yapıcı bir kitap."
Ouest-France

"Hayatın özünün, yaşarken kurduğumuz bağlar olduğunu hatırlatan enfes bir roman."
Metronews

Işık, karanlığın en koyu olduğu yerden doğar

"İnsanı bilgeleştiren, çarpıcı ve her ruha dokunmayı bilen bir roman."
FemininBio

"İnanç dünyasında çıkılan ilgi çekici bir yolculuk."
Le Journal de Quebec

"Eğer mutluluğun bir reçetesi varsa, Gounelle o reçeteyi biliyor olmalı."
Le Figaro